

ÅRSRAPPORT 2014

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet



**BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET**

05 / 2015

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN/ISSN: 978-82-8286-241-7/
978-82-8286-281-3

Bestilling/nedlastning: bufetat.no/bestilling

Design: Dinamo
Illustrasjonsfoto: Tine Poppe
Trykk: FlisaTrykkeri AS

ÅRSRAPPORT 2014

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

1

LEDERS BERETNING

AV MARI TROMMALD, DIREKTØR BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET



**DIREKTØR BARNE-,
UNGDOMS- OG FAMILIE-
DIREKTORATET**

MARI TROMMALD

En god oppvekst varer i generasjoner. Å bidra til å gi barn en god oppvekst er kanskje den aller viktigste oppgaven i et samfunn. Barndommens egenverdi er også fastsatt i menneskerettighetene. For barn som trenger det vet vi at hjelp til riktig tid og med rett kvalitet gir det beste fundamentet for å lykkes i voksenlivet og med senere familierelasjoner.

Vårt oppdrag som direktorat er å styrke enkeltmenneskets muligheter til mestring og utvikling gjennom å fremme en trygg barndom, gode oppvekstvilkår, likestilling og ikke-diskriminering i tråd med menneskerettighetene. Slik skal vi hjelpe til med å bygge de gode oppvekstfundamentene og motvirke skjevutvikling over livsløp og generasjoner.

Direktoratet har ansvaret for at Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) tilbyr familieverntjenester, spesialisert barnevern og tilbud til små og sårbare grupper, som eksempelvis personer

utsatt for tvangsekteskap og menneskehandel. I tillegg ivaretar direktoratet iverksetting av politikk på egne områder, gjennom blant annet veiledning, forvaltning av tilskuddsordninger og myndighetsutøvelse.

I 2014 har direktoratet fått i underkant av 200 oppdrag i de 11 tildelingsbrevene som er sendt fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. I tillegg kommer forespørslers om løpende bistand. Vi kan se tilbake på et år der flere barn, unge og familier har fått hjelp og bistand fra vår etat. Samtidig har vi håndtert små og store leveranser og gjennomført store omstillinger, både faglig og organisatorisk.

Endringer i oppgaver og ansvar på barnevernsfeltet

Siden opprettelsen av Bufetat og direktoratet i 2004 har det vært kontinuerlige og omfattende endringer i direktoratets ansvarsområder – ikke minst i barnevernssektoren. Det statlige barnevernet fikk mange nye oppgaver i 2004. Fra 2011 er flere av endringene reversert,



Å bidra til å gi barn en god oppvekst er en av de aller viktigste oppgavene i et samfunn.

og Bufetat har både fått krav til effektivisering og utfasing av veiledningsoppgaver og hjelpetiltak. Kommunene har så fått styrket sine budsjetter, med en forventning om å løse oppgavene tillagt dem uten bistand fra Bufetat. Endringene har vært krevende både for de statlige og kommunale tjenestene.

Fra 2014 ble Bufdir tillagt rollen som fagdirektorat for det kommunale barnevernet. Direktoratet har tidligere kun hatt et faglig ansvar for det statlige barnevernet. Med den nye rollen er det for første gang mulig å opparbeide en enhetlig faglig tilnærming for barnevernet i Norge. På bakgrunn av innspill fra samarbeidspartnere og en rapport om kommunenes syn på direktoratenes styring og veiledning, har vi prioritert å få på plass god rådgivning om regelverk, utvikling av kompetanse om og i barnevernfeltet og bistå med digitale verktøy for praktisk oppgaveløsning.

Økt samhandling

Jeg er svært tilfreds med det omfattende arbeidet som er gjort i 2014 for å styrke samarbeidet på tvers av sektorer, særlig inn mot barnevernsområdet. Jeg er imponert over hvordan fylkesmennene har tatt imot direktoratets nye rolle. Dette har lagt en god basis for videre samarbeid. Det har vært avholdt fylkesvise konferanser for å styrke kompetansen i barnevernets undersøkelsesarbeid, og vi har i samarbeid med fylkesmennene arrangert dialogkonferanser om skole og barnevern over hele landet.

Jeg vil også trekke frem arbeidet i Nasjonalt programutvalg på barnevernsområdet. Representanter fra kommunal sektor, brukerorganisasjoner, privat sektor, forskere og fagforeninger har arbeidet sammen gjennom flere år for å få en felles faglig forståelse av arbeidet på barnevernsområdet. Arbeidet er svært viktig for utviklingen på barnevernsfeltet.

Samarbeid med andre direktorater, kunnskapsmiljøer og bruker- og interesseorganisasjoner er også svært viktig på andre arbeidsområder, blant annet som et vesentlig virkemiddel innen likestillings- og inkluderingsområdet.

Digitalisering og fornying

I arbeidet med å utvikle direktoratets faglige rolle, er utvikling av statistikk, analyse og digitalisering prioritert. Bufdir arbeider for å gjøre brukerne mer informerte og selvhjulpne i tråd med regjeringens digitaliseringsprogram. Direktoratet fremstiller statistikk og indikatorer innen likestilling og inkluderingsområdet, oppvekstområdet og innen barnevern. Gjennom utvikling av nye nettsider, vil direktoratet i større grad enn tidligere tilby brukerorientert og tilgjengelig informasjon om egne tjenester og ansvarsområder, og i 2014 er det blant annet utviklet nye nettsider for bedre informasjon om det statlige institusjonstilbudet.



LEDERS BERETNING
MARI TROMMALD

» Den vellykkede implementeringen av etatens nye fagsystem BiRK, har vist at etaten har kompetanse og gjennomføringskraft til selv å utvikle nytt IKT-system innen frist og budsjett. I 2014 tok alle Bufetats regioner i bruk BiRK som sitt nye fagsystem innen barnevern. Barne- og familie-etaten i Oslo kommune blir brukere av BiRK fra andre tertial 2015. Sammen med de to fagsystemene som i dag benyttes av barneverntjenestene, vil BiRK gi direktoratet mer kunnskap om barnevernet som igjen kan brukes til konkret kvalitetsforbedring i både barnevernets 1. og 2. linjetjeneste.

Effektivisering og produktivtetsvekst i Bufetat

Direktoratet er svært fornøyd med den økonomiske utviklingen i det statlige barnevernet. Etaten startet året med betydelige budsjettmessige utfordringer, men regionene har arbeidet systematisk for å redusere merforbruket. Det

er foretatt store omstillinger i alle regioner for å oppnå denne reduksjonen og resultatforbedringen. Bufetat har hatt en vellykket effektivisering de siste årene. Siden 2009 har veksten i antall oppholdsdager vært på 25 prosent, mens den reelle utgiftsveksten har vært på om lag 6 prosent. For 2014 har det systematiske arbeidet for budsjettbalanse gitt et lite mindreforbruk etter styrking av rammen med 35 millioner. Uten denne styrkingen, ville vi fått et merforbruk på to promille.

Omstillings- og effektiviseringsarbeidet som er gjennomført i 2014 har gitt mer ressurser til etatens tjenester innen barnevern og familievern. I 2014 samlet etaten en rekke administrative oppgaver fra enhetsnivået i Bufetats regioner til Bufetat Senter for administrasjon og utvikling (BSA). Hensikten med omleggingen var å effektivisere og bedre kvaliteten på de administrative oppgavene i etaten. Ressursbruken i

Bufetat, målt i antall årsverk, er redusert fra 4364 årsverk til 3828 årsverk i perioden 2011 til 2014. Samlet sett er dette en nedgang på 536 årsverk. Bufetats ressursbruk er redusert med i overkant av 200 årsverk fra 2013 til 2014.

Jeg vil berømme ledere og tillitsvalgte på alle nivå for omstillings- og effektiviseringsarbeidet som er gjennomført i 2014.

Kvalitetsutvikling i Bufetats tjenester

Graden av kompleksitet i etatens oppgaver har økt, noe som stiller store krav til spesialiserte tjenester og kontinuerlig forbedring. Direktoratet har prioritert arbeidet med å styrke kvaliteten i arbeidet med barn som blir akutt plassert. Denne gruppen er økende, og en akutt situasjon representerer en risiko for barns rettssikkerhet. Det har de siste to årene vært et omfattende arbeid med å utvikle felles standarder over hele landet for mot-

tak av barn som har vedtak om akutt plassering. Dette arbeidet vil fortsette i 2015.

Direktoratet ser med dette også et økende behov for koordinering på tvers av etatens regioner og på tvers av sektorer. Det er behov for utvikling av svært spesialiserte tiltak for barn med omfattende omsorgsbehov, som for eksempel barn med fysiske eller psykiske skader og samtidig omsorgssvikt og barn med funksjonshemninger og omsorgssvikt. Det har vært mangler i etatens tilbud til disse barna, og det har særlig vært utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig og riktige hjem.

Direktoratet har i flere år vært bekymret for barn som lever med konflikter i familien eller er vitner til vold. Dette kan gi barn psykiske lidelser og redusere evnen til å prestere i skolen. Det foregår derfor en viktig satsning på familievernets arbeid med høykonfliktsaker. I 2014 har vi jobbet for å styrke barns posisjon i meklinger og for å utvikle nye modeller for

arbeidet i høykonfliktsaker. Vi har kartlagt brukernes erfaringer og behov knyttet til meklingsordningen for å få grunnlag for et bedre tilpasset tilbud, blant annet digitalt. Arbeidet for å forebygge og motvirke vold i nære relasjoner har også vært sentralt. Direktoratet har utarbeidet to planer for familievernets arbeid med barn og unge utsatt for vold og unge voldsutøvere og voksne utøvere av vold i familien. Endringer i barnevernloven i 2013 gjorde det nødvendig med en større gjennomgang av etatens kvalitetsutviklingsstrategi i år. Alle etatens regioner var involvert i prosessen. Målene i programmet ble noe justert, men retningen er den samme. Faglig standardisering, digitalisering og riktig organisering vil fremdeles prioriteres. Departementet har gitt sin tilslutning til de fleste foreslåtte tiltak i den oppdaterte strategien. Videre omstilling basert

på det reviderte kvalitetsutviklingsprogrammet blir et viktig satsningsområde i 2015.

Det politiske landskapet som etaten og direktoratet er omgitt av er stadig i endring, og det er et økende behov for våre tjenester, stor interesse fra media og oppmerksomhet fra mange ulike samfunnsaktører.

Direktoratet jobber for å følge beste praksis på egne arbeidsområder, samtidig som vi driver et kontinuerlig forbedringsarbeid. Bare på denne måten kan vi utnytte ressursene best mulig og gi barn, unge og familier den støtte og hjelp de trenger. Vi skal bidra til at flest mulig barn som vokser opp i Norge får en god oppvekst.

Mari Trommald

Direktør





INNHold

ÅRSRAPPORT 2014

1. LEDERS BERETNING	4
2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	12
Omtale av virksomheten og hovedtall	12
Presentasjon av utvalgte hovedtall	22
3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	30
Hovedmål 1. God kvalitet i tilbudet til barn, unge og familiene deres	30
Hovedmål 2. Et statlig barnevern som gir tiltak og tjenester av god kvalitet tilpasset det enkelte barns behov	35
2.1. Tilstrekkelig fosterhjemstilbud av god kvalitet	43
2.2. Et institusjonstilbud av god kvalitet som ivaretar barn og unges behov	47
2.3. Trygge plasseringssteder for mindreårige ofre for menneskehandel	54
2.4. Forutsigbarhet ved omstilling av ikke-lovpålagte oppgaver	55
Hovedmål 3. Velfungerende og tilgjengelige familieverntjenester	56
3.1. Mekling i familievernet	58
3.2. Arbeidet mot vold i nære relasjoner	62
Hovedmål 4. Gode virkemidler mot diskriminering på grunnlag av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet/-uttrykk, etnisitet og nedsatt funksjonsevne	66
4.1. Godt og synlig kunnskapsgrunnlag og dokumentasjon	67
4.2. God kompetanse i kommunal og statlig sektor	69
Rapportering på øvrige oppdrag	73
Handlingsplaner	78

4. STYRING OG KONTROLL AV VIRKSOMHETEN	80
4.1. God økonomistyring	83
4.2. Kjøp av varer og tjenester	87
4.3. Fortsatt effektivisering av administrative funksjoner i Bufetat	88
4.4. Oppfølging av riksrevisjons-merknader	89
4.5. Personalforvaltning	90
4.6. Aktivitets- og redegjørelsesplikten	91
4.7. Sikkerhet og beredskap	92
4.8. Tidstyver	93
4.9. Kommunikasjon	94
5. FRAMTIDSUTSIKTER	96
6. ÅRSREGNSKAP	100
6.1. Prinsippnote årsregnskapet	102
6.2. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen	102
6.3. Artskontorrapporteringen	103
6.4. Utgiftsutvikling	109
Kapittel 842 – Familievernet	109
Kapittel 855 – Statlig barnevern	110
Kapittel 856 – Enslige mindreårige asylsøkere	114
Inntektene på kapittel 3856, post 01, er på i overkant av 0,2 mill. kroner	115
6.5. Forklaringer til statsregnskapet	116
Kapittel 842 – Familievernet	116
Kapittel 855/3855 – Statlig barnevern	117
Kapittel 856 – Enslige mindreårige asylsøkere	117
Kapittel 858/3858 – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	118
Kapittel 859/3859 – EUs ungdomsprogram	119
Prosjekt- og tilskuddsmidler	121
VEDLEGG	124





2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

OMTALE AV VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAG

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er underlagt Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) og er et fagorgan på områdene barnevern, barn, ungdom og oppvekst, adopsjon, familievern, likestilling og ikke-diskriminering og vold og overgrep i nære relasjoner. Bufdir behandler på vegne av departementet saker knyttet til barnevernloven, adopsjonsloven, barneloven, ekteskapsloven, adopsjonsloven og rettferdsvederlag m.m. Bufdir har ansvar for driften av LHBT-senteret og Deltasenteret, og er nasjonalt kontor for gjennomføringen av EU-programmet Aktiv Ungdom (nå Erasmus +). Bufdir forvalter tilskuddsordninger på vegne av departementet.

Rettsikkerhet, legitimitet, likebehandling, ivaretagelse av mangfold og saksbehandling av høy kvalitet er også sentralt for direktoratet. Som følge av dette har Bufdir formulert visjonen sin slik:

«Bufdir skal, i tråd med menneskerettighetene, styrke enkeltmenneskets muligheter til mestring og utvikling gjennom å fremme en trygg barndom, gode oppvekstvilkår, likestilling og ikke-diskriminering.»

Bufdir har ansvar for styring av Bufetats fem regioner som leverer statlige barne- og familieverntjenester. Regionenes ansvar er bl.a. regulert av barnevernloven og familievernkontorloven. Overordnet kan ansvaret på barnevernområdet beskrives ved at når den kommunale barneverntjenesten har kommet til at et barn har behov for en plassering utenfor hjemmet, skal Bufetat bistå med å finne det tiltaket barneverntjenesten mener er riktig, enten dette er institusjon eller fosterhjem.

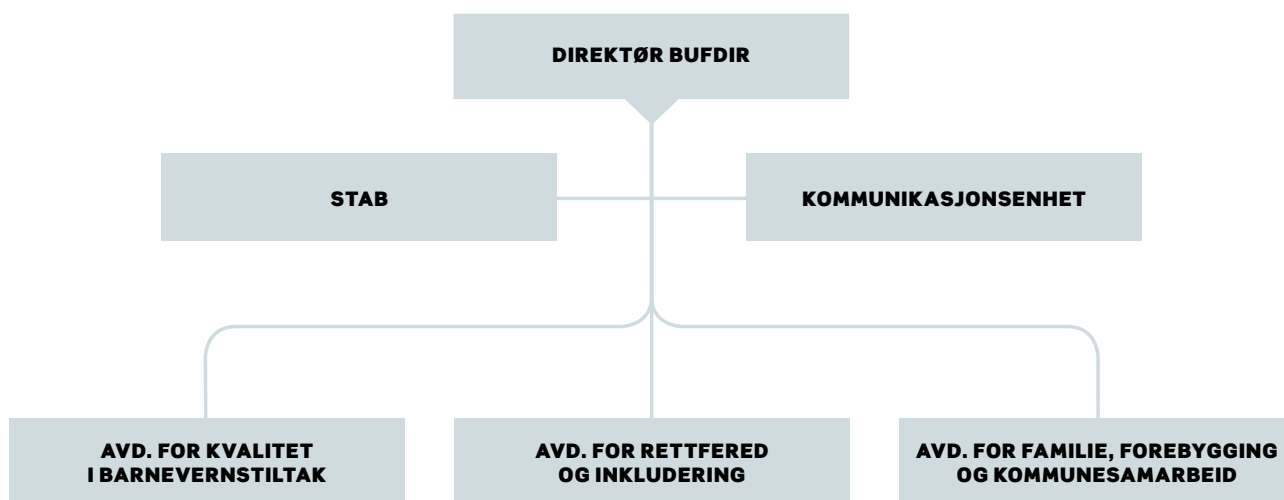
Regionene har ansvar for etablering og drift av barneverninstitusjoner og omsorgssentre for mindreårige. Når det gjelder ansvar for institusjoner innebærer dette både et ansvar for tilstrekkelig kapasitet og forsvarlig kvalitet. Når det gjelder fosterhjem innebærer ansvaret for rekruttering at regionene har ansvar for at det finnes tilstrekkelig med fosterhjem, og ansvar gjennom opplæring og veiledning, til å bidra til forsvarlig kvalitet.

Den vedtatte lovendringen for barnevernet, Prop. 106 L, trådte delvis i kraft fra 1.1.2014. Denne fikk betydning for etatens og direktoratets videre utvikling, og medførte blant annet at direktoratet fra 1.1.2014 ble fagorgan for hele barnevernet, det vil si både det kommunale og det statlige.

Bufdir skal, som leder av Bufetat, tilby barneverntiltak og familieverntjenester på vegne av staten. Hovedoppgaven i de fem regionene er å gi barn, unge og familier som trenger støtte tiltak med høy kvalitet i hele landet. Bufdir har samlet ansvar for inngåelse av nasjonale avtaler med private og ideelle leverandører innen barnevernstiltak, samt kontrakter med kirkelige familievernkontor.

BUFDIRS ORGANISERING

Direktoratet består av tre fagavdelinger, kommunikasjonsenhet og stab med ansvar for kontrakter (for hele etaten), økonomi- og virksomhetsstyring. Direktoratet er lokalisert i Oslo.



KUNNSKAPSFORVALTNING OG FAGUTVIKLING

Bufdir skal framskaffe relevant kunnskap, gi råd, informere og veilede på egne fagområder. Direktoratet har i 2014 fortsatt arbeidet med å utvikle og formidle faglige retningslinjer, veiledninger og anbefalinger, og vi jobber etter om lag samme mal og prosess som andre nordiske direktorater med tilsvarende ansvarsområder. Dette utviklingsarbeidet blir utført i tett dialog med brukerorganisasjoner, praksisfeltet og forskere. Våre virkemidler skal bygge på beste tilgjengelige kunnskap, som statistikk, forskning og kunnskapsoversikter.

ET UTVALG AV BUFDIRS PUBLIKASJONER I 2014

RAPPORT OM AKUTT-ARBEIDET I DET KOMMUNALE BARNEVERNET



BARNEVERN I NORGE 1990-2010

En longitudinell studie gjennomført av NOVA på oppdrag fra Bufdir.

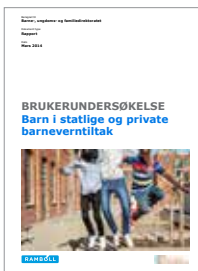


SKOLERAPPORT

Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet.



BRUKERUNDERSØKELSE BLANT BARN I STATLIGE OG PRIVATE TILTAK



RAPPORTERING FRA SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP 2014 / RAPPORTERING FRA KRISESENTERTILBUDET 2014



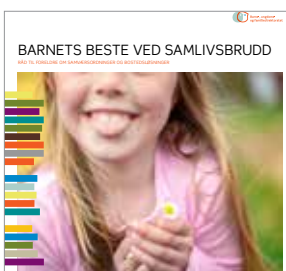
VERN MOT OVERGREP

Retningslinjer ved seksuelle overgrep mot voksne personer med utviklingshemming.



BARNETS BESTE VED SAMLIVSBRUDD

Råd til foreldre om samværsordninger.



DIMENSJONERING OG ORGANISERING AV FAMILIEVERN TJENESTENE

Evaluering av familievernet.



UNIVERSELL UTFORMING I SENTRUM

Eksempelsamling om universell utforming i bysentrum.



BUFETATS ANSVARSOMRÅDER

Bufetats ansvar i forbindelse med plassering av barn utenfor hjemmet, er å bistå kommunen med plassering av barn på anmodning fra den kommunale barneverntjenesten. Bufetat har et selvstendig ansvar for å tilse at tiltaksapparatet brukes etter intensjonen slik at faglig uheldige plasseringer unngås.

Bufetat ivaretar bistandsplikten gjennom å rekruttere et tilstrekkelig antall fosterhjem og å tilby institusjonsplasser. Barn som må flyttes ut av hjemmet er i en svært sårbar situasjon, og det krever spesialisert kompetanse og ferdigheter for å gi forsvarlige spesialiserte tiltak til disse barna.

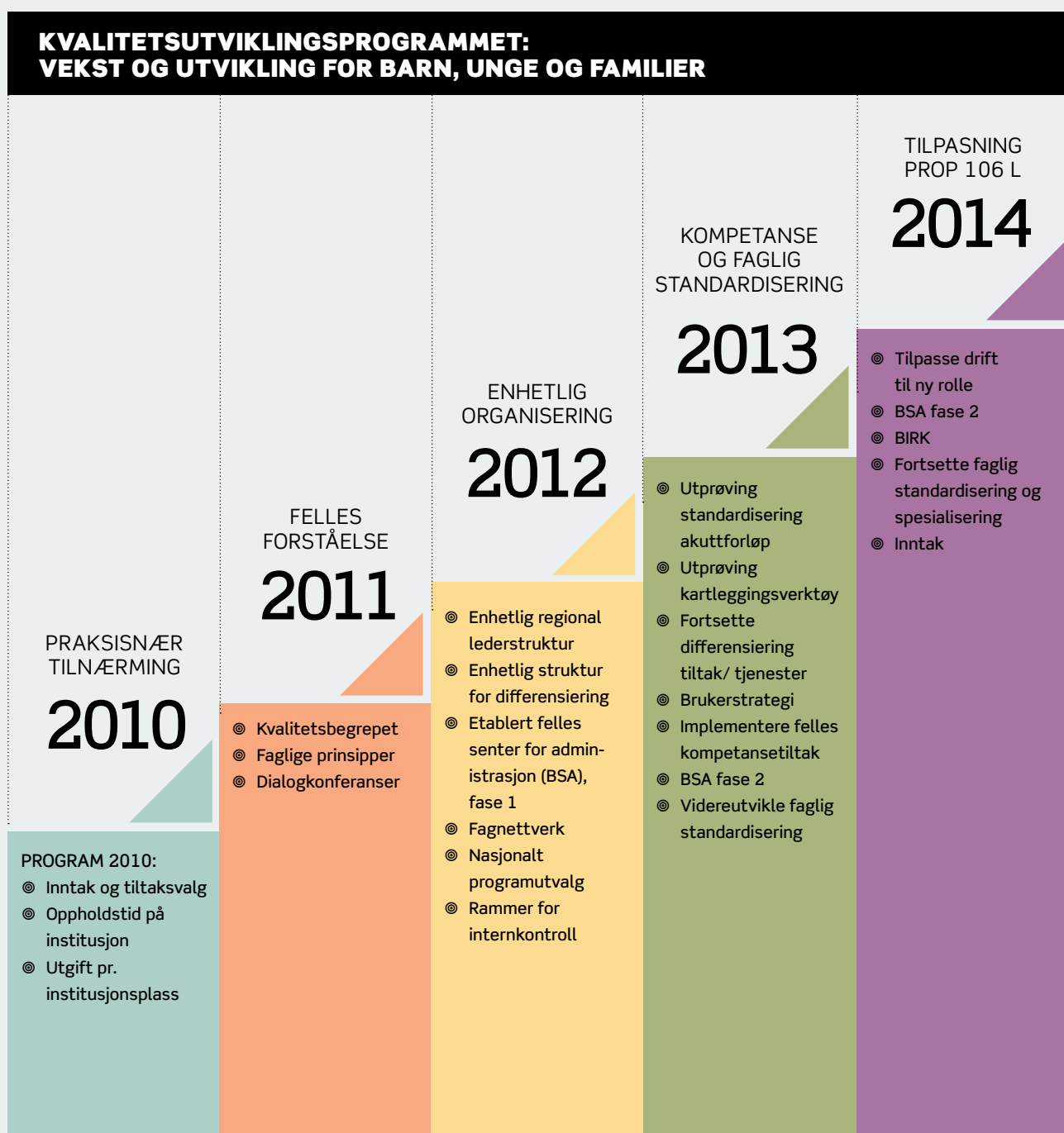
En betydelig andel av institusjonsplassene og fosterhjemstiltakene blir levert fra private og ideelle leverandører. Om lag halvparten av institusjonsplassene som tilbys er i privat regi, mens fosterhjemstiltak levert av private og ideelle aktører utgjør i underkant av 40 prosent.

Familievernets kjerneoppgaver er behandling og rådgiving for par og familier, og mekling etter ekteskapsloven og barneloven. Tjenesten har 47 familievernkontor på landsbasis pr. 1.1.2015, av disse er 19 kirkelige.

Bufetats fem regionkontor ligger i Alta, Trondheim, Bergen, Tønsberg og Oslo, se detaljert oversikt over hele tjenestetilbudet s.10. Regionkontorene er ansvarlige for styring og oppfølging av driften i enhetene, samt løpende samarbeid med og veiledning av kommuner, skole og helse. Det jobbes kontinuerlig med å sikre kvalitet i egne tiltak og i godkjente private tiltak. Dette skjer i form av styring og regelmessige kontroller av myndighetskrav i tjenestetilbudet. Regionkontorene driver også noe forvaltning i form av behandling av søknader om adopsjon og utbetaling av tilskudd og refusjoner.

KVALITETSUTVIKLING I TJENESTENE

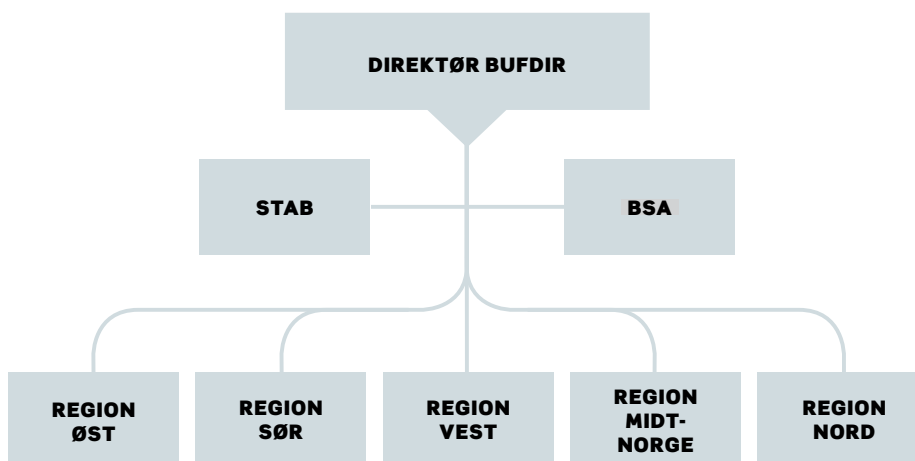
Barn og familiers behov skal være styrende for innhold og organisering av tjenestetilbudet. For å sikre bedre ressursbruk, faglig kvalitet i tjenestene og et tjenestetilbud i samsvar med behov hos kommuner og brukere, iverksatte Bufetat Kvalitetsutviklingsprogrammet i 2011. I 2014 har tilpasning til Prop 106 L og arbeidet med å tilpasse driften til nye roller vært hovedinnsatsen.







BUFETATS ORGANISERING

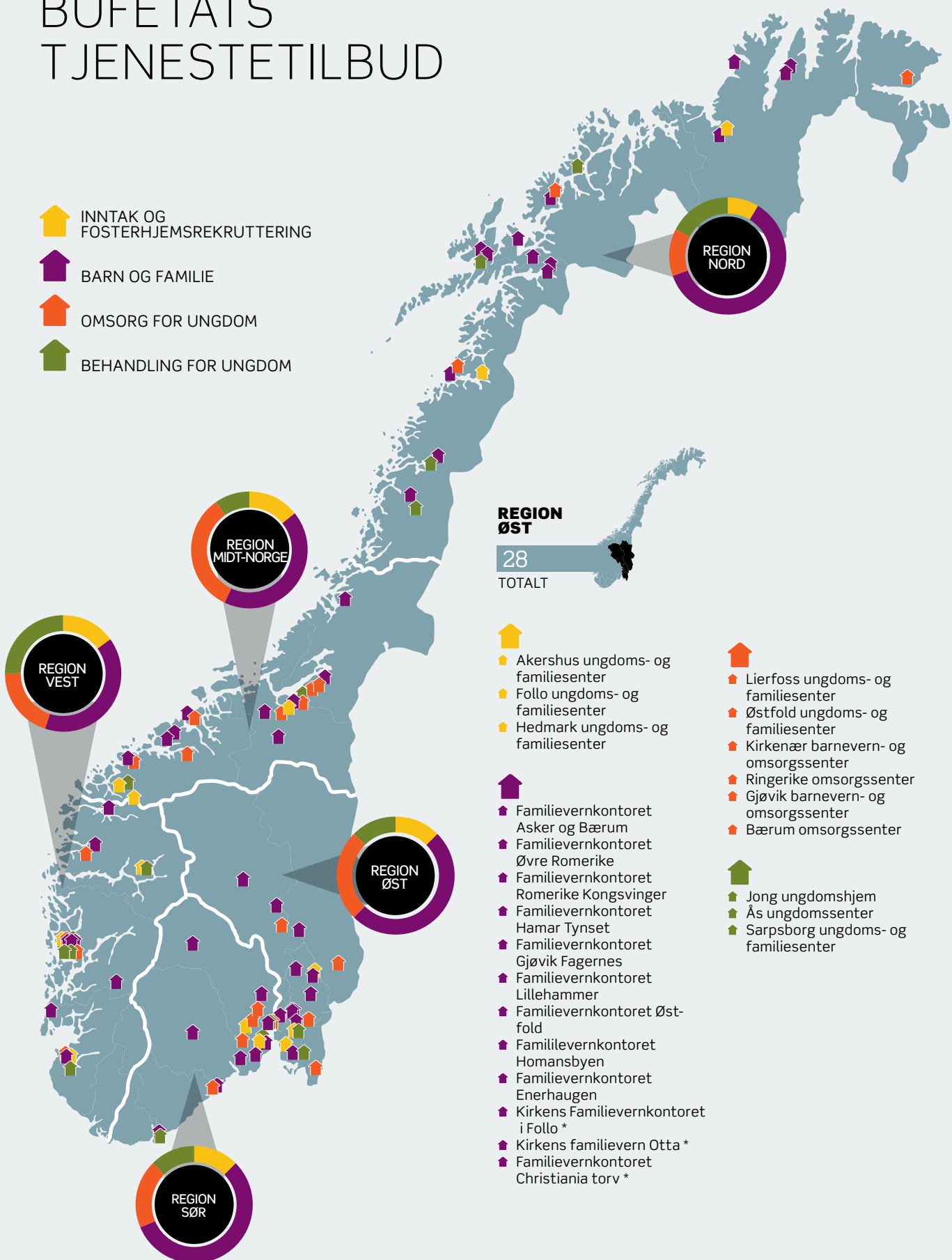
Bufdir mottar fullmakter fra departementet på vegne av Bufetat. Direktoratet har ansvaret for den faglige og administrative ledelsen av etaten, og kan instruere og delegere ansvar og oppgaver til regionene i Bufetat. Direktoratet samordner virksomheten i regionene og skal sikre at kvalitetskriteriene oppfylles.

Bufetat Senter for administrasjon og utvikling (BSA) er etatens interne tjenesteleverandør for oppgaver innen regnskap, lønn, personaladministrasjon/HR, IKT og arkiv/dokumentasjon. BSA har hovedkontor i Tønsberg.



BUFETATS TJENESTETILBUD

-  INNTAK OG FOSTERHJEMSREKRUTTERING
-  BARN OG FAMILIE
-  OMSORG FOR UNGDOM
-  BEHANDLING FOR UNGDOM



* inkludert 19 kirkelige familievernkontor.

REGION SØR

20

TOTALT



- Agder og Telemark ungdomssenter
- Buskerud og Vestfold ungdomssenter



- Familievernkontorene Drammen-Kongsberg
- Familievernkontoret i Vestfold
- Familievernkontoret i Søndre Vestfold *
- Familiekontoret i Vest-Agder *
- Familiekontoret i Øvre Telemark *
- Grenland familiekontor *
- Familievernkontoret i Hallingdal *
- Familievernkontor Ringerike *
- Familiekontoret i Aust-Agder *



- Agder ungdomshjem
- Telemark og Vestfold ungdomshjem
- Buskerud ungdomshjem



- Agder behandling ungdom
- Buskerud, Vestfold og Telemark behandling ungdom

REGION VEST

23

TOTALT



- Bergen akuttsenter
- Stavanger akuttsenter
- Sogndal ungdomssenter akutt



- Bergen og omland familiekontor
- Familievernkontoret i Odda
- Familievernkontorea for Sunnfjord og Sogn
- Kirkens familierådgivning Biskopshavn *
- Stiftelsen Bjørgvin Familierådgivning *
- Familievernkontoret i Sør-Rogaland *
- Familievernkontoret for Haugalandet *
- Familiekontoret i Nordfjord *



- Sogn og Fjordane ungdomssenter
- Skjoldvegen barnevernsenter
- Stavanger barnevernsenter
- KASA ungdomssenter



- Bergen ungdomssenter (MultifunC)
- Vestlundveien
- Sogndal ungdomssenter
- Sandnes ungdomssenter
- Bjørgvin ungdomssenter

REGION MIDT-NORGE

21

TOTALT



- Vikhovlia akuttsenter
- Kvammen akuttinstitusjon
- Sunnmørsheimen akuttinstitusjon



- Orkdal barnevernsenter
- Viktoria familiesenter
- Senter for foreldre og barn Molde
- Familievernkontoret i Namsos
- Familievernkontoret i Levanger
- Familievernkontoret i Sør-Trøndelag *
- Familievernkontoret i Kristiansund
- Familievernkontoret i Molde
- Familievernkontoret i Ålesund



- Spillumheimen ungdomsheim
- Karienburg ungdomsheim
- Ranheim Vestre
- Gilantunet ungdomshjem
- Clausenengen ungdomshjem
- Kollen ungdomsbase
- Husafjellheimen ungdomsheim



- Stjørdal ungdomssenter (MultifunC)
- Sunnmørsheimen ungdomsheim

REGION NORD

23

TOTALT



- Alta ungdomssenter
- Røvika ungdomssenter



- Solbakken barne- og familiesenter
- Solliabarne- og familiesenter
- Alta familievernkontor
- Harstad familievernkontor
- Bodø familievernkontor
- Tromsø familievernkontor
- Vesterålen familievernkontor
- Finnsnes familievernkontor
- Hammerfest familievernkontor
- Indre Finnmark FVK
- Narvik familievernkontor
- Øst-Finnmark FVK *
- Mo i Rana familievernkontor *
- Mosjøen familievernkontor *



- Bodø ungdomshjem
- Silsand ungdomshjem
- Vadsø ungdomshjem

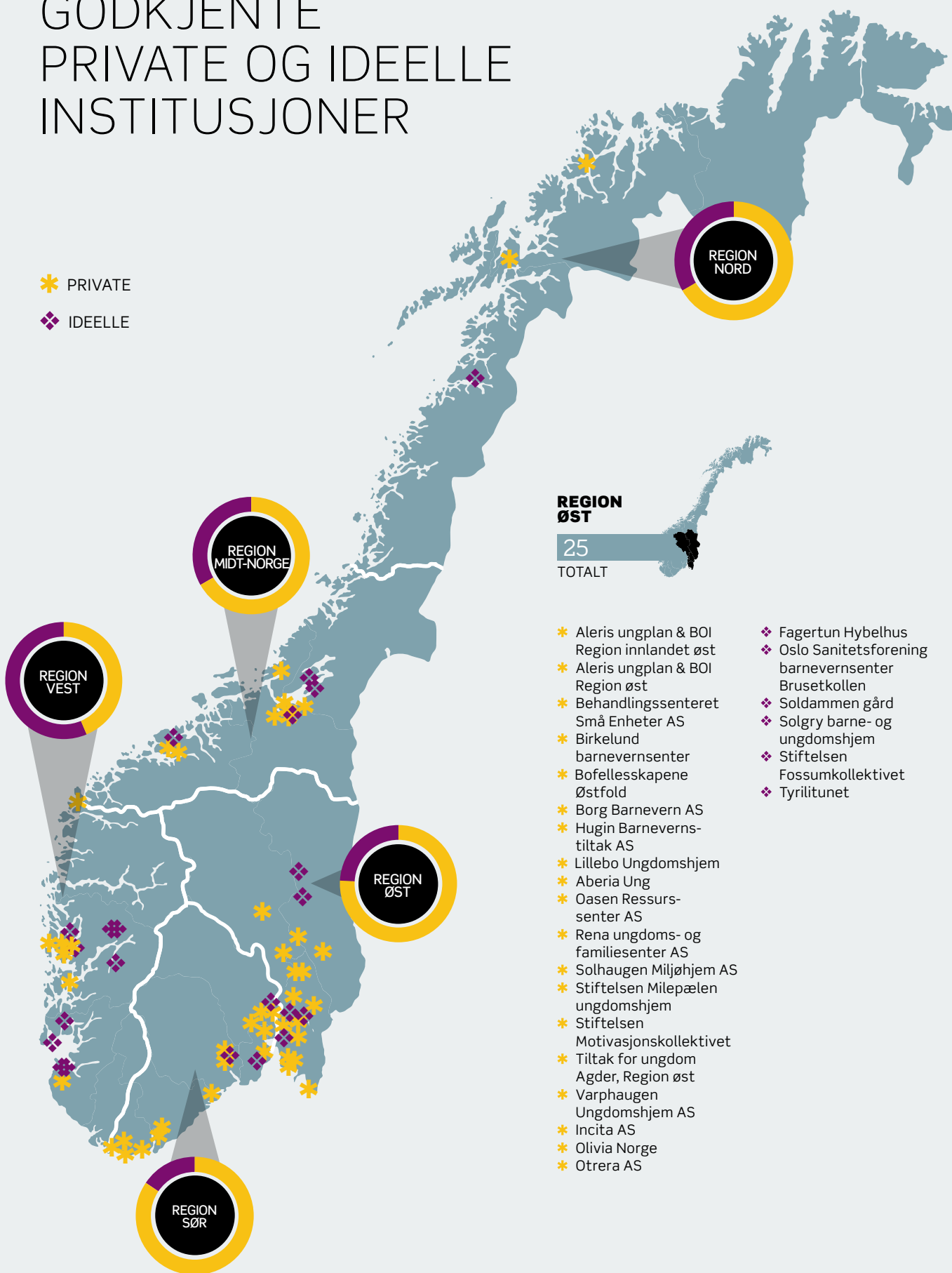


- Kvæfjord ungdomssenter
- Lamo ungdomssenter
- Tromsø ungdomssenter
- Yttrabekken ungdomssenter

GODKJENTE PRIVATE OG IDEELLE INSTITUSJONER

* PRIVATE

◆ IDEELLE



- * Aleris ungplan & BOI Region innlandet øst
- * Aleris ungplan & BOI Region øst
- * Behandlingscenteret Små Enheter AS
- * Birkelund barnevernsenter
- * Bofellesskapene Østfold
- * Borg Barnevern AS
- * Hugin Barneverns-tiltak AS
- * Lillebo Ungdomshjem
- * Aberia Ung
- * Oasen Ressurs-senter AS
- * Rena ungdoms- og familiesenter AS
- * Solhaugen Miljøhjem AS
- * Stiftelsen Milepælen ungdomshjem
- * Stiftelsen Motivasjonskollektivet
- * Tiltak for ungdom Agder, Region øst
- * Varphaugen Ungdomshjem AS
- * Incita AS
- * Olivia Norge
- * Otrera AS
- ◆ Fagertun Hybelhus
- ◆ Oslo Sanitetsforening
- ◆ Brusetkollen
- ◆ Soldammen gård
- ◆ Solgry barne- og ungdomshjem
- ◆ Stiftelsen Fossumkollektivet
- ◆ Tyrilitunet

REGION SØR

13

TOTALT

- * Tiltak for Ungdom Agder, Region sør
- * Aleris Ungplan & BOI, Region sør Arendal
- * Aleris Ungplan & Boi Region sør Skien
- * Diamanten
- * Næromsorg Sør AS
- * Omsorgspartner AS
- * Skjærgårdskollektivet AS
- * KOA Cocoon
- * KOA Cocoon, avdeling Vemestad-Kvås
- * Løft AS
- * Frelsesarmeens barne- og familievern Solgløtt
- ❖ Klokkergården
- ❖ Tyrilistiftelsen

REGION VEST

16

TOTALT

- * Aleris Ungplan & BOI AS, Region Vest
- * Jentespranget a/s
- * Lyderhorn barnevern
- * Sofus Barnevern
- * Tiltak for Ungdom Agder, Region vest
- * Tiltaksgruppen a/s avdeling Rogaland
- * Boenheten avd, Bergen
- ❖ Josephines stiftelse barnhjem
- ❖ Frelsesarmeen, Tryggheim
- ❖ Garnes Ungdomssenter
- ❖ Voss Barnevernssenter
- ❖ Styve Gard
- ❖ Stiftelsen Klokkergården Måløykollektivet
- ❖ Stiftelsen Hiimsmoekollektivet
- ❖ Bokn Bufellskap
- ❖ Solstrand barnevernsenter Foreldre barn

REGION MIDT-NORGE

12

TOTALT

- * Aleris Ungplan & BOI AS, Region Midt-Norge
- * Aleris Ungplan & BOI AS, Region Nordvest
- * Buan Gård AS
- * Villa Vika AS
- * Våre Hjem AS
- * Kletten Fjellgård AS
- * RUFs avd. Møre og Romsdal
- * Gartnerhaugen
- ❖ Aglo Barne- og familiesenter
- ❖ Heggli barnevern-institusjon
- ❖ Rostad Ungdomshjem
- ❖ Svanetunet Barnevernsenter

REGION NORD

3

TOTALT

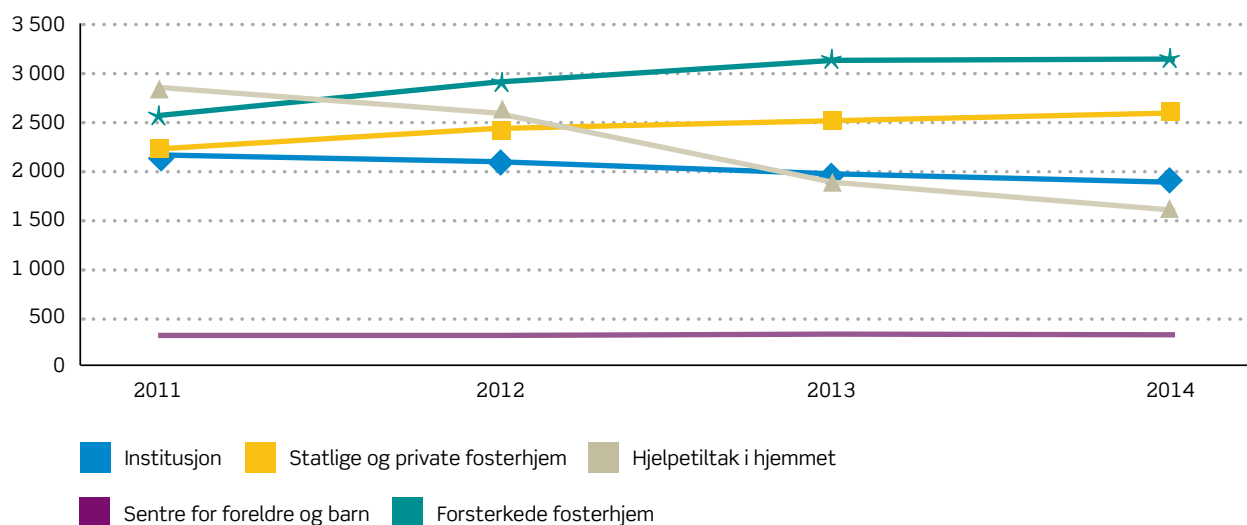
- * Aleris Ungplan & BOI AS, Region nord
- * Kvæfjord opplevelse og avlastning
- ❖ Stiftelsen Fossum-kollektivet

PRESENTASJON AV UTVALGTE HOVEDTALL

BARNEVERN

Statistisk sentralbyrås barnevernsstatistikk viser at det etter flere år med vekst, har vært en stabilisering i det totale antall barn med barneverntiltak. Tendensen er den samme i det statlige barnevernet, hvor antall barn med barneverntiltak er redusert med 2 prosent fra 2013 til 2014. Dette skyldes en reduksjon i antall barn med ikke-lovpålagte hjelpetiltak på 18 prosent og en nedgang i antall barn med institusjonstiltak på 7 prosent. Samtidig har det vært en svak til moderat økning i antall barn i forsterkede fosterhjem (1 prosent vekst) og statlige og private fosterhjem (3 prosent vekst). Antall barn i sentre for foreldre og barn har økt med 1 prosent. Utviklingen fra 2013 til 2014 er i tråd med tidligere års utvikling og overordnede føringer om avvikling av ikke-lovpålagte oppgaver, og om å vri bruken av barneverntiltak fra institusjon til fosterhjem.

FIGUR 1 ANTALL BARN MED BARNEVERNTILTAK FRA BUFETAT I LØPET AV ÅRET ETTER TILTAKSTYPE. 2011-2014

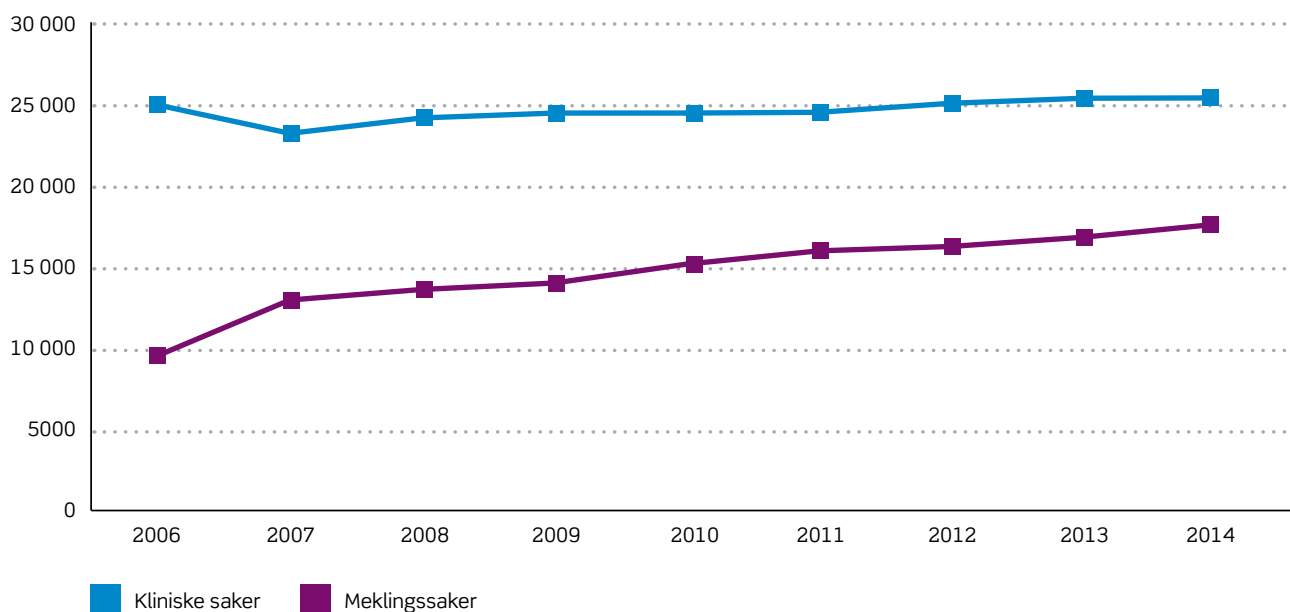


FAMILIEVERNTJENESTENE

Familien er den viktigste oppvekst- og omsorgsbasen for barn. Familieverntjenestene har en sentral og viktig oppgave i arbeidet med å gi støtte og bistand til foreldre slik at barn får gode og trygge oppvekstvilkår som støtter deres utvikling. Tjenestene har hatt en jevn økning i saksmengden i perioden 2006-2014. De kliniske sakene har holdt seg stabile fra 2013 til 2014 (25 414 saker i 2013 mot 25 424 saker i 2014), mens antall meklinger har hatt en relativt stor økning på ca. 800 saker på landsbasis (16 837 saker i 2013 mot 17 631 saker i 2014). Tabellen nedenfor viser en utvikling med kontinuerlig vekst i familievernets aktivitet.

Det har vært en økning i meklings saker med høyt konfliktnivå og en økning generelt i saker med stor alvorlighetsgrad. Økt kompetanse på vold i nære relasjoner gjør at vold avdekkes i flere saker. Voldssaker er krevende både faglig og ressursmessig.

FIGUR 2 ANTALL SAKER I FAMILIEVERNET (MØTT TIL FØRSTE SAMTALE)



TILSKUDDSFORVALTNING

Tilskudd er ett av flere virkemidler det offentlige har for å gi et samlet godt tilbud til målgrupper, sikre drift av frivillige organisasjoner og til gjennomføring av prioriterte mål. Direktoratet gir tilskudd til flere formål, og en viktig del av forvaltningen er å følge med på om formålene oppnås slik de er ment.

Direktoratet har i 2014 behandlet over 2000 søknader om tilskudd på 27 ulike tilskuddsordninger. Dette innebærer en forvaltning av tilskudd for i overkant av 627 millioner kroner til ulike tilskuddsmottakere.

TILSKUDD

FORVALTET AV BUFDIR I 2014



ANTALL
SØKNADER

ANTALL
INNVLGEDE
SØKNADER

OMSØKT
BELØP

INNVLGET
BELØP



BARN OG UNGDOMS DELTAKELSE OG INNFLYTELSE I SAMFUNNET

	ANTALL SØKNADER	ANTALL INNVLGEDE SØKNADER	OMSØKT BELØP	INNVLGET BELØP
LNU nasjonalt, Ungdom og Fritid, Unge funksjonshemmede	3	3	11 550 000	10 800 000
LNU internasjonalt, Ungdom og Fritid, Unge funksjonshemmede	3	3	3 650 000	3 200 000
Nasjonal grunnstøtte til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner**	94	89	100 459 000	100 459 000
Internasjonal grunnstøtte til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner**	25	25	3 915 000	3 915 000
Aktiv ungdom	99	82	33 686 000	25 534 000
Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	835	491	209 265 967	108 920 000
Storbymidler - Åpne møteplasser	166	22	99 992 866	25 456 000

INKLUDERING OG TILTAK FOR Å FREMME LIKESTILLING OG HINDRE DISKRIMINERING

Bedre levekår for LHBT	46	22	19 187 105	10 481 000
Bedre levekår for mennesker med nedsatt funksjonsevne	74	28	34 679 544	14 488 643
Funksjonshemmedes organisasjoner**	135	130	144 718 286	144 718 286
Sommerleir for barn med nedsatt funksjonsevne	34	30	14 949 665	9 579 250
Ferie- og velferdstiltak i regi av frivillige org.	62	49	15 582 246	4 951 847
FFO og SAFO og lokale velferdstiltak	2	2	16 475 600	15 250 000
Tilskudd til FDNB og LSHDB	2	2	3 495 000	3 450 000
Kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon innen universell utforming	45	24	15 067 012	7 043 710
Tilskuddsordning for støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom	87	27	31 777 053	10 650 000

FAMILIE OG OMSORG - SAMLIV OG OPPDRAGERROLLEN

Familie/likestilling drift	20	18	5 188 850	2 925 500
Familie/likestilling aktivitetsstøtte	46	13	12 809 860	1 924 500
Samliv lokale kurs	112	107	2 949 784	2 128 414
Samliv utviklingstiltak	29	24	1 867 500	1 867 500
Organisasjoner i barnevernet	9	8	16 809 000	13 200 000
Samhandlings- og utviklingstiltak i barnevernet	18	10	19 957 648	8 992 184
Foreldrestøttende tiltak	119	16	26 602 905	3 490 575

ARBEID MOT VOLD OG OVERGREP I NÆRE RELASJONER

Tiltak og prosjekter mot vold i nære relasjoner	24	13	5 013 630	1 218 000
Driftstilskudd mot vold i nære relasjoner (FMSO, landsdekkende telefon...)	8	6	7 330 721	5 067 000
Bo- og støttetilbud for utsatte for tvangsekteskap og kjønnslemlestelse	5	5	14 228 947	11 794 028
Sentre mot incest og seksuelle overgrep	23	23	80 002 225	75 745 709
TOTALT*	2125	1272	951 211 414	627 250 146

* Direktoratet og etaten forvalter også midler til adopsjonsstøtte, familievern, øremerkede tilskudd og FOU aktiviteter.

** Søktes ikke om beløp, men på bakgrunn av beregningsvariabler.

*** Beløp kan være ulik bevilgning grunnet overføringer og motregninger.

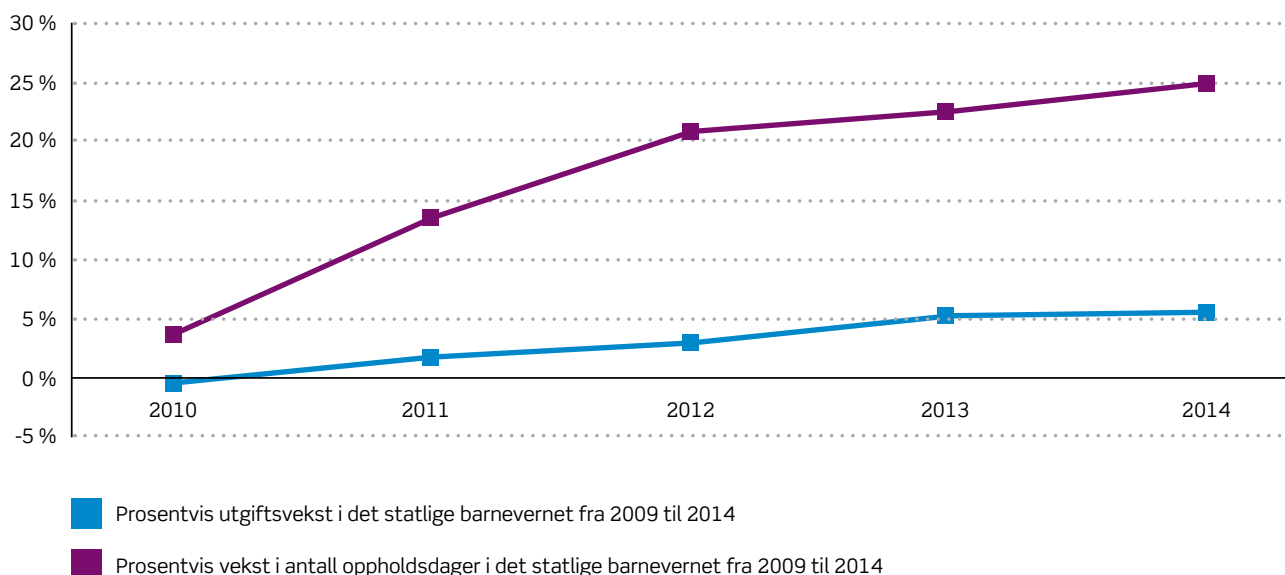
KOSTNADER OG RESSURSBRUK

Etter mange år med merforbruk i det statlige barnevernet klarte etaten i 2014 å gå i balanse. Dette er oppnådd etter flere år med omfattende omstilling av tjenestetilbudet for å møte budsjettutfordringene. Det har vært jobbet systematisk og godt, og etaten har samlet oppnådd en innsparing på ca. 130 mill. kroner i effekt på plan for budsjettbalanse i regionene. Ved inngangen til 2014 var det betydelige økonomiske utfordringer, men situasjonen har bedret seg gradvis gjennom hele året. Det er særlig arbeidet med å redusere bruken av fosterhjem knyttet til private tiltak som har bidratt til budsjettbalanse.

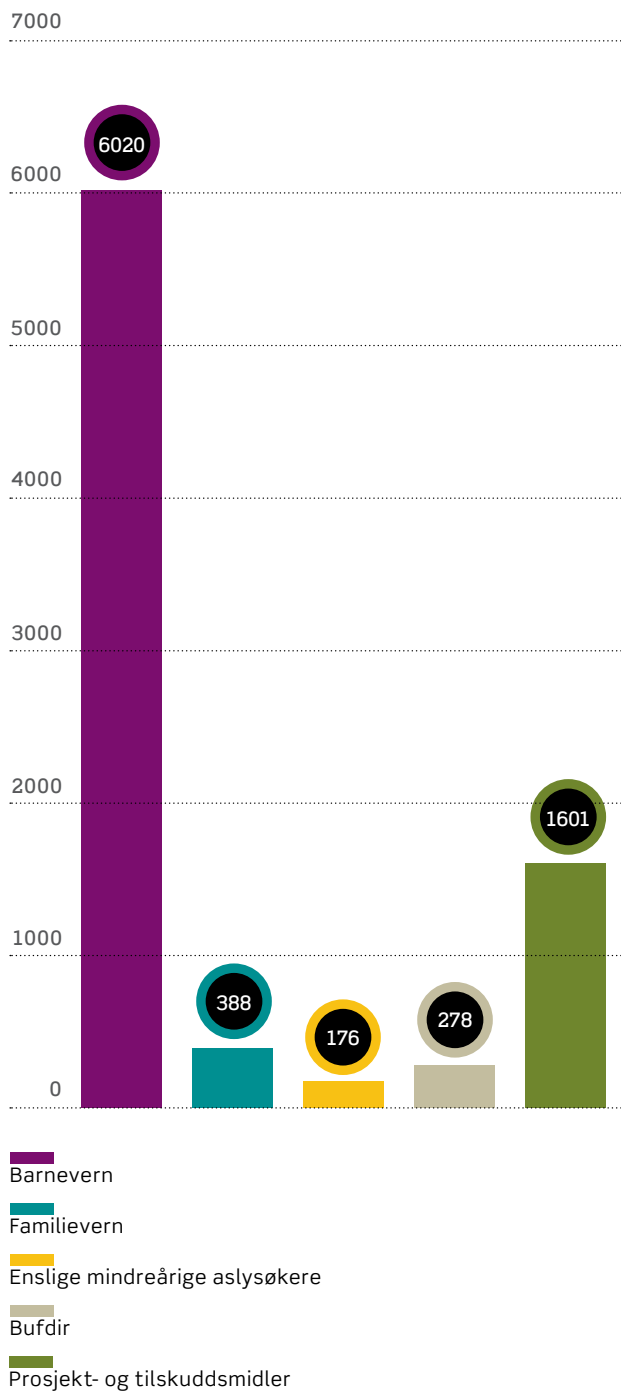
Det har over lengre tid vært en betydelig produktivitetsvekst i Bufetat. Ved utgangen av 2014 fikk 25 prosent flere barn hjelp fra det statlige barnevernet sammenliknet med samme tidspunkt i 2009. I samme periode har utgiftene reelt steget med om lag 5,6 prosent i faste kroner (Se figur 3).

I 2014 økte aktiviteten med 1,4 prosent målt i antall oppholdsdager, mens utgiftene bare økte med 0,3 prosent sammenliknet med året før. Den årlige effektiviseringen er størst i begynnelsen av perioden, men har avtatt de to siste årene. Den årlige effektiviseringen har nå bidratt til budsjettbalanse.

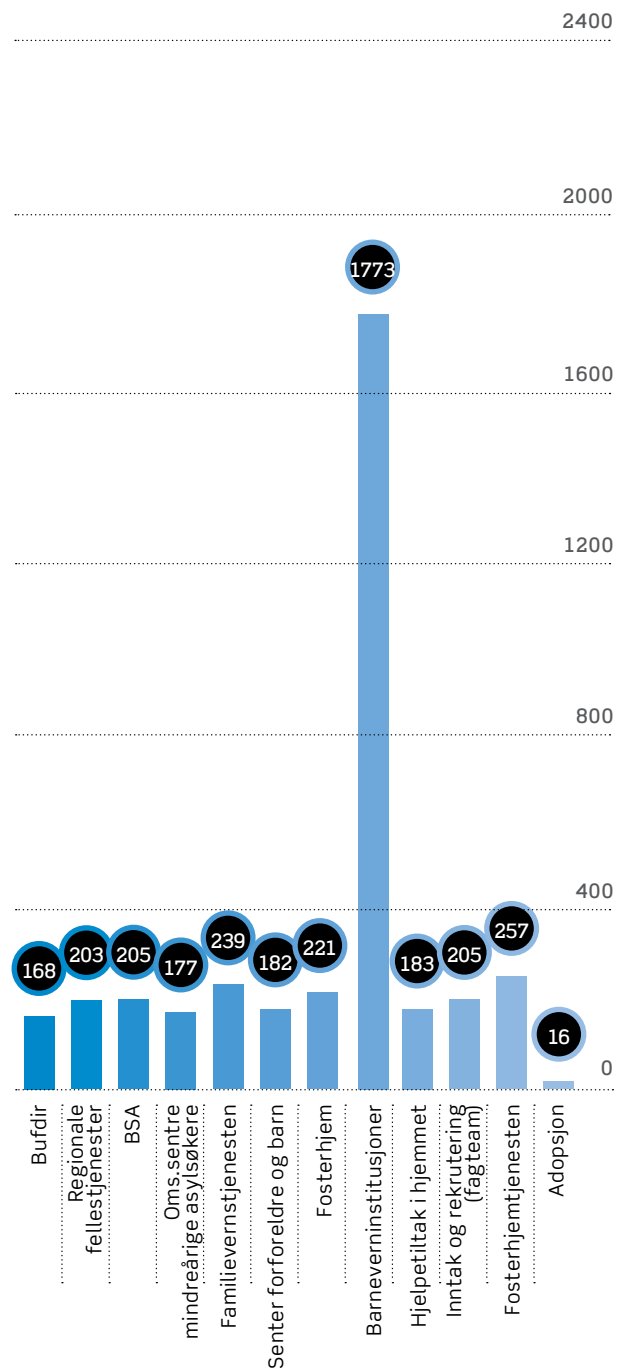
FIGUR 3 UTGIFTER OG OPPHOLDSDAGER 2009 TIL 2014



FIGUR 4 REGNSKAP PR. 31.12.2014



FIGUR 5 ÅRSVERK I BUFETAT 2014





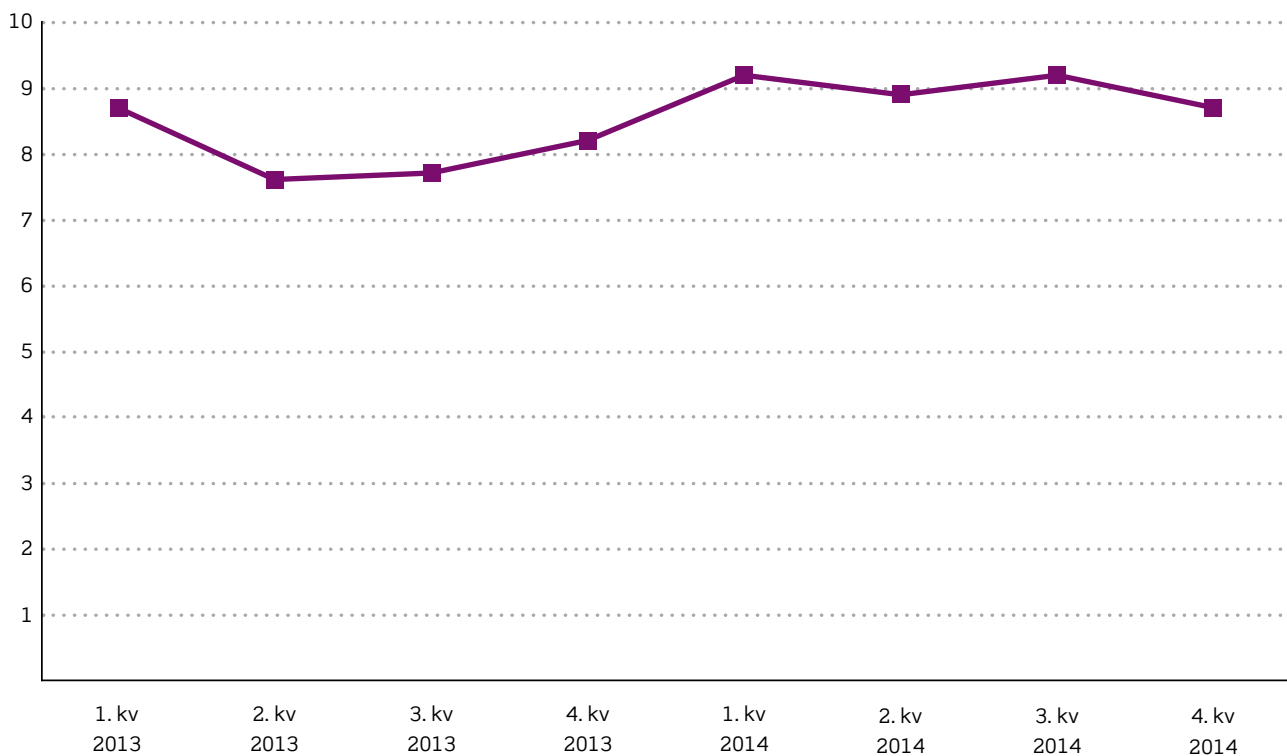
Definisjon av årsverk:

Vi gjør oppmerksom på at Bufdir har endret sin definisjon av årsverk i 2014, noe som også har konsekvenser for faktisk rapporterte årsverk.

Årsverk defineres i 2014 målt i faktisk ressursinnsats/arbeidede timer. Ett årsverk defineres som en person i 100 prosent stilling i et helt år. Timetall som utgjør et årsverk vil variere for ulike medarbeidergrupper. For eksempel vil timetall pr. periode være lavere for turnusansatte. Årsverksberegningen reduseres ikke av ferieuttak, av opparbeidelse/avspasering av fleksitid/reisetid. Årsverksberegningen reduseres for alt annet fravær større enn eller lik 1 dag, som for eksempel sykefravær.

Se kapittel 4.5 for figur over utviklingen fra 2011 til 2014.

FIGUR 6 SYKEFRAVÆR 2014



■ Sykefravær totalt i Buftet





3

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

HOVEDMÅL 1. GOD KVALITET I TILBUDET TIL BARN, UNGE OG FAMILIENE DERES

Ny rolle som fagdirektorat

I 2014 har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) fått nytt ansvar, nye oppgaver og oppdrag innen barnevern, familievern og voldsforebyggende arbeid. Etablering og utvikling av direktoratet som faglig premissleverandør for hele barnevernet er noe av det som har hatt høy prioritet. For å ivareta den nye fagrollen har direktoratet i 2014 opprettet en ny seksjon med ansvar for det kommunale barnevernet, regelverksfortolkning og samarbeid med fylkesmannsembetene. I løpet av siste halvår har direktoratet presentert sin nye rolle for fylkesmannsembetene og for barnevernlederne.

Å være fagdirektorat for hele barnevernet innebærer blant annet at direktoratet skal være en viktig aktør for å spre kunnskap om de seks kvalitetsmålene til det statlige og kommunale barnevernet. De seks kvalitetsmålene er:

- virkningsfulle tiltak
- trygge og sikre tjenester
- involvering av og innflytelse til brukerne
- god samordning og kontinuitet i tjenestetilbudet
- god ressursutnyttelse
- tilgjengelige tjenester og rettferdig fordeling

Direktoratet skal bidra til at alle kommuner har sikre og forsvarlige barneverntjenester med høy kvalitet, og god rettssikkerhet uavhengig av størrelsen og behovene til kommunen og barneverntjenesten.

Direktoratet har fra 2015 fått ansvar for statistikk når det gjelder kommunalt barnevern. Utviklingen på barnevernsfeltet vil i årsrapporten for 2014 i hovedsak omtale tjenester som Bufetat leverer.

Kompetanse på lov- og regelverk

Fra 2014 skal direktoratet også være nasjonalt kompetansemiljø på lov- og regelverk for barnevern- og familievernomsrådet, barneloven, ekteskapsloven, adopsjonsloven og krisesenterloven. Direktoratet har fått større ansvar for faglige retningslinjer og rundskriv, veiledere og brosjyrer, og har, på oppdrag fra departementet, utarbeidet utkast til forskrifter, deltatt i arbeidsgrupper og bidratt med faglige vurderinger og utredninger i forbindelse med regelverksutvikling.

Det er opprettet en egen seksjon for adopsjon, meklings og regelverkforvaltning, med styrkede personalressurser, for å bidra til effektiv og samordnet gjennomføring på familievern- og adopsjonsområdet.

På barnevernsområdet har direktoratet besvart enkelthenvendelser fra privatpersoner og organisasjoner om forståelsen av regelverket. Departementet presiserte i tildelingsbrevet for 2014 at fylkesmannens spørsmål om lov- og regelverkstolkninger skal rettes til direktoratet og at prinsipielle fortolkninger skal forelegges departementet. Det har vært viktig for direktoratet å svare godt, riktig og raskt på regelverksspørsmål. Representanter fra fylkesmannsembetene har gitt uttrykk for at vi har lykket med dette.

Direktoratet har utarbeidet utkast til tre forskrifter som omhandler barneverninstitusjoner. Forskriftene regulerer blant annet hvilke krav som skal stilles til barneverninstitusjoner. Formålet er å sikre faglig forsvarlig omsorg og behandling av barn som plasseres i institusjon. De tre forskriftene er: utkast til revidert kvalitetsforskrift, godkjenningsforskrift og en ny forskrift om institusjon med hjem. Direktoratets vurdering er at endringene vil bidra til å sikre forsvarlig drift av barneverninstitusjoner og heve kvaliteten i institusjons tilbudet til barn og unge, dersom de trer i kraft.

Videre er direktoratet i ferd med å opprette en åpen regelverksportal slik at kommunalt barnevern og andre kan få svar på juridiske spørsmål. Her ligger lovverk, forskrifter, tidligere dommer, litteratur ol.

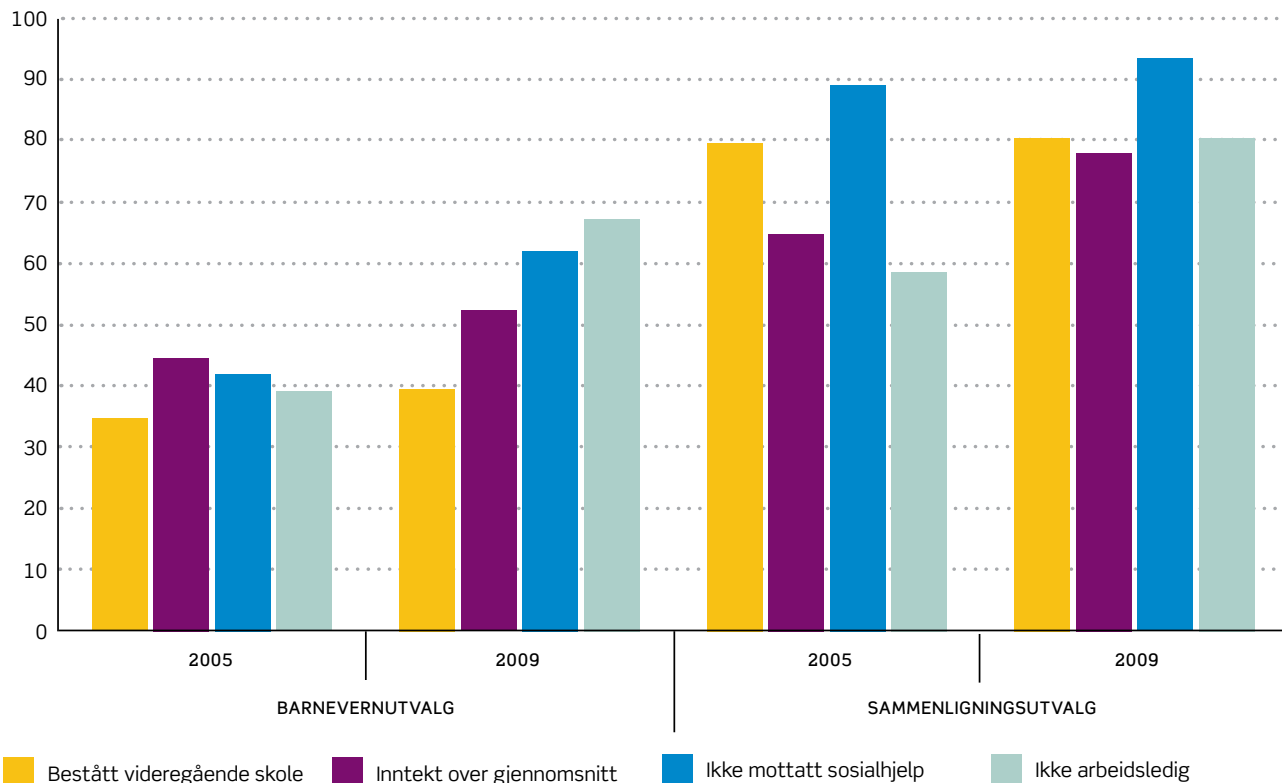
På ekteskapsaker har Bufdir et pågående prosjekt hvor vi skal digitalisere søknadsprosessen i SEP-SKIL-saker. Direktoratet har også laget utkast til nytt rundskriv Q-20 til ekteskapsloven og avholdt seminar for fylkesmenn og folkeregistermyndigheter om problemstillinger på ekteskapsfeltet.

Forskning og utvikling

En viktig oppgave for direktoratet er å bidra til videreutviklingen av kunnskapsnivået om barnevernet. Direktoratet ønsker særlig å trekke frem én studie, den longitudinelle studien *Barnevern i Norge 1990-2010*. Studien danner et viktig grunnlag for kvalitetsforbedringer i barnevernet, særlig når det gjelder barn og unges skolegang, helsesituasjon, og barnevernets samarbeid med andre offentlige etater. Studien viser blant annet at barn som har mottatt tiltak fra barnevernet har en lengre overgang til voksenlivet. Mange av dem har en vanskelig barndom som preger livene deres videre. Samtidig viser studien at selv om unge voksne med erfaring fra barnevernet har en høyere risiko for marginalisering, blant annet i form av forhøyet risiko for psykiske problemer, ustabile arbeidsforhold, rusmisbruk og kriminalitet, så klarer voksne med erfaring fra barnevernet seg stadig bedre jo eldre de blir, jf. Figur 7.

FIGUR 7

ANDEL SOM HAR OPPNÅDD ULIKE MÅL PÅ OVERGANG TIL VOKSENLIVET. VOKSNE I ALDERSGRUPPE 26 TIL OVER 32 ÅR I 2005 OG 30 TIL OVER 36 ÅR I 2009.



Kilde: Barnevern i Norge 1990-2010 (Backe-Hansen et al 2014¹)

I 2014 har direktoratet systematisert forvaltningen av øremerkede tilskudd til de regionale kompetansesentrene for barn, unge og Atferdssenteret. Sentrene utfører sentrale og viktige forsknings- og utviklingsoppgaver i kontakt med staten og kommunene. Forvaltningen av tilskuddene og samarbeidet med sentrene gir direktoratet viktig kunnskap om barnevernet og utprøving av konkrete kvalitetsforbedrende tiltak. Direktoratet understøtter også en rekke arenaer som setter fokus på kompetansenivået blant medarbeidere og ledere i norsk barnevern. I 2014 har det særlig vært viktig å utvikle fremtidige kompetansekrav, særlig til ledere i barneverntjenesten. På den måten legger direktoratet til rette for viktige strategiske avklaringer, med mål om å heve kvaliteten i både kommunale og statlige tilbud til barn, unge og familiene deres.

Direktoratet mener også at kompetanseprogram for ansatte i tjenestene kan være virksomme kvalitetsutviklende tiltak. I 2014 er det arbeidet med utvikling av opplæringsprogram knyttet til skole og psykisk helse for ansatte i barnevernsektoren, samt implementering av HandleKraft. HandleKraft er et kompetansehevingsprogram om vold og overgrep for ledere og ansatte i barneverninstitusjoner og fosterhjemstjenester. Ved utgangen av 2014 har ca. 1500 ansatte i Bufetat gjennomført deler eller hele programmet, og direktoratet vil i 2015 vurdere hvordan programmet skal tilbys private aktører.

¹ Backe Hansen, E., Madsen, C., Kristofersen, L. B. & Sverdrup S. (2014). «Overgang til voksenlivet for unge voksne med barnevernerfaring» i Backe-Hansen, E., Madsen, C., Kristofersen L. B. & Hvinden B. (Red.), Barnevern i Norge 1990-2010 – En longitudinell studie. NOVA-rapport 9/2014. Tilgjengelig på <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2014/Barnevern-i-Norge-1990-2010>

Skole og opplæring for barn og unge med tiltak fra barnevernet

Alle barn, uavhengig av bakgrunn, skal gis mulighet til å mestre skole og utvikle sitt potensial. Kun fire av ti barn med tiltak fra barnevernet gjennomfører videregående utdanning. Med bakgrunn i denne kunnskapen om utsatte barns skolegang, har regjeringen igangsatt en omfattende satsing som skal bidra til at barna får en god skolegang. Denne satsingen bygger blant annet på kunnskap og anbefalinger fra Bufdirs publisasjon *Skolerapport – hvordan bedre skoleresultatene og utdannings situasjonen til barn og unge i barnevernet* fra august 2014. Satsingen favner bredt og omfatter holdningsendrende arbeid, utvikling av statistikk og utredning av tiltak med dokumentert effekt.

Som del av det holdningsendrende arbeidet, skal det utarbeides en kunnskapsbasert faglig veileder for oppfølging av skolegangen til barn i barnevernet. Den skal være ferdig til skolestart høsten 2015. Det er avholdt fylkesvise dialogkonferanser i begynnelsen av 2015, hvor hensikten har vært å få innspill til veilederen og å etablere et møtested på tvers av sektorer. En undersøkelse for å kartlegge holdninger til skolegang og høyere utdanning blant ansatte i skole og barnevern er også gjennomført i 2014. Resultatene vil foreligge i mars 2015. Et kompetansehevende kurs til ansatte skal videreutvikles til et opplæringsprogram for ansatte i barnevernssektoren, der målet er å skape en felles kultur i de ulike tjenestene for å sikre at god skolegang har høy prioritet.

Gjennom de konkrete anbefalingene i skolerapporten rettet mot både skole- og barnevernssektoren og satsingen, ønsker Bufdir å vise at det er behov for ny tenkning og økt fokus for å bedre skole- og utdannings situasjonen for barn og unge i barnevernet.

Fosterhjem

Over 10 000 barn er til enhver tid plassert i fosterhjem. Fosterhjem er dermed det viktigste plasserings tiltaket for barn som ikke kan bo hjemme hos sin opprinnelige familie. I løpet av 2014 har direktoratet bidratt til at kunnskapsgrunnlaget vedrørende fosterhjemsordningen er betydelig styrket. Sentrale bidrag er forskningsprogrammet *Fosterhjem for barns behov, En god forberedelse til å bli fosterforeldre. Evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE* og direktoratets *Rapport om kartlegging av fosterforeldres økonomiske rammevilkår*. Den sistnevnte rapporten gir viktig kunnskap om fosterforeldrenes rammevilkår og hvordan vilkårene varierer. Som en oppfølging er bruken av de statlige, private og kommunalt forsterkede foster hjemmene evaluert. Videre vil Bufdir overlevere en rapport om gode tilknytningsmodeller mellom barn og fosterforeldre. Det er fortsatt en utfordring å rekruttere et tilstrekkelig antall fosterhjem, og et eget forskningsprosjekt er iverksatt for å identifisere gode rekrutteringsmetoder.

Barnevernets tilbud til de minste barna

I 2012 ga direktoratet en faglig anbefaling til departementet om hvordan det fremtidige tilbudet til de minste barna bør se ut. Det ble skissert hvordan kompetansen bør være på ulike nivåer. Målet er å oppdage flere barn som trenger hjelp, samt å gi bedre hjelp i de spesialiserte tjenestene. I 2014 ble denne anbefalingen fulgt opp med en rapport om hvordan tilbudet kan organiseres og hvilke økonomiske og administrative konsekvenser dette vil innebære. Den samfunnsøkonomiske analysen viste at dagens tilbud ikke er samfunnsøkonomisk bærekraftig, men at potensialet er stort dersom en oppskaleres og forbedrer tilbudet i tråd med anbefalingene.

Informasjon og veiledning

Direktoratets informasjonskanal til ungdom, ung.no, gir god informasjon til barn og unge om blant annet barnevern, vold i nære relasjoner, familierelaterte spørsmål og en rekke andre temaer. Gjennom tjenesten ung.no skal Bufdir gi informasjon og veiledning som setter ungdom i stand til å treffe gode valg og utvikle sin handlingskompetanse. Ung.no har en svartjeneste hvor blant annet ungdom med tiltak fra barnevernet stiller spørsmål om sine rettigheter og andre ting de lurer på. Bufdir opplever at det er mange unge som benytter tjenesten, og har behov for slik informasjon.

Barnevernorganisasjoner forbedrer barnevernet

Bruker- og interesseorganisasjoner spiller en viktig rolle i utviklingen av det samlede tilbudet til utsatte barn, unge og deres familier. Organisasjonene har stor betydning for målgruppen, og er sentrale aktører på systemnivå for å fremme brukermedvirkning. Bufdir forvalter to tilskuddsordninger til disse organisasjonene, blant annet for at de kan styrke sitt engasjement og vise medansvar. Som et eksempel ble det i 2014 gitt tilskudd til et prosjekt som jobber med å bedre brukermedvirkningen og dialogen mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen. Videre er barnevernorganisasjonene viktige samarbeidspartnere for fagdirektoratets utvikling av råd og anbefalinger til tjenestene.

Kvalitetsforbedringer i barneverntiltak

HandleKraft (HK) er et kompetansehevingsprogram om vold og overgrep for ledere og ansatte i barnevern-institusjoner og fosterhjemtjenester. Programmet er utviklet av RVTS Sør på oppdrag fra direktoratet. Det har vært under implementering siden 2013, og vil fortsette i 2015.

Ved årsskiftet 2014/2015 har ca. 1500 ansatte i Bufetat gjennomført deler eller hele programmet. I 2014 har vekst- og vedlikeholdsmodulen HandleKraftVekst (HKV) blitt utviklet. HKV er utpreget praksisnær, og ansvaret for implementeringen av kompetansemoduleen legges til den enkelte region. Kompetansehevingsprogrammet har i 2014 blitt evaluert av Ernst & Young med positive resultater. Direktoratet vil i 2015 vurdere hvordan programmet skal tilbys private aktører. Programmet skal i 2015 tilpasses resultatene fra evalueringen. Se for øvrig: handle-kraft.no og handle-kraft.no/vekst/.

HOVEDMÅL 2. ET STATLIG BARNEVERN SOM GIR TILTAK OG TJENESTER AV GOD KVALITET TILPASSET DET ENKELTE BARNES BEHOV

Bufetat leverer spesialiserte barneverntiltak

Bufetat skal bistå kommunene ved plassering av barn utenfor hjemmet gjennom å rekruttere et tilstrekkelig antall fosterhjem og tilby institusjonsplasser. Bufetat skal også medvirke til et godt samarbeid mellom barnevern, skole og andre aktuelle tjenester, og legge til rette for at barn og unge med behov for andre tjenester får den hjelpen de trenger. Bufetat tilbyr tjenester til barn, unge og familier i svært alvorlige situasjoner med komplekse og sammensatte behov. Det krever spesialisert kompetanse og ferdigheter etter mange års erfaring og trening for å gi forsvarlige spesialiserte tjenester innen barnevernet. De mest komplekse og alvorlige problemstillingene for barn inntreffer ikke så ofte i Norge fordi befolkningsgrunnet er lite. For eksempel fatter barnevernet akuttvedtak med tvang kun seks ganger i året i en befolkning på 15 000. Direktoratet vurderer at det er avgjørende at barnevernets tjenester har et spesialistnivå for å sikre forsvarlige tjenester for barn i Norge.

Områder spesielt prioritert for Bufetats regioner i 2014 har vært:

- Stabil og god drift på enheter
- God måloppnåelse
- Barn, unge og familiers medvirkning
- Skole og opplæring
- Tilstrekkelig antall riktige fosterhjem
- Godt samarbeid med kommunene
- Omstilling av administrative funksjoner
- Det statlige barnevernets nye fagsystem - BiRK

I løpet av 2014 mottok i underkant av 8500 barn ett eller flere barnevernstiltak gjennom Bufetat. De aller fleste mottok hjelp i form av fosterhjem. Sammenlignet med 2013 er bruken av institusjonstiltak og ikke-lovpålagte hjelpetiltak redusert.

Bufetat har også i 2014 hatt fokus på å rekruttere nok og riktige fosterhjem. Selv om det rekrutteres stadig flere fosterhjem, oppleves det som svært krevende å etterkomme den stadig økende etterspørselen fra kommunene. Aktivitetsveksten på fosterhjemsområdet utfordrer både regionenes beredskap og bistandsplikt. Risikoreduserende tiltak har vært å jobbe systematisk og målrettet frem mot en mer kunnskapsbasert rekruttering for å nå frem til flere potensielle fosterforeldre. Det har også blitt jobbet med mer ressurs-effektiv opplæring og å gjøre oversikten over ledige hjem mer tilgjengelig. Se mer om fosterhjem under delmål 2.1.

Bufetat har fortsatt arbeidet med å spesialisere og differensiere institusjonstiltakene i tråd med beste tilgjengelige kunnskap. Det har vært fokus på stabil og effektiv drift av egne institusjoner for å gi barn og unge et godt tilbud innenfor forsvarlige rammer slik at tiltaksapparatet på best mulig måte møter kommunens behov for plasser.

Et mer spesialisert og differensiert tiltaksapparat utfordrer Bufetats regioner på å oppnå høy kapasitetsutnyttelse for alle målgrupper. Iverksatte tiltak for å møte denne utfordringen har vært å bedre inntaksfunksjonen og å omstille tiltaksapparatet slik at det på best mulig måte møter kommunenes behov for riktig plass til riktig tid. Denne utviklingen har i noen grad medført behov for omstilling av institusjonsplasser og, i noen tilfeller, nedleggelse av plasser.

Pr. 31. desember 2014 var 57 prosent av barna i institusjon i tiltak tilknyttet en privat leverandør, mens 37 prosent av barna var i spesialisert fosterhjem tilknyttet en privat leverandør. Et tett og godt samarbeid med private leverandører av barneverntjenester er derfor svært sentralt for at Bufetat skal nå sine overordnede mål. Se mer om institusjon under delmål 2.2.

2014 - et omstillingsår

Direktoratet fikk gjennom tillegg 12 til Tildelingsbrev 2013 og i Tildelingsbrev 2014 i oppdrag å gjøre nødvendige endringer i Bufetat som en konsekvens av Prop 106 L – Endringer i barnevernloven. Bufetat skal utvikles og rendyrkes i sin rolle som tjenesteleverandør av spesialiserte barnevernstjenester og sørge for at bistandsplikten overfor kommunene ivaretas. Direktoratet skal videreutvikles i sin rolle som faglig premissleverandør for hele barnevernsområdet. Denne tydeliggjorte rollefordelingen fordrer endringer på både kort og lengre sikt for Bufetat. I 2014 gjennomførte direktoratet en bred involverings- og høringsprosess i etatens regioner, og med sentrale samarbeidspartnere, for å komme fram til en plan for framtidige endringer i etaten.

Endringene som er planlagt har til hensikt å styrke kvaliteten i tjenestene gjennom blant annet å prioritere ressursene og kompetansetiltakene der tjenesten ytes, og sikre at bistandsplikten oppfylles. Videre er det sentralt at etatens sammensetning av tjenestetilbud er i samsvar med faglige retningslinjer og befolkningens behov for tiltak. Endringene har også til hensikt å styrke etatens styring, støtte og oppfølging av tiltakene for å sikre forsvarlige tjenester, samt at Bufetat skal kunne ivareta sine forvaltningsoppgaver på en hensiktsmessig måte.

Direktoratet har prioritert endringene i inntaksarbeidet til Bufetat først. Det er besluttet at Bufetats regioner skal organisere arbeidet med inntak til Bufetats tjenester innen barnevern til én inntaksenhet i hver region. Videre er det besluttet å organisere arbeidet med rekruttering, opplæring, tildeling og generell veiledning av fosterhjem til én enhet i hver region. Den enkelte enhet skal ha flere avdelinger/lokasjoner som skal være geografisk plassert på en hensiktsmessig måte i regionen for å sikre barn, unge og familiers medvirkning og godt kommunesamarbeid i fosterhjemstildelingen. Det er også besluttet at utprøvingen med et nasjonalt inntaksteam skal videreføres som en permanent ordning. Se omtale av NIT under delmål 2.2.

I 2014 ble også etableringen av BSA slutført med gjennomføringen av fase 2. En større andel av Bufetats budsjetterte midler går til barneverntjenester for barn, unge og familier etter fase 2 av BSA-etableringen. Se mer om dette i kapittel 4.3.

Det statlige barnevernets nye fagsystem - BiRK

Etter en vellykket implementering av Birk i pilotregionen Region Midt-Norge 5. februar 2014, ble systemet implementert i alle regioner 21. mai. BiRK er et mer omfattende fagsystem enn ODA, hvor ansvar for gjennomføring av ulike oppgaver og arbeidsflyt i systemet til dels er endret. Dette er endringer som berører en stor andel av de ansatte i det statlige barnevernet. Bufdir vurderer implementeringen så langt som vellykket, men ser at det vil være en innkjøringsperiode før systemet fungerer helt som forutsatt.



Barneverntiltak

Institusjoner omfatter statlige og private barneverninstitusjoner. Omsorgssentre for mindreårige er ikke inkludert.

Statlige og private fosterhjem omfatter statlige beredskapshjem og familiehjem, og fosterhjem tilknyttet private tiltak. Merk at kommunale fosterhjem uten forsterkning ikke er inkludert.

Sentre for foreldre og barn er et hjelpetiltak der foreldre med sped- og småbarn kan bo for å motta veiledning, utredning og støtte. Disse sentrene er ikke barneverninstitusjoner.

Hjelpetiltak i hjemmet fra Bufetat kan være foreldrestøttende tiltak som Multisystemisk terapi (MST), Parent Management Training – Oregonmodell (PMTO) og Funksjonell familieterapi (FFT) mv.

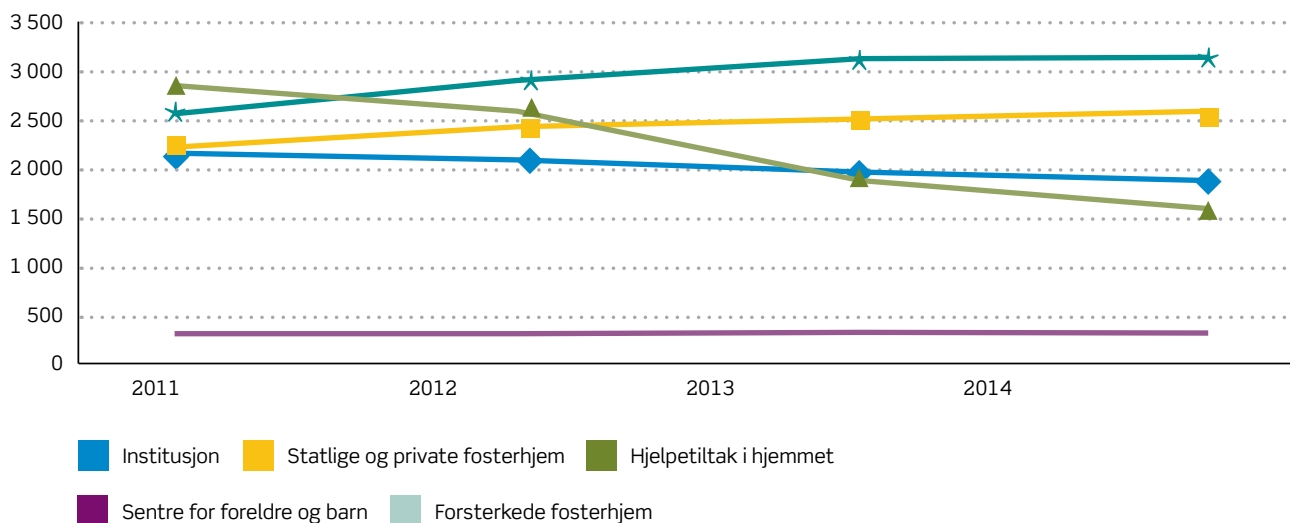
Forsterkede fosterhjem omfatter kommunale fosterhjem som får refusjon fra Bufetat. Refusjonen kan f.eks. dekke frikjøp av fosterforeldre eller ekstra opplæring/veiledning. Merk at kommunale fosterhjem uten forsterkning ikke er inkludert.

Aktivitetsutvikling barnevern

I denne årsrapporten er barneverntallene for 2014 for første gang hentet ut fra det nye fagsystemet (BiRK), som omfatter barn med tiltak fra Bufetat. Det knytter seg noe usikkerhet til tallene grunnet konvertering av data fra gammelt system (ODA), nye rutiner for registrering og endring av registreringspersonell. Tolkningen av tallene må derfor ses i lys av dette. Det arbeides med å heve kvaliteten på datagrunnlaget gjennom videre opplæring og forbedringer av registreringspraksis.

FIGUR 8

ANTALL BARN MED BARNEVERNTILTAK FRA BUFETAT I LØPET AV ÅRET ETTER TILTAKSTYPE. 2011-2014



I 2013 mottok omkring 53 000 barn og unge i Norge tiltak fra barnevernet², og i underkant av 8500 barn mottok ett eller flere barnevernstiltak gjennom Bufetat i løpet av 2014³. Figuren over viser aktivitetsutviklingen i de ulike barnevernstiltakene i regi av Bufetat i perioden 2011-2014. Barnevernstiltakene omfatter barn og unge i statlige og private tiltak, med unntak av barn som Oslo kommune har ansvaret for. Kommunale fosterhjem uten forsterkning inngår ikke i tallene.

Fosterhjem er det mest benyttede barneverntiltaket. I 2014 var 3152 barn og unge plassert i et kommunalt fosterhjem med statlig forsterkning, mens 2560 bodde i et statlig beredskapshjem, familiehjem eller fosterhjem tilknyttet private tiltak. 1863 barn og unge hadde et institusjonstiltak og 1554 fikk hjelpetiltak i hjemmet. 347 barn bodde på et senter for foreldre og barn i løpet av 2014.

Sammenlignet med 2013 er bruken av institusjonstiltak og ikke-lovpålagte hjelpetiltak redusert. Samtidig er det en økning i bruk av fosterhjem. Dette er i tråd med overordnede føringer om å vri bruken av barnevernstiltak fra institusjon til fosterhjem, og å redusere bruk av ikke-lovpålagte hjelpetiltak.

For å synliggjøre Bufetats differensierte tjenestetilbud, presenteres styringsparameter 11 innledningsvis. Tabell 1 viser omfanget av plasserte barn etter tiltakstype og eierform, og hvilke lovhjemler som er grunnlag for plasseringene.

² Statistisk sentralbyrås siste publiserte tall for det totale antall barn med tiltak fra barnevernet.

³ I løpet av 2014 kan et barn få hjelp i flere tiltak, følgelig er summen av barn i de ulike tiltakene høyere enn antall unike barn.

• **Styringsparameter 11: Antall barn plassert etter type plassering/vedtak**

TABELL 1 ANTALL BARN PLASSERT UTENFOR HJEMMET AV BUFETAT ETTER TYPE HJEMMEL OG TYPE TILTAK. PR. 31.12.2014

		Institusjoner		Fosterhjem		
		Statlige institusjoner	Private institusjoner	Statlige beredskaps-hjem	Statlige familiehjem	Private fosterhjem
TOTALT	2304	397	526	387	481	513
Akutthjemler	491	84	59	238	13	97
<i>Frivillig</i>	96	17	8	43	10	18
<i>Tvang</i>	395	67	51	195	3	79
Atferdshjemler	201	70	123	0	3	5
<i>Frivillig</i>	75	28	40	0	3	4
<i>Tvang</i>	126	42	83			1
Omsorgshjemler	1553	236	335	138	447	397
<i>Frivillig</i>	382	96	126	20	78	62
<i>Tvang</i>	1171	140	209	118	369	335
Hjemmel ikke registrert	59	7	9	11	18	14

Pr. 31. desember 2014 var seks av ti barn i Bufetat plassert i statlige og private fosterhjemstiltak og fire av ti barn bodde i statlige og private barneverninstitusjoner. Det var omtrent like mange barn plassert i private institusjoner som i private fosterhjem, mens det var dobbelt så mange barn i statlige familiehjem og beredskapshjem som i statlige barneverninstitusjoner.

Det er samlet 5 prosent flere barn i tiltak ved årsslutt (2304 barn) enn ved utgang av andre tertial (2194 barn). Økningen skjer primært i fosterhjem tilknyttet private leverandører og i statlige beredskapshjem. Direktoratet gjør oppmerksom på at noe av endringen skyldes endret registreringspraksis i overgangen fra ODA til BiRK. Styringsparameteret er nytt i 2014, og i fremtidige rapporteringer kan direktoratet kommentere utviklingen ytterligere.

I tabell 1 er plasseringene gruppert i tre kategorier. Kriterier for kategoriene er plasseringshjemlene i barnevernloven. 67 prosent av barna var i omsorgstiltak, 21 prosent var i akutttiltak og 9 prosent var i atferdstiltak. Plassering i tiltak uten samtykke er mer utbredt enn frivillige plasseringer.

Den største gruppen barn som gis tiltak utenfor hjemmet, har et omsorgsvedtak etter bvl. § 4-12. Av disse gis 25 prosent et tilbud i institusjon. Det er grunn til å anta at kommunene ønsker et institusjonstilbud for disse barna, fordi de har så komplekse behov at de trenger rammene som det tilrettelegges for i et institusjonstiltak og at barnet ikke kan få hjelp i et fosterhjem.

Tilsvarende gis 96 prosent av barn plassert i et atferdstiltak et tilbud på institusjon. Disse barna skal enten gis tilbud "i en behandlings- eller opplæringsinstitusjon" (jf. bvl. § 4-24) eller "i fosterhjem som har særlige forutsetninger for å kunne løse de problemer som foreligger" (jf. bvl. § 4-27). 62 prosent av barna plassert i atferdstiltak ivaretas i et privat institusjonstiltak, hvor et flertall er ideelle rusinstitusjoner.

Beredskapshjem skal ivareta barn i akutsituasjoner. Pr. 31. desember 2014 hadde 61 prosent av barna i beredskapshjem akutthjemmel som plasseringsvedtak mens 36 prosent var plassert etter en omsorgshjemmel. Mange av disse er sannsynligvis barn som først er plassert etter en akutthjemmel, men blir boende i beredskapshjem etter vedtak om omsorgsovertakelse, for eksempel i påvente av egnet fosterhjem. Bufetat jobber systematisk for å redusere oppholdstiden i beredskapshjem. Dette gjøres både gjennom implementering av faglig veileder for akuttarbeid, der viktigheten av kort oppholdstid presiseres, og gjennom rekruttering av nye og egnede fosterhjem for å ha reelle plasseringsalternativ etter plasseringen i beredskapshjem. Reduksjon i oppholdstid ved akuttplasseringer vil være en målsetting for etaten også i 2015.

Hjelpetiltak i hjemmet

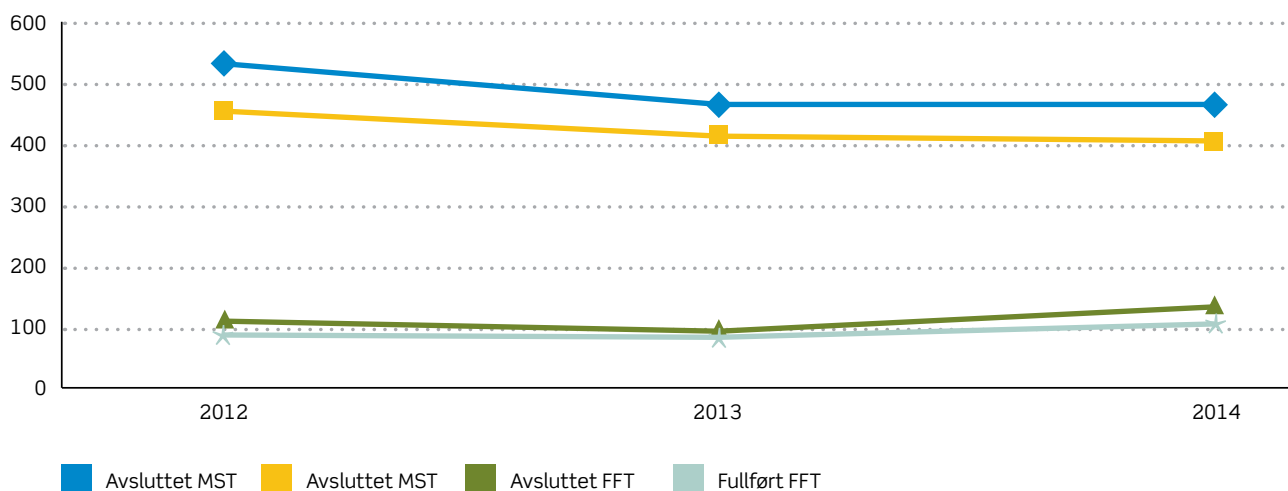
• Styringsparameter 1: Antall barn og unge som mottar og fullfører tiltak i MST, PMTO og FFT

Styringsparameter	Krav	Resultat
1. Antall barn og unge som mottar og fullfører tiltak i MST	Alle barn med behov for MST, PMTO og FFT skal få tilbud om dette	404 har fullført
1. Antall barn og unge som mottar og fullfører tiltak i PMTO		2 700 saker
1. Antall barn og unge som mottar og fullfører tiltak i FFT		104 har fullført

Bufetat vektlegger utvikling og implementering av tiltak med solid forskningsstøtte. Bufetat har blant annet to sentrale forskningsbaserte tiltak for barn og unge med alvorlige atferdsvansker:

- Multisystemisk terapi (MST)
- Parent Management Training – Oregonmodellen (PMTO)

I tillegg tilbyr enkelte av Bufetats regioner Funksjonell familierapi (FFT). Slike hjelpetiltak kan også gis av andre statlige og kommunale aktører. Direktoratet har gjennom forvaltningen av det øremerkede tilskuddet gitt Atferdssenteret et ansvar for å ha kunnskap om implementering av og resultater blant annet i MST, FFT og PMTO.

FIGUR 9 ANTALL BARN OG UNGE SOM AVSLUTTER OG FULLFØRER MST OG FFT I LØPET AV ÅRET. 2012-2014


Kilde: Atferdssenteret

For å bedre svare ut styringsparameter 1, er det for første gang benyttet nasjonale tall fra Atferdssenteret. Derfor er det mulig å si noe om antall *avsluttede* og antall *fullførte* tiltak.

Figur 9 viser utviklingen i antall barn og unge som avsluttet og fullførte hjelpetiltakene MST og FFT i løpet av året i perioden 2012-2014. Antall barn som fullfører MST har gått noe ned i løpet av perioden. I 2012 var det 454 avsluttede saker, mot 404 i 2014. Bufetat har redusert antall MST-team som en følge av nedgangen. Andelen fullførte saker av det totale antallet avsluttede saker har i de tre årene ligget ganske stabilt, med henholdsvis 85, 89 og 87 prosent.

For FFT har det vært en vekst fra 81 fullførte saker i 2013 til 104 i 2014. Andelen fullførte saker av det totale antallet avsluttede saker er noe mer varierende for FFT enn MST. I 2013 ble 89 prosent av sakene fullført, mens i både 2012 og 2014 var andelen 79 prosent. FFT drives også av kommunale barneverntjenester.

Det er vanskelig å vurdere om resultatkravet er oppfylt fordi behovet i befolkningen vanskelig lar seg måle. Folkehelseinstituttet (FHI) vurderte, på oppdrag fra direktoratet, forekomsten av diagnostiserbar atferdsforstyrrelse i Norge i 2013.⁴ Her beregnes forekomsten av diagnostiserbare atferdsforstyrrelser til å være 3,5 prosent av befolkningen mellom 4 og 18 år. Dersom man også inkluderer atferdsvansker, som ikke tilfredsstiller krav til diagnose, ville forekomsten ha vært høyere. En relativt liten andel, 0,4 prosent som tilsvarer om lag 4500 barn, får årlig hjelp gjennom MST, PMTO, DUÅ, FFT, MTFC, MultifunC og andre barneverninstitusjoner, foruten henvisning til spesialist innen psykisk helsevern. Diskrepansen mellom 3,5 prosent, som antydes å tilsvare behovet, og 0,4 prosent, som antas å være andelen som får nevnte tiltak tilsier at behovet er større enn både dimensjoneringen og etterspørselen skulle tilsi.

⁴ Folkehelseinstituttet (2013). *Atferdsforstyrrelser blant barn og unge i Norge: Beregnet forekomst og bruk av hjelpetiltak*. FHI-rapport 2013:4

TABELL 2 ANTALL BARN OG UNGE SOM MOTTAR PMTO ETTER TJENESTESTED. 2014

	Antall PMTO-saker	Prosent
Kommunal barneverntjeneste	665	24,6
Andre kommunale tjenester	625	23,1
Bufetat	605	22,4
BUP	500	18,5
Andre og terapeuter under opplæring	305	11,3
TOTALT	2700	100

For PMTO rapporterer vi kun tall for 2014 ettersom dette er første gang Atferdssenteret har oversikt over PMTO-terapeuter og hvor de arbeider. Det finnes foreløpig ikke tall på hvor mange som gjennomfører tiltaket, men dette vil være tilgjengelig i senere årganger. Erfaringen fra Atferdssenteret viser imidlertid at frafallet er lite i PMTO. Dette kan knyttes til at det, i likhet med MST og FFT, er foreldrene det jobbes med.

Atferdssenterets PMTO-tall er basert på Statistisk sentralbyrå (SSB) sin barnevernsstatistikk over antall PMTO-saker og Atferdssenterets oversikt på www.pmt.no over antall PMTO-terapeuter på ulike tjenestesteder. Til sammen var det 2700 PMTO saker i 2014. Tiltakene som ble gitt fordelte seg på ulike tjenestesteder. 22 prosent av barna ble gitt PMTO-tiltak fra Bufetat, og 25 prosent fikk tiltak fra kommunal barneverntjeneste. Majoriteten av barna som mottok PMTO fikk det altså fra andre tjenester enn barnevernet. Den øvrige fordelingen var at 23 prosent fikk tiltak fra kommunale tjenester, 19 prosent fra barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og 11 prosent fra andre og terapeuter under opplæring.

Det er vanskelig å vurdere om resultatkravet er oppfylt fordi behovet i befolkningen vanskelig lar seg måle. Se avsnitt over under MST og FFT.

Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å arbeide videre med å øke kapasiteten og kvaliteten i barnevernets hjelpetiltak i hjemmet. Særlig gjelder dette for de yngste barna. Direktoratet har derfor anbefalt en helhetlig og omfattende satsning på barnevernets tilbud til barn mellom 0-3 år i rapporten *Hvordan bør faglige anbefalinger om et samlet tilbud til utsatte sped- og små barn og deres foreldre følges opp?*

Skole og opplæring

Når det gjelder skole og opplæring videreføres arbeidet med oppfølgingstiltakene fra Riksrevisjonen. Bufdir har i 2014 utarbeidet et skolekurs om skoleoppfølging for ledere og ansatte i statlige institusjoner, fosterhjemtjenester og ansatte som arbeider med statlige beredskapshjem og familiehjem. Kurset er gjennomført på alle Bufetats enheter i løpet av 2014, og skal evalueres i løpet av februar/mars 2015. Videre har alle Bufetats regioner, enheter og avdelinger opprettet en skoleansvarsfunksjon.

For rapportering etterspurt i tillegg til Tildelingsbrev nr. 3, vises det til vedlegg 9.

KAP. 3 | 2.1 | TILSTREKkelig FOSTERHJEMSTILBUD AV GOD KVALITET

Styringsparameter	Krav	Resultat
2. Antall barn og unge som har ventet mer enn 6 uker på at vedtak om fosterhjem skal settes i verk, og som venter hjemme	0	2
3. Antall barn og unge som har ventet mer enn 6 uker på at vedtak om fosterhjem skal settes i verk, og som venter i midlertidige tiltak	Reduseres fra 2013	272
4. Antall tilgjengelige fosterhjem	Tilstrekkelig antall	587
5. Andel kommuner med tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning	Tilbud i alle kommuner	Se Tabell 5
6. Andel fosterfamilier som har deltatt på gruppeveiledning i forhold til fosterfamilier med behov for gruppeveiledning	100 %	Se Tabell 5

Aktivitetsutviklingen i barnevernet viser en stadig økning i bruk av fosterhjem som barnevernstiltak. Dette er resultat av en villet utvikling i tråd med overordnede føringer. Bufetat har i 2014 rekruttert mange fosterhjem, men direktoratet vurderer at det er bekymringsfullt at ikke antallet barn som venter lenge på fosterhjem går ned. Dette skjer til tross for at antall tilgjengelige hjem øker og rekrutteringsinnsatsen er bedre samordnet enn tidligere.

Høsten 2014 foretok direktoratet en kartlegging i regionene for å få et bedre bilde av hvilke barn som venter på fosterhjem og til hvilke barn de hadde tilgjengelige fosterhjem. Kartleggingen viste at det er et sprik mellom hvilke barn potensielle fosterhjem ønsker seg og hvilke barn som venter. Det er særlig mangel på fosterhjem til barn over 6 år og til barn med omfattende omsorgsbehov og sammensatte behov, som for eksempel barn med fysiske eller psykiske skader og samtidig omsorgssvikt, og barn med funksjonshemninger og omsorgssvikt.

Direktoratet fortsetter å jobbe systematisk og målrettet mot en mer kunnskapsbasert fosterhjemsrekruttering. Bufdir har igangsatt flere sentrale FoU-prosjekter på fosterhjemsområdet, blant annet *Rekruttering av fosterhjem*, som er et treårig forskningsprogram, og *Rekruttering av fosterhjem i etniske minoritetsfamilier*. De vil, sammen med annen relevant forskning, danne grunnlaget for en videre utvikling og styrking av fosterhjem som barnevernstiltak i Norge.

For bedre ivaretagelse av de som kontakter Bufetat som potensielle fosterforeldre, fortsetter utprøvingen av et nytt registreringssystem som skal ivareta og følge opp henvendelser fra potensielle fosterforeldre. For å bedre utnyttelsen av de tilgjengelige fosterhjemmene arbeider regionene med å ha en samlet oversikt over hvilke fosterhjem som er tilgjengelige i hele regionen. Bufdir har videre laget standardiserte rutiner for tildeleging av fosterhjem som vil bli tatt i bruk i løpet av 2015.

Fosterhjemsrekruttering er et prioritert område for direktoratet også i 2015. Det er blant annet planlagt en rekrutteringskampanje med nasjonale, regionale og lokale tiltak.

• **Styringsparameter 2 og 3: Antall barn og unge som venter mer enn 6 uker på at vedtak om fosterhjem skal settes i verk, etter hvor de venter**

TABELL 3

ANTALL PLASSERINGSKLARE BARN SOM HAR VENTET MER ENN 6 UKER PÅ FOSTERHJEM. PR. SISTE DAG I TERTIALET. 2013-2014

	30.04.2013	31.08.2013	31.12.2013	30.04.2014	30.08.2014	31.12.2014
TOTALT	179	156	171	266	231	274

TABELL 4

ANTALL PLASSERINGSKLARE BARN SOM HAR VENTET MER ENN SEKS UKER PÅ FOSTERHJEM ETTER HVOR DE VENTER. PR. 31.12.2014

	Antall	Prosent
TOTALT	274	100,0
Venter i midlertidige tiltak	272	99,3
Venter hjemme	2	0,7

Ved utgangen av 2014 hadde 274 barn og unge ventet i mer enn 6 uker på fosterhjem. Dette er en økning på 19 prosent fra utgangen av 2. tertial 2014. Direktoratet er bekymret for at antall barn øker på tross av at rekrutteringsaktiviteten i regionene er høy. Dette vurderes som den viktigste utfordringen det statlige barnevernet står overfor i 2015. Den lange ventetiden i midlertidige tiltak fører til en u hensiktsmessig bruk av det statlige akutttilbudet.

Det er ulike årsaker til at barn og unge venter lenge på fosterhjem. En viktig årsak er den økende etterspørselen etter fosterhjem og at etterspørselen fortsatt er større enn antall tilgjengelige hjem. Økende bruk av fosterhjem er blant annet et resultat av overordnede føringer om å redusere bruken av institusjonstiltak. Som nevnt ovenfor ser det ut til å være lite samsvar mellom barna som venter og de familiene etaten har tilgjengelige. Det arbeides fortsatt med å rekruttere flere fosterhjem blant etniske minoriteter, og å øke andelen plasseringer i slekt og nettverk blant annet ved bruk av familieråd.

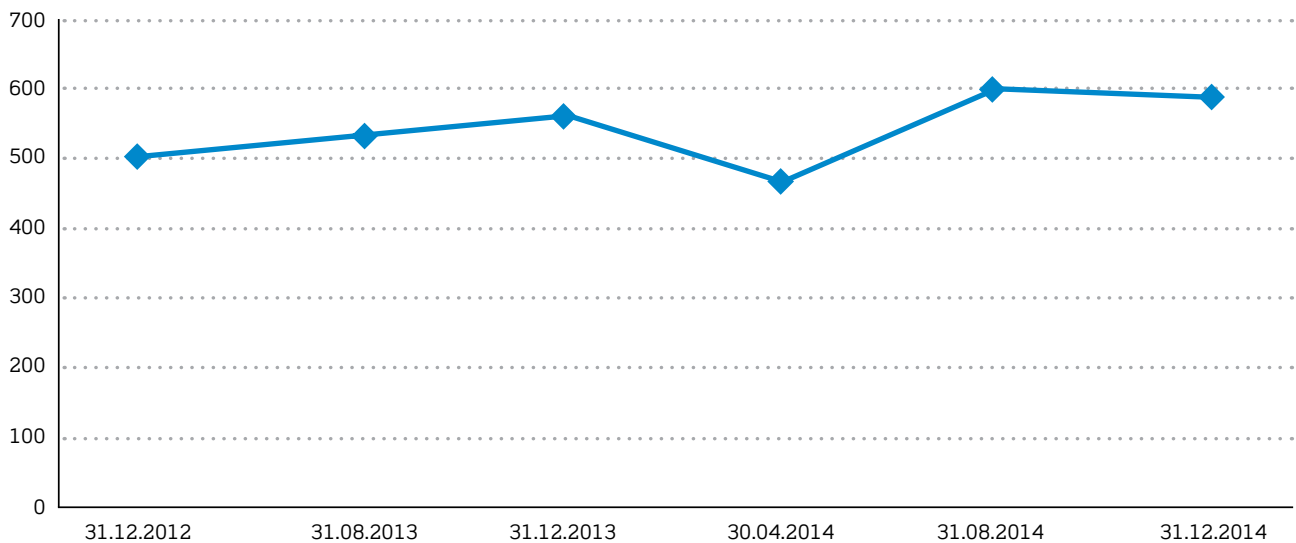
Fosterhjemsbanken

Fosterhjemsbanken er et register over potensielle fosterhjem som kan ta imot barn. Tilgjengelige fosterhjem har i Fosterhjemsbanken status som klargjort, formidling, og i bruk, men kan ta nye plasseringer. Med formidling menes fosterhjem som er stilt til disposisjon i en spesifikk sak, men hvor plassering ennå ikke er gjennomført.

• Styringsparameter 4: Antall tilgjengelige fosterhjem

FIGUR 10

ANTALL TILGJENGELIGE FOSTERHJEM I «FOSTERHJEMSBANKEN». PR. SISTE DAG I TERTIALET. 2012-2014



Figur 10 viser at i løpet av de siste to årene har det skjedd en økning i antall tilgjengelige fosterhjem. Etter en liten nedgang i første tertial 2014, har antall tilgjengelige fosterhjem ligget noe under 600. Ved utgangen av 2014 var det 587 tilgjengelige fosterhjem. I tillegg til hjemmene som er tilgjengelige i Fosterhjemmbanken, er mange fosterhjem i en prosess for å bli godkjente fosterforeldre gjennom PRIDE-opplæring. De er derfor foreløpig ikke registrert i banken. Videre blir flere fosterhjem rekruttert og tas i bruk før de rekker å bli registrert.

Resultatkravet om tilstrekkelig antall hjem kan likevel ikke sies å være nådd, i og med at ventetiden på fosterhjem er for lang. Direktoratet ser at Bufetats regioner rekrutterer mange fosterhjem, men er bekymret for at disse hjemmene ikke er tilpasset de barna som venter.

• **Styringsparameter 5 og 6: Andel kommuner med tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning og andel fosterfamilier som har deltatt på gruppeveiledning i forhold til fosterfamilier med behov for gruppeveiledning**

TABELL 5

GRUPPEVEILEDNING – ANDEL KOMMUNER MED TILBUD OG ANDEL FOSTERFAMILIER SOM HAR DELTATT ETTER REGION. 2014

	Andel kommuner med tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning	Andel fosterfamilier som har deltatt på gruppeveiledning
Region øst	98	62
Region sør	100	57
Region vest	94	67
Region Midt-Norge	56	69
Region nord	44	29

Veiledning til fosterhjem øker kvaliteten i omsorgen for barnet og reduserer risiko for brudd og utilsiktede flyttinger for barn.

Tabell 5 viser andel kommuner som har tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning og andel fosterfamilier som har deltatt på gruppeveiledning. Det er store regionale forskjeller i andelen kommuner som har tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning. Region sør oppgir at alle kommunene har fått et slikt tilbud, mens dette bare gjelder for 44 prosent av kommunene i Region nord. Manglende kapasitet i Bufetats tjenestetilbud er blant årsakene til at ikke alle kommuner har fått tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning. Direktoratet mener dette er en uønsket variasjon i etaten, og vil følge dette opp i styringsdialogen med de aktuelle regionene.

Fosterhjem som har mottatt fosterbarn i løpet av siste år har fått tilbud om gruppeveiledning. Tabellen viser imidlertid at en del fosterfamilier ikke har benyttet seg av tilbudet, og årsakene kan være flere. Deltakelse kan være praktisk vanskelig med tanke på reisevei, barnepass o.l., og enkelte fosterhjem opplever at de ikke har behov for veiledning. Noen fosterhjem får tilbud om veiledning gjennom andre, slik som Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) eller den kommunale barneverntjenesten. Direktoratet har ikke en samlet oversikt over antall fosterhjem som ikke har noen form for veiledning.

KAP. 3 **2.2** ET INSTITUSJONSTILBUD AV GOD KVALITET SOM IVARETAR BARN OG UNGES BEHOV

Ved utgangen av 2014 hadde Bufetat eieransvar for 473 kvalitetssikrede statlige institusjonsplasser. Dette er 38 færre plasser enn ved utgangen av 2013. Pr. 31. desember 2014 var det plassert 397 barn på disse plassene.

Styringsparameter	Krav	Resultat
7. Antall barneverninstitusjonsplasser og kapasitetsutnyttelse inndelt etter type målgruppe	92 % kapasitetsutnyttelse i statlig tiltaksapparat med unntak av akutt-plasser og MultifunC	2
8. Antall plasser i sentre for foreldre og barn	92 % kapasitetsutnyttelse	272
9. Kapasitetsutnyttelse og antall barn som får og fullfører MultifunC	80 % kapasitetsutnyttelse i institusjonsdelen	587
	Øke antall barn som følges opp etter opphold på MultifunC	
10. Antall barn med mer enn 3 flyttinger mellom barneverntiltak, herav utilsiktede i løpet av året	Færrest mulig utilsiktede flyttinger	Se Tabell 5
11. Antall barn plassert etter type plassering/vedtak	Alle barn riktig plassert i henhold til type plassering/vedtak	



Differensiert tiltaksapparat

I tråd med anbefalinger i evalueringsrapporter, tilbakemeldinger fra barn og unge, kommuner og tilsynsrapporter fra fylkesmennene, har Bufetat differensiert institusjonstilbudet. Disse er fordelt på akuttinstitusjoner, omsorgsinstitusjoner for ungdom, omsorgsinstitusjoner for barn, institusjoner for ungdom med alvorlige atferdsvansker og lav risiko for videre problemutvikling, institusjon for ungdom med alvorlige atferdsvansker og høy risiko for videre problemutvikling eller rusinstitusjoner. Hvor barna gis et tilbud avhenger av barnets alder, plasseringshjemmel, og grad av problemkompleks. Noen av tiltakene (MultifunC) har også inklusjons- og eksklusjonskriterier.

Et riktig differensiert institusjonstilbud er svært viktig for å ivareta hvert enkelt barns behov på en best mulig måte, og vil også medvirke til å forhindre negativ påvirkning barna imellom. Dette, sammen med et stadig større fokus på betydning av kort oppholdstid i institusjon, utfordrer Bufetats regioner på å oppnå høy kapasitetsutnyttelse, og å finne riktig institusjonsplass i rimelig nærhet til der barnet bor.

Bufetat har iverksatt følgende tiltak for på best mulig måte å kunne møte kravet om høy kapasitetsutnyttelse samtidig som barnas behov for et differensiert tiltaksapparat ivaretas:

- Omorganiseringer av Inntaksfunksjonen slik at inntakene til enhver tid har full oversikt over belegg og spisskompetanse i tiltakene og beboersammensetningen forøvrig
- Videre utvikling av fagsystemet BiRK som systemstøtte for inntakene
- Avvikling av plasser som over tid har hatt ustabil drift eller lav utnyttelse
- Omstilling av institusjonsplasser slik at tilbudet i størst mulig grad gjenspeiler etterspørselen fra kommunen



Nasjonalt inntaksteam (NIT)

Bufetat etablerte i september 2013 en prøveordning for inntak til institusjonsplasseringer etter barnevernloven §§ 4-24 og 4-26 – Nasjonalt inntaksteam (NIT).

Målsetting med opprettelsen var å sikre at alle barn som plasseres i institusjonstiltak blir gitt et tilbud tilpasset sitt behov, samtidig som god kapasitetsutnyttelse ivaretas.

Teamets ansvar har i prøveperioden vært avgrenset til den delen av inntaksprosessen som handler om kartlegging for målgruppeplassering og valg av plasseringssted. Dette for å få et nasjonalt perspektiv på differensiering og spesialisering av institusjonstilbudet som gis etter bvl. §§ 4-24 og 4-26, slik at den enkelte ungdom sikres et riktig behandlingstilbud. Tildeling av institusjonsplasser etter bvl. § 4-24 og 4-26 skal begrunnes etter følgende kriterier i prioritert rekkefølge:

1. Målgruppetilhørighet og behandlings behovet
2. Geografisk nærhet
3. Matching i institusjonsgruppa

• Styringsparameter 7: Antall barneverninstitusjonsplasser og kapasitetsutnyttelse inndelt etter type målgruppe

Tabell 6 gir en fremstilling av statlige institusjonsplasser fordelt på målgrupper. Institusjonstiltak i funksjonen Behandling for ungdom er delt inn i tre målgrupper.

TABELL 6 ANTALL KVALITETSSIKREDE STATLIGE INSTITUSJONSPASSER ETTER TYPE FUNKSJON/MÅLGRUPPE. PR. 31.12.2014

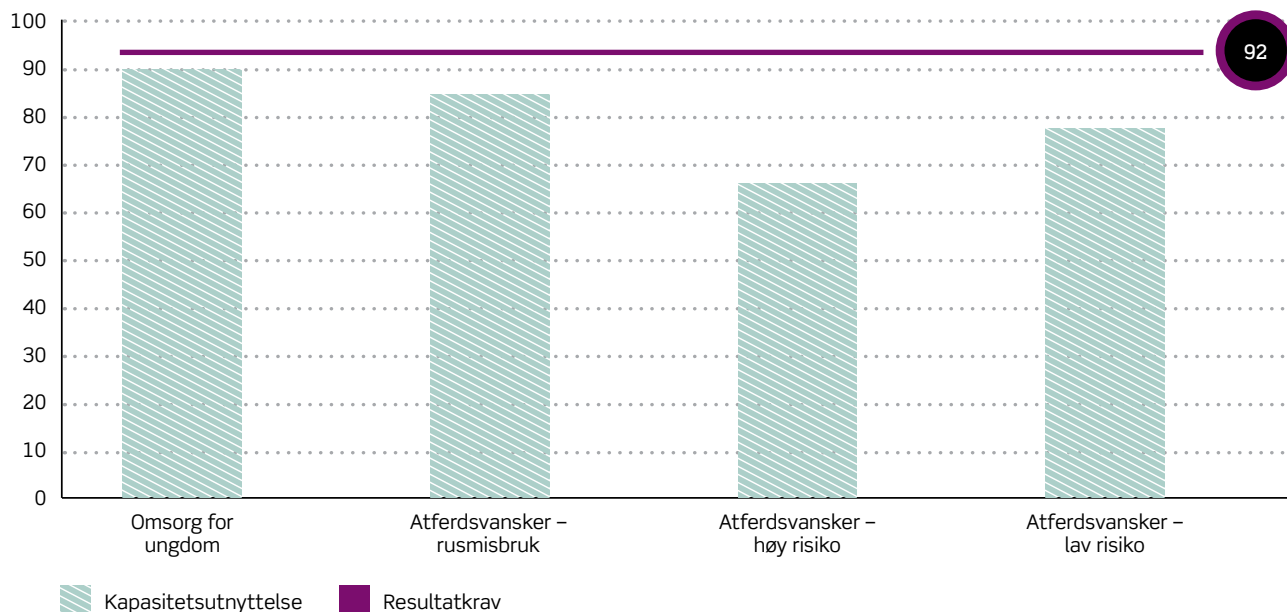
Målgrupper	Antall	Prosent
Totalt	473	100
Akutt	116	25
Barn under 13 år	12	3
Omsorg for ungdom	234	49
Behandling for ungdom	111	23
Alvorlige atferdsvansker - vedvarende rusmisbruk	22	-
Alvorlige atferdsvansker - høy risiko for videre problemutvikling	41	-
Alvorlige atferdsvansker - lav risiko for videre problemutvikling	48	-

For å møte barnas behov for et tilstrekkelig differensiert og tilpasset institusjonstilbud arbeider regionene kontinuerlig med å omstille og differensiere. Det har vært en vridning mot flere plasser for målgruppen *Omsorg for ungdom* og færre for *Behandling for ungdom*. Det har også vært noen tilfeller av avvikling av plasser som over tid har hatt ustabil drift eller lav utnyttelse av kapasitet.

Alle Bufetats regioner opplever i perioder stor etterspørsel etter akutt plasser. Fylkesmannen har i noen få tilfeller meldt avvik med hensyn til oppfyllelsen av bistandsplikten knyttet til disse sakene. Følgende tiltak er iverksatt for å ivareta fremtidig akuttkapasitet:

- Fokus på redusert oppholdstid i akutttiltak jf. implementering av faglig veileder for akuttarbeidet i institusjoner og beredskapshjem
- Rekruttere flere beredskapshjem i de regionene som vurderer at de har dette behovet
- Tilpasse budsjetttrammen for private kjøp slik at det tas høyde for behov for kjøp av akuttkapasitet i perioder
- Økt bruk av familieråd
- Internkontroll som sikrer fortløpende evaluering av kapasitet og kvalitet på akutttiltakene

Bufetat har i 2014 hatt et forsøk med en nasjonal organisering av noe av inntaksarbeidet. Nasjonalt inntaksteam (NIT) har, på vegne av Bufetats regioner, hatt ansvaret for inntak for ungdom med alvorlige atferdsvansker. NIT kartlegger for målgruppedifferensiering og valg av plasseringssted. I tillegg til de statlige plassene kjøper Bufetat omkring 60 prosent av slike plasser fra private og ideelle leverandører. NIT påser ved plassering at ingen institusjonsavdelinger har ungdom plassert fra ulike målgrupper til samme tid. På denne måten ivaretas målgruppedifferensiering også hos de private tiltakene i større grad enn tidligere.

FIGUR 11 KAPASITETSUTNYTTELSE I STATLIGE INSTITUSJONER ETTER TYPE MÅLGRUPPE (INSTITUSJONER FOR BARN UNDER 13 ÅR, AKUTT- OG MULTIFUNC-INSTITUSJONER ER EKSKLUDERT). PROSENT. 2014

Figuren over viser kapasitetsutnyttelsen i statlige institusjoner for hver enkelt målgruppe opp mot resultatkravet på 92 prosent. Akutt- og MultifunC-institusjoner er holdt utenfor, jf. resultatkravet.

Målgruppen *Omsorg for ungdom* har en kapasitetsutnyttelse på 90 prosent, og ligger tett opp til resultatkravet på 92 prosent.

Av institusjonene rettet mot ungdom med atferdsvansker har rusinstitusjonene høyest kapasitetsutnyttelse med 85 prosent. Institusjoner for målgruppen *Ungdom med atferdsvansker, lav risiko for videre problemutvikling* ligger 14 prosent under resultatkravet med 78 prosent kapasitetsutnyttelse. Lavest kapasitetsutnyttelse (66 prosent) var det i institusjoner rettet mot ungdom med høy risiko for videre problemutvikling. Dette er 26 prosent lavere belegg enn kravet tilsier.

Rendyrkning av målgrupper gir noen utfordringer knyttet til samlet belastning for de tiltakene som ivaretar barna med størst problemkompleks. Når målgruppen blir mer enhetlig og består av omfattende problematikk vil de utfordre den samlede kompetansen i tiltakene. Det kan, for noen avdelinger, medføre perioder med høy slitasje hos de ansatte, noe som igjen medfører høyere sykefravær og turnover. Disse faktorene vil så påvirke tiltakenes mulighet for å utnytte kapasiteten fullt ut. For å motvirke dette legger Bufetat vekt på å ansette miljøpersonale med høy kompetanse og videre implementering av kompetansehevingstiltak som HandleKraft.

Direktoratet gjør oppmerksom på at kapasitetsutnyttelsen er beregnet ut ifra antall kvalitetssikrede plasser. Det kan i enkelte tilfeller være diskrepans mellom kvalitetssikret kapasitet og planlagt aktivitetsnivå for å sikre forsvarlige tjenester til enhver tid. Vi vil se nærmere på hvordan kapasitet skal beregnes.

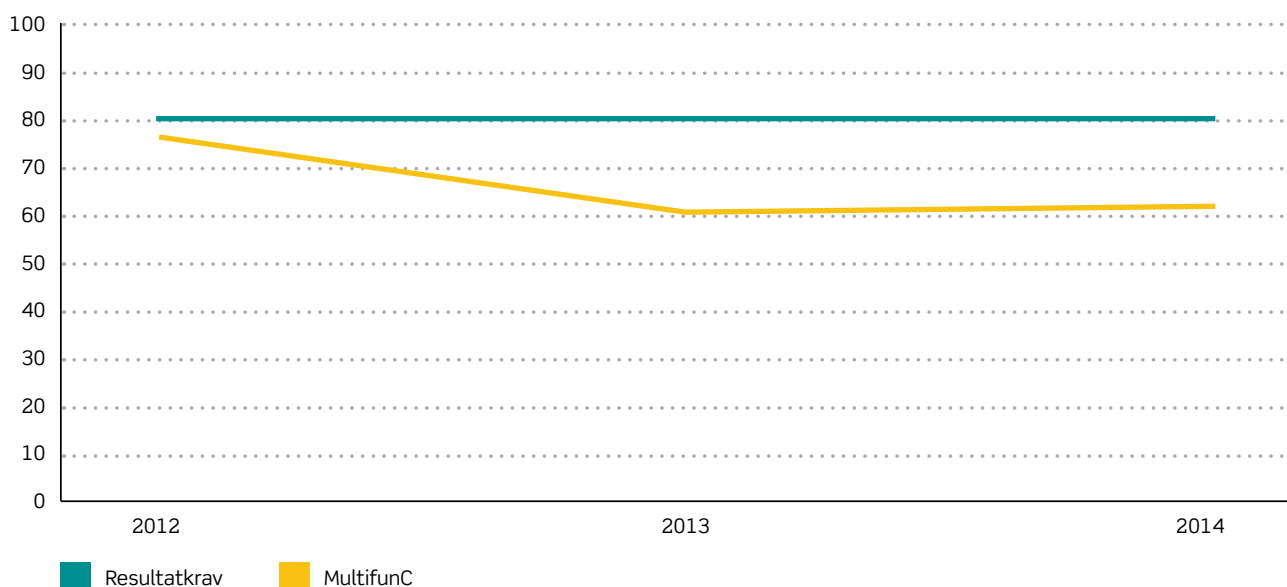


MultifunC

MultifunC er det mest sentrale forskningsbaserte institusjonstiltaket Bufetat tilbyr ungdom med alvorlige atferdsvansker. Drift av en MultifunC-institusjon inkluderer, i tillegg til ordinært miljøterapeutisk arbeid, et pedagogisk team som følger opp skole, et utredningsteam som kartlegger ungdommene og som kan tilby kortvarig samtaleterapi i tillegg til veiledning samt et familieteam som arbeider med familien underveis i ungdommenes institusjonsopphold og etterpå. Dette er funksjoner som forskning peker på er sentrale for å lykkes med ungdommene. Generelt peker forskning på at uten de nevnte tilleggstjenestene er det lite støtte for at institusjonsopphold har effekt for denne målgruppen, og dermed at tiltak uten disse tilleggstjenestene er lite virkningsfulle.

- **Styringsparameter 9: Kapasitetsutnyttelse og antall barn som får og fullfører MultifunC. Det skal skilles mellom antall barn i institusjon og antallet som følges opp etter institusjonsopphold**

FIGUR 12 KAPASITETSUTNYTTELSE I MULTIFUNC INSTITUSJONSDEL I LØPET AV ÅRET. PROSENT. 2012-2014



Figur 12 viser at kapasitetsutnyttelsen i MultifunC institusjonsdelen i 2014 var på 62 prosent. Dette er omtrent på samme nivå som i 2013, med en økning på ett prosentpoeng. Resultatkravet på 80 prosent er imidlertid ikke nådd for institusjonsdelen av MultifunC.

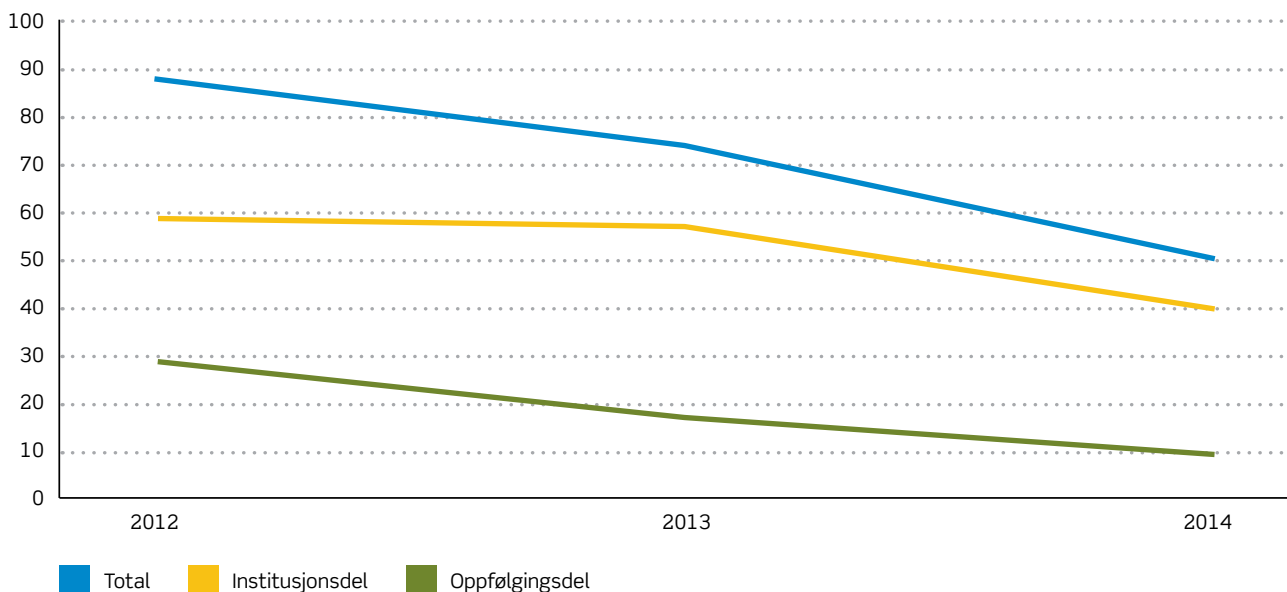
Helt siden opprettelsen av tiltaket har det vært utfordringer knyttet til høy kapasitetsutnyttelse. Dette er knyttet til ulike forhold som for eksempel reservasjon av plasser i påvente av fylkesnemndsbehandling.

I tillegg ser direktoratet en utvikling i retning av at særlige utfordringer hos enkeltungdommer gjør at det i perioder kan vurderes som faglig uforvarlig å ha fullt belegg. Enkelte ungdommer har vært vurdert som svært farlige, og det har derfor vært nødvendig i perioder å avvente inntak av nye ungdommer.

I perioder har flere av MultifunC-tiltakene vært preget av utfordringer og ustabilitet både i personalgruppene og i ledelse. Noen av utfordringene har handlet om ansettelsesstopp i perioder med mange oppsigelser, og dermed utstrakt bruk av ekstravakter. Det har igjen resultert i en lite samkjørt personalgruppe. Ut ifra forsvarlighetshensyn har MultifunC-institusjonene hatt lavere belegg enn andre institusjoner. Det er ressurskrevende og tar tid å reetablere en stabil og trygg personalgruppe for ungdommer som kan være svært utagerende og voldelige.

Direktoratet følger utviklingen i kapasitetsutnyttelse av MultifunC nøye, og vurderer fortløpende behov for ytterligere tiltak for å bedre kapasitetsutnyttelsen

FIGUR 13 ANTALL UNGDOM MED MULTIFUNC I LØPET AV ÅRET. 2012-2014



Figuren over viser antall ungdom som mottar MultifunC-behandling, enten i institusjon eller i oppfølgingsdelen etter institusjonsoppholdet. Det har vært en nedgang i antall ungdom som mottar disse tiltakene i perioden. Fra 2013 til 2014 var det en nedgang på 30 prosent i løpet av året i institusjonsdelen. I oppfølgingsdelen var det en nedgang på 41 prosent i løpet av året. Kravet om å øke antallet ungdommer som mottar oppfølging etter et MultifunC-institusjonsopphold er dermed ikke nådd. Dette kan ha sammenheng med at flere av ungdommene som avslutter institusjonsdelen av MultifunC har blitt gitt et tilbud videre med MST.

I løpet av 2014 ble det avsluttet 26 tiltak i MultifunC institusjonsdelen og åtte tiltak i oppfølgingsdelen. 20 ungdom fullførte MultifunC-behandling i institusjonsdelen, mens det var seks utilsiktede flyttinger. Vi har ikke nye data fra andre institusjonstiltak for målgruppen, men fra tidligere norske og nordiske studier vet vi at avbrudd på mellom 30-50 prosent er vanlig. Avbrudd i MultifunC sin institusjonsdel er derfor lavt. Tilsvarende fullførte fem oppfølgingsdelen av MultifunC og tre hadde utilsiktede flyttinger.

• **Styringsparameter 10: Antall barn med mer enn 3 flyttinger mellom barneverntiltak, herav utilsiktede i løpet av året**

Innføring av nytt fagsystem for det statlige barnevernet (BiRK) i 2014 krever nyutvikling av datauttrekk for å imøtekomme styringsparameteret. I første omgang pågår et arbeid med å utvikle en definisjon for utilsiktede flyttinger. Når denne er på plass må det tilrettelegges for registrering i BiRK, og påfølgende kvalitetssikring.

Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger

Det statlige barnevernet (Bufetat) fikk omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år gjennom nytt kapittel 5A i lov om barnevernstjenester. For å ivareta dette ansvaret har Bufetat etablert omsorgssentre hvor barna får et bo- og omsorgstilbud. Bufetats ansvar for barna er i 2014 blitt evaluert, og evalueringsrapporten konkluderer med at barna opplever omsorgssentrene som trygge og gode, og at ordningen i dag ivaretar det meste av de sentrale føringene for omsorgsreformen. Enslige mindreårige asylsøkere er barn i en sårbar situasjon, det er derfor gledelig at rapporten viser at barna opplever omsorgssentrene som trygge og gode.

I 2014 kom det 188 enslige mindreårige asylsøkere under 15 år til omsorgssentrene, og dette er flere enn i 2012 og 2013. Barna kommer i hovedsak fra Afghanistan, Somalia, Eritrea og Syria. Ved utgangen av 2014 bodde 110 enslige mindreårige på omsorgssentrene fordelt på fire statlige og tre private omsorgssentre. Ti av disse barna var under 12 år. Den gjennomsnittlige botiden i omsorgssentrene var i 2014 på under fem måneder. Seks barn har fått endelig avslag fra UDI/UNE, noe som tilsier at de skal forlate landet. To barn reiste tilbake til første asylland, men ingen barn er returnert til hjemlandet i 2014.

Bosetting av enslige mindreårige

Bufetat har ansvar for å bosette enslige mindreårige som har fått oppholdstillatelse i omsorgssentre. Barna skal bosettes i en kommune, og i 2014 ble 94 barn bosatt i 37 kommuner. Av disse ble 84 bosatt i bofelleskap og 10 i fosterhjem. Median for ventetid fra vedtak om opphold til bosetting i en kommune er 2,5 måned, mens gjennomsnittet er tre måneder. Dette er innenfor målet om bosetting innen tre måneder etter vedtak, og raskere enn i 2013. Endringer i statsrefusjonsordningen, vedtatt i 2014, har ført til at flere kommuner i løpet av 2014 besluttet å legge ned hele eller deler av tilbudet egnet for barn under 16 år. Dette, kombinert med flere ankomster høsten 2014, kan få konsekvenser for bosettingsarbeidet i 2015. Det er stor risiko for betydelig lengre ventetid for bosetting i 2015, opphoping av barn i omsorgssentre og behov for å kjøpe flere plasser hos private leverandører.

Den samlede gjennomsnittlige ventetiden påvirkes også av ventetiden for barn som bosettes i ordinære fosterhjem. Det er gjennomgående lang ventetid for barn som skal ha fosterhjem, men som nevnt tidligere jobber Bufetat mer målrettet med rekruttering av fosterhjem. Det forventes videre at ventetiden vil øke ytterligere i 2015, dette fordi kommunene samlet sett har et redusert tilbud for de yngste barna, og fordi barn som har ventet lenge på fosterhjem vil bli bosatt i løpet av 2015.

Stans av bosetting - personer med begrenset oppholdstillatelse i påvente av dokumentert identitet

Regjeringen besluttet før sommeren 2014 at personer med begrenset tillatelse i påvente av dokumentert identitet ikke lenger skulle bosettes. Direktoratet ble bedt om å iverksette dette.

I 2014 var det til sammen 12 barn som fikk opphold etter utlendingsloven § 38, 5. ledd – det vil si en begrenset oppholdstillatelse som medfører at de ikke skal bosettes. Fem barn ble bosatt før bosettingen ble stanset. Av resterende syv barn ble én flyttet til UDI-mottak på grunn av alder over 15 år på

asylsøknadstidspunktet, fire dokumenterte sin identitet i etterkant og ble bosatt eller venter på bosetting. Pr. 31. desember 2014 var det to barn i omsorgssentrene som fortsatt har vedtak om opphold etter utlendingsloven § 38, 5. ledd og som venter på at saken behandles på nytt i UDI. Oppholdstiden på omsorgs-senteret for samtlige av disse barna ble ca. 4-6 måneder lengre enn for andre barn i omsorgssentrene.

KAP. 3 | 2.3 TRYGGE PLASSERINGSSTEDER FOR MINDREÅRIGE OFRE FOR MENNESKEHANDEL

Styringsparameter	Krav	Resultat
12. Antall bosteder for mindreårige ofre for menneskehandel (antall fosterhjem og antall institusjonsplasser), samt hjemmel for plassering og kjønn/alders på plasserte	Tilstrekkelig og egnet bo- og omsorgstilbud til alle mindreårige ofre for menneskehandel	3 institusjonsplasser

Direktoratet har i oppdrag å opprette et tilstrekkelig antall sikre og individuelt tilpassede boliger for mindreårige ofre for menneskehandel. Bufetat har én nasjonal institusjon med tre plasser som kan ta imot plasseringer etter barnevernloven § 4-29 *Midlertidig plassering i institusjon uten samtykke ved fare for utnyttelse til menneskehandel*. I tillegg har alle Bufetats regioner institusjoner som kan ta imot mindreårige ofre for menneskehandel, og de har mulighet til å plassere etter barnevernloven § 4-29, 4. ledd (akuttparagraf) dersom barnet ikke umiddelbart kan plasseres i Bufetats nasjonale institusjon. Den midlertidige plasseringen i akuttinstitusjon skal være kortvarig.

I samarbeid med Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet har direktoratet startet utviklingen av en rutine som skal sikre godt samarbeid mellom de ulike sektorene som er involvert i arbeidet med antatt mindreårige ofre for menneskehandel.

TABELL 8 ANTALL PLASSERINGSTILTAK FOR ANTATT MINDREÅRIGE OFRE FOR MENNESKEHANDEL ETTER PLASSERINGSSTED. 2014

Plasseringssted	Antall tiltak
Barneverninstitusjon	3
Fosterhjem	0

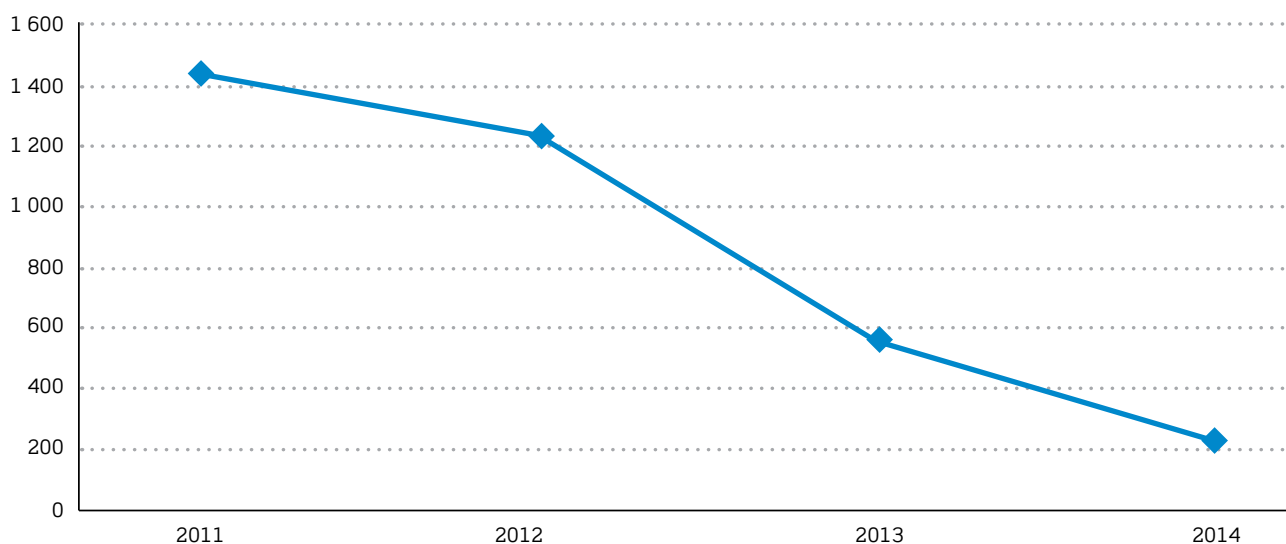
TABELL 9 ANTALL PLASSERINGSTILTAK FOR ANTATT MINDREÅRIGE OFRE FOR MENNESKEHANDEL ETTER HJEMMEL FOR PLASSERING. 2014

Hjemmel	Antall tiltak
Barnevernloven § 4-12	1
Barnevernloven § 4-29	2

Tabellene viser at i løpet av 2014 har tre mindreårige ofre for menneskehandel vært plassert i institusjon og ingen i fosterhjem. To barn var plassert etter barnevernloven § 4-29 *Midlertidig plassering i institusjon uten samtykke ved fare for utnyttelse til menneskehandel* og ett barn var plassert etter barnevernloven § 4-12 *Omsorgsovertakelse*. De antatt mindreårige ofrene for menneskehandel var jenter i alderen 15, 16 og 17 år.

KAP. 3 2.4 FORUTSIGBARHET VED OMSTILLING AV IKKE-LOVPÅLAGTE OPPGAVER

FIGUR 14 ANTALL BARN OG UNGE MED IKKE-LOVPÅLAGTE HJELPETILTAK I HJEMMET I LØPET AV ÅRET. 2011-2014



* Kun barn og unge som mottar andre hjelpetiltak i hjemmet enn MST, PMTO, FFT og MultifunC oppfølgingsdel fra Bufetat er inkludert

Det har vært en tydelig nedgang i bruk av ikke-lovpålagte hjelpetiltak de siste årene, og arbeidet med å avvikle ikke-lovpålagte hjelpetiltak i hjemmet har fortsatt i 2014. Dette er i samsvar med føringer gitt i tildelingsbrevet, og gjelder ikke kunnskapsbaserte tiltak som MultifunC, FFT, MST, PMTO. Nedgangen i prosent er størst fra 2013 til 2014, hvor nedgangen er på 58 prosent. Dette reflekterer de overordnede føringer om at Bufetat i liten grad skal finansiere ikke-lovpålagte oppgaver i det statlige barnevernet. Utfasingen av disse oppgavene har vært svært krevende både for kommunene og Bufetat, og har også i noen grad ført til konflikt mellom Bufetat og kommunene. I Bufetat Region vest har flere kommuner gitt tilbakemeldinger om at de er svært misfornøyde med prosessen, og har også sagt opp inngåtte samarbeidsavtaler med Bufetat.

Utgifter fratrukket refusjoner til hjelpetiltak i hjemmet er redusert med 56 mill. kroner i 2014, noe som tilsvarer en reduksjon på 22 prosent. Reduksjonen kommer i både ikke-lovpålagte statlige hjelpetiltak og kommunale hjelpetiltak med statlig støtte.

HOVEDMÅL 3. VELFUNGERENDE OG TILGJENGELIGE FAMILIEVERNTJENESTER

Familieverntjenestene er en nøkkelinstitusjon i det offentlige Norges arbeid for å fremme gode familierelasjoner, styrke omsorgskompetanse og legge til rette for gode oppvekstvilkår for barn. Etterspørselen etter familievernets tjenester øker, og tjenesten har fått nye oppgaver. I 2014 ble følgende tre områder prioritert:

- barnefamilier med høyt konfliktnivå
- familier hvor det forekommer vold
- tidlig hjelp til å opprettholde stabile familieliv hos par med barn

Å tilby hjelp til familier slik at det kan opprettholdes et stabilt familieliv der det er ønske om det, har vært, og er, familievernets kjerneoppgave. Det gjøres ved hjelp av samtalerapi og gruppeterapi på områdene samliv, foreldreveiledning i intakte forhold og etter brudd, og ved spesialiserte tilbud som kurs for foreldre som har barn med nedsatt funksjonsevne.

Det er godt dokumentert at foreldre som har vedvarende høyt konfliktnivå kan utsette barna for økt risiko for helsebelastninger og sosiale vansker. Familievernet har styrket tilbudet til disse familiene, og prioriterer både familier som ønsker å fortsette samlivet, og de som velger å gå fra hverandre. Alvorlighetsgraden i saker om barnefordeling ser ut til å øke. Dette ser vi ved at flere foreldre som kommer til mekling vurderer å reise sak for retten, og ved at familievernet sender bekymringsmeldinger i stadig flere saker.

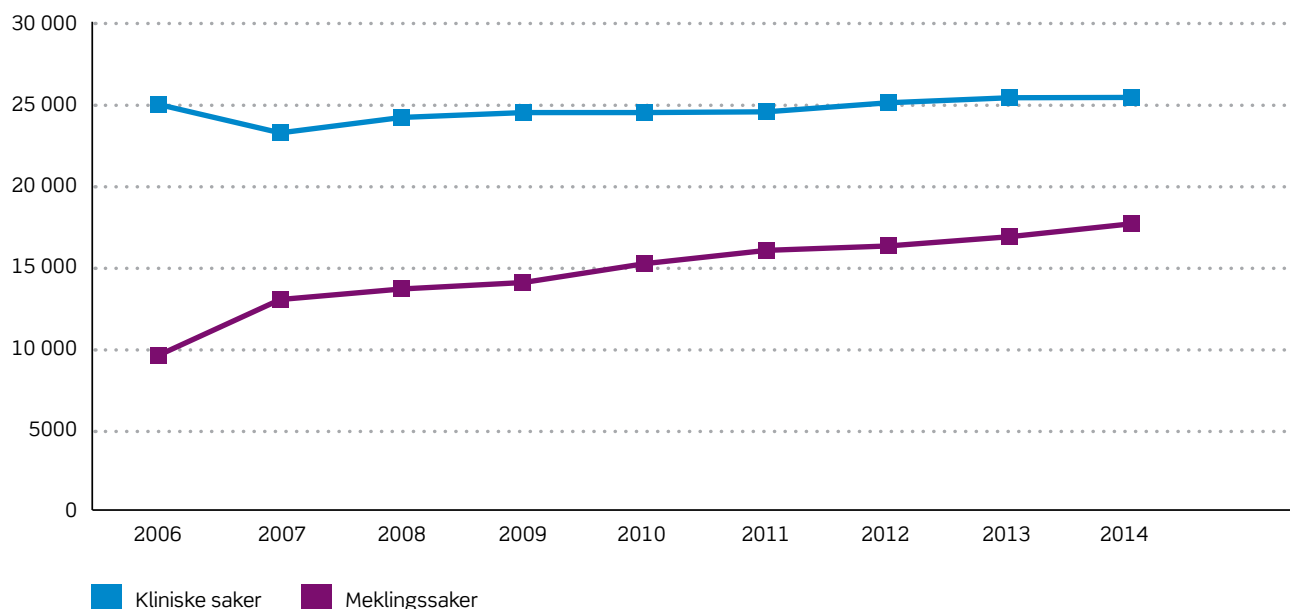
Erfaringer fra et utviklingsprosjekt på meklingsområdet, gir holdepunkter for at familievernet kan være et komplementerende tilbud i saker som behandles i domstolene. Familievernet kan for eksempel gi tilbud om hjelp til endring i konflikter og til å bedre foreldresamarbeidet.

Familieverntjenestenes tilbud når det gjelder vold i familien skal styrkes videre. Målet er et likeverdig og tilpasset tilbud for berørte av vold, uavhengig av hvor i landet de bor. Det er levert to planer for hvordan tjenesten kan øke sitt tilbud til familier som opplever vold.

Familieverntjenestene har hatt en jevn økning i saksmengden i perioden 2006-2014. De kliniske sakene har holdt seg stabilt fra 2013 til 2014 (25 414 saker i 2013 mot 25 424 saker i 2014), mens antall meklinger har hatt en relativt stor økning på cirka 800 saker på landsbasis (16 837 saker i 2013 mot 17 631 saker i 2014). Tabellen nedenfor viser en utvikling med kontinuerlig vekst i familievernets aktivitet.



Familievern
Mekling – Alle foreldre som har barn under 16 år og er i ferd med å flytte fra hverandre, må møte til mekling ved et familievernkontor eller hos en ekstern mekler.
Kliniske saker er familierapier, parterapi, foreldreveiledning og gruppeintervensjoner.

FIGUR 15 ANTALL SAKER I FAMILIEVERNET (MØTT TIL FØRSTE SAMTALE)

Det er gjort organisatoriske endringer i regionene i 2014. I tråd med analysene fra rapporten om dimensjonering og organisering av familieverntjenesten er kontorer slått sammen. Målsettingen med sammenslåingene er bedre ressursutnyttelse og styrking av kompetansemiljøene på kontorene.

Familieverntjenestene har hatt et mindreforbruk i 2014. Årsaken til mindreforbruket er delvis at det ikke har vært mulig for regionene å få tilsatt medarbeidere for midler som kom midt i året. I tillegg har utviklingsprosjekter som differensiering og digitalisering av meklingsordningen, voldsforebyggende arbeid og styrking av meklingsarbeidet ved høy konflikt mellom foreldrene etter brudd tatt noe lengre tid enn antatt å planlegge, og starte opp.

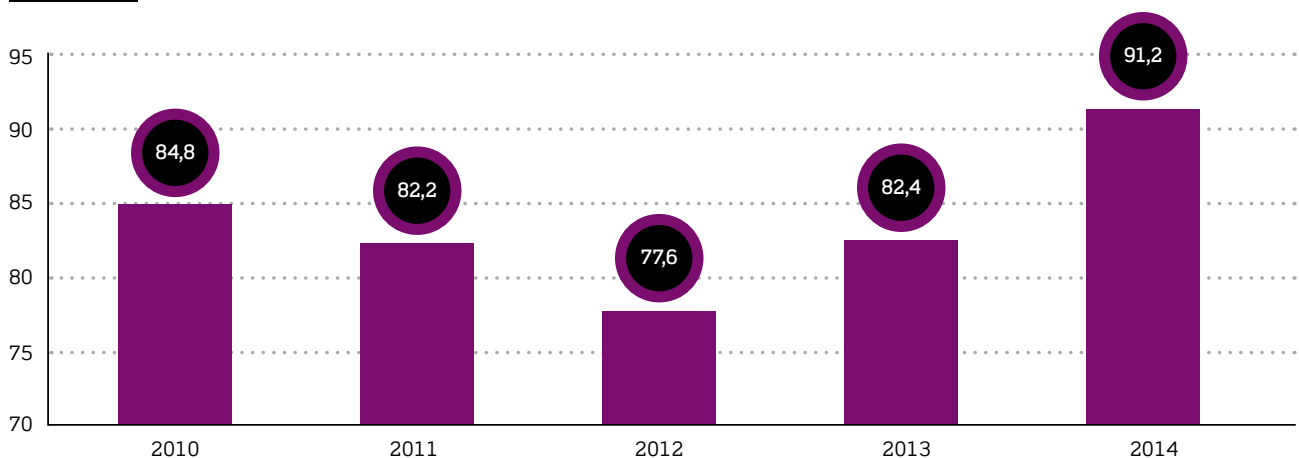
3.1 MEKLING I FAMILIEVERNET

Alle foreldrepar, både gifte og samboere, med barn under 16 år må møte til minst én time meklings ved samlivsbrudd. Intensjonen med meklingsordningen er at foreldre skal få hjelp til å komme frem til gode avtaler om foreldreansvar, bosted og samvær med barna. Meklingen foretas ved et familievernkontor eller hos godkjente eksterne meklere. Mekling tilbys i inntil syv timer, én obligatorisk time og inntil 6 timer på frivillig grunnlag. Barn kan inkluderes i meklinger og kan høres av mekler alene eller med foreldrene tilstede.

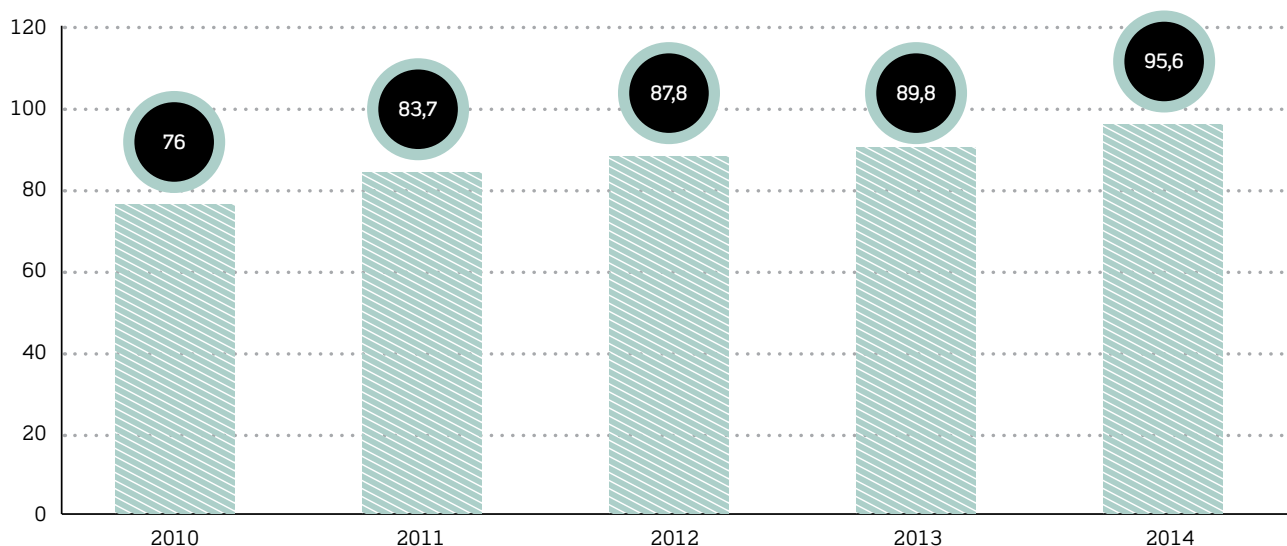
Styringsparameter	Krav	Resultat
13. Andel meklings saker gjennomført ved familievernkontor	75 % av alle meklings saker	91 %
14. Andel av meklings saker hvor det gis tilbud om time innen 3 uker fra begjæring	100 %	95,6 %
15. Avtaleoppnåelse i saker der foreldrene vurderer å reise sak for retten	Øke antall avtaleinngåelser	30,5 %

I 2014 ble 91 prosent av alle meklinger gjennomført ved familievernkontorene, hvilket er en økning fra året før. Barn ble hørt i 7 prosent av meklingene som ble gjennomført i familievernet i 2014, dette er en liten økning fra tidligere år. Tallet er fortsatt svært lavt, og arbeidet med å styrke tilbudet og øke antall meklinger hvor barn høres, vil bli videreført og prioritert i 2015.

FIGUR 16 ANDEL MEKLINGSSAKER GJENNOMFØRT VED FAMILIEVERN KONTOR



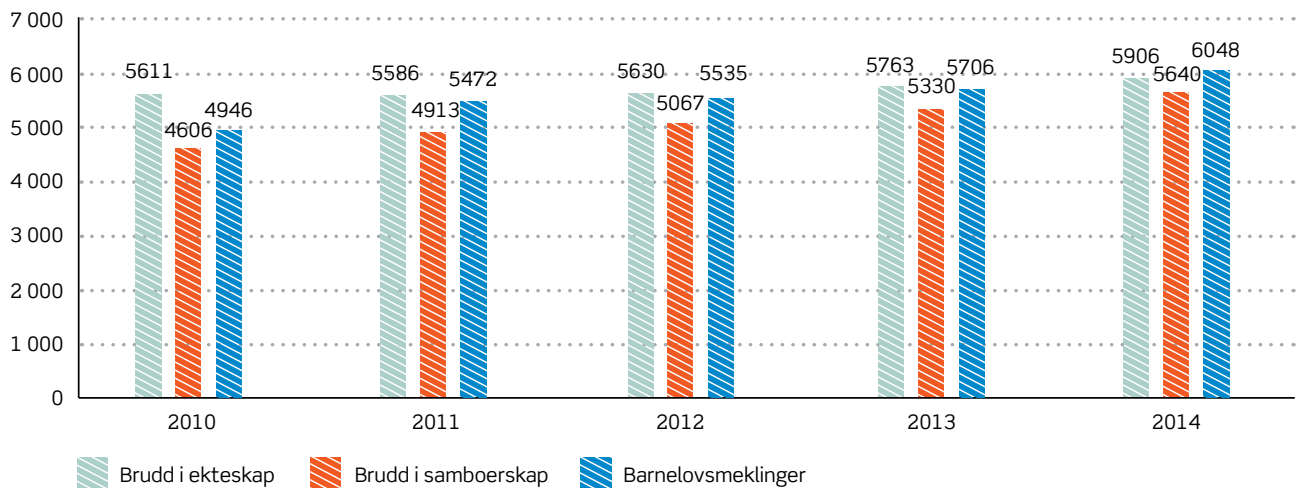
Andelen meklings saker hvor det er gitt tilbud om time innen tre uker fra begjæring, er vesentlig forbedret sammenlignet med 2013 og tidligere år. Måloppnåelse på 95,6 prosent er høyere enn noen gang tidligere, og vurderes som svært god.

FIGUR 17 ANDEL MEKLINGSSAKER SOM FÅR TILBUD OM TIME INNEN TRE UKER FRA BEGJÆRING

I 2014 ble det inngått avtale i 30,6 prosent av alle saker etter Lov om barn og foreldre. Dette styringsparameteret er nytt i 2014. Registreringen av tallgrunnlaget kom i gang 1. februar 2014, noe som innebærer at tallene for 2014 er litt for lave. Fra 2015 vil registreringen omfatte tall for hele året.

Antallet separasjonsmeklinger (meklinger mellom gifte foreldre) har holdt seg relativt stabilt i perioden 2010-2014, mens antall meklinger på grunn av brudd i samboerskap har økt. Det har også vært en vekst på ca. 22 prosent i antall saker etter barneloven, fra 4946 i 2010 til 6048 i 2014, som omtales som høy-konfliktsaker/barnelovsmeklinger. Kjentegnet ved disse sakene er langvarig konflikt mellom foreldrene etter brudd, og at minst én av foreldrene vurderer å reise sak for domstolene. Økningen av denne sakstypen og økt alvorlighetsgrad i saken krever at det ofte er to meklere i saken.

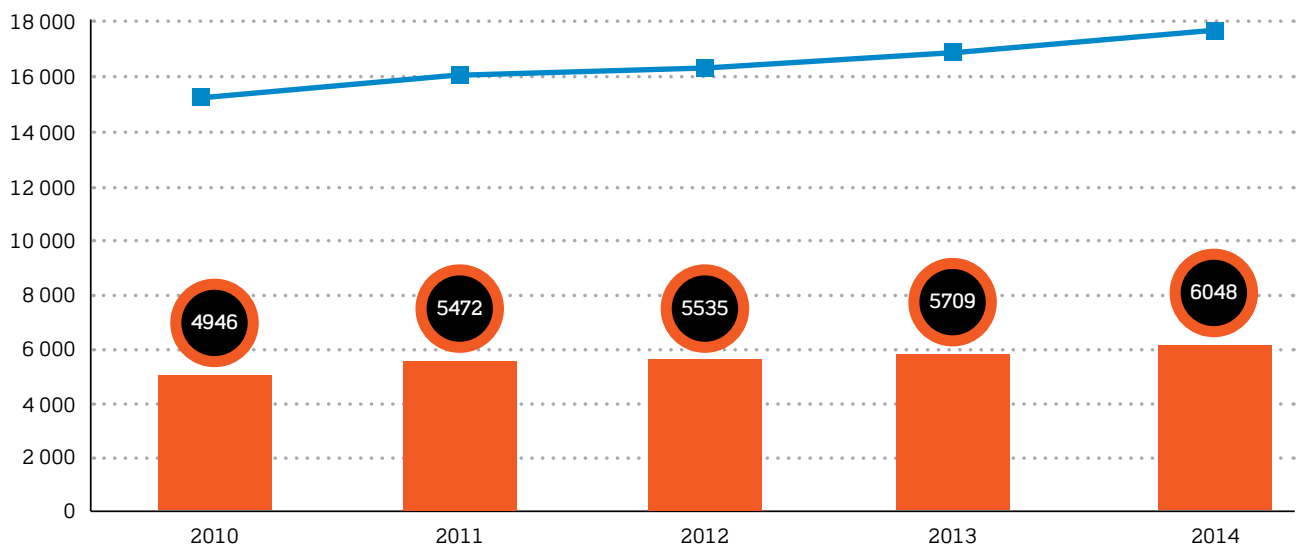
FIGUR 18 ANTALL MEKLINGSSAKER FORDELT ETTER TYPE*



* Meklinger tilbakesendt fra retten er utelatt fra denne figuren.

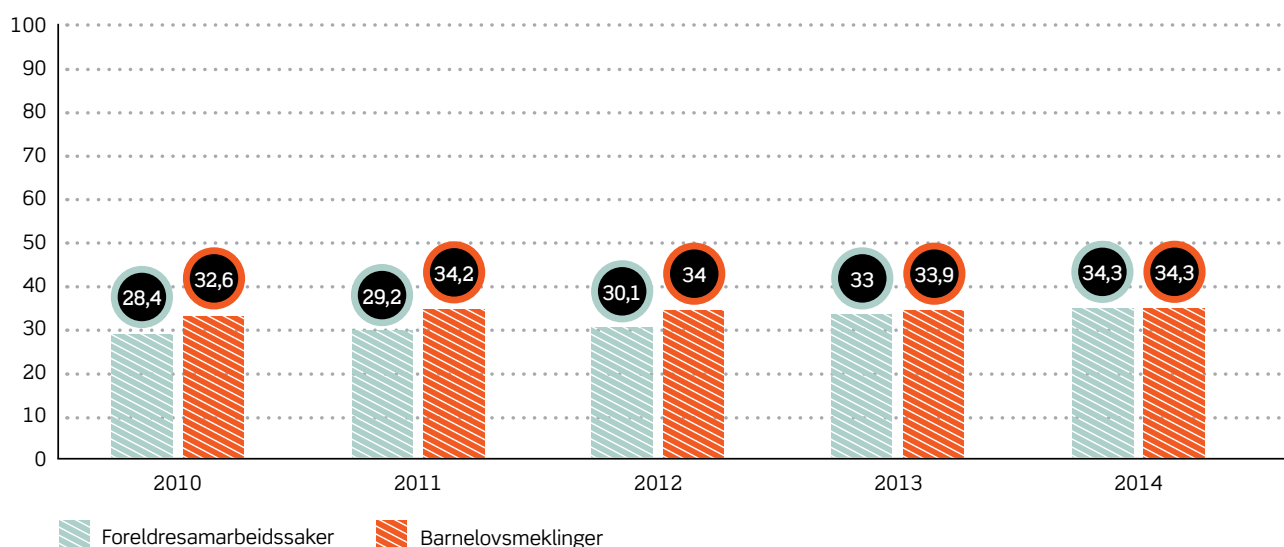
I 2013 var antallet nye meklingsaker i familievernet 16 837, og antallet barnelovsaker som ble brakt inn for domstolene 2658. Antall nye meklingsaker viste totalt en økning til 17 631 i 2014, mens antall nye barnelovsaker ved domstolene var 2719. Antall saker som ble brakt inn for domstolene økte isolert sett i 2014, men økte ikke sammenholdt med antall nye meklingsaker i familievernet i 2014. Det er rimelig å antyde at flere saker ble løst i familieverntjenesten, og at domstolsbehandling ble unngått.

FIGUR 19 ANTALL BARNELOVSMEKLINGER OG TOTALE MEKLINGER I FAMILIEVERNET



En tredjedel av alle familievernets kliniske saker som gjelder samarbeid om barn etter brudd. Det viser at mange foreldre benytter tilbudet om å få hjelp til samarbeid om felles barn etter brudd. Så mange som en tredjedel av alle meklinger gjelder saker med langvarig konflikt om barnefordeling etter foreldrenes samlivsbrudd. Antall barnelovsaker har økt over tid, men holder seg stabilt på 34 prosent av det totale antall meklinger. Direktoratet ser en positiv utvikling i at andelen foreldresamarbeidssaker øker der det er konflikt mellom foreldre. Det er rimelig å tolke det som en økt tillit til tilbudet som gis ved kontorene i denne delen av befolkningen.

FIGUR 20 ANDEL SAKER OMHANDLENDE FORELDRENS KONFLIKT OM BARNEFORDELING (PROSENT AV TOTALE SAKER)



Plan for saker med høy konflikt etter samlivsbrudd

Direktoratet har i 2014 utarbeidet en nasjonal plan for styrking av det helhetlige tilbudet i familievernet til barn og foreldre i saker med høyt konfliktnivå etter samlivsbrudd. Grunnopplæring av meklere skal styrkes, og følges opp med veiledning og oppfølgingskurs. Det skal opprettes spisskompetansemiljø på høykonflikt meklings, og meklingsstjenesten planlegges differensiert og digitalisert. Planen oversendes departementet i eget brev.

Reduksjon av antall barnefordelingsaker for retten

Familievernet kan gi et komplementerende tilbud til foreldre under og etter behandlingen av barnelovsaker for domstolen, for å bistå foreldrene med konfliktmestring og med å bedre samarbeidet om barna.

Direktoratet har innledet samarbeid med Domstoladministrasjonen med målsetting om å etablere felles kompetansehevende tiltak og informasjonsutveksling, som på litt sikt kan bidra til å redusere antall saker som kommer til domstolene. I arbeidet vil det være et særlig fokus på å se kjeden av tjenestetilbud som er rettet mot familier med høyt konfliktnivå under ett.

Direktoratet anser samarbeidet med Domstoladministrasjonen som svært viktig i arbeidet for å kunne gi familier med høyt konfliktnivå et helhetlig og målrettet tilbud.

3.2 ARBEIDET MOT VOLD I NÆRE RELASJONER

«Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som ved at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil⁵».

Vold i nære relasjoner er særlig utfordrende ettersom det er en følelsesladet situasjon og de involverte ofte står i et avhengighetsforhold til hverandre. Barn som opplever vold i familien er særlig sårbare, og utrygghet forårsaket av voldsopplevelser kan gi nedsatt helse og livskvalitet også inn i voksenlivet. Forebygging av vold i nære relasjoner er derfor en særlig viktig oppgave i arbeidet for å trygge omsorgs- og oppvekstvilkårene for barn i Norge.

Direktoratet har i 2014 fått en rekke nye oppgaver på voldsfeltet. For å bidra til effektiv og samordnet gjennomføring, er det opprettet en egen seksjon for voldsforebygging, med styrkede personalressurser. I oppstarten har arbeidet, i tillegg til ordinære oppgaver på voldsfeltet, konsentrert seg om å utvikle planer for å systematisere kunnskapsgrunnlaget og å utvikle gode samarbeidsrutiner internt og eksternt. Seksjonen koordinerer direktoratets arbeid med handlingsplanene på voldsfeltet. For status på de enkelte tiltakene, se vedlegg 12.

Familieverntjenestene

Familieverntjenestene er en viktig aktør i arbeidet mot vold. Tjenestene er lavterskelltilbud som familier kan oppsøke for å få hjelp til å håndtere ulike vanskelige situasjoner, og har kontorer spredt over hele Norge. Familievernkontoret kan gi foreldre som ønsker det bistand til å håndtere aggresjon og sinne på en bedre måte. En familieterapeut kan også bidra til å avdekke eller forebygge voldshandlinger i familier som har oppsøkt familievernkontoret av andre årsaker. I 2014 har familievernkontorene behandlet i underkant av 900 saker der voldsproblematikk har vært et tema.

Direktoratet arbeider for å styrke familievernets tilbud, både til voldsutøvere generelt, unge voldsutøvere spesielt og til barn og voksne som erfarer vold i hjemmet. Målet er et likeverdig og tilpasset tilbud for berørte av vold, uavhengig av hvor i landet de bor. Det ble i 2014 utarbeidet to planer for dette arbeidet.

Barndommen kommer ikke i reprise - strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn

Direktoratet har koordinert arbeidet med å iverksette strategien *Barndommen kommer ikke i reprise* som helhet. Flere samarbeidsflater mellom de ulike ansvarlige aktørene er blitt tydelige gjennom arbeidet med tiltakene:

- forebyggende arbeid for små barn i risiko
- informasjon til barn og unge om vold og overgrep
- behov for kompetanse om vold og overgrep mot barn i relevante utdanninger
- behov for et godt behandlingstilbud til voldsutsatte barn og unge utøvere

Direktoratet vil legge til rette for en samordnet innsats på disse områdene i tilknytning til arbeidet med regjeringens nye tiltaksplan for å bekjempe vold og overgrep mot barn og ungdom – *En god barndom varer livet ut*. Tiltaksplanen ble lansert på direktoratets konferanse i anledning Barnekonvensjonens 25-årsdag. Konferansens program om blant annet skadevirkninger av å vokse opp med omsorgssvikt, høy konflikt og vold samlet 800 personer fra tjenesteapparatet og kommuner.

⁵ Isdal 2000

Krisesentertilbudet

Krisesentrene er et hjelpetilbud med særlig kompetanse på beskyttelse og sikkerhet, råd og veiledning til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Tilbudet er viktig, spesielt i situasjoner hvor volden medvirker til å utløse en akutt krise. I 2014 var det 44 krisesentre, mot 47 i 2012, men antallet brukere var omtrent det samme.

Det føres statistikk fra krisesentertilbudet som publiseres hvert år. Formålet med dette er å bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget knyttet til tilbudet og brukerne. Kunnskapen kan brukes i forskning om vold i nære relasjoner og til videreutvikling av selve tilbudet. Direktoratet gjennomførte i 2013/14 et utviklingsarbeid knyttet til rapporteringen. I statistikkrapporten publisert i 2014 (med tall fra 2013/2014) kunne det derfor, for første gang, gis en utfyllende presentasjon av det konkrete innholdet i tilbudet brukerne får. Dette omfattet blant annet:

- sikkerhetstiltak sentrene hadde
- bistand sentrene ga brukerne
- tilrettelegging for ulike brukergrupper
- samarbeid med andre instanser
- brukermedvirkning

Evalueringen av kommunenes implementering av krisesenterloven fra 2010 lanseres i første tertial 2015. Det pekes i rapporten på at de aller fleste kommunene deltar i samarbeid om et krisesentertilbud både for kvinner og menn, slik loven krever. Innholdet i tilbudet utvikler seg i positiv retning både for voksne og barn. Tilbudet til menn er imidlertid fremdeles under etablering, og ikke like godt som tilbudet til kvinner, blant annet fordi det er relativt få brukere (111 i 2013) og at det til dels benyttes midlertidige løsninger.

Evalueringen viser at få kommuner har et helhetlig tilbud til voldsutsatte, noe som var en sentral intensjon ved lovfestingen. Krisesenterloven forutsetter tilrettelegging for individuelle behov (§ 3). En NOVA-studie publisert i 2014, gjennomført på oppdrag fra direktoratet, viser en svak økning i tilrettelegging ved sentrene for personer med nedsatt funksjonsevne. Studien viser samtidig at personer med nedsatt funksjonsevne utgjør en liten andel av brukerne, selv om gruppen har større risiko for å utsettes for vold. Dette gjelder også voldsutsatte med utfordringer knyttet til rusmisbruk og alvorlige psykiske lidelser.

Direktoratet har i 2014 utarbeidet en veileder til krisesenterloven som vil hjelpe kommunene til å realisere sine forpliktelser (tiltak 15 i Handlingsplan mot vold i nære relasjoner). Veilederen skal gjøres godt kjent for kommunene.

Sentre mot incest og seksuelle overgrep

Studien *Vold og voldtekt i Norge* fra NKVTS (2014) viser at seksuelle overgrep er et betydelig samfunnsproblem. Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er et lavterskeltilbud til utsatte for incest og seksuelle overgrep og deres pårørende. Sentrene finansieres gjennom en tilskuddsordning som forvaltes av Bufdir. De 22 sentrene mottar omkring 23 000 henvendelser i året. Andelen yngre brukere har økt de siste årene. Blant kvinnelige brukere var omtrent én av fem under 18 år, og de fleste brukerne rapporterte at overgrepene har startet i ung alder (før fylte 12 år). Andelen brukere med innvandrerbakgrunn er svært liten (omtrent 4 prosent), i motsetning til ved krisesentertilbudene (66 prosent). Sentrene har liten erfaring med brukere med nedsatt funksjonsevne, selv om de fleste har lokaler som er tilrettelagt. Det er ønskelig at sentrene i større grad skal nå ut til disse gruppene. Bufdir vil vurdere om tiltakene for å nå ut til brukergruppene er tilstrekkelige.

Sentrene har i større grad lyktes med å nå ut til menn som har vært utsatt for overgrep. Dette kan skyldes at en del av sentrene mot incest og seksuelle overgrep i lengre tid har hatt tilrettelagt tilbud for menn (mannlige ansatte, egne tilbud for menn etc.).

Det ble i 2013/2014 gjennomført et utviklingsarbeid knyttet til statistikken fra sentrene, slik at den bedre kan danne grunnlag for faglig styring gjennom tilskuddsordningen. Statistikkrapporten er tilgjengelig på direktoratets nettsider.

Nasjonalt bo- og støttetilbud for unge utsatt for tvangsekteskap

Flere kommuner har opprettet et bo- og støttetilbud for unge som utsettes for tvangsekteskap eller æresrelatert vold. Tilbudet finansieres av direktoratet ved direkte tilskudd til de aktuelle kommunene. I 2014 ble det foretatt 37 plasseringer i bo- og støttetilbudet (34 i 2013). Det var 82 prosent belegg pr 31.12.14 (22 plasser).

Botilbudenes erfaringer er at de unge befinner seg i en svært vanskelig situasjon. Det ble i 2014 gjennomført en kartlegging av det miljøterapeutiske arbeidet. Studien viser at de unge har omfattende behov for hjelp. Viktige områder er: trygghet og sikkerhet, psykisk helse og bearbeiding av traumer, ensomhet og nettverk, praktisk bistand og hjelp til å forstå hjelpeapparatet og selvstendigjøring. Direktoratet vil med utgangspunkt i studien gjøre en grundig vurdering av hvordan tilbudet skal videreutvikles framover.

FIGUR 21 FAMILIEVERNET: ØVRIGE TILBUD

Type tilbud	Aktivitet i 2014
Fortsatt foreldre-kurs og samtalegrupper for barn	<p>Et tilbud til skilte foreldre og barna deres.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreførte og økte samarbeidet med kommunene om å etablere samtalegrupper for barna (PIS-grupper). 13 familievernkontor samarbeider med kommunene om dette tilbudet. • Avholdt 36 kliniske samtalegrupper for barn i regi av familievernkontorene. • Økte kurstilbudet til foreldre for å nå flere familier med samarbeidsutfordringer. 45 gjennomførte kurs i regi av familievernet.
Program for foreldreveiledning (ICDP)	<p>Et gruppebasert veiledningstilbud til foreldre som ønsker å bedre relasjonen til barna sine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutviklet opplæringen for trenere og veiledere. • Sertifiserte 236 nye veiledere i kommuner og bydeler, Bufetats regioner, Kriminalomsorgens utdanningssenter og andre institusjoner. 65 fikk kompetanse i minoritetsvarianten av programmet. • Sertifiserte 12 veiledere i en variant tilpasset mandatet og rollen til Statens barnehus. • Tilpasset og prøvde ut en variant tilpasset foreldre på krisesenter.
Oppfølging av foreldre som har blitt fratatt omsorgen for barn	<p>Tilbud om sorgbearbeiding, hjelp til å forbedre foreldrenes omsorgskompetanse i forbindelse med samværet med barna, sinnemestring, generell foreldreveiledning mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle familievernkontorene hadde et tilbud til denne foreldregruppen. • Godt samarbeid med det kommunale barnevernet.
Hva med oss?-kurs	<p>Et kurs tilpasset foreldre som har barn med funksjonsnedsettelse.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomførte 35 kurs med 541 deltakere.
Klient- og resultatstyrt praksis (KOR)	<p>Et verktøy der klientene evaluerer opplevelsen av egen livssituasjon og tilfredsheten med timen. Terapeuten tilpasser tilbudet til klientenes ønsker og behov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innførte verktøyet ved alle familievernkontorene.
Familieråd i familievernet	<p>Et møte der familien samles med slekt og andre som er betydningsfulle for barnet. Målet er å komme frem til en plan som skal bedre familiens situasjon.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prøvde ut familieråd ved fire familievernkontor, og totalt ble det avholdt 10 familieråd. • Barnevernet bisto med metodestøtte.

HOVEDMÅL 4. GODE VIRKEMIDLER MOT DISKRIMINERING PÅ GRUNNLAG AV KJØNN, SEKSUELL ORIENTERING, KJØNNSIDENTITET/-UTTRYKK, ETNISITET OG NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) jobber målrettet for å bli et godt fagdirektorat for likestilling og ikke-diskriminering, og har systematisk utviklet området fra 2010. I 2014 har direktoratet ansvar for å bidra til likestilling og hindre diskriminering på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne, kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, og har påbegynt oppbygging av kompetanse på området etnisk opprinnelse og livssyn. Direktoratet blir etterspurt i stadig større grad, og har et godt samarbeid med interesse- og brukerorganisasjoner, kunnskapsmiljøer og andre sektormyndigheter. Etter direktoratets vurdering har måloppnåelsen vært god i 2014.

Et viktig mål for Bufdir er å jobbe systematisk og helhetlig med statistikk og analyse på alle områder. Utvikling og bruk av statistikk og indikatorer er helt vesentlig for å analysere og synliggjøre utviklings- trekk og trender, og for å gi kvalifiserte råd og anbefalinger. For å kunne følge levekårsutvikling og omfang av diskriminering er direktoratet godt i gang med å bygge opp et solid statistikk- og kunnskapsgrunnlag. I 2014 har systemet for å kunne dokumentere levekår for personer med nedsatt funksjonsevne hatt høy prioritet. Direktoratets første helhetlige levekårsoversikt vil bli presentert på nett 1. halvår 2015. I 2014 har direktoratet også tatt initiativ til å revitalisere arbeidet med indikatorutvikling for universell utforming. Direktoratets indikatorrapport som oppsummerer status for likestilling mellom kvinner og menn er et viktig grunnlag for å dokumentere og følge utviklingen på likestillingsområdet.

I arbeidet med å styrke kommuners og andre ulike sektormyndigheters kompetanse på likestilling og ikke-diskriminering utvikles ulike virkemidler. I 2014 har direktoratet utarbeidet ulike eksempelsamlinger, kunnskapsbaserte veiledere, samt arrangert flere seminarer og konferanser med bred deltakelse. Et effektivt pådriverarbeid overfor andre sektorer forutsetter et langsiktig perspektiv der direktoratet må "bygge sten på sten". Et viktig arbeid i 2014 var å utarbeide og ferdigstille retningslinjer, veileder og eget nettsted for å avdekke og forebygge seksuelle overgrep mot voksne med utviklingshemming. Materialet bygger på ny kunnskap om voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne, og er gjennomført i samarbeid med blant annet brukerorganisasjoner og Politidirektoratet. Direktoratet vil legge til rette for at kommunene tar materialet i bruk i 2015.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er en stadig viktigere del av hverdagen, og gir mange økt mulighet til deltakelse. Programmet UnIKT skal styrke arbeidet med digital deltakelse og medvirke til at flere digitale satsninger kan bli til nytte for hele befolkningen. Sammen med tilskuddsordningen for universell utforming har dette bidratt til økt oppmerksomhet og kunnskap om digital deltakelse for alle.

Styringsparameter	Krav	Resultat
16. Godt kunnskapsgrunnlag om likestilling og diskriminering	Ingen spesifikke krav	I rute
17. Effektive tiltak for å fremme likestilling og hindre diskriminering	Ingen spesifikke krav	I rute
18. Effektivt informasjons- og pådriverarbeid	Ingen spesifikke krav	I rute

**LHBT-senteret**

LHBT-senteret er det nasjonale kunnskapssenteret for seksuell orientering og kjønnsidentitet. Senteret jobber for å bedre livskvaliteten blant lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT): (<http://www.bufetat.no/LHBT/>). LHBT-senteret skal bidra til at lhbt-personer i ulike livsfaser opplever alle tjenester og arenaer som inkluderende, relevante og respekterende. Det vises til LHBT-senterets egen årsrapport, vedlegg 15.

**Deltasenteret**

Deltasenteret er statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet, og jobber sektorovergripende på politikkområdet universell utforming: (<http://www.bufetat.no/bufdir/deltasenteret/>). I 2014 hadde senteret fokus på å fremskaffe bedre kunnskapsgrunnlag for en rekke problemstillinger. Samtidig økte senteret innsatsen mot statlige og kommunale aktører, blant annet gjennom utstrakt nettverksarbeid. Det vises til Deltasenterets egen årsrapport, vedlegg 16.

KAP. 3 | 4.1 | GODT OG SYNLIG KUNNSKAPSGRUNNLAG OG DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av levekårene til personer med nedsatt funksjonsevne

I 2014 har direktoratet utviklet systemet for dokumentasjon av levekår for personer med nedsatt funksjonsevne til å bli en helhetlig oversikt over status på levekårene til gruppen. Oversikten inkluderer relevant statistikk om de viktigste levekårsområdene, eksempelvis arbeidsliv, utdanning og helse. Statistikken er innhentet fra andre sektormyndigheters registerdata, blant annet fra NAV, Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet, og utvalgsundersøkelser fra hovedsakelig Statistisk sentralbyrå (SSB). Oversikten danner grunnlaget for å identifisere sentrale indikatorer som skal følges over tid, og inneholder også dokumentasjon som ikke kan tallfestes, men som bidrar til et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag. Dokumentasjonen er også et viktig grunnlag for Norges første rapportering på FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRDP).

Gjennom denne tilnærmingen har for eksempel direktoratet skaffet et godt kunnskapsgrunnlag om tilstanden for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage og grunnskole. Bufdir ser fra utdanningsstatistikken at den generelle utviklingen med mer bruk av spesialundervisning i grunnskolen de siste årene har snudd. Likevel viser forskning fra NTNU og NOVA at barn med nedsatt funksjonsevne i økende grad tas ut av ordinær undervisning, som igjen får konsekvenser for deltakelse i annen aktivitet etter skoletid. Å stå utenfor i oppveksten forplanter seg negativt senere i livet. Forskning fra Fafo viser at arbeidsgivere uttrykker positive erfaringer og holdninger til arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne. Dette ser imidlertid ikke ut til å bidra til at flere personer med nedsatt funksjonsevne kommer i arbeid. Arbeidskraftsundersøkelse fra SSB viser at andelen funksjonshemmede i både heltids- og deltidsarbeid fremdeles er lav.

Nordisk samarbeid

Samarbeid og sammenligninger på tvers av land er viktig for å få et bedre kunnskapsgrunnlag om levekårene til personer med nedsatt funksjonsevne. Bufdir har i 2014 etablert et samarbeid med Myndigheten for delaktighet (MFD) i Sverige. Formålet er både å kunne gjøre bedre sammenlignende analyser på tvers av landegrensene, og å lære av MFDs erfaringer med panel- og kommuneundersøkelser. Mulighetene for slike undersøkelser i Norge vil utredes i løpet av 2015.

Indikatorer for universell utforming

Arbeidet med nasjonale indikatorer innenfor tilgjengelighet og universell utforming har vært en del av *Handlingsplan for universell utforming 2009-2013*. Målet har vært å få på plass indikatorer for universell utforming av IKT, transport, bygninger, anlegg og uteområder. Bufdir har tidligere sammenfattet to rapporter om dette arbeidet, en i 2010 og en i 2012. Den siste rapporten ble oversendt departementet ved årsskiftet 2014-15 og oppsummerer de viktigste tallene og indikatorene fra handlingsplanperioden (2009-2013). Rapporten viser at det finnes noe statistikk og enkelte indikatorer, men at dette fremdeles må bygges ut for å få et bedre bilde av status og utvikling.

Statistikk- og indikatorarbeid på ulike diskrimineringsgrunnlag

Direktoratet har jobbet med å utvide systemet for dokumentasjon til å omfatte de øvrige diskrimineringsgrunnlagene, det vil si kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og etnisitet. I 2014 har direktoratet skaffet seg oversikt over status på fagområdene, og i samarbeid med relevante forskningsmiljøer utredet hvordan en slik utvidelse kan utføres.

Bufdir har utarbeidet en oppsummering til departementet basert på 44 indikatorer i regjeringens handlingsplan for likestilling mellom kjønnene, *Likestilling 2014*, for perioden 2010 til 2013. Mange av indikatorene gir verdifull informasjon om status for likestilling, og om hvor det er behov for fortsatt innsats. Rapporten er et viktig grunnlag for direktoratets videre arbeid med utvidelsen av systemet for dokumentasjon.

Forsknings- og utviklingsoppgaver (FoU)

Direktoratet har aktivt initiert forskning og utvikling for å bygge opp kunnskapen innen likestilling og ikke-diskriminering. Til sammen ble 14 rapporter ferdigstilt i 2014. Bufdir begynner å få et godt kunnskapsgrunnlag om levekår og livssituasjon for personer med nedsatt funksjonsevne. Oppdatert kunnskap om levekårene for mennesker med utviklingshemming har vært prioritert i 2014, og gir et godt grunnlag for direktoratets videre arbeid for å styrke levekår og rettssikkerhet for mennesker med utviklingshemming.

I 2014 har direktoratet fått bedre kunnskapsgrunnlag om universell utforming på flere områder. Statens institutt for forbruksforskning (Sifo) sin undersøkelse om IKT-bruk i befolkningen er et eksempel på dette. Generelt er det fortsatt behov for å øke kunnskapsgrunnlaget innen området universell utforming.

Bufdir har bidratt til en målrettet og systematisk kunnskapsutvikling om levekår og livskvalitet for lhbt-personer siden opprettelsen av LHBT-senteret i 2011. På tross av langt bedre forskningsbasert kunnskap om gruppen i dag enn for få år siden, er feltet fortsatt preget av kunnskapshull. Det er derfor fremdeles viktig å få frem mer forskningsbasert kunnskap om hvordan det er å leve som lhbt-person i Norge.

Flere områder som rapportene belyser fikk god mediedekning i 2014. Direktoratet vil særlig trekke frem rapport om tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne og rapport om arbeidsgiveres holdninger til å ansette personer med nedsatt funksjonsevne, som har fått stor oppmerksomhet i media.

De enkelte prosjektene kan lastes ned her: www2.bufetat.no/bufdir/

KAP. 3 **4.2** GOD KOMPETANSE I KOMMUNAL OG STATLIG SEKTOR

Buudir har et særskilt ansvar for å bidra til god kompetanse om likestilling og ikke-diskriminering i statlig sektor og i norske kommuner. I dette arbeidet er det viktig å fremme kunnskap om og erfaringer med godt praktisk likestillingsarbeid. At alle mennesker får likeverdige kommunale tjenester uavhengig av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, etnisitet eller funksjonsevne er for de fleste en selvfølge, men det er ikke alltid tilfelle i praksis. Et likestillingsperspektiv i tjenestene er viktig og nødvendig for å sikre at alle inkluderes, og at alle innbyggere tilbys likeverdige offentlige tjenester. Diskrimineringslovene forbyr diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, men de krever også at offentlige myndigheter skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for likestilling. Direktoratets arbeid med å fremme likestilling og hindre diskriminering på de ulike grunnlagene er et pågående og til dels utfordrende arbeid som krever tett samarbeid med de ulike aktørene.

De tre likestillingssettene (KUN Senter for kunnskap og likestilling, Likestillingssettet og Senter for Likestilling (UiA)), Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), samt Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er sentrale samarbeidspartner i Buudirs arbeid med å styrke kommuners og andre sektormyndigheters kompetanse på likestilling og ikke-diskriminering. Buudir har også hatt et godt samarbeid med Reform ressursseter for menn i 2014.

Det er behov for å utvikle metoder og gode eksempler for hvordan en kan arbeide målrettet med likestilling på tvers av diskrimineringsgrunnlag. Særlig er det viktig å vise frem gode eksempler fra kommunal sektor, som kan bidra til inspirasjon og erfaringsoverføring til kommuner som ikke har kommet så langt i praktisk likestillings- og inkluderingsarbeid. I november arrangerte direktoratet i samarbeid med de tre likestillingssettene, en konferanse for kommunene om praktisk likestillingsarbeid som dekket alle diskrimineringsgrunnlagene. I forbindelse med konferansen ble det utarbeidet en eksempelsamling som bidrar til å spre gode eksempler på praktisk likestillingsarbeid fra norske kommuner, og har som formål å inspirere til tjenesteutvikling i kommunene. Samlingen er også oversatt til engelsk.

Kommunale og fylkeskommunale råd

Direktoratet har siden 2012 fulgt opp Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne. Det innebærer å gi veiledning til rådene om deres virksomhet sentralt, bl.a. gjennom nettsidene til Deltasenteret. Det er stor variasjon mellom rådene, både mht. rammebetingelser og hvordan samarbeidet med kommunen/fylkeskommunen fungerer. Buudir sendte derfor ut et informasjonsskriv tidlig i 2015 der det ble orientert om den prosessen kommuner og fylkeskommuner må gjennom for å etablere nye råd. Buudir har også innledet dialog med KS med sikte på at rådene kan delta på folkevalgtopplæringen i kommuner og fylkeskommuner. Dette kan bli et viktig tiltak for å styrke rådenes evne til å fungere godt i lokaldemokratiet.

Arbeid med universell utforming i kommuner og fylkeskommuner

Kommunenes innsats er helt sentral for å nå de politiske målene om et universelt utformet samfunn. Det er derfor vesentlig å stimulere til økt regional kunnskap og å finne frem til strategier for kostnadseffektive og hensiktsmessige fremgangsmåter lokalt. I arbeidet med universell utforming har direktoratet sett nytten av nettverksarbeid der aktørene kan dele kunnskap og erfaringer samt få et faglig kontaktnettverk og innsyn i andre aktørers arbeid og målsettinger.

I 2014 gikk Deltasenteret inn som faglig rådgiver i to kommunenettverk om universell utforming. Det ene er tiltaket, *Fylkes- og kommunerettet arbeid med universell utforming 2014-15*, der Planavdelingen i KMD har prosjektledelsen i samarbeid med Husbanken og Bufdir. Det andre er prosjektet *Enkle tiltak – universell utforming – Kommuneneettverk*, der KS har prosjektledelsen.

For å få frem læring og inspirasjon til arbeidet er også gode eksempler viktig. Det gjelder særlig der problemstillingene er komplekse, som ved oppgradering av sentrumsområder i byer og tettsteder. I samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune og en rekke kommuner, utarbeidet direktoratet derfor en eksempelsamling om hvordan oppnå universell utforming i sentrum og hva som ansees som gode resultater. Eksempelsamlingen ble lansert og presentert med god mottakelse i nettverkene nevnt over.

Staten, fylkeskommunene og kommunene har ansvar for ulike deler av kollektivtilbudet, og også på dette feltet har aktørene behov for møteplasser med erfaringsutveksling. Derfor etablerte direktoratet i 2014 nettverket Deltatransport som fikk over 90 medlemmer på tvers av institusjoner, myndighetsorganisasjoner og fagmiljøer. I løpet av året er det gjennomført to fagsamlinger om anbuds- og innkjøpsprosesser og universell utforming av kollektivknutepunkt.

God informasjon og kunnskap om seksuell orientering og kjønnsidentitet

Bufdir har i 2014 fortsatt arbeidet med å fremskaffe og formidle kunnskap om seksuell orientering og kjønnsidentitet. Bufdirs viktigste kilde for formidling er lhbt.no. I 2014 trådte den nye diskrimineringsloven om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk i kraft. For første gang har Norge en helhetlig lovgivning som sikrer vern for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Samtidig merker direktoratet at det er en del usikkerhet knyttet til de nye pliktene som følger av den nye loven. Bufdir har bidratt med informasjon om den nye loven på nett, og arrangerte høsten 2014 et seminar rettet mot alle ansatte i departement og direktorat om proaktive plikter i loven, samt eksempler på god praksis.

I evalueringen av handlingsplanen for lhbt-feltet kom det frem at ansatte i departement og direktorat savnet tilgang på statistikk og forskningsbasert kunnskap om livssituasjonen og levekårene for lhbt-personer innenfor ulike sektorer. I fjor utga Bufdir et faktahefte som oppsummerer kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Faktaheftet har tittelen *LHBT: Status 2014* og inneholder omtale av 55 ulike forskningsrapporter og artikler utført de siste årene. Heftet kan brukes som oppslagsverk for personer som trenger informasjon om feltet. Det inneholder en ordliste, og finnes også på engelsk. Heftet kan bidra til å gi beslutningstakere i offentlig sektor lett tilgang til forskningsbasert kunnskap om hvordan det er å leve som lhbt-person i Norge.

Rosa kompetanse barnevern har blitt videreført i 2014. Dette er et undervisningsopplegg for ansatte på barneverninstitusjoner, utviklet av Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) på oppdrag fra Bufdir. I 2014 gjennomførte én barneverninstitusjon Rosa kompetanse. Direktoratet ønsker at flere institusjoner enn i dag gjennomfører undervisningsopplegget, og vil legge til rette for at kurset når ut til flere ansatte. Rosa kompetanse fikk svært gode tilbakemeldinger da det ble prøvd ut i Bufetat Region øst i 2013. LLH og Bufdir utviklet i 2014 en nettressurs for oppfølging etter gjennomført Rosa kompetanse-kurs. Nettressursen forventes lansert våren 2015.

Retningslinjer ved seksuelle overgrep mot voksne personer med utviklingshemming og nettstedet vernmotovergrep.no

Svært få overgrepssaker mot mennesker med utviklingshemming blir avdekket og anmeldt. Mennesker med utviklingshemming er en særlig utsatt og sårbar gruppe for overgrep. For bedre å kunne forebygge, avdekke og håndtere seksuelle overgrep mot mennesker med utviklingshemming utarbeidet Bufdir en retningslinje

og nettstedet vernmotovergrep.no, som ble lansert i november i fjor. På nettsiden er det også publisert en plakat, en utfyllende veileder, lettlestbrosjyre, fagartikler og opplæringsmaterieil for ansatte i kommuner og bedrifter. Politi, organisasjoner og kommuner gir tilbakemelding om at dette et svært viktig redskap i slike saker. En viktig del av det videre arbeidet blir å utvide materiellet for en større målgruppe og andre typer overgrep, et behov som blant annet er dokumentert rapporten *Tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne*.

Kunnskap og bevissthet om egen seksualitet og egne grenser er også viktig for å forebygge overgrep. For å nå flere ble undervisningsmateriellet Kropp, identitet og seksualitet (KIS) digitalisert i 2014. Arbeidet ble gjennomført i samarbeid med Habiliteringsteamet for voksne ved Nordlandssykehuset. Materiellet vil bli publisert i 2015.

3. desember - FNs internasjonale dag for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Buudir markerte også i år 3. desember med å arrangere en fagkonferanse for interesse- og brukerorganisasjoner, kommuner og andre statlige aktører. Årets tema *Å vokse opp med funksjonshemming i Norge* var valgt på bakgrunn av forskningsprosjektet *Funksjonshemming og livsløp. En longitudinell studie av ungdom med funksjonshemming og deres familier*. Forskning om oppveksten til barn og unge med nedsatt funksjonsevne dokumenterer at familienes erfaringer med hjelpeapparatet er blandede og til dels belastende. Mange erfarer at informasjon om ordninger og rettigheter er tilfeldig. Hjelpeapparatet oppleves som fragmentert og lite oversiktlig, og mange opplever at de møtes med mistenksomhet. For å understreke betydningen av god samordning og samarbeid på tvers av sektorene holdt direktørene for Utdanningsdirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet og Buudir innlegg på konferansen. Konferansen viste at de ulike sektormyndighetene er engasjerte hver for seg, men at det kan være behov for mer felles tilnærming slik at familier med barn og unge med nedsatt funksjonsevne kan møte et mer samordnet hjelpeapparat. Bufdirs vurdering er at funksjonshemmedes internasjonale dag gir god anledning for å sette sentrale problemstillinger på dagsorden. Direktoratet vil våren 2015 ha dialog med funksjonshemmedes organisasjoner om hvordan 3. desember konferansene kan videreutvikles fremover.

UnIKT-forum

Programmet UnIKT (Universell IKT), med et forum og en tilskuddsordning ble etablert i 2013. Formålet med UnIKT er å styrke arbeidet med digital deltakelse og medvirke til at flere digitale satsninger kan bli til nytte for hele befolkningen. UnIKT-forumets medlemmer er fra brukerorganisasjoner, offentlig sektor, fagmiljø og næringsliv. Møtene er åpne og har mange eksterne deltakere. Temaer som ble tatt opp i 2014 var digital deltakelse, elektronisk kommunikasjon og digital læring, i tillegg til presentasjoner av prosjekter som har fått økonomisk støtte gjennom tilskuddsordningen. Det er tydelig behov for en slik møteplass der aktører kommer sammen og diskuterer muligheter og utfordringer i å lage digitalt tilgjengelige tjenester. Buudir ser også potensialet i å nå nye målgrupper, som kommunene, gjennom UnIKT-programmet.

Tilskuddsordning for kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon innen universell utforming

Tilskuddsordningen, som ble opprettet i 2013, ble videreført i 2014 med en ramme på totalt 7 mill. kr. I alt mottok direktoratet 45 søknader og innvilget støtte til 24 prosjekter. Det kom ingen klager på vedtakene.

Tilskuddene ble også i 2014 tildelt prosjekter som spenner over et mangfold av tiltak; fra registrering av tilgjengelighet i kommuner til juridiske betenkninger av kommuners bruk av sosiale medier og utvikling av tilgjengelige apper. Mottakerne representerer også et vidt spekter av organisasjoner, fra enkeltpersonforetak, bedrifter forskningsinstitusjoner, brukerorganisasjoner og offentlige institusjoner. Bufdir anser denne spredningen på ulike mottakere og prosjektinnhold for å være en styrke, og noe som gjør tilskuddsordningen til et effektivt verktøy for å sikre bred innsats for universell utforming.

Evaluering og oppsummering av handlingsplaner

I 2014 har direktoratet oppsummert og/eller evaluert følgende handlingsplaner:

- Oppsummert handlingsplan for universell utforming 2009-2013.
- Oppsummert handlingsplan for likestilling mellom kjønnene – *Likestilling 2014*.
- Sluttevaluering av handlingsplan *Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012 (2013)*. I løpet av høsten utarbeidet direktoratet ytterligere innspill for et mer spisset, systematisk og langsiktig arbeid på lhbt-området. Temaene Bufdir særlig løfter frem for en fremtidig innsats er trygge nærmiljøer og offentlige rom, anerkjennende oppvekst og utdanning, inkluderende arbeidsliv, likeverdige offentlige tjenester og skeiv kultur og historie.

Internasjonalt arbeid

Det internasjonale arbeidet med likestilling og inkludering er viktig for å dele erfaringer, lære av andres arbeid og for å videreutvikle arbeidet med likestilling og inkludering. Under er en oppsummering av aktiviteter i 2014:

- Deltakelse i den norske delegasjonen til kvinnekommisjonen, CSW – 58. CSW er den viktigste plattformen i FN for diskusjon på kjønnslikestillingsfeltet.
- Donorprogrampartner (DPP) for kjønnslikestillingsprogrammet EE09 Gender Mainstreaming and Promoting Work Life Balance i Estland. Programmet er finansiert over EØS-midlene.
- Europarådets ekspertgruppe Gender Equality Commission (DECS-GEC) og National Focal Point for likestilling mellom kjønn.
- Europarådets ekspertgruppe for personer med nedsatt funksjonsevne (DECS-RPD) og i arbeidsgruppen «Task Force Group» som byråmedlem.
- Ad-hoc arbeidsgruppen for utarbeiding av Opinion on Gender Equality in the EU in the 21st Century: Remaining Challenges and Priorities' til Europakommisjonens rådgivende komité for likestilling mellom kvinner og menn.
- I tillegg har Bufdir bistått UD som co-chair i programarbeidet med en likestillingskonferanse arrangert av Island under Arktisk råd.
- Bistått BLD i The Informal Network of Governmental LGBT Focal Points.
- Representant i Rådet for Nordiskt samarbeide om funksjonshinder
- Convener for Strategic Advisory Group on Accessibility (SAGA), en rådgivningsgruppe for de europeiske standardiseringsforbundene
- Medlem i Nordisk vegforums gruppe for universell utforming (NVF-uu)

Videre mottar Bufdir en rekke delegasjoner fra ulike EU-land som har hatt ønske om å lære om Norges likestillingspolitikk og -praksis.

RAPPORTERING PÅ ØVRIGE OPPDRAG**Ung.no**

År	Brukere	Sidenedlastinger	Besvarte spørsmål
2014	8 750 000	17 200 000	26 096
2013	7 150 000	14 600 000	24 004

Ung.no er det offentlige informasjonskanal for ungdom, og skal tilby informasjon og veiledning som setter unge i stand til å treffe gode valg og utvikle egen handlingskompetanse. Nettsiden får stadig flere brukere. Både antall brukere og antall sidehenvisninger økte med 22 prosent fra 2013. Alt innhold ble grundig gjennomgått og kvalitetssikret i løpet av året, med bistand fra fagekspertise innen alle aktuelle temaer. Fagpanelet, som besto av over 100 personer, hjalp direktoratet med å forvalte informasjon, svartjeneste og dialog om 85 ulike emner.

Ung.no fikk i 2014 midler fra Justisdepartementet til en ungdomskampanje mot vold i nære relasjoner. Kampanjen skulle spre kunnskap om hva krenkelser, vold og overgrep i nære relasjoner er, for å bidra til bevisstgjøring og forebygging. Kampanjen het #ikkegreit, og hovedaktivitetene var annonser, bannere og filmer i sosiale medier. Informasjon om aktuelle hjelpetilbud og behandlingsapparat samles under ung.no/hjelp. Kampanjen foregikk i perioden 15. januar til 15. februar 2015.

Erasmus+

2014 var oppstart for EUs nye program Erasmus+, som Norge er med i gjennom EØS-avtalen. Erasmus+ gir tilskudd til prosjekter innenfor utdanningssektoren, ungdomsfeltet og idrett. Prosjektene skal gi ungdom mulighet til å knytte bånd over kultur- og landegrenser, lære av hverandre, og utvikle solidaritet og toleranse. Lærere og ungdomsarbeidere får gjennom deltagelse anledning til å utveksle erfaringer og utvikle innovative metoder å arbeide på.

Direktoratet er nasjonalt kontor for *Aktiv Ungdom*, som er ungdomsdelen av programmet. Oppstart av ny prosjektperiode har vært spennende og utfordrende. Formaliteter, nye hjelpemidler, opplæring og informasjon skal fornyes. EØS-avtalen gjør at Norge måtte avvente tilslutning på deltagelse. Det har resultert i at norske brukere i mindre grad søkte på de to første søknadsrundene. Antall søknader gikk derfor ned fra 186 i 2013 til 99 i 2014. Prosjektypene er noe endret fra forrige program, noen prosjektyper er mer ressurskrevende og utløser større tilskudd. Av de 99 søknadene, ble 82 innvilget prosjektmidler.

Tabellen under viser hvor mye av prosjektmidlene som er benyttet på de ulike prosjektypene.

TABELL 10 FORBRUK DESENTRALISERTE MIDLER PR. 31. DESEMBER 2014. AVRUNDEDE TALL I EURO.

Prosjekttipe	Tildelt budsjett	Fordelt til søkere pr. 31.12.2014	Prosentuelt forbruk	Avvik	Beskrivelse
KA1:Gruppe-utveksling	500 270	441 000	88 %	59 270	Ungdomsgrupper fra to eller flere land som gjør aktiviteter sammen i 1-3 uker
KA1:EVS-volontørtjeneste	1 020 000	1 005 000	99 %	15 000	European Voluntary Service: Enkeltungdommer som arbeider frivillig i utlandet 2-12 måneder
KA1: Opp-læring av ungdomsarbeidere	300 000	317 000	106 %	-17 000	Kurs, seminarer, konferanser, studieturer, jobbhospering
KA2: Strategiske partnerskap	985 000	997 000	101 %	-12 000	Langsiktig, bredt samarbeid mellom partnere i to eller flere land for å utveksle erfaringer og utvikle nye arbeidsmetoder - enten innenfor ungdomsfeltet, eller tverrsektorielt mellom ungdoms- og utdanningsfeltet
KA3: Ungdoms-politiske møter	104 000	104 000	100 %	0	Seminarer og konferanser som setter ungdomspolitiske temaer på agendaen, og hvor både ungdom og beslutningstakere deltar. Kan være rent nasjonale, eller med deltakere fra to eller flere land
SUM	2 909 270	2 864 000	98 %	45 270	

Det vises til vedlegg 7, Fylkesoversikt innvilgede prosjekter 2014, som viser hvilke prosjekter som har mottatt tilskudd. Denne inneholder også prosjektenes fylkesplassering. Totalt har 18 av 19 fylker mottatt støtte. Unntaket er Finnmark. Som vanlig er Oslo det fylket som har flest godkjente søknader (15), mens Sogn og Fjordane stadig er det fylket som relatert til befolkningsstørrelsen bruker programmet mest (10 prosjekter). Direktoratet bruker statistikken til å målrette informasjons- og opplæringstiltak mot de områdene som i liten grad bruker programmet.

Tilskuddsforvaltning

Tilskudd er ett av flere virkemidler det offentlige har for å gi et samlet godt tilbud til målgrupper, sikre drift av frivillige organisasjoner og til gjennomføring av prioriterte mål og områder. Direktoratet har i 2014 behandlet over 2000 søknader om tilskudd på 27 ulike tilskuddsordninger. Seksjon for tilskuddsforvaltning har høy kompetanse på lover og regelverk, og har i 2014 utarbeidet eller redigert rundskriv på alle tilskuddsordninger direktoratet forvalter. For å sikre en effektiv saksbehandling har direktoratet anskaffet et saksbehandlingsverktøy som er spesielt godt egnet til tilskuddsforvaltning. Det vil gi bedre mulighet for å håndtere data fra søknader effektivt, og avgi rapportering slik at måloppnåelse og effekter av tilskudd for brukerne lettere kan analyseres.

De siste to årene har enkelte tilskuddsordninger av ulike grunner blitt utlyst relativt sent på året. Dette har negative konsekvenser, spesielt for frivillige organisasjoner som skal planlegge aktiviteten. Direktoratet vil derfor starte dialogen med departementet tidligere, slik at tilskuddsordninger vi forvalter på vegne av departementet kunngjøres, med forbehold om Stortingets bevilgning, tidligere.

Grunnet implementering av nytt regelverk på driftstilskuddet for funksjonshemmedes organisasjoner var antall klager i 2014 dobbelt så mange enn i 2013 (ca. 60 mot ca. 30). Erfaringsmessig tar det noen år før nye regelverk har satt seg, og økt volum av klager var derfor ventet. Direktoratet mener likevel at antall klager er innenfor et akseptabelt nivå. Generelt er det svært høy oversøkning på tilskuddsordningene direktoratet forvalter. Dette betyr at risikoen for at også støtteverdige og gode tiltak må gis avslag er relativt høy.

Tilskuddsordning for støtte til oppfølgings- og los-funksjoner for ungdom

Tilskuddsordningen ble initiert av BLD i 2011, og igangsatt som et treårig prosjekt med utvalgte kommuner. Bufdir fikk i 2014 overført ansvaret for tilskuddsordningen. Formålet med ordningen er å bidra til å styrke den kommunale oppfølgingen av ungdom som har særlig risiko for å avbryte videregående opplæring. Arbeidet inngår som en del av regjeringens innsats for å øke gjennomføringen i videregående opplæring, og det bør legges vekt på samarbeid med andre direktorater.

Det var i statsbudsjettet for 2014 bevilget 10,65 mill. kroner til ordningen, og 500 000 kroner til opplæring/faglig støtte. Bufdir mottok søknader fra 87 kommuner/bydeler, og av disse var det 27 som fikk tilskudd. Blant søkerne var det en del som hadde vært med i den første prosjektperioden, men kun én av disse fikk tilskudd. Søknadene ble prioritert etter kriterier som forankring på ledelsesnivå, god tverrfaglig forankring og organisering, konkret plan for videreføring av arbeidet etter utløpt tilskuddsperiode og konkret plan for hvordan los-funksjonen skulle inngå som en del av et fagfellesskap/fagmiljø.

Ansvaret for tilskuddsordningen innebærer også at Bufdir skal bistå kommunene med faglig støtte, som bl.a. omfatter opplæring i metodiske tilnærminger i arbeidet med ungdom. Et viktig ledd i dette er å gjennomføre årlige nettverkssamlinger for de kommunene som mottar støtte. Samlingen for 2014 var i november, og det var deltakelse fra 25 kommuner.

Det er vanskelig å si noe om resultatoppnåelse, da de aller fleste kommunene er i oppstartsfasen. Tilbakemeldinger som ble gitt på nettverkssamlingen tyder på at det er ganske stor variasjon i hvor langt kommunene har kommet i sitt arbeid, men at de aller fleste har ansatte som skal ivareta los-funksjonene og at dette er organisert i samsvar med retningslinjene.

Los-prosjektet er evaluert av NOVA, rapport nr. 13/14 *Til god hjelp for mange, evaluering av losprosjektet*. Hovedkonklusjonen er at prosjektet har vært til god hjelp for mange. Evalueringen gir grunnlag for å si at ungdommer som deltok i den første treårsperioden (2011-2013) har fått styrket sin tilknytning til skole eller arbeid, i hvert fall på kort sikt.

Rettsferdsvederlag og ekteskapsaker

I 2014 har Bufdir hatt flere store og konkrete oppdrag på ekteskapsfeltet. I tillegg har direktoratet jobbet målrettet for å nå målet om lavere saksbehandlingstid i rettsferdsvederlagssakene. Oppdragene på ekteskapsfeltet har imidlertid medført perioder med lav produksjon av rettsferdsvederlagssaker. Det ble gjort en ekstra innsats siste halvdel av 2014 for å få ned restanser og saksbehandlingstid, noe som bidro til at direktoratet er svært nær målet om 13 måneders saksbehandlingstid i alle saker. Ved årsskiftet var snittet på om lag 13 måneder.

Tallet på innkomne rettsferdsvederlagssaker har sunket betraktelig i 2014, og har ikke vært lavere på 10 år. Dette skyldes at de fleste som har kunnet søke etter den tilpassede ordningen med erstatning til tidligere barnehjemsbarn og barn i spesialskoler for atferdsvansker (St.m.nr 24 (2004-2005)) nå har søkt. Det er saker etter den alminnelige rettsferdsvederlagsordningen som nå dominerer. Innvilgelsesprosenten i disse sakene ligger på rundt 30-35 prosent. Til sammenligning er innvilgelsesprosenten i saker etter den tilpassede ordningen på ca. 95 prosent. Beviskravene i saker etter alminnelig ordning er strengere enn etter den tilpassede ordningen. Hovedårsaken til den lavere innvilgelsesprosenten er at vi i færre tilfeller finner grunnlag for å kritisere barnevernet. En nedgang i innkomne saker er positivt for muligheten til å oppnå mål om 13 måneders saksbehandlingstid i 2015.

Alderen på søkerne blir stadig lavere. Rettsferdsvederlag skal være en siste utvei til å få oppreisning. Ordningen er subsidiær i forhold til andre erstatnings- og forsikringsordninger, og skal heller ikke være et fritt valgt alternativ til domstolene. I tillegg er offentlige myndigheter oppfordret til ikke å påberope seg foreldelse i saker hvor den skadelidte var barn på tidspunktet forholdet skal ha skjedd. Dette betyr at rettsferdsvederlag i mange tilfeller blir et foretrukket alternativ til å reise sak mot den ansvarlige. I andre tilfeller har direktoratet sett at søkerne bevisst har ventet med å søke til saken er blitt foreldet. På bakgrunn av dette stiller direktoratet spørsmål ved om det er behov for en generell gjennomgang av hva ordningen er ment å dekke.

For nærmere rapportering av områdene vises det til vedlegg 5.

Adopsjon

Antall adopsjoner til Norge har de siste 10 årene vist en jevn nedgang. I perioden 2004-2014 er antall adopsjoner gått ned med om lag 80 prosent. Fra 2013 til 2014 var det en beskjeden oppgang fra 144 til 152. En årsak til nedgangen er at landene som før adopterte bort mange barn nå har noe større mulighet til å gi barna et omsorgstilbud i eget land. Utvikling av samarbeid med land som har behov for utenlandsadopsjon er krevende, og direktoratet samarbeider med de tre adopsjonsforeningene om dette.

Fra 2015 overtar Bufetat ansvaret, som tidligere har ligget i kommunene, for å utrede adopsjonssøkere. Direktoratet har i 2014 satt i gang organisatoriske og administrative tiltak for å kvalitetssikre utrednings-tilbudet før etablering. Utredningsoppgaven er lagt til fosterhjemtjenesten i regionene i Bufetat. Region øst er

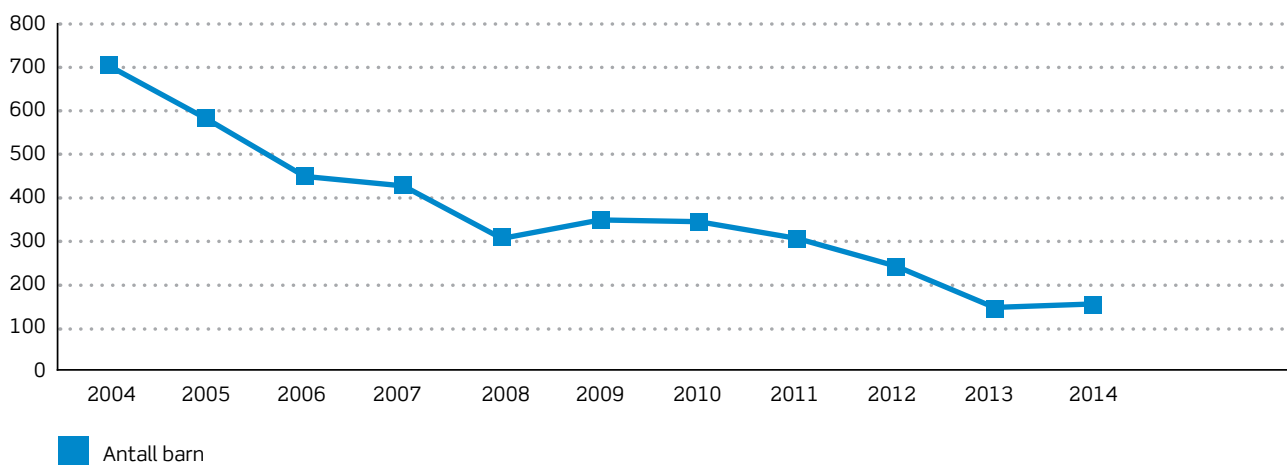
gitt et regionsovergripende ansvar for opplæring av utredere og etablering av felles saksbehandlingsrutiner og maler knyttet til utredningsoppgaven.

Direktoratet har i 2014 deltatt i departementets arbeid med lov- og forskriftsendringer og utarbeidelse av rundskriv på adopsjonsområdet som er gjennomført i 2014.

Ingen land ble godkjent som nye samarbeidsland i 2014. Direktoratet utarbeidet i 2014 en oversikt over adopsjonsmyndighetens ansvar, rolle og oppgaver, samt plan for gjennomføring av tilsynet med tiltak og oppfølging av avvik.

Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig på bakgrunn av nedgangen i antall adopsjoner, og utviklingen på adopsjonsområdet for øvrig, at oppgavene sentraliseres og legges til én region. Dette vil bidra til å sikre god fagkompetanse og god ressursutnyttelse på adopsjonsområdet. Direktoratet har i 2014 påbegynt et arbeid med å kartlegge mulighetene for omorganisering innenfor rammene av gjeldende regelverk.

FIGUR 22 BARN ADOPTERT GJENNOM DE NORSKE ADOPSJONSORGANISASJONENE



Mens antall adopsjoner har gått opp, er antall adopsjonssøknader redusert i 2014. Regionene mottok 245 nye søknader i 2014 mot 251 i 2013. 37 saker ble behandlet av faglig utvalg i 2014 og omhandlet 48 barn.

Det ble ikke mottatt noen nye søknader om overføring av foreldreskap etter surrogatloven i 2014. 22 søknader er innvilget og 2 er avslått på formelt grunnlag. 16 saker er under behandling.

Oppvekststatus

Oppvekststatus er videreføringen av Oppvekstrapporten, som kom i 2013. Bufdir startet i 2014 arbeidet med statistikk og analyser på nett. Denne nettsiden vil bli lansert våren 2015. Arbeidet er viktig i forbindelse med å utvikle og synliggjøre Bufdirs rolle som fagdirektorat og premissleverandør på oppvekstfeltet. Det overordnede målet med arbeidet er å gi et så helhetlig bilde som mulig av hvordan det er å vokse opp i Norge

HANDLINGSPLANER

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har ansvar for tiltak i følgende handlingsplaner:

- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014-2017)
- Handlingsplan mot voldtekt (2012-2014)
- Handlingsplan for likestilling 2014
- Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet (2013-2016)

Det vises til vedlegg for rapportering på handlingsplaner.



4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Direktoratet er fornøyd med måloppnåelsen i 2014, og vurderer styringen og kontrollen som tilfredsstillende. Direktoratet har allikevel identifisert ulike områder med utviklingsmuligheter, og har derfor gjennom flere år jobbet systematisk med tiltak i virksomhetsstrategiene *Det moderne direktorat* og *Kvalitetsutviklingsprogrammet* med styring og ledelse. Direktoratet mener at disse aktivitetene vil bidra til bedre kvalitet, effektivitet og mindre uønsket variasjon i etatens tjenester. De viktigste komponentene i dette arbeidet er

- hensiktsmessig organisering, tydelig rolle- og ansvarsdeling, kompetente ledere
- god mål- og resultatstyring
- satsning på risikostyring og internkontroll
- oppfølging av avvik, feil og mangler

Nedenfor følger informasjon om forhold knyttet til styringen og/eller kontroll i virksomheten, når dette er vesentlig informasjon for departementet.

Hensiktsmessig organisering og tydelig ansvarsdeling

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) følger opp regionene i Bufetat og Bufetats Senter for administrasjon (BSA), og har et overordnet ansvar for at etaten samlet sett oppfylder overordnede krav knyttet til kvalitet og økonomi. I 2013 fikk regionene lik organisering av regionkontorene, styringslinjer ble forenklet og fullmakter i regionene ble standardisert. Fra samme tidspunkt ble også BSA opprettet med ansvar for å levere administrative tjenester knyttet til IKT, dokumentforvaltning, lønn, regnskap, personaladministrasjon og HR. Denne omstillingen har bidratt til en mer forutsigbar styring, tydeligere ansvarsdeling og redusert sårbarhet på viktige administrative områder.

I 2014 har direktoratet operasjonalisert skillet mellom direktoratets faglige rolle og rollen som etatsstyrer av Bufetats regioner. Styring av regionene skal skje fra én organisatorisk enhet, skilt fra fagavdelingene. Endringen vil organisatorisk implementeres i direktoratet i 2015.

I forbindelse med direktoratets anbefalinger om organisering av etatens tjenestetilbud (jf. svar på Tildelingsbrev 2013 tillegg nr. 12), har direktoratet også høsten 2014 prioritert å arbeide videre med organisering av inntak til statlige barneverntjenester. Arbeidet har resultert i at det våren 2015 vil etableres én regional inntaksenhet i hver region, med inntaksrådgivere lokalisert på ulike steder i regionen. Inntaksenhetenes lokasjoner skal ha en geografisk plassering som sikrer barn, unge og familiers medvirkning og godt samarbeid med kommunene i inntaket. Region Midt-Norge er gitt i oppdrag å etablere Nasjonalt inntaksteam (NIT), som erstatter prøveordningen som ble opprettet høsten 2013.

Mål- og resultatstyring

Bufdir baserer sin styring av underliggende etat på mål- og resultatstyring hvor mål, styringsparametere og resultatkrav er formulert i disponeringsbrev og følges opp gjennom rapportering og virksomhetsstyrings-samtaler. Direktoratet har etablert styringsparametere som fokuserer på de mest kritiske områdene og blant

annet gir informasjon om utfallet av behandlingen, kvalitet og effektivitet i tjenesteapparatet og kontroll med kritiske innsatsfaktorer. Samlet gir dette en oversikt over de viktigste resultatområdene.

I 2014 har direktoratet gjennomført et prosjekt for automatisk datafangst i styrings- og rapporterings-systemet. Det er også gjennomført et prosjekt for å etablere indikatorer som skal gi bedre oversikt over kvaliteten i etats tjenester. Direktoratet vil tilrettelegge for en rapportering på de anbefalte kvalitets-indikatorerne. I tillegg jobber direktoratet med å etablere indikatorer som skal dokumentere effekt av mål-oppnåelse.

Styringsdialogen mellom Bufdir og underliggende etat er basert på tydelige mål- og resultatkrav og tett oppfølging. Underliggende etat skal velge virkemidler som i størst mulig grad bidrar til måloppnåelse og kostnadseffektiv drift.

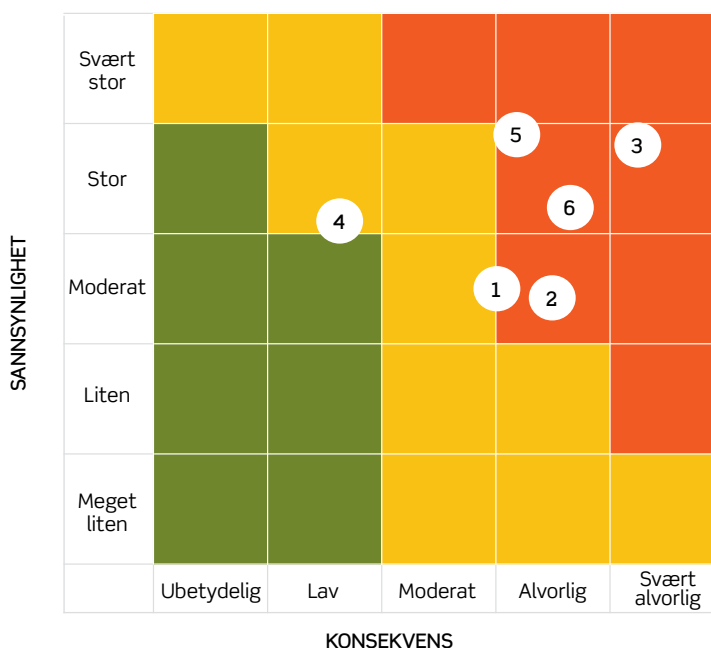
Bufdir har månedlig oppfølging med etaten om budsjett og drift, og tertialvis oppfølging av øvrige mål- og resultatkrav. Oppfølgingen øker i omfang og hyppighet i de tilfellene hvor det er høy risiko eller oppstår vesentlige avvik. Risikoreduserende tiltak og avvikshåndtering utgjør sentrale deler av oppfølgingen.

Satsing på risikostyring og internkontroll

Direktoratet gjennomfører jevnlig risikovurderinger på alle nivåer av mål, større oppgaver og prosjekter. Direktoratets ledergruppe gjennomfører årlig en risikovurdering på overordnet nivå, der området faglig og økonomisk styring ble særskilt behandlet i 2014. Risikovurderingen ble etterfulgt av en rotårsaksanalyse, samt oppfølging gjennom utforming av risikoreduserende tiltak knyttet til målinger, mennesker, teknologi, arbeidsmiljø, materialer og metode. De viktigste risikoer illustreres i figuren under.

RISIKOBILDET 2014

- 1 Risiko for mange omstillingsprosesser
- 2 Risiko for å beholde og tiltrekke lederkompetanse
- 3 Risiko for at alvorlige avvik oppstår i regionene ikke fanges opp og korrigeres
- 4 Risiko for nye og omfattende føringer/ ad-hoc-oppgaver
- 5 Risiko for dårlig kvalitet interne prosesser
- 6 Risiko for dårlig kvalitet eksterne relasjoner



Som et risikoreducerende tiltak innledet Bufdir i 2014 et samarbeid med Direktoratet for økonomistyring (DFØ) for videreutvikling av et helhetlig system for internkontroll og risikostyring i etaten. I tillegg ble det som et tiltak under direktoratets strategi, *Det moderne direktorat*, utarbeidet en intern instruks for direktoratet. For Bufetat ferdigstilles en større revidering av etatens interne instruks for styring og kontroll i 2015. I tillegg er etatens strategi, *Kvalitetsutviklingsprogrammet*, revidert i henhold til nye krav og føringer for å klargjøre ansvarsfordeling, roller og fullmakter på ulike nivåer. Kompetente ledere som er kjent med etatens rolle- og ansvarsdeling, krav til intern styring og hvilke krav som stilles til dem som ledere, er en kritisk suksessfaktor for god styring. Bufdir har derfor i 2014 startet planleggingen av en egen lederskole for etatens ledere.

Gjennom å fortsette arbeidet med standardisering, har direktoratet en ambisjon om å fremme beste praksis og redusere risikoen for avvik.

Oppfølging og kontroll av avvik, feil og mangler

Bufetats regioner og BSA er pålagt å rapportere om avvik, feil, mangler og andre forhold direktoratet bør være kjent med i sin ordinære rapportering. Avvik vil da følges opp som en del av styringen overfor underliggende etat.

Direktoratet erfarer at som følge av den omleggingen av de administrative oppgavene som ble foretatt i 2014, er kontrollen med etterlevelse av regelverk i mange tilfeller styrket. Samlet gir dette direktoratet kontroll med de viktigste avvikene. Direktoratet opplever likevel at det er behov for å redusere omfanget av uønsket variasjon i virksomheten, og har derfor behov for å styrke avvikskontrollen og oppfølgingen i etterkant. Dette er også en overordnet målsetting for Kvalitetsutviklingsprogrammet.

Fylkesmennes tilsyn

Fylkesmennes tilsyn er en viktig kilde til informasjon om kvalitet. Mangel på oppfyllelse av krav gitt i lov og forskrift, identifisert gjennom tilsyn, følges opp med korrigerende tiltak på lokalt og regionalt nivå i Bufetat. I 2014 har Bufetat rettet opp fem avvik på grunn av manglende bistand til barneverntjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet etter bvl. § 2-3, 2. ledd bokstav a. Videre er 43 pålegg/avvik gitt til barneverninstitusjoner og to avvik gitt til sentre for foreldre og barn. Alle er fulgt opp med korrigerende tiltak. Antallet er noe høyere enn i 2013, og fordelte seg relativt jevnt mellom private og statlige institusjoner.

Oppfølging og kontroll med private, kommunale og statlige barneverninstitusjoner

Ved årlig oppfølging og kontroll av statlige, private og kommunale barneverninstitusjoner ble det funnet 79 mangler på oppfyllelse av krav gitt i lov og forskrift. 31 av manglene gjaldt private barneverninstitusjoner. Antallet er samlet noe høyere enn i 2013. Manglene er fulgt opp med korrigerende tiltak på lokalt og regionalt nivå i Bufetat. For én privat barneverninstitusjon ble det i 2014 fattet vedtak om bortfall av godkjenning. Det ble ikke funnet mangler på oppfyllelse av krav i lov og forskrift i omsorgssentre for mindreårige og i sentre for foreldre og barn.

4.1

GOD ØKONOMISTYRING

Bufetat har de siste årene hatt store økonomiske utfordringer på barnevernsområdet, og etaten har arbeidet hardt med å sikre god økonomisk styring. Ved inngangen til 2014 var det også betydelige økonomiske utfordringer, men godt og systematisk arbeid gjennom året har resultert i et lite mindreforbruk på barnevernskapittelet.

Budsjettutfordringene ved starten av året var krevende. Noe av årsaken til dette var den høye inngangshastigheten fra fjoråret i form av et høyt nivå på private plasseringer, noe som gir vedvarende utgifter fram i tid. Budsjettsituasjonen forverret seg utover året blant annet ved økning i dagprisene og økte kjøp av fosterhjem knyttet til private tiltak. Utviklingen medførte at regionene ble fulgt tett opp gjennom sommeren og høsten, noe som ga resultater ved årets slutt. Det er særlig arbeidet med å redusere bruken av fosterhjem tilknyttet private tiltak som har bidratt til dette resultatet. Vekstraten i antall oppholdsdager i private fosterhjem er redusert fra 34 prosent i 2013 til 19 prosent i 2014. Dette har alene bidratt til å redusere utgiftene med 84 mill. kroner i 2014.

Plan for budsjettbalanse er et viktig verktøy i planleggingen og styringen av økonomien. Det gjennomføres månedlige økonomistyringsmøter med alle regionene, og den økonomiske situasjonen er tema på direktørmøtene. Regionenes arbeid med plan for budsjettbalanse har gitt gode økonomiske effekter. Dette omfatter i all hovedsak:

- reduksjon i veksten i bruken av fosterhjem tilknyttet private tiltak
- tilpasning av institusjonstilbudet, både i form av avvikling av institusjoner med vedvarende driftsutfordringer og endret målgruppe til behovet
- rekruttering av fosterhjem, både på grunn av økt aktivitet på fosterhjemsområdet og en vridning fra fosterhjem tilknyttet private tiltak til forsterkede fosterhjem
- effektivisering av egen drift og ved å opprettholde en restriktiv ansettelsespolitikk
- redusering av gjennomsnittlig oppholdstid pr. plassering hos private institusjoner

Det systematiske arbeidet på innsatsområdene over har altså gitt resultater, men det er fremdeles utfordringer i flere regioner. Region vest og Region nord har over en lengre periode fått særskilt oppfølging og tildelinger på grunn av svært krevende budsjettsituasjon. Region nord har imidlertid klart å snu et forventet betydelig merforbruk til et mindreforbruk i 2014, mens det i Region vest fortsatt er betydelige utfordringer. Region Midt-Norge har et lite merforbruk, men har tiltagende utfordringer knyttet til kostnader ved bruken av fosterhjem tilknyttet private tiltak og vekst i forsterkning av kommunale fosterhjem.

Redusert antall enkeltkjøp av fosterhjemstjenester fra private aktører

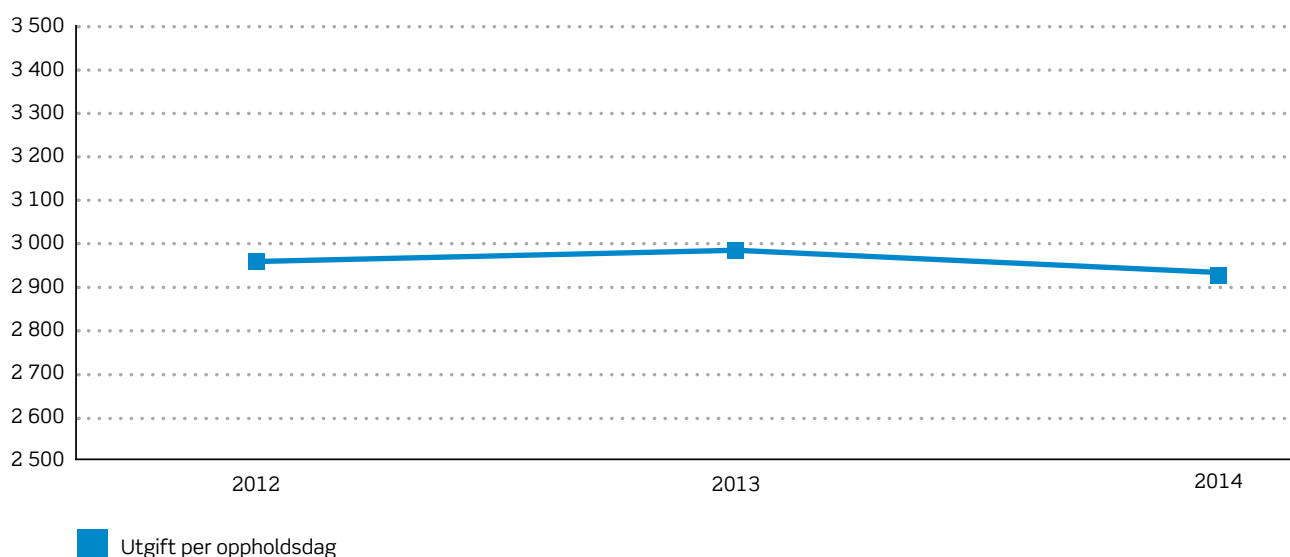
På grunn av utfordringer knyttet til rekruttering av kommunale forsterkede fosterhjem, og manglende dekning av statlige familiehjem og private fosterhjem knyttet til ideelle aktører, er det i noen tilfeller behov for å foreta enkeltkjøp av fosterhjemstjenester fra private aktører. I 2013 ble det utviklet mal for enkeltkjøp av fosterhjemsavtaler, der det ble presisert at plasseringsavtalen som benyttes ved avrop på rammeavtale med de ideelle aktørene (4-partsavtalen) også skulle benyttes ved enkeltkjøp. Målet er å få bedre kontroll på kjøpene som blir foretatt, å oppnå en mer hensiktsmessig dimensjonering av tjenesten sett opp mot barnets behov, og å oppnå riktig prising av tjenesten. Alle regionene i Bufetat har begynt prosess for gjennomgang av enkeltkjøpene og reforhandling av avtalene.

Produktivitet i det statlige barnevernet

Figuren viser de totale utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 855 for alle formål, delt på det totale antallet oppholdsdager i det statlige barnevernet. Dette inkluderer alle utgifter i regionene inkludert administrative utgifter og støttefunksjoner. Beregningen gir et bilde på den totale produktiviteten til etaten. Tallene er korrigert for lønns- og prisvekst.

Den totale produktiviteten i det statlige barnevernet viser en forbedring i 2014. Utgifter pr. oppholdsdag ble redusert med 1,7 prosent fra 2013 til 2014. I 2013 var det liten vekst på 0,9 prosent. Produktivitetsforbedringen i 2014 er resultat av økt bruk av fosterhjem og redusert bruk av institusjoner.

FIGUR 23 TOTALE UTGIFTER FRATRUKKET REFUSJONER PER OPPHOLDSDAG FRA 2012 TIL 2014. FASTE KRONER



Barnevernet

På kapittel 855, det statlige barnevernet, endte 2014 med en netto mindreutgift på ca. 25 mill. kroner, noe som utgjør 0,4 prosent av tildelt budsjetttramme. Dette resultatet kommer etter at budsjettet ble styrket av Stortinget med 35 mill. kroner finansiert ved en tilsvarende reduksjon på kapittel 856, Enslige mindreårige asylsøkere. Dette er et resultat direktoratet er meget fornøyd med.

For å oppnå dette, har alle regionene blitt fulgt tett opp gjennom året, og Bufdir har spisset styringen sin for å sikre god økonomistyring, drift og kvalitet. Med en ny mal for månedsrapportering har man sikret en felles struktur for rapportering og oppfølging. Månedsrapporteringen inneholder regnskaps- og prognosetall på økonomi, men også styringsparametere som kapasitetsutnyttelse og dagpriser på institusjon, driftsutfordringer og rekruttering av fosterhjem. I tillegg følger Bufdir særskilt opp kjøp av private institusjonsplasser og fosterhjems plasser tilknyttet private tiltak opp mot fastsatte måltall månedlig. Dette gjør at direktoratet kan fange opp avvik og sette i gang tiltak på et tidligere tidspunkt enn tidligere.

I 2014 har en arbeidsgruppe fra direktoratet og enhetsledere i regionene arbeidet med et prosjekt for å fange opp risiko for driftsutfordringer tidlig nok til at utviklingen kan snus og driftsstans forhindres. Oppdraget har vært å finne fram til måleindikatorer som *samlet* kan gi en slik indikasjon på et tidlig tidspunkt. Indikatorene er nå inne i styrings- og rapporteringsverktøyet Corporater, og skal benyttes av alle institusjoner som et verktøy for å sikre god internkontroll. Målet med arbeidet er å sikre høy kvalitet på tjenestene og stabil god drift og ressursutnyttelse.

For å sikre budsjettbalanse har direktoratet i samarbeid med regionene utarbeidet *Plan for budsjettbalanse* som et verktøy for å synliggjøre budsjettutfordringer og aktivitetsutviklingen for regionene. Planen utarbeides gjennom flere runder i samarbeid med Bufdir for å sikre gode og konkrete tiltak. Regionene gjør rede for aktiviteter som må iverksettes for å møte utfordringer de står overfor. Arbeidet med planen startet høsten 2013. Planen er fulgt tett opp gjennom året. Tabellen som følger viser regionenes planlagte og faktiske effekter av tiltakene i plan for budsjettbalanse.

TABELL 11 PLANLAGT EFFEKT AV TILTAK OG FAKTISK EFFEKT AV TILTAK I PLAN FOR BUDSJETTBALANSE FORDELT PÅ REGION I 2014. BELØP I HELE MILLIONER KRONER.

Region	Planlagt effekt av tiltak	Faktisk effekt av tiltak
Region øst	0	28
Region sør	30	11
Region vest	105	47
Region Midt-Norge	37	20
Region nord	17	24
	189	130

Tabell 10 oppsummerer hvor mye regionene planla tiltak for ved inngangen og i løpet av 2014 som følge av budsjettutfordringer i etaten. I tillegg kommer arbeidet med å redusere veksten i bruk av fosterhjem tilknyttet private tiltak.

Region øst har levert et svært godt resultat. Regionen har fulgt opp med lik strategi i 2014 som i 2013, med tydelige prioriteringer, klare styringssignaler og en enhetlig virksomhet. Regionen hadde dessuten en gunstig inngangshastighet til 2014. Region øst har i likhet med de øvrige regionene gjennomført tiltak for å redusere administrativt personell og andre utgifter. Reduksjon av dyre plasseringer i fosterhjem tilknyttet private tiltak og private institusjoner, avvikling av én statlig institusjon og videreføring av tidligere års arbeid har bidratt til et positivt resultat for regionen.

Region sør har hatt veldig god effekt på tiltak knyttet til egen drift, og har ført en restriktiv ansettelsespolitikk både på regionkontoret og ute på enhetene. Regionen har fortsatt arbeidet fra i fjor med å redusere bruken av tilleggstjenester i private institusjoner, og arbeider også med å sikre god kvalitet i sine institusjoner. Én institusjon er avviklet som følge av driftsutfordringer, og regionen har nylig etablert behandlingsfosterhjem basert på MTFC-metoden. Region sør har hatt tiltak om å vri bruken av fosterhjem fra

private tiltak til forsterkede fosterhjem. Regionen har hatt en høyere aktivitetsvekst enn de andre regionene, og dette særlig på kjøp av fosterhjem tilknyttet private tiltak. Regionen har derfor ikke oppnådd den ønskete effekten på tiltaket knyttet til vridning.

Region vest startet året med et krevende utfordringsbilde, og endte med et samlet merforbruk. Det har vært utfordrende for regionen å oppnå balanse innenfor gitte rammer. Høy aktivitet ved starten av året, samt et for høyt kostnadsnivå bidrar til en vanskelig situasjon for regionen. Regionen mottok særskilte omstillingsmidler ved inngangen til året, noe som har bidratt til å bedre den økonomiske situasjonen noe. I tillegg til de særskilte midlene startet arbeidet med å lage en helhetlig plan for tilpasset drift. Dette er organisert som et prosjekt. Regionen vil gjennom prosjektet sikre en helhetlig gjennomføring av alle tiltak. Tiltak som er gjennomført i 2014 er avvikling av én institusjon, tilpassing av institusjonstilbudet til behovet, bemanningsreduksjon og økt kapasitetsutnyttelse. Et annet tiltak som må trekkes frem er en gjennomgang av kontrakter og reforhandlinger med de største leverandørene av fosterhjems plasseringer gjennom private tiltak.

Region Midt-Norge har hatt en utfordrende økonomisk situasjon i løpet av året. Regionen har hatt et arbeid knyttet til reduksjon av gjennomsnittlig oppholdstid i private institusjoner. Enkelt plasseringer har vært fulgt nøye opp, og de har fått god effekt av tiltaket. Arbeidet fortsetter også i 2015. Regionen har også hatt god effekt på tiltak som omhandler effektivisering av egen drift, og har avviklet én institusjon med driftsutfordringer. En ny institusjon er etablert slik at dette ikke går utover tjenestetilbudet til barna.

Region nord startet 2014 med en svært utfordrende økonomisk situasjon og iverksatte en omfattende omstillingsplan. Gjennom året har regionen oppnådd god effekt av tiltakene i Plan for budsjettbalanse 2014, og effektene har kommet tidligere enn antatt. Region nord har klart å omstrukturere og effektivisere eget tiltaksapparat. Flere institusjoner er omstilt eller avviklet i løpet av året. Alle igangsatte tiltak er gjennomført i tråd med milepælsplanen, med unntak av forsinkelser i ombygging av Tromsø ungdomssenter og effektivisering av administrative ressurser som følge av Arbeidsrettens dom i BSA fase 2. Regionen har fortsatt arbeidet med vridning av aktiviteten fra institusjon til fosterhjem.

Veksten i bruk av fosterhjem tilknyttet private tiltak har vært særlig utfordrende for etaten. I 2013 var aktivitetsveksten i fosterhjem tilknyttet private tiltak på 34 prosent. Den sterke aktivitetsveksten bidro til betydelige budsjettutfordringer for etaten. Gjennom 2014 har alle regionene jobbet med å redusere denne vekstraten. Fokuset på fosterhjemsrekruttering fortsetter for fullt i alle regioner, og vi ser effekter av arbeidet. I 2014 ble vekstraten på fosterhjem tilknyttet private tiltak redusert til 18 prosent. Dersom regionene ikke hadde lykkes med dette arbeidet og veksten hadde fortsatt som i 2013, ville utgiftsnivået vært 85 mill. kroner høyere enn faktisk resultat.

Nedgangen i bruk av institusjon er større enn den tidligere har vært. Nedgangen kommer i både private og statlige institusjoner. Dette kan henge sammen i endringene i kommunale egenandeler, som har økt ytterligere i 2014.

BARNEVERN KJØP**Likestilling av private aktører**

I tillegg 7 til tildelingsbrev for 2014 fikk Bufdir i oppdrag å utrede konsekvenser av å likestille alle private aktører som staten kjøper barneverntjenester fra. Bufdir har i den forbindelse innhentet en markedsanalyse. Markedsanalysens gjennomgang av de 47 kommersielle og ideelle leverandørene viser:

- 6 av de største aktørene står for 75 prosent av den samlede omsetningen til leverandørene
- De kommersielle er vesentlig mer spisset mot barnevern og mer avhengig av etaten som kunde enn de ideelle (Bufetat står for 15 prosent av omsetningen for de ideelle leverandørene, mot 50 prosent for de andre private leverandørene)
- De ideelle organisasjonene har gjennomgående svakere driftsmargin enn de kommersielle

Det kan synes som om at det er andre driftsmessige utfordringer enn pensjonskostnad som er årsaken til at de ideelle er mindre lønnsomme. Siden mange, både ideelle og kommersielle aktører, har en stor del av sin omsetning hos andre enn etaten, er det også en viss usikkerhet knyttet til om forskjell i driftsmargin primært gjelder de tjenestene etaten kjøper. De ideelle organisasjonene tilbyr i hovedsak plasser i omsorgsinstitusjoner og behandlingsplasser for ungdom med omfattende og vedvarende rusproblematikk, mens de kommersielle aktørene dekker det meste av behovet for kjøp av behandlingsplasser for ungdom med alvorlige atferdsvansker.

Det er ikke avdekket forskjeller i kvaliteten mellom de ideelle og de kommersielle leverandørene. Analysen tyder på at de ideelle og de kommersielle aktørene bare i begrenset grad er i konkurranse med hverandre.

Konkurranse om avtale for kjøp av faste plasser i barneverninstitusjoner fra ideelle organisasjoner

Det ble i 2014 utlyst en konkurranse om avtale for kjøp av faste plasser i barneverninstitusjoner fra ideelle organisasjoner. Direktoratet mottok 23 tilbud fordelt på 16 leverandører, og tildeling av kontraktene er planlagt i begynnelsen av 2015. Fordeling på målgruppe og beliggenhet legges til grunn for tildeling. Der flere har gitt tilsvarende tilbud, er pris utslagsgivende.

Gjennomgang av enkeltkjøpsavtaler med private ikke-ideelle aktører om kjøp av fosterhjemstjenester

Etaten har, for å oppfylle bistandsplikten etter bvl. § 2-3 annet ledd, inngått avtaler om enkeltkjøp av fosterhjemstjenester med private leverandører. På grunn av sterk økning i aktivitets- og døgnprisnivået knyttet til kjøp av fosterhjemstjenester/forsterkningstiltak fra private leverandører, ble det iverksatt en kartlegging av eksisterende plasseringer og reforhandling av enkeltkjøpsavtaler. Gjennomgangen viser store ulikheter i totalpris, godtgjøringer til fosterhjemmene og omfang av avlastning/oppfølging og annen bistand til fosterhjemmene. Arbeidet med å likestille vilkårene til fosterhjem vil bli videreført i 2015.

EIENDOMSFORVALTNING**Porteføljestyring av Statsbygg sine eiendommer**

Som følge av betydelig omstillingsaktivitet i 2014, disponerer etaten eiendommer som ikke benyttes. Dette er eiendommer som i hovedsak eies av Statsbygg, hvor leiekontraktene bør avvikles. Konsekvensene av å

avvikle leiekontraktene, vil være at Statsbygg selger eiendommene, og et eventuelt tap vil belastes Bufetat. Dette medfører risiko for betydelige ekstrakostnader, og vanskeliggjør etatens budsjettsituasjon.

Dialog med departementet vedrørende inngåelse av nye leiekontrakter

Det fremgår av Tildelingsbrevet 2014, tillegg nr. 3, at etaten ikke skal inngå nye langsiktige leiekontrakter uten forutgående dialog med departementet. Eiendomsmarkedet opererer normalt med 30 dagers tilbudsfrister, noe som betyr at tilbyderne ikke ønsker å reservere eiendommene i en vesentlig lengre periode. Det er derfor avgjørende å klargjøre prosessen ved oversendelse av disse sakene for å ivareta forankring i BLD uten at dette påvirker forholdet til eiendomsmarkedet generelt og forholdet til de berørte tilbyderne spesielt.

ANDRE TILTAK FOR Å SIKRE STYRING OG KONTROLL INNEN INNKJØPSOMRÅDET

Bestillingssystemet

Bufdir har igangsatt arbeidet med å implementere et enhetlig bestillingssystem. Dette skal effektivisere og standardisere etatens innkjøpspolitikk og innkjøp. Dette arbeidet videreføres i 2015.

Ivaretagelse av sosiale hensyn i offentlige anskaffelser - jf. fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter

Ivaretagelse av sosiale hensyn i offentlige anskaffelser er særlig aktuelt i de kontraktene der det antas å være høy risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidsrettigheter. Dette ivaretas ved at det stilles særskilte krav til lønns- og arbeidsvilkår i Bufetats kontrakter.

Direktoratet har i 2014 opprettet en egen tverrfaglig kontrollgruppe som skal gjøre kontroller av lønns- og arbeidsvilkår for ansatte hos etatens tjenesteleverandører, jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Utvelgelseskriterier tar utgangspunkt i risikovurdering basert på bekymringsmeldinger fra godkjenningmyndigheten, kontraktseier, andre interne kilder, eksterne kilder og mediasaker.

Bilforvaltning

Direktoratet har høsten 2014 overtatt det formelle ansvaret for etatens bilforvaltning. I forbindelse med overgangen fra seks til ett regnskap, har etaten fått kun ett organisasjonsnummer. Dette legger grunnlaget for bedre kompetanse på området og mer dedikert bilforvaltning, noe som er enda et skritt i ytterligere profesjonalisering av etatens innkjøpsaktivitet, med tydelig fokus på behovene i organisasjonen som skal dekkes (kategoristyring).

4.3

FORTSATT EFFEKTIVISERING AV ADMINISTRATIVE FUNKSJONER I BUFETAT

Bufdir har overført administrative oppgaver innen områdene lønn, turnusplanlegging, regnskap, håndkasser, bilagsbehandling for oppdragstakere (fosterhjem) og NAV-refusjoner fra enhetsnivå i Bufetat til BSA. Hensikten med omleggingen er å effektivisere og bedre kvaliteten på de administrative oppgavene i etaten.

I henhold til opprinnelig plan skulle oppgavene flyttes til Tønsberg. Arbeidsrettsdommen fra 26. juni slår fast at protokollen av 14. mai 2012 må legges til grunn i BSA fase 2. For ansatte i Bufetat som er berørt av

denne omstillingen, betyr dommen at de ikke skal trenge å bytte bosted som følge av etableringen av BSA og standardisering av administrative støttefunksjoner. Dommen i arbeidsrettet forsinket arbeidet, men prosjektet ble avsluttet i 2014 som forutsatt.

Omstillingen har medført at ingen medarbeidere i Bufetat er definert som 100 prosent overtallig. Kun 15 medarbeidere har fått delvis oppsigelse. Under hele arbeidet med slutføring av BSA fase 2 har premissene i Arbeidsrettens dom blitt lagt til grunn, og med det resultatet at ingen medarbeidere har måttet bytte bosted. Antall tjenestesteder i BSA er dermed økt til 17 lokasjoner.

4.4 OPPFØLGING AV RIKSREVISJONS-MERKNADER

Bufdir har definert oppfølgingsaktiviteter og tiltak for å lukke avvik og svakheter som ble avdekket i revisjonen 2013. Direktoratet har som mål å forenkle oppfølgingen og rapporteringen internt, og har i løpet av høsten 2014 lagt opp til oppfølgingen av revisjonsaker i styringssystemet Corporater. Oppfølgingen av årlige revisjoner inngår fra 2015 i den ordinære styringen i direktoratet og Bufetat.

Revisjon 2012

Oppfølging på skole

Direktoratet har i hovedsak gjennomført alle planlagte oppfølgingsaktiviteter som følge av revisjonen av området *skole og opplæring* i 2012, og det er nå innført skoleansvarligfunksjon i alle institusjoner. Videre er opplæringsprogrammet om skoleoppfølging for ledere og ansatte i statlige institusjoner, fosterhjemtjenester og ansatte som arbeider med statlige fosterhjemtiltak (beredskapshjem og familiehjem) gjennomført. Bufdirs skoleprosjekt følger opp avviket om manglende rapporteringskrav gjennom arbeid med statistikk og indikatorer. Prosjektet ivaretar også oppfølgingen knyttet til holdninger og forventninger til barns skolegang og skole som sosial arena. Viser for øvrig til vedlegg 9 hvor oppdrag i tillegg 3 omtales.

Oppfølging på standardkontrakter mm.

Det er i satt i gang et arbeid hvor direktoratet vurderer behovet for endringer i standardkontraktene. Vi viser her til dialog med departementet om revisjon av kontraktene.

For øvrig viser Bufdir til evalueringen av bruken av fosterhjem som ble oversendt departementet i januar 2015.

Revisjon 2013

Bemannings- og kompetanse

Direktoratet har i tillegg til disponeringsbrev i 2014 definert tydeligere hva som menes med barnevernfaglig og sosialfaglig utdanning. Kravet om 50 prosent fagkompetanse er også tydeliggjort.

Regnskapet

Når det gjelder oppfølging av svakheter knyttet til refusjonsordningen for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, har Bufdir allerede gjennomført tiltak. Nasjonal rutine for behandling av refusjonssøknadene fra kommuner ble revidert i 2014. Videre er informasjonssidene om ordningen på bufetat.no oppdatert. Direktoratet har i 2014 levert innspill til nytt rundskriv for ordningen til departementet, og foreslått en rekke endringer som vil bidra til å styre kontrollen med ordningen, herunder nytt søknadsskjema og nytt kontrollskjema for kommunerevisor.

4.5

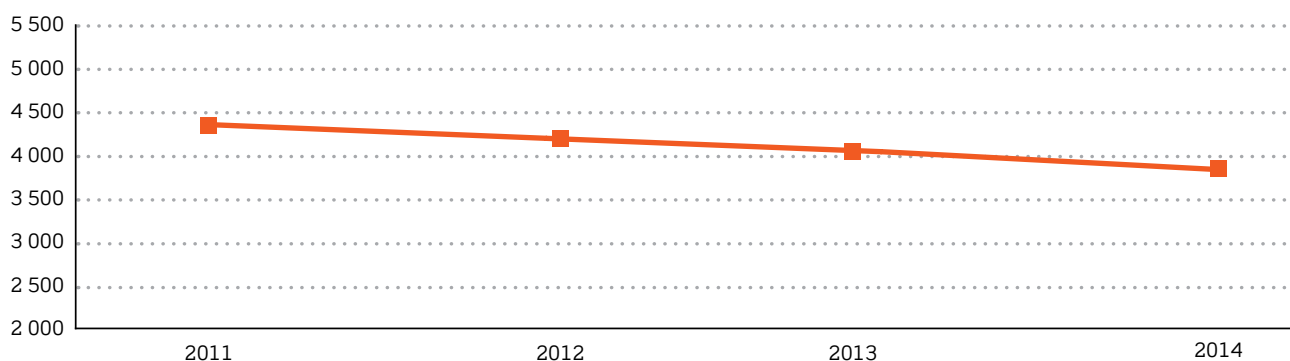
PERSONALFORVALTNING

Ressursbruken i Bufetat, målt i antall årsverk, er redusert fra 4364 årsverk til 3828 årsverk i perioden 2011 til 2014. Samlet sett er dette en nedgang på 536 årsverk. Bufetats ressursbruk er redusert med i overkant av 200 årsverk fra 2013 til 2014.

Fordeling av årsverk gjennom ulike deler av Bufetats tjenesteapparat er dokumentert i kapittel 2.

FIGUR 24

ÅRSVERK I BUFETAT 2011-2014



Ved utgangen av 2014 hadde Bufetat totalt 6502 ansatte. Fordelingen av etatens bemanning holdt seg stabil gjennom året med henholdsvis 63 prosent faste og 37 prosent midlertidig ansatte. Bufetat har i 2014 hatt en gjennomsnittlig turnover/personalomsetning på under 5 prosent, noe som fremstår som stabilt og forutsigbart. I 2014 har regionene samlet sett redusert antallet ansatte i administrative stillinger med 81.

Inkluderende arbeidsliv

Bufetat har en godkjent handlingsplan for arbeidsmiljøarbeidet hvor inkluderende arbeidsliv er et sentralt område. I tillegg til etatsplanen, har regionene og enhetene utarbeidet egne planer for å ivareta regionale og lokale behov som ikke dekkes av etatsplanen.

Se avsnittet om aktivitets- og redegjøringsplikten for omtale av arbeidet med å øke andelen yrkesaktive med redusert funksjonsevne.

Arbeidet med å redusere sykefraværet

Bufetat har gjennom mange år hatt et høyt sykefravær. Bufetat har derfor hatt et fokus på redusere sykefraværet og hatt som mål at sykefraværet ikke skulle overstige 8 prosent på årsbasis. For å redusere sykefraværet har Bufetat blant annet jobbet med å utvikle arbeidsmiljøet, kompetanseheving, forebygging og oppfølging av sykefravær. Regionene har fulgt opp sykefraværet i sin styringsdialog med enhetene, og dette har vært et fast punkt i sentralt arbeidsmiljøutvalg. Resultatet ble 9 prosent i 2014, og direktoratet ser derfor et behov for fortsatt fokus på økt nærvær i 2015.

Internkontroll på personalforvaltningsområdet

Etaten har hatt fokus på skader og avvik gjennom flere år. Spesiell oppmerksomhet vies forebygging av vold og trusler om vold. Det er satt inn ulike tiltak for å begrense skadeomfanget, herunder krav om gjennomføring av vergetrening og debrifing for ansatte ved institusjoner.

Sikkerhets- og beredskapsarbeid

Sikkerhets- og beredskapsarbeidet innen HMS i Bufetat er organisert i linjen. Bufetat har en beredskapsplan for å håndtere de umiddelbare behovene som vil oppstå under en krise. Planen er dynamisk og kan fravikes ved behov. Beredskapsplanen ligger tilgjengelig for alle medarbeidere på Bufetats intranett.

Gjennomgående rapporterer regionene om at planen blir fulgt ved alvorlige hendelser, at enhetene har oversikt over risikoområder og at risikoreducerende tiltak er satt inn.

Det ble gjennomført beredskapsøvelse 2. april 2014 for kriseledelsen i Bufdir, regionene og BSA. Totalt 44 personer deltok i øvelsen. I tillegg var en av de tillitsvalgte på etatsnivå og koordinerende hovedverneombud invitert som observatører. Øvelsen ble planlagt og gjennomført i samarbeid med Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB). I etterkant av øvelsen ble det foretatt en evaluering.

4.6

AKTIVITETS- OG REDEGJØRELSESPLIKTEN

Strategi for mangfold, likestilling og ikke-diskriminering (2012-2014) er utarbeidet av direktoratet, og ble besluttet forlenget til 2015. I 2014 har BSA fulgt opp likestillings- og ikke-diskrimineringsperspektivet i personal- og rekrutteringsarbeidet i Bufetat. Gjennom 2014 har det spesielt vært lagt vekt på tiltak for å øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne. Det ble formulert rapporteringskrav til regionene når det gjelder status og aktiviteter for å øke andelen ansatte med annen etnisk bakgrunn og nedsatt funksjonsevne. Det ble også formulert rapporteringskrav til regionene i forhold til IA-arbeidet. I tillegg har direktoratet deltatt i statens mangfoldsnettverk.

Kjønnsperspektivet

Bufetat har en overvekt av kvinnelige ansatte med 62 prosent kvinner. Det betyr at andelen menn har gått opp med 6 prosent siden 2013. Fordelingen mellom kjønn varierer også mellom stillingskoder. Det er en overvekt av kvinner i de fleste stillingskoder, og særlig i mellomleder-, saksbehandler- og fagstillingskodene. I miljøarbeiderkoden inkl. timelønnede, er det en overvekt av menn. Ved kunngjøring av ledige stillinger vil det underrepresenterte kjønn i en del tilfeller oppfordres til å søke, jf. § 21 i hovedavtalen i staten. På barneverninstitusjonene er det viktig å ha en så lik kjønnsfordeling som mulig.

Det er tilnærmet likelønn for kvinner og menn i Bufetat. Gjennomsnittlig lønnsnivå er litt høyere for kvinner enn for menn, kvinners lønn utgjør 103 prosent av menns. Dette kan forklares med at det er forholdsvis flere kvinner med høyskoleutdanning, mens det er en overvekt av menn som ikke har høyere utdanning i den store stillingsgruppa miljøarbeidere. Det er videre flere menn enn kvinner som jobber deltid, noe som skyldes at det er flere menn enn kvinner som jobber som timelønnede og på deltid i stillingskoden miljøarbeider.

Etnisitet

Regionene rapporterer om få søkere med annen etnisk bakgrunn. De som søker har ofte dårlig språk-kompetanse eller for lite relevant utdanning og erfaring til å nå opp i konkurranse med andre søkere.

For å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn, inneholder etatens stillingsutlysninger en standardtekst som oppfordrer alle til å søke uansett etnisk bakgrunn. Kvalifiserte søkere med innvandrerbakgrunn skal inviteres til intervju. Videre samarbeider Bufetat med organisasjoner som henvender seg til arbeidssøkere og ungdom med etnisk minoritetsbakgrunn for å gjøre etaten mer kjent i disse miljøene.

Nedsatt funksjonsevne

Bufdir har som mål å øke andelen yrkesaktive personer med redusert funksjonsevne, og regionene har satt egne mål for å øke andelen. Bufetat har, på grunn av omstillinger og en stram økonomi, hatt få eksterne utlysninger i 2014. Det meldes også om at det er få søkere som oppgir at de har nedsatt funksjonsevne.

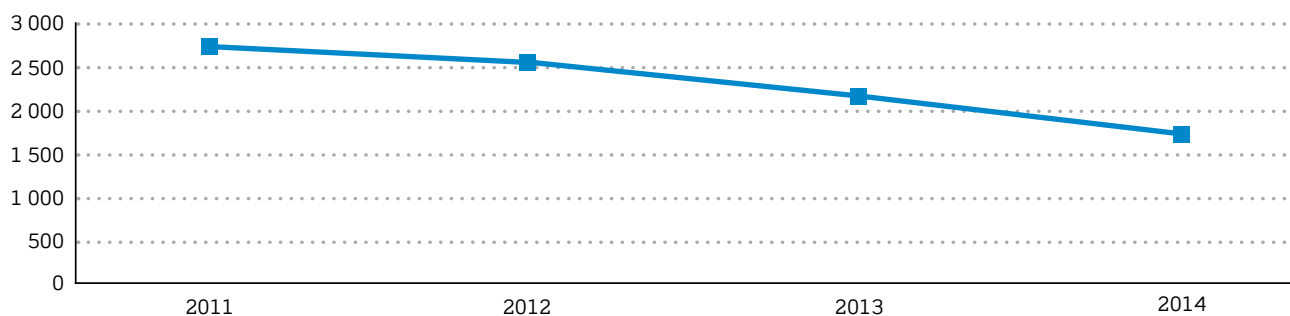
Bufetat jobber med å tilrettelegge arbeidsforholdene for ansatte som har eller får redusert funksjonsevne, og gi et tilbud til eksterne om arbeidsplasser for arbeidsutprøving via NAV. Søkere som oppgir at de har redusert funksjonsevne, og er kvalifisert for stillingen, blir i hovedsak innkalt til intervju. Bufetat har gitt tilbud om arbeidsutprøving til 21 personer.

Direktoratet deltok i statens traineeordning for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne i 2013-2014. Gjennom denne ordningen ble én person tilsatt i en traineestilling.

4.7**SIKKERHET OG BEREDSKAP**

Sikkerhets- og beredskapsarbeidet innen HMS i Bufetat er organisert i linjen. Bufetat har én beredskapsplan som ligger tilgjengelig for alle medarbeidere på Bufetats intranett. Nødvendige tilpasninger på regionalt og/eller lokalt nivå er vedlegg til etatens plan. Beredskapsplanen er et verktøy for å håndtere de umiddelbare behovene som vil oppstå under en krise, og må brukes på en dynamisk måte. Alle kriser er forskjellige og må vurderes hver for seg. Ved behov kan planen fravikes.

Det ble gjennomført beredskapsøvelse 2. april 2014 for kriseledelsen i Bufdir, regionene og BSA. Totalt deltok 44 personer i øvelsen. I tillegg var en av de tillitsvalgte på etatsnivå og koordinerende hovedverneombud invitert som observatører. Øvelsen ble planlagt og gjennomført i samarbeid med Direktoratet for samfunns-sikkerhet og beredskap (DSB).

FIGUR 25 SKADER I BUFETAT TOTALT 2011-2014

Som det går fram av figuren over så er antallet registrerte skader blant ansatte redusert betydelig de siste årene. I 2011 ble det registrert 2742 skader, mot 1725 skader i 2014. Dette er en nedgang på 37 prosent. Direktoratet vurderer utviklingen som svært god.

4.8 TIDSTYVER

Direktoratet jobber systematisk for å forenkle, effektivisere og kontinuerlig forbedre arbeidet i virksomheten. I arbeidet med å identifisere og fjerne tidstyver vektlegges det at helhetlig styring, ledelse og forbedring av prosesser må ses i sammenheng, og at rapportering på enkeltstående tidstyver ikke er tilstrekkelig.

Direktoratet har utformet tiltak for å redusere tidstyver som en del av virksomhetsstrategien. Tre innsatsområder, arbeidsprosesser, digitale løsninger og ledelse er særskilt innrettet mot jakten på tidstyver. En rekke av direktoratets arbeidsprosesser er i 2014 systematisk gjennomgått og dokumentert med tanke på forbedring og effektivitet i oppgaveløsningen. Sentral dokumentasjon er samlet i et dokumenthierarki som forenkler, gjør informasjonen tilgjengelig og sikrer transparens. Videre har direktoratet ferdigstilt en nettstrategi for direktoratet, et sentralt ledd i å sikre aktuelle målgrupper lett tilgjengelig, faglig solid og tillitsvekkende informasjon om virksomheten. Samtidig arbeides det målrettet og systematisk med digitalisering og forenkling for brukerne, blant annet gjennom satsing på metodikken tjenstedesign i familievernet.

Informasjon og kommunikasjon er et av de viktigste virkemidlene Bufdir har som fagdirektorat. Vi skal sikre brukerne våre lett tilgjengelig, faglig solid og tillitsvekkende kommunikasjon. Brukerne skal finne det de trenger på nettsidene våre, når de trenger det. Gjennom aktivt mediearbeid og deltakelse på ulike møtearenaer skal vi være en faglig premissleverandør på vårt ansvarsområde.

Styrker rollen som faglig premissleverandør

Gjennom 2014 har det vært stor interesse for direktoratets fagfelt i mediene. Det gjelder spesielt vold mot barn og omsorgssvikt, som har fått bred og omfattende dekning i sentrale medier. Mediene tar i langt større grad utgangspunkt i barnets beste enn tidligere, og Bufdir brukes i stadig større grad som kunnskapskilde. Direktoratet har gjennom året hatt en rekke lanseringer av fagrapporter som har gitt solid medieoppmærksomhet på mange av direktoratets arbeidsfelt. Dette er med på å styrke rollen vår som faglig premissleverandør.

Satser på nettbasert kommunikasjon

Bufdir jobber for å gjøre brukerne mer informerte og selvhjulpne i tråd med regjeringens digitaliseringsprogram. Den påbegynte utviklingen av nye nettsider er et ledd i dette arbeidet. Nye sider for fosterhjemsside-rekruttering (fosterhjem.no) ble lansert like før årsskiftet. En økning i antall besøk på 61 prosent på fosterhjemssidene i 2014 sammenlignet med 2013, vitner om at brukerne har fått en langt mer tilgjengelig og funksjonell tjeneste på nett. Nettveiviseren *melde fra til barnevernet* (http://www.bufdir.no/Barnevern/Melde_fra_til_barnevernet/), som ble lansert julen 2013, har redusert feilsendte bekymringsmeldinger til Bufdirs postmottak med 30 prosent i 2014. Nettsidene har som mål å hjelpe befolkningen med å melde fra til rett instans, slik at barn og unge raskere får den hjelpen de trenger.

Nye nettsider for barneverninstitusjoner (barneverninstitusjoner.no) ble lansert i september 2014. Den digitale løsningen er ment å gi kommunene et bedre verktøy ved institusjonsplasseringer. Den skal også bidra til økt trygghet og informasjon til beboere og deres pårørende.

I tillegg ble vårt digitale bibliotek relansert på bufdir.no i år (bufdir.no/bibliotek). Nettbiblioteket skal blant annet gjøre veiledere, rundskriv og retningslinjer lett tilgjengelige for kommunene, og Bufdirs tolkningsuttalelser på barnevernsområdet publiseres gjennom rettskildene i biblioteket. Tilbakemeldingene på nettsatsingene så langt, er gode. I 2015 lanserer direktoratet nye nettsider for hele etaten, inklusive nye sider for familievernkantorene, og vi satser spesielt på å underbygge fagdirektoratsrollen vår gjennom gode veiledninger, oppdatert kunnskap, tall og statistikk.

Omstillingsprosesser krever god internkommunikasjon

Det har også i 2014 vært omfattende omstillingsprosesser i Bufetat. Omstillingene stiller store krav til god internkommunikasjon. Det er jobbet planmessig både i direktoratet og i Bufetats regioner med å sikre god kommunikasjon i prosessene.



5 FRAMTIDSUTSIKTER

Økte krav til godt samarbeid og samordning på tvers av sektorer

Barn, unge og familier med utfordrende situasjoner trenger ofte hjelp fra flere sektorer samtidig. Velferds-samfunnets tjenesteytere må påregne økte forventninger til koordinering og spesialisering av tjenestene på én og samme tid. Å gi rett tiltak på rett sted til rett tid er en forventning til en samlet velferdssektor også i årene som kommer. For barnevernets del vil særlig koordinering og samarbeid med skole, helse og forebyggende innsatser lokalt stå sentralt. Videre er det et stort behov for at familier som har barn med nedsatt funksjonsevne skal få møte et hjelpe- og tjenesteapparat som er langt mer samordnet enn det er i dag.

Digitalisering av tjenestene

Befolkningen vil bruke digitale løsninger og verktøy i økende grad i sin hverdag. IKT vil være flatene hvor befolkningen søker informasjon, kunnskap og løsninger. Digitale løsninger vil danne grunnlaget for, og være premissgiver for samhandling og informasjonsutveksling mellom sektorer. Utvikling av felles standarder og felles løsninger på tvers av sektorer er viktig for å møte morgendagens behov for koordinering og samhandling. Dette gjelder også når de har behov for tjenester fra barnevernet og familievernnet. IKT, herunder utvikling av tjenestedesign, vil også være et sentralt satsingsområde for utviklingen på direktoratets områder for å sikre økt tilgjengeliggjøring, økt faglig kvalitet og økt rettssikkerhet for barn, unge og familier i Norge. I familievernnet skal tilbudet om hjelp til foreldre om avtaler for felles barn etter brudd differensieres og digitaliseres. Det er et mål at både forberedelser, gjennomføring og etterarbeid ved veiledning og mekling etter brudd, skal støttes av og delvis gjennomføres ved hjelp av digitale løsninger.

Utvikling av statistikk og indikatorer

Det er fortsatt for stor grad av uønsket variasjon på velferdsområdene i Norge. Dette gjelder både i kommunene og i statens tjenester. Det vil derfor være behov for et systematisk indikator- og benchmarkingsarbeid. Dette kombinert med systematisk kunnskapsinnhenting, utarbeiding av kunnskapsbaserte faglige anbefalinger, veiledere og retningslinjer samt helhetlige og langsiktige kompetanseutviklingsinnsatser, vil kunne bidra til å standardisere praksis i velferdstjenestene ytterligere.

Direktoratet anser satsingen på utvikling av statistikk og indikatorer som et vesentlig utviklingsområde framover, på alle direktoratets virkeområder.

Kompetanse

Det er stadig økte krav til kvalitet og effektivitet i tjenestene. Dette fordi det øker rettssikkerheten og levekårene for befolkningen. Direktoratet ser behov for at det derfor arbeides systematisk og helhetlig med kompetansen på våre tjenesteområder i årene som kommer.

I 2015 har familievernnet fått økt sin ramme med 50 mill. kroner. Dette er en betydelig styrking, som vil bidra til å styrke familievernets arbeid med forebyggende familievern gjennom foreldrestøttende tiltak, arbeid rettet mot høykonfliktfamilier og familier med vold i nære relasjoner. For å lykkes med dette arbeidet, er etaten helt avhengig av at det er mulig å rekruttere tilstrekkelig kompetanse.

Omstilling

Barnevernet i Norge har de siste tiårene vært gjenstand for store og hyppige omstillinger. Tatt i betraktning regjeringens ønske om økt ansvar til kommunene, varslet kommunereform samt varslede forsøk med endret ansvars- og oppgavefordeling mellom kommune og stat innen barnevern, antar direktoratet at omstillingsarbeid er en del av framtidsbildet.

Utviklingen på barnevernsområdet de siste årene kan tyde på at aktivitetsveksten synes å flate ut. Det er viktig å følge utviklingen nøye, da det er stor grad av usikkerhet knyttet til analysen. Mye tyder imidlertid på at aktivitetsveksten vil fortsette på områdene akutt og fosterhjem. Det forventes en særlig innsats på disse områdene i årene som kommer.

Konsekvenser for Bufetat

Det er kommunenes etterspørsel etter statlige barnevernstjenester som styrer Bufetats aktivitet. Ikke-forventet aktivitetsvekst eller mangel på økonomisk kompensasjon for aktivitetsvekst kan gi betydelige budsjettutfordringer. Den gradvise opptrappingen av kommunal egenandel på bruk av statlige institusjoner kan også påvirke den framtidige aktiviteten. Kommunenes endrede adferd som følge av dette vil vi se de kommende år.

Selv om den generelle aktivitetsveksten på barnevernsområdet synes å flate ut, vurderer direktoratet at det også i de kommende årene vil være et økende behov for fosterhjem i Norge. Det er på tampen av 2014 en stor økning i bruk av akutt plasser i Bufetat. Direktoratet vil følge denne utviklingen nøye.





6 ÅRSREGNSKAP

Barne-, ungdoms, og familiedirektoratet (Bufdir) er underlagt Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), og er fagorgan på områdene barnevern, ungdom og oppvekst, adopsjon, familievern, likestilling og ikke-diskriminering og vold og overgrep i nære relasjoner. Direktoratet har ansvar for driften av LHBT-senteret og Deltasenteret, og er nasjonalt kontor for gjennomføring av EU-programmet Erasmus+: Aktiv ungdom. Direktoratet forvalter tilskuddsordninger på vegne av departementet. Bufdir har ansvar for styring av fem regioner, og direktoratet er klageinstans i saker om godkjenning av institusjoner.

Direktoratet er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i instruks om økonomistyring. Direktoratet mener regnskapet gir et dekkende bilde av direktoratets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2014 har direktoratet mottatt tildelinger på 48 inntekts- og utgiftsposter. I tillegg har direktoratet mottatt to belastningsfullmakter på ytterligere to poster slik at regnskapet omfatter til sammen 50 poster. Videre har det skjedd en vesentlig omorganisering av etatens regnskap ved at antall regnskap ble redusert fra seks til ett fra 01.01.2014. Samtidig ble det gjennomført en endring i etatens økonomimodell og implementering av standard kontoplan for staten. Samlet har dette medført en betydelig utfordring for etaten i arbeidet med å sikre god kvalitet i regnskapet for 2014.

I 2014 har Bufdir samlet disponert tildelinger på utgiftssiden på 8,57 mrd. kroner og i tillegg mottatt belastningsfullmakter på 2,9 mill. kroner fra Justisdepartementet og 17,145 mill. kroner fra Helsedirektoratet knyttet til drift av RVTS Sør. Bufdir har avgitt belastningsfullmakter til Bispedømmerådene i Agder og Telemark, Møre, Nord-Hålogaland og Tunsberg og Svalbard kirke. Bufdir har også avgitt en belastningsfullmakt til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane på 0,5 mill. kroner og Fylkesmannen i Nordland på 0,3 mill. kroner.

Bufdir har utbetalt 2 mrd. kroner i tilskudd. Tilskudd til kommunene utgjør 1,4 mrd. kroner, altså 70 prosent av tilskuddsutbetalingene. Herunder består de største tilskuddene av 0,8 mrd. kroner til refusjon av kommunale barnevernsutgifter av enslige mindreårige asylsøkere og 0,4 mrd. kroner til forsterkning av kommunale fosterhjem. I underkant av 0,5 mrd. kroner er utbetalt til tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner. Det vises for øvrig til bevilgningsrapporteringen nedenfor. Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til eget regelverk fastsatt av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Samlet regnskapsresultat, inklusive refusjoner, viser en mindreutgift på 116,3 mill. kroner. Øvrige inntekter viser mindreinntekt på 23,3 mill. kroner. Samlet resultat for etaten er en mindreutgift på 93,2 mill. kroner.

Samlet regnskapsresultat for kapittel 0842 Familievernet, inkludert refusjoner og merinntekter, viser en netto mindreutgift på 20,6 mill. kroner. Tilsvarende for kapittel 0855 Det statlige barnevernet, viser en netto mindreutgift på 32 mill. kroner.

Samlet regnskapsresultat på kapittel 0856 Enslige mindreårige asylsøkere viser en mindreutgift på 2,5 mill. kroner. Samlet regnskapsresultat for kapittel 0858 Direktoratet viser en mindreutgift på 16,8 mill. kroner. Kapittel 0854 Tiltak i barnevernet, inkludert refusjon av kommunale barnevernsutgifter knyttet til enslige mindreårige asylsøkere, viser en mindreutgift på 17,3 mill. kroner.

Artskontorapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift eksklusive utbetalinger av tilskudd summerte seg til 5,3 mrd. kroner. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til 3,4 mrd. kroner. Lønnsandel av driftsutgiftene er omtrent 54 prosent. Andre driftsutgifter utgjør 2,9 mrd. kroner, hvorav 2,1 mrd. kroner er knyttet til kjøp av barnevernstjenester fra private og ideelle organisasjoner.

Mellomværende med statskassen utgjorde kr 193 735 145 pr. 31.12.14. Oppstillingen av artskonto-rapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende har Bufdir pådratt seg en leverandørgjeld på kr 83 489 297 som ikke er betalt, og derfor ikke framkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 7.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Bufdir. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 3. tertial 2015. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på direktoratets nettsider så snart dokumentet er offentlig.

DIREKTØR

MARI TROMMALD



6.1 PRINSIPPNOTE ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskap for Bufdir er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 - de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.2 OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERINGEN

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Bufetat/Bufdir har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Bufdir har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Bufdir står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen for samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen. Se vedlegg for note A og B.

6.3 ARTSKONTORAPPORTERINGEN

Artskontorapporteringen viser regnskapstall Bufetat har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Bufetat har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen. Note 7 til artskontorapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Grunnet overgang fra seks regnskapsfirma til ett fra 01.01.2014 er det ikke tatt med sammenlignbare regnskapstall for 2013. Se vedlegg for note 1-7.

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING FOR REGNSAKSPÅR 2014

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst
0800	Midler til administrasjon av tilskuddsordninger	01	Driftsutgifter
0821	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0821	Kommunale innvandreriltak - tilskudd til bo og støtte	62	Diverse
0840	Krisetiltak - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0840	Krisetiltak - tilskudd til incest- og voldtektsentre	61	Diverse
0840	Krisetiltak - tilskudd til voldsforebygging mv	70	Tilskudd
0841	Samlivsbrudd og konfl.løsning - meklingsgodtgjørelse	21	Spesielle driftsutgifter
0841	Samlivsbrudd og konfliktløsning - o.f.u. m.v.	22	Diverse
0841	Samlivsbrudd og konfl.løsning - tilskudd samlivstiltak	70	Tilskudd
0842	Familievern - driftsutgifter	01	Driftsutgifter
0842	Familievern - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0842	Familievern - tilsk kirkens familievern mv	70	Tilskudd
0846	Forskning, utredn, tilskudd. - spesielle driftsutg.	21	Spesielle driftsutgifter
0846	Forskn.,utredn. - tilsk. familie- og likestillingspol. org.	70	Tilskudd
0846	Forskn.,utredn. - tilsk. lesbiske og homofile	72	Tilskudd
0846	Forskn.,utredn. - tilskudd til likestillingssentrene	73	Tilskudd
0847	Tiltak personer m nedsatt funk.evne - spesielle dr.utg.	21	Spesielle driftsutgifter
0847	Tiltak personer m nedsatt funk.evne - tilsk. f.hemmedes org.	70	Tilskudd
0847	Tiltak personer m neds f.evne - tilgjengelighet og univ. utform.	71	Tilskudd
0847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne - tilskudd	72	Tilskudd
0852	Adopsjonsstøtte - tils til foreldre som adopt barn fra utl.	70	Tilskudd
0853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	01	Driftsutgifter
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet. spes. driftsutg.	21	Spesielle driftsutgifter
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet. Forskning og utvikling	50	Diverse
0854	Familievernet, utvikling i kommunene	61	Diverse
0854	Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	65	Diverse
0854	Utviklings- og opplysningsarbeid o.a.	71	Tilskudd
0854	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	72	Tilskudd
0855	Barnevern - driftsutgifter	01	Driftsutgifter
0855	Barnvern - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0855	Barnevern - kjøp av private barneverntjenester	22	Diverse
0855	Barnevern - tilskudd til kommunene	60	Diverse
0856	Barnevernets oms.senter for ema - driftsutgifter	01	Driftsutgifter
0857	Barne- og ungdomstiltak - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0857	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	60	Diverse
0857	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	61	Diverse
0857	Barne- og ungd.tiltak - barne og ungdomsorg.	70	Tilskudd
0857	Barne- og ungdomstiltak - utviklingsarbeid	71	Tilskudd
0857	Barne- og ungd.tiltak - internasj. ung.arbeid med m.v.	79	Tilskudd
0858	Bufdir - driftsutgifter	01	Driftsutgifter
0858	Bufdir - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter
0858	Bufdir - KLP og fylkeskomm. pensjonskasser	22	Diverse
0859	Eus ungdomsprogram - driftsutgifter	01	Driftsutgifter
0440	Tiltak for å forebygge vold i nære relasjoner	01	Driftsutgifter
0764	RVTS sør - spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter

Sum utgiftsført

Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindretgift
A	500 000	481 350	18 650
A	700 000	554 579	145 421
A	12 200 000	11 794 028	405 972
A, B	3 540 000	3 160 401	379 599
A, B	76 000 000	75 745 709	254 291
A	7 508 000	7 370 447	137 553
A, B	11 364 000	9 779 419	1 584 581
A, B	4 600 000	3 777 107	822 893
A	4 000 000	3 950 915	49 085
A, B	238 854 000	231 232 257	7 621 743
A, B	25 667 000	15 959 899	9 707 101
A, B	145 248 000	148 171 327	-2 923 327
A, B	4 264 000	3 712 013	551 987
A	11 141 000	11 158 046	-17 046
A	10 411 000	10 481 000	-70 000
A	6 028 000	6 008 000	20 000
A, B	9 603 000	6 754 245	2 848 755
A	177 894 000	177 909 998	-15 998
A, B	5 160 000	7 084 210	-1 924 210
A	14 490 000	14 488 643	1 357
A, B	6 794 000	6 534 762	259 238
A	800 000	800 000	0
A, B	29 950 000	22 294 668	7 655 332
A	12 800 000	8 833 839	3 966 161
A	28 650 000	28 251 442	398 558
A, B	797 334 000	792 662 521	4 671 479
A, B	28 820 000	28 621 946	198 054
A	61 105 000	60 666 001	438 999
A, B	4 100 931 000	3 688 676 986	412 254 014
A, B	23 408 000	18 297 505	5 110 495
A, B	1 777 359 000	2 073 015 525	-295 656 525
A, B	192 207 000	385 714 104	-193 507 104
A, B	177 887 000	184 291 536	-6 404 536
A, B	150 000	1 764	148 236
A, B	25 456 000	25 131 689	324 311
A, B	116 000 000	114 302 503	1 697 497
A	111 259 000	111 635 324	-376 324
A, B	0	1 390 983	-1 390 983
A	7 315 000	7 290 258	24 742
A, B	238 906 000	235 980 858	2 925 142
A, B	13 959 000	12 861 094	1 097 906
A	39 234 000	36 742 791	2 491 209
A, B	8 480 000	8 963 740	-483 740
B	-	2 648 715	-
B	-	17 455 435	-
	8 567 976 000	8 622 639 583	

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING FOR REGNSKAPSÅR 2014

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst
3842	Familievernet - diverse inntekter	01	Driftsinntekter
3842	Familievernet - Ref. foreldrepenge	16	Refusjon av foreldrepenge
3842	Familievernet - Ref. sykepenge	18	Refusjon av sykepenge
3855	Barnevernet - diverse inntekter	01	Driftsinntekter
3855	Barnevernet - barnetrygd	02	Ymse
3855	Barnevernet - Ref. arb.markedstiltak	15	Refusjon av arbeidsmarkedstiltak
3855	Barnevernet - Ref. foreldrepenge	16	Refusjon av foreldrepenge
3855	Barnevernet - Ref. sykepenge	18	Refusjon av sykepenge
3855	Barnevernet - kommunale egenandeler	60	Ymse
3856	Barnevernets oms.senter for ema - div. inntekter	01	Driftsinntekter
3856	Barnevernets oms.senter for ema - Ref. arb. markedstiltak	15	Refusjon av arbeidsmarkedstiltak
3856	Barnevernets oms.senter for ema - ref foreldrepenge	16	Refusjon av foreldrepenge
3856	Barnevernets oms.senter for ema - ref sykepenge	18	Refusjon av sykepenge
3858	Buudir - diverse inntekter	01	Driftsinntekter
3858	Buudir - Ref. arb.markedstiltak	15	Refusjon av arbeidsmarkedstiltak
3858	Buudir - Ref. foreldrepenge	16	Refusjon av foreldrepenge
3858	Buudir - Ref. sykepenge	18	Refusjon av sykepenge
3859	Eu's ungd.prgr. - tilsk fra EU-kommisjonen	01	Driftsinntekter
3859	Eu's ungd.prgr. - Ref. foreldrepenge	16	Refusjon av foreldrepenge
3859	Eu's ungd.prgr. - Ref. sykepenge	18	Refusjon av sykepenge
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse
5700	Motkonto arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift

Sum inntektsført

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Kapitalkontoer

60086401	Norges Bank KK /innbetalinger		
60086402	Norges Bank KK/utbetalinger		
708052	Endring i mellomværende med statskassen		

Sum rapportert

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201412)

Konto	Tekst		
6260	Aksjer		
708052	Mellomværende med statskassen		

Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt (-) og mindreinntekt
637 000	390 780	-246 220
0	680 753	680 753
0	5 786 024	5 786 024
22 873 000	23 948 892	1 075 892
3 833 000	2 338 635	-1 494 365
0	672 183	672 183
0	25 667 005	25 667 005
0	100 730 283	100 730 283
1 087 864 000	1 065 044 233	-22 819 767
0	249 486	249 486
0	21 313	21 313
0	2 506 093	2 506 093
0	6 083 766	6 083 766
433 000	3 050 589	2 617 589
0	140 225	140 225
0	2 765 187	2 765 187
0	4 776 108	4 776 108
5 650 000	3 231 478	-2 418 522
0	686 617	686 617
0	310 085	310 085
0	9 100 320	9 100 320
0	379 887 741	379 887 741
1 121 290 000	1 638 067 797	

6 984 571 786

	1 299 183 738	
	-8 142 646 314	
	-141 109 210	
	0	

2015	2014	Endring
0	0	0
-193 678 548	-52 569 338	-141 109 210

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERINGEN FOR 2014

	Note	201412	
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 074 570 882	
Salgs- og leieinnbetalinger	1	26 428 544	
Andre innbetalinger	1	1 062 528	
Innbetaling av finansinntekter	1	408	
<i>Sum innbetalinger</i>		1 102 062 362	
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	3 591 586 138	
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-151 384 102	
Utbetalt til investeringer	3	30 124 424	
Utbetalt til kjøp av aksjer	-	0	
Andre utbetalinger til drift	4	2 956 217 081	
Utbetaling av finansutgifter	4	456 268	
<i>Sum utbetalinger</i>		6 426 999 810	
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		5 324 937 448	
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	0	
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	2 048 622 399	
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		2 048 622 399	
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter – Arbeidsgiveravgift		379 887 741	
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)		9 100 320	
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		388 988 061	
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		6 984 571 786	
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201412	01.01.2014
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	1 351 758	1 728 449
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	845 931	901 106
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-160 931 827	-7 957 143
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-35 001 007	-47 241 750
Sum mellomværende med statskassen		-193 735 145	-52 569 338

6.4 | UTGIFTSUTVIKLING

KAPITTEL 842 - FAMILIEVERNET

TABELL 12 UTGIFTER OG INNTEKTER KAP. 842/3842 2012-2014.
 BELØP I 1000 KRONER

Post	2012	2013	2014	Endring i prosent	
				12-13	13-14
01 Driftsutgifter	215 421	219 524	230 756	1,9	5,1
21 Spesielle driftsutgifter	6 271	16 802	15 960	167,9	-5,0
70 Tilskudd til kirkens familievern mv.	137 922	139 033	148 171	0,8	6,6
SUM UTGIFTER	359 615	375 359	394 887	4,4	5,2
15-18 Refusjoner	-5 479	-4 571	-6 467	-16,6	41,5
Utgifter fratrukket refusjoner	354 136	370 788	388 421	4,7	4,8
ANDRE INNTEKTER					
01 Diverse inntekter	-1 040	-912	-391	-12,3	-57,2
Netto utgift (utgifter - inntekter)	355 176	371 700	388 811	4,7	4,6

Utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 842 viser totale utgifter på 389 mill. kroner. Utgiftsveksten fra 2013 til 2014 er noe høyere enn lønns- og prisvekst. Dette skyldes økte tildelinger. Inntektene på kapittel 3842, post 01, er på 0,4 mill. kroner.

KAPITTEL 855 - STATLIG BARNEVERN**TABELL 13**

UTGIFTER OG INNTEKTER KAP. 855/3855 STATLIG FORVALTNING AV BARNEVERNET 2012-2014.
BELØP I 1000 KRONER. LØPENDE KRONER.

	2012	2013	2014	Endring		Endring i prosent	
				12-13	13-14	12-13	13-14
01 Driftsutgifter	3 548 749	3 554 815	3 516 997	6 066	-37 817	0,2	-1,1
22 Kjøp av barneverntjenester	1 712 669	1 910 156	2 073 172	197 487	163 016	11,5	8,5
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	26 325	22	-	-26 303	-22	-99,9	-
60 Tilskudd til kommunene	348 087	384 633	385 237	36 546	604	10,5	0,2
SUM UTGIFTER	5 635 830	5 849 626	5 975 406	213 796	125 781	3,8	2,2
15 - 18 refusjoner	-135 554	-139 265	-120 924	-3 711	18 341	2,7	-13,2
Utgifter fratrukket refusjoner	5 500 276	5 710 361	5 854 483	210 085	144 122	3,8	2,5
01 - 02 Diverse inntekter	-27 564	-22 795	-26 053	4 770	-3 258	-17,3	14,3
60 Kommunale egenandeler	-874 020	-924 124	-1 065 044	-50 104	-140 920	5,7	15,2
SUM ANDRE INNTEKTER	-901 585	-946 919	-1 091 097	-45 335	-144 178	5,0	15,2

Gjelder regionene og inkluderer ikke direktoratet og BSA.

Beregningene inkluderer utgifter på kapittel 855, post 01,22,45 og 60, samt refusjoner på kapittel 3855, post 15-18. I tillegg vises inntekter på kapittel 3855, post 01,02 og 60. Beløpene er i løpende kroner og er ikke korrigert for generell pris- og lønnsvekst.

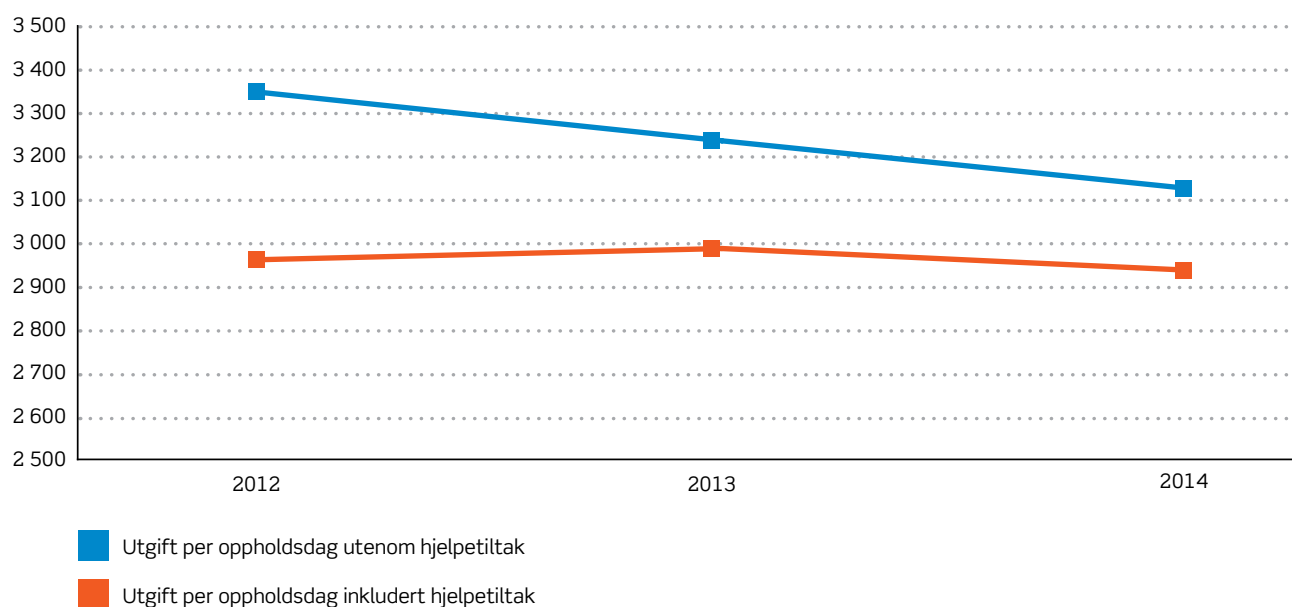
Utgifter fratrukket refusjoner øker med 144 mill. kroner fra 2013 til 2014. Utgiftsveksten, som samlet er på 2,5 prosent, er lavere enn lønns- og prisveksten. Korrigert for lønns- og prisvekst er det en utgiftsreduksjon på 37 mill. kroner eller en nedgang på 0,6 prosent. Det har i 2013 og 2014 blitt overført ressurser og penger fra regionene til Bufetats Senter for administrasjon og utvikling (BSA), som har tatt over en del av regionenes oppgaver knyttet til kontorvirksomhet. Korrigert for denne omdisponeringen har det vært en reell utgiftsøkning på 0,3 prosent fra 2013 til 2014.

POST 22 Kjøp av barneverntjenester og Post 60 Tilskudd til kommunene har den største prosentvise utgiftsveksten. Årsaken er den sterke økningen i kjøp av fosterhjem tilknyttet private tiltak og statlige forsterkingstilskudd til kommunale fosterhjem som følge av endringer i tiltakssammensetningen. Den samlede aktivitetsveksten, målt i oppholdsdager, fra 2013 til 2014 var på 2,0 prosent. Sammen med den reelle utgiftsøkningen på 0,3 prosent viser det at endringen i tiltakssammensetningen til billigere tiltak virker positivt på effektiviteten i barnevernet.

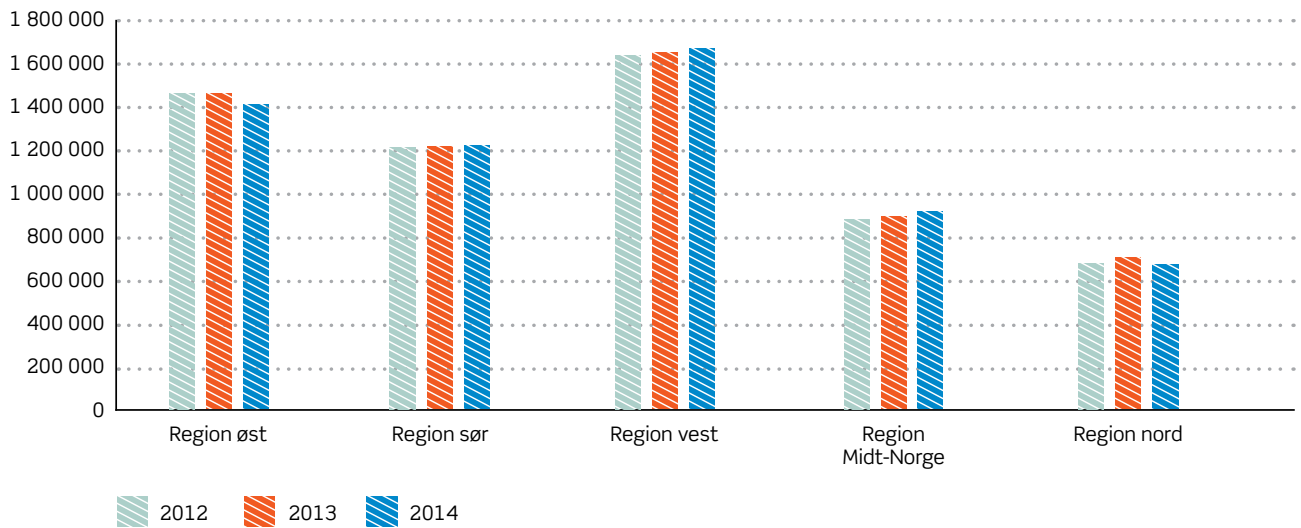
Aktivitetsvekst utenom hjelpetiltak i hjemmet, målt i antall oppholdsdager, hadde en vekst på 4,8 prosent i 2014. Tilsvarende ble utgiftene for alle formål utenom hjelpetiltakene redusert med 3 prosent i 2014. Vi holder her hjelpetiltakene utenfor da det er oppgaver som kommunene har ansvaret for, og som det i statsbudsjettet forutsettes at Bufetat skal fase ut.

FIGUR 26

UTGIFTER PR. OPPHOLDS DAG FOR ALLE FORMÅL MED OG UTEN HJELPETILTAK I HJEMMET I DET STATLIGE BARNEVERNET - MÅLT I FASTE KRONER



I figuren over ser vi at pris per oppholdsdag for alle formål utenom hjelpetiltak i hjemmet har sunket fra 3346 til 3138 kroner i perioden 2012-2014. Dette gir en samlet nedgang i dagpris på 6,7 prosent for alle formål utenom hjelpetiltakene. Tar man med hjelpetiltakene har det vært en samlet nedgang i dagpris på 0,8 prosent i perioden 2012-2014, og en nedgang på 1,7 prosent fra 2013 til 2014. Dette viser at endringer i tiltaksapparatet og mer systematisk økonomistyring har gitt produktivitetsforbedring de siste årene.

FIGUR 27 UTGIFTER FRATRUKKET REFUSJONER PER REGION. FASTE KRONER

Figuren viser utgiftsutviklingen i regionene på kapittel 855 for de siste tre årene. Beregningene inkluderer utgifter på kapittel 855, post 01,22,45 og 60, samt refusjoner på kapittel 3855, post 15-18. Beløpene i figuren er oppgitt i 1000 kroner og er korrigert for generell pris- og lønnsvekst. Figuren gjenspeiler godt utfordringene Region vest har stått overfor de siste årene og tilsvarende utfordringer for region Midt-Norge det siste året.

Ved inngangen til 2014 hadde Region nord store økonomiske utfordringer, men regionen har i løpet av året klart å redusere sine utgifter betydelig ved å gjøre endringer i tiltaksapparatet. Utover dette har Region vest og Region Midt-Norge stadig kostnadsvekst, mens øvrige regioner har god kostnadsutvikling.

TABELL 14 UTGIFTER FRATRUKKET REFUSJONER KAP. 855 STATLIG FORVALTNING AV BARNEVERNET
ETTER FORMÅL 2012-2014. BELØP I 1000 KRONER. FASTE 2014-KRONER.

Formål	2012	2013	2014	Endring		Endring i prosent	
				12-13	13-14	12-13	13-14
690 Sentre for foreldre og barn	147 452	168 138	174 035	20 686	5 897	14,0	3,5
691 Statlige familiehjem og beredskapshjem	798 881	832 053	843 035	33 172	10 982	4,2	1,3
691 Forsterkede fosterhjem	323 876	363 227	374 365	39 351	11 138	12,2	3,1
691 Fosterhjem tilknyttet private tiltak	393 938	523 949	648 549	130 012	124 600	33,0	23,8
692 Statlige institusjoner	1 662 876	1 613 358	1 540 086	-49 518	-73 272	-3,0	-4,5
692 Private institusjoner	1 395 272	1 416 907	1 406 181	21 635	-10 726	1,6	-0,8
693 Hjelpetiltak i hjemmet	315 710	255 294	199 476	-60 416	-55 818	-19,1	-21,9
694 Fagteam	235 756	226 465	199 693	-9 291	-26 772	-3,9	-11,8
696 Fosterhjemstjenesten	289 963	269 245	252 815	-20 718	-16 430	-7,1	-6,1
699 Adopsjon	12 163	11 757	10 682	-406	-1 075	-3,3	-9,1
672 Regionale fellesfunksjoner	256 145	211 075	205 567	-45 070	-5 509	-17,6	-2,6
SUM UTGIFTER FRATRUKKET REFUSJONER	5 832 032	5 891 469	5 854 483	59 437	-36 986	1,0	-0,6

Tabellen viser utgiftsutviklingen fordelt på formål på kapittel 855 for de siste tre årene. Beregningene inkluderer utgifter på kapittel 855, post 01,22,45 og 60, samt refusjoner på kapittel 3855, post 15-18. Beløpene i tabellen er oppgitt i 1000 kroner og er korrigert for generell pris- og lønnsvekst.

Utgifter fratrukket refusjoner til statlige familiehjem og beredskapshjem har økt med 11 mill. kroner i 2014, noe som tilsier en vekst på drøyt 1,3 prosent fra samme periode i fjor. Samlet er det en aktivitetsøkning på 3,1 prosent. Det har altså vært en effektivisering på formålet.

Økning i utgifter til kjøp av private fosterhjem utgjør nær 125 mill. kroner, det vil si 24 prosent økning fra 2013 til 2014. Aktiviteten innenfor private fosterhjem har økt svært mye i alle regioner de siste årene, og henger blant annet sammen med utfordringen med å rekruttere nok fosterhjem. Aktivitetsveksten har imidlertid gått ned fra 34 prosent i 2013 til 19 prosent i 2014.

Tilskudd til forsterkningstiltak i kommunale fosterhjem økte med 11 mill. kroner eller 3,1 prosent fra 2013 til 2014. Etter mange år med sterk aktivitetsvekst på dette området er veksten i 2014 på mer moderate 8 prosent.

I 2014 har det vært en nedgang i utgifter til statlige og private institusjoner på henholdsvis 4,5 og 0,8 prosent. Det har vært aktivitetsnedgang på 7,7 prosent i statlige institusjoner. Utgiftene er redusert mindre enn aktiviteten og skyldes at statlig institusjonsdrift har en betydelig andel faste og driftsuavhengige utgifter på kort og mellomlang sikt.

Utgiftene i private institusjoner har også gått mindre ned enn aktivitetsnedgangen og skyldes bl.a. en del ubenyttede faste rusplasser.

Utgifter fratrukket refusjoner til fosterhjemstjenesten fortsetter å synke og reduseres med ytterligere 16 mill. kroner i 2013 - tilsvarende 6 prosent.

Utgifter fratrukket refusjoner til hjelpetiltak i hjemmet er redusert med 56 mill. kroner, eller nær 22 prosent i 2014 sammenlignet med 2013. Dette skyldes i all hovedsak arbeidet med å avvikle våre ikke-lovpålagte oppgaver på dette formålet, noe som er i tråd med føringer fra departementet. Aktiviteten på dette formålet, målt i oppholdsdager, ble redusert med 20 prosent i 2014.

Utgifter fratrukket refusjoner til fagteam reduseres med 27 mill. kroner, eller nær 12 prosent fra 2013 til 2014. Dette skyldes bl.a. en nedgang i årsverk på dette formålet. Fagteamrollen vil endres betydelig fremover, jf. Prop. 106 L, men fagteamene hadde i 2014 fortsatt mange av sine oppgaver.

KAPITTEL 856 - ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE

Totale utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 856 er på 175,7 mill. kroner. Det har siden 2012 vært en nedgang i utgiftene på kapitlet. Dette som følge av en reduksjon i antall ankomster av enslige mindreårige asylsøkere. Bufetat har tilpasset kapasiteten på de statlige omsorgssentrene til behovet, og har avviklet tre omsorgssentre de siste årene. Bufetat drifter nå fire omsorgssentre.

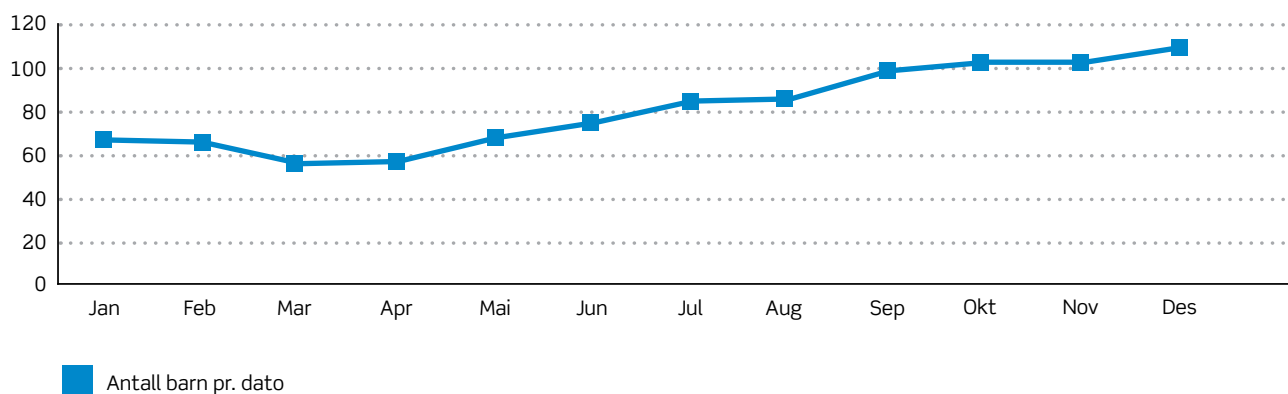
TABELL 15 UTGIFTER OG INNTEKTER KAP. 856/3856 2012-2014.
BELØP I 1000 KRONER

Post	2012	2013	2014	Endring i prosent	
				12-13	13-14
01 Driftsutgifter	256 516	185 980	184 292	-27,5	-0,9
SUM UTGIFTER	256 516	185 980	184 292	-27,5	-0,9
15-18 Refusjoner	-11 940	-7 897	-8 611	-33,9	9,0
Utgifter fratrukket refusjoner	244 576	178 084	175 680	-27,2	-1,3
ANDRE INNTEKTER					
01 Diverse inntekter	-425	-205	-249	-51,7	21,6

Etter flere år med en reduksjon, har det det siste halvåret vært en endring i antall ankomster. Figur 28 viser utviklingen i antall barn i omsorgssentrene i 2014. Bufetat drifter 89 statlige plasser. I løpet av høsten 2014 har det derfor vært nødvendig med private plasseringer når statlig apparat har vært fullt. Endringer i refusjonsordningen som ble vedtatt i 2014 har ført til utfordringer i bosettingsarbeidet. Dette, sammen med økningen i antall ankomster de siste månedene, vil kunne føre til betraktelig lengre ventetid på bosetting i 2015, økning av antall barn i omsorgssentre og behov for å kjøpe flere plasser hos private leverandører. Det var pr. 31.12.14 plassert 110 enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre, hvorav 85 barn var i statlige omsorgssentre og 25 barn hos private.

FIGUR 28

UTVIKLING I ANTALL BARN I OMSORGSSENTRE 2014. BÅDE STATLIGE OG PRIVATE PLASSERINGER. PR. SISTE DATO I MÅNEDEN.



Inntektene på kapittel 3856, post 01, er på i overkant av 0,2 mill. kroner.

6.5

FORKLARINGER TIL STATSREGNSKAPET

- Avvik ift tildelt budsjett
- Avvik mellom budsjett og regnskap

KAPITTEL 842 - FAMILIEVERNET

TABELL 16

REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELT BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Post	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
01 Driftsutgifter	219 524	230 756	238 854	8 098
21 Spesielle driftsutgifter	16 802	15 960	25 667	9 707
70 Tilskudd til kirkens familievern mv.	139 033	148 171	145 248	-2 923
SUM UTGIFTER	375 359	394 887	409 769	14 882
15-18 Refusjoner	-4 571	-6 467	0	6 467
Utgifter fratrukket refusjoner	370 788	388 421	409 769	21 348
ANDRE INNTEKTER				
01 Diverse inntekter	-912	-390	-637	-247

Utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 842 er på 388 mill. kroner. Kapitlet viser en samlet mindreutgift på 21 mill. kroner.

Mindreutgiften på post 01 og 70 fratrukket refusjoner er på 11 mill. kroner. Dette skyldes forsinkelser i ansettelsesprosesser og flere vakanser enn antatt. Mindreutgiften på post 21 er på 9,7 mill. kroner. Dette skyldes omfattende prosjekter hvor oppstartsarbeidet har tatt tid, herav særlig IKT og innkjøpsprossene.

Det er beklagelig at denne mindreutgiften først ble avdekket ved årets slutt. Avdekkingen av mindreutgiften medførte umiddelbar behandling i styringssamtaler med regionene og i direktørmøtet. Det iverksettes tiltak for 2015 for å sikre at økte bevilgninger til kapasitet benyttes i henhold til formålet og innenfor budsjettåret. Det vil også bli særskilt oppfølging på tiltakene.

Kapittel 3842 viser merinntekter på 0,25 mill. kroner.

KAPITTEL 855/3855 - STATLIG BARNEVERN**TABELL 17** REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELT BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Lønn og drift	3 639 265	3 688 677	4 100 931	412 254
Post 22 Kjøp av private barnev. tj.	1 910 157	2 073 172	1 777 359	-295 813
Post 60 Tilskudd til kommunene	384 633	385 237	192 207	-193 030
SUM UTGIFTER	5 934 055	6 147 086	6 070 497	-76 589
Post 15-18 Div. refusjoner	-140 455	-126 851	0	126 851
Utgifter fratrukket refusjoner	5 793 600	6 020 235	6 070 497	50 262
Post 01 Div. inntekter	-19 745	-23 743	-22 873	870
Post 02 Barnetrygd	-3 069	-2 339	-3 833	-1 494
Post 60 Kommunale egenandeler	-924 124	-1 065 044	-1 087 864	-22 820
SUM INNTEKTER	-946 938	-1 091 126	-1 114 570	-23 444

Utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 855 er på 6,02 mill. kroner. Kapitlet viser mindreforbruk på 50,3 mill. kroner justert for refusjoner. Kapitlet har en mindreinntekt på kommunale egenandeler. Netto mindre forbruk er på 26 mill. kroner, noe som utgjør 0,4 prosent av tildelt budsjett.

KAPITTEL 856 - ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE**TABELL 18** REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELT BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Post	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
01 Driftsutgifter	185 980	184 292	177 887	-6 405
SUM UTGIFTER	185 980	184 292	177 887	-6 405
15-18 Refusjoner	-7 897	-8 611	-	8 611
Utgifter fratrukket refusjoner	178 084	175 680	177 887	2 207
ANDRE INNTEKTER				
01 Diverse inntekter	205	-249	-	249

Utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 856 er på 175,7 mill. kroner. Kapitlet viser et mindreforbruk på 2 mill. kroner justert for refusjoner. Mindreforbruket er knyttet til færre barn i omsorgssentrene, samt effektiv ressursbruk ved omsorgssentrene.

KAPITTEL 858/3858 - BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET

TABELL 19 REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELTE BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Rest budsjett
Post 01 Driftsutgifter	239 575	235 981	238 906	2 925
Post 21 Spesielle driftsutgifter	19 078	12 861	13 959	1 098
Post 22 Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskasser	50 307	36 743	39 234	2 491
SUM UTGIFTER, KAP. 858	308 960	285 585	292 099	6 514
15-18 Diverse refusjoner	-3 916	-7 682	0	7 682
Utgifter fratrukket refusjoner	305 044	277 903	292 099	14 196
Post 01 Diverse inntekter	-6 250	-3 051	-433	2 618
Netto resultat kap. 858	298 793	274 852	291 666	16 814

Utgifter fratrukket refusjoner på kapittel 858 er på 277,9 mill. kroner. Netto utgifter viser en mindreutgift på 16,8 mill. kroner. Mindreutgiften skyldes store merinntekter og refusjoner uten tilsvarende utgiftsøkning, reduserte lønnsutgifter pga. rekrutteringssituasjonen i 2014 og forsinket fremdrift i flere aktiviteter som følge av bemanningssituasjonen. I tillegg er mindreutgiften knyttet til lavere utgifter til reguleringspremie enn budsjettet.

KAPITTEL 859/3859 - EUS UNGDOMSPROGRAM**TABELL 20** REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELT BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Post	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
01 Driftsutgifter	9 391	8 964	8 480	-484
SUM UTGIFTER	9 391	8 964	8 480	-484
15-18 Refusjoner	-9	-997		997
Utgifter fratrukket refusjoner	9 381	7 967	8 480	513
ANDRE INNTEKTER				-
01 Diverse inntekter	-6 250	-3 231	-5 650	-2 419

Tabellen viser regnskap og tildelt budsjett for 2014 for EUs ungdomsprogram. Utgifter fratrukket refusjoner viser en merutgift 0,5 mill. kroner. Når man tar hensyn til merinntektene på kapittel 3859, blir nettoresultatet 1,9 mill. kroner. Dette utgjør 22,5 prosent av tildelingen på posten, og skyldes manglende inntektsføring av likviditetsreserven på 3,35 mill. kroner. Dersom likviditetsreserven var blitt inntektsført som forutsatt, ville regnskapet vist en mindreutgift på 1,44 mill. kroner.

TABELL 21

REGNSKAP 2013 OG 2014, SAMT TILDELT BUDSJETT 2014.
BELØP I 1000 KRONER

Konto	Betegnelse	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
764/21	Psykisk helse, spesielle driftsutgifter	14 105	17 455	17 145	-310
800/01	Midler til administrasjon av tilskuddsordninger	0	481	500	19
821/21	Spesielle driftsutgifter	500	700	700	0
821/62	Kommunale innvandrertiltak - tilskudd til bo- og støttetilbud for unge over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap	10 500	11 794	12 200	406
840/21	Krisetiltak. Spesielle driftsutgifter	2 820	3 160	3 540	380
840/61	Krisetiltak. Tilskudd til incest- og voldtektssentre	76 801	75 746	76 000	254
840/70	Krisetiltak. Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv.	7 145	7 370	7 508	138
841/21	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Meklingsgodtgjørelse	10 337	9 789	11 364	1 575
841/22	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Opplæring, forskning, utvikling mv.	3 664	4 306	4 600	294
841/70	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Tilskudd samlivstiltak	3 054	3 951	4 000	49
846/21	Spesielle driftsutgifter	8 607	3 712	4 264	552
846/60	Tilskudd til likestillingsarbeid i kommunal sektor	1 898	0	0	0
846/70	Tilskudd	12 580	11 158	11 141	-17
846/72	Tiltak for lesbiske og homofile	10 059	10 481	10 411	-70
846/73	Tilskudd til likestillingssettene	5 824	6 008	6 028	20
847/21	Spesielle driftsutgifter	13 698	7 078	9 603	2 525
847/70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	171 802	177 910	177 894	-16
847/71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming	1 306	7 084	5 160	-1 924
847/72	Tilskudd	13 850	14 489	14 490	1
852/70	Adopsjonsstøtte	7 466	6 535	6 794	259
853/01	Midlertidig styrking av kapasiteten til drift av fylkesnemndenes IKT- løsning	800	800	800	0
854/21	Spesielle driftsutgifter	13 462	23 455	29 950	6 495
854/50	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	2 731	8 834	12 800	3 966
854/61	Familievernet, utvikling i kommunene	4 429	28 251	28 650	399
854/65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	1 860 638	792 564	797 334	4 770
854/71	Utviklings- og opplysningsarbeid. Tilskudd til organisasjoner i barnevernet og tilskudd til utviklings- og samhandlingsprosjekter i barnevernet. Prosjektsamarbeidet i Barentsregionen, og program for utsatte barn og unge i Barentsregionen (CYAR) i regi av Bufetat Region nord	20 798	28 622	28 820	198
854/72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	57 444	60 666	61 105	439
855/21	Spesielle driftsutgifter	18 096	18 595	23 408	4 813
857/21	Barne- og ungdomstiltak, spesielle driftsutgifter	168	2	150	148
857/60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	64 689	25 132	25 456	324
857/61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	0	114 303	116 000	1 697
857/70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	109 510	111 635	111 259	-376
857/71	Utviklingsarbeid	300	1 391	0	-1 391
857/79	Tilskudd til internasjonalt ungdomsarbeid mv.	7 314	7 290	7 315	25
SUM		2 536 394	1 600 748	1 626 389	25 641

PROSJEKT- OG TILSKUDDSMIDLER

Under kommenteres kun postene med vesentlige avvik.

Kapittel 840 post 21: Posten viser en mindreutgift på 0,4 mill. kroner. Dette skyldes blant annet at det ikke ble gjennomført utviklingsarbeid til digitalisering av informasjon knyttet til vold i nære relasjoner. Dette må samordnes med øvrig utvikling av nettsider i Bufdir og andre aktører.

Kapittel 841 post 21: Posten viser en mindreutgift på 1,6 mill. kroner. I 2014 har det vært økt bruk av mekling i familievernet og reduksjon i bruk av eksterne meglere. Dette er i tråd med mål fra departementet.

Kapittel 846 post 21: Posten viser en mindreutgift på 0,5 mill. kroner. Det skyldes blant annet at prosjekt knyttet til indikatorer for likestilling ikke ble gjennomført. Noe av mindreforbruket skyldes også at avklaring av mulig oppdrag knyttet til levekår metode (lhbt) tok lengre tid enn antatt.

Kapittel 847 post 21: Posten viser en mindreutgift på 2,5 mill. kroner. Mindreutgiften må sees i sammenheng med kap. 847, post 71, jf. gjensidig henvisning med stikkordet «kan nyttes under». Av hensyn til riktig postbruk er tilskudd knyttet til denne posten regnskapsført på kapittel 847 post 71. Samlet gir kap. 847, postene 21 og 71, en mindreutgift på 0,6 mill. kroner.

Kapittel 854 post 21: Posten viser en mindreutgift på 6,5 mill. kroner. Om lag 4 mill. kroner av mindreutgiften er knyttet til tilpasset utdanning for barn i barnevernets omsorg. Utover dette har utgiftene knyttet til Nurse Family Partnership og Voldskonferansen blitt mindre enn forutsatt. Mindreutgiften må sees i sammenheng med kap. 854, post 71, jf. gjensidig henvisning med stikkordet «kan nyttes under». Samlet gir kap. 854, postene 21 og 71, en mindreutgift på kr 6,6 mill. kroner.

Kapittel 854 post 50: Posten viser en mindreutgift på 4 mill. kroner. Mindreforbruket er knyttet til veiledning av nytilsatte i barnevernet og barnevern i et minoritetsperspektiv hvor forholdet til eksterne samarbeidspartnere har medført reduserte utbetalinger.

Kapittel 854 post 61: Posten viser en mindreutgift på 0,4 mill. kroner. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til implementering av los-funksjoner. En større kommune trakk seg ut av opplegget sent på året og tilskuddet ble tilbakebetalt i månedsskiftet oktober/november.

Kapittel 854 post 65: Posten dekker statsrefusjon for kommunale utgifter til barnevernstiltak knyttet til nslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Dette er en overslagsbevilgning som har gitt et mindreforbruk på 4,7 mill. kroner, tilsvarende 0,6 prosent av tildelt budsjett i 2014. Tildelt budsjett var på 797,334 mill. kroner. 2014 var det første året hvor kommunene kun fikk refundert 80 prosent av utgiftene utover egenandelen. Denne regelendringen førte også til en betydelig framskynding av utbetalinger fra 2014 til 2013.

Kapittel 855 post 21: Posten viser en mindreutgift på 4,8 mill. kroner. Mindreutgiften har sammenheng med forsinkelser i anskaffelsesprosesser knyttet til enkelte aktiviteter.

Kapittel 857 post 21: Posten viser en mindreutgift på 0,15 mill. kroner. Dette skyldes blant annet at utgifter knyttet til årets barne- og ungdomskommune er dekket innen direktoratets ramme på kapittel 858, post 01. Det var heller ikke behov for en nettverkskonferanse/kontaktmøte i 2014.

Kapittel 857 post 61: Posten viser en mindreutgift på 1,7 mill. kroner. og dette skyldes at tilskudd til private med 1,3 mill. kroner er regnskapsført på kapittel 857 post 71, jf. stikkordsfullmakten. Samlet innebærer dette et mindreforbruk på 0,3 prosent av tildelingen på posten.

Kapittel 857 post 71: Posten viser et merforbruk på 1,4 mill. kroner. Utgiften på posten gjelder tilskuddsordningen Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.







VEDLEGG

TILGJENGELIG PÅ BUFDIR.NO

- Vedlegg 1** Oppdragsvedlegg til årsrapport 2014
- Vedlegg 2** Økonomirapport 2014
- Vedlegg 3** Aktivitetsrapport 2014
- Vedlegg 4** EMA årsrapport 2014
- Vedlegg 5** Saksbehandlingstid rettferdsvederlag og ekteskapsaker
- Vedlegg 6** Adopsjonsstatistikk
- Vedlegg 7** Fylkesoversikt innvilgede prosjekter 2014
- Vedlegg 8** Barndommen kommer ikke i reprise
- Vedlegg 9** Skole og opplæring
- Vedlegg 10** Handlingsplan Likestilling 2014
- Vedlegg 11** Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet
- Vedlegg 12** Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Vedlegg 13** Handlingsplan mot voldtekt
- Vedlegg 14** Oversikt over informasjonsmaterieell - om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
- Vedlegg 15** Årsrapport LHBT-senteret 2014
- Vedlegg 16** Årsrapport Deltasenteret 2014
- Vedlegg 17** Noter til årsregnskap 2014

NOTATER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTATER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTATER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTATER

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

NOTATER

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

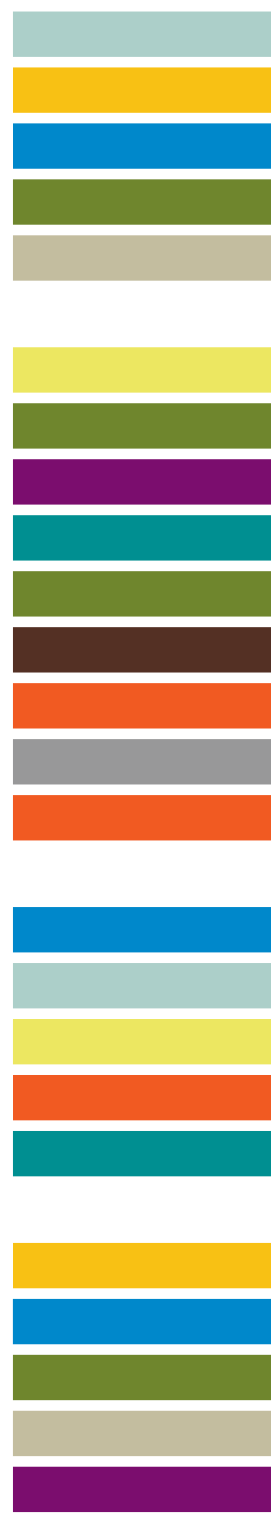
.....



Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

POSTADRESSE:
Postboks 2233,
3103 Tønsberg
Sentralbord: 466 15 000

ISBN 978-82-8286-241-7
ISSN 978-82-8286-281-3



Vedlegg 1 til årsrapport 2014

Vedlegget består av en samelet oversikt over de om lag 200 oppdrag og tiltak gitt direktoratet til utførelse i 2014.

Hovedmål 1	Referanse	Oppdrag	Status	Merknad
1.1.	Tildelingsbrev	Utarbeide utkast til forskrifter, delta i arbeidsgrupper samt bidra med faglige vurderinger og utredninger i forbindelse med regelverksutvikling, på oppdrag fra departementet	I rute	Bufdir har levert utkast til forskrifter.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Tilby hensiktsmessige evalueringsverktøy kommunene kan bruke for å vurdere tiltaksplaner tilknyttet hjelpetiltak.	I rute	Bufdir vil etter at forskningsrapport fra RKBU-Vest om hjelpetiltak (hvor bl.a. evalueringsverktøy er tema) vurdere hvilke verktøy som skal anbefales og tilgjengeliggjøres.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Følge opp oppdraget til de regionale kunnskapssentrene for barn og unge (RKBU) om å identifisere de beste kartleggingsmodellene for å utrede barns situasjon og behov til bruk i undersøkelsessaker. Kartleggingsmodellene skal gjøres kjent og tilgjengelige for bruk i det kommunale og statlige barnevernet.	I rute	11 landsomfattende erfaringskonferanser er avholdt høsten 2014. Oppsummeringsrapport forventes på nyåret. Arbeidet fortsetter inn i 2015.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Direktoratet skal spre kunnskap om og øke tilliten i barnevernet i alle befolkningsgrupper. Dette inkluderer også å implementere en ny kommunikasjonsstrategi for barnevernet, "Barnevernet-en hjelper".	I rute	
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Informere om barnevernet til ulike innvandringsgrupper. Arrangere dialogmøter om barnevernet i alle regionene, og distribuere videoen "Oppvekst i Norge".	Fullført	Brosjyre er utarbeidet, dialogmøter avholdt og video er distribuert.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til reviderte retningslinjer om hjelpetiltak (Q-0982 med endringer gitt i Q-9/00) i samsvar med vedtatte endringer i barnevernloven § 4-4 jf. Prop. 106L (2012-2013) kap. 20. Utkastet oversendes BLD innen 1. april 2014.	Fullført	Oppdraget er levert innen ny frist 15. september 2014 gitt av BLD.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til høringsnotat med forslag til forskrift om institusjoner med hjem jf. ny bestemmelse i barnevernloven § 5-8a Institusjoner med hjem. Høringsnotatet skal også omfatte utkast til forskrift med overgangsregler for utfasing av eksisterende fosterhjem etter § 4-27 annet ledd. Direktoratet må utrede alle relevante problemstillinger som følge av innføring av det nye tiltaket. I tillegg må direktoratet vurdere om det er behov for endringer i andre forskrifter som følge av lovendringen. For nærmere omtale av den vedtatte lovendringen vises til Prop. 106 L (2012-2013) kap. 21.	Fullført	
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide veileder om tilsyn med barn i fosterhjem i samsvar med vedtatte endringer i barnevernloven § 4-22 med forskrift jf. Prop. 106 L (2012-2013) kap. 25 og høringsbrev 4.oktober 2013. Veilederen skal blant annet gi faglige anbefalinger om hvordan tilsynsbesøkene bør gjennomføres på en faglig og kvalitativt sett god og forsvarlig måte samt om rapportering fra tilsynet. De nærmere rammene for innholdet i veilederen skal drøftes med departementet før oppstart. Veilederen skal utarbeides i samarbeid med andre berørte instanser, herunder med kommunesektoren. Representanter for fylkesmannsembetene skal også inviteres til å delta.	Fullført	
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Oppdatere eksisterende opplæringsmaterieill om tilsyn med barn i fosterhjem.	Ikke fullført	Oppdraget er planlagt ferdigstilt innen 1. september 2015.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til revidert kvalitetsforskrift i samsvar med føringer i kap. 10.2.3. i Prop. 106 L (2012-2013).	I rute	Oppdraget er under arbeid, og ferdigstilles i februar 2015.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til revidert godkjenningforskrift.	Fullført	
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	I løpet av 2014 vil presiseringen av barnevernlovens krav til medvirkning under hele sakens forløp i barnevernet tre i kraft, jf. nytt annet ledd i § 4-1. Bufdir skal utvikle systemer og verktøy for å sikre at barns medvirkning blir praktisert i alle ledd.	I rute	Det er utarbeidet en plan for hvordan oppdraget skal løses.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til retningslinjer om barnevernets ansvar for barn som begår straffbare handlinger.	Ikke fullført	Bufdir varslert i 2. tertialrapport at arbeidet starter i 2015.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Bufdir skal lage mandat til opprettelse av et nasjonalt fagråd for kommunalt fagråd for kommunalt og statlig barnevern. Fagrådet skal være en arena for generelle drøftinger av tiltaksapparatet mellom de to forvaltningsnivåene i barnevernet. Formålet er å utvikle tjenester og tiltak som er best mulig tilpasset barnas behov. Utvikling av fagrådet som samhandlingsarena må skje i nært samarbeid mellom kommunene og statlig barnevern.	Velg status	Etter avtale med departementet utgår dette oppdraget.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Bidra til at utprøvd undervisningsopplegg knyttet til å samtale med barn blir gjort kjent ved samtlige barnevernutdanninger i samarbeid med utdanningsinstitusjonene (grunntutdanningsene).	Fullført	
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Bidra til at barnevernets ansatte får opplæring i å snakke med barn (praksisfeltet).	I rute	Det er utarbeidet en plan for hvordan oppdraget skal løses.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Lede arbeidet med å få utviklet en videreutdanning i barnevernledelse på mastergradsnivå. Det skal utvikles en tilpasset utdanning for institusjonsledere.	I rute	Arbeidsgruppe utvikler krav og forventninger til ledelse. Utdanning starter høsten 2015.
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Utarbeide utkast til en nasjonal plan, inkludert vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser for et langsiktig fagutviklingsprogram på hjelpetiltaksområdet. Det vises til tiltak 11 i strategi barndommen kommer ikke i reprise og Prop. 106 L (2012-2013) kap. 11.6.	Ikke fullført	Bufdir viser til dialog med departementet og til nytt oppdrag i tildelingsbrevet for 2015 (O 4.5)
1.1.	Tildelingsbrev, vedlegg 4 (Prop. 106L)	Direktoratet skal bidra til å støtte kommunenes arbeid med å utvikle mer robuste barneverntjenester. Bufdir skal utarbeide en oppsummering av kommunenes erfaring med å arbeide i større fagfellesskap gjennom interkommunale samarbeid. Oppsummeringen skal danne grunnlag for å vurdere behov for inhentning av forskning som skal ligge til grunn for en senere utarbeiding av veileder eller faglig anbefaling rettet mot kommunene.	I rute	Oppdraget er gitt til Nordlandsforskning. Sluttrapport forventes i månedskiftet januar/februar 2015.
1.1.	Tildelingsbrev	Direktoratet skal sikre en god gjennomføring av støttet samvær ved tilsyn som følger av Prop. 85 L (2012-2013) og endring i forskrift om samvær med tilsyn etter barnevernloven. Tilsynet skal fortrinnsvis skje i regi av familieverntjenestene. I dette ligger: o Utvikle faglige standarder for støttet tilsyn o Følge utviklingen med støttet tilsyn i form av oversikt over antall saker og ressursbruk o Utvikle veiledning for rapporteringen fra tilsynsperson til ansvarlig myndighet for både støttet og beskyttet tilsyn o Sørge for at det gis veiledning til kommunene om samvær med beskyttet tilsyn etter barnevernloven	I rute	Rutinebeskrivelse og maler for samvær med støttet tilsyn er ferdigstilt. Arbeidet med faglig veileder for støttet tilsyn vil vare ut 2015 for å sikre faglig kvalitet. Utviklingen følges nøye i form av oversikt over antall saker og ressursbruk.
1.1.	Tildelingsbrev	Utarbeide utkast til reviderte retningslinjer for saksbehandling i barneverntjenesten (Q-1036B)	Ikke fullført	Arbeidet er påbegynt. Etter planen vil oppdraget bli ferdigstilt i slutten av juni 2015.

1.1.	Tildelingsbrev	Bufdir skal ved behov oppdatere og publisere rundskrivene med hjemmel i ekteskapsloven, bruddviggingslova og lov om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser. Rundskriv bes revidert i 2014.	I rute	Avventer avklaringer fra BLD før prosessen kan fortsette.
1.1.	Tildelingsbrev	Bufdir overtar ansvaret for videreutvikling, revidering og publisering av departementets brosjyrer på familierettsområdet.	Ikke fullført	Bufdir har prioritert rettsvederlagsaker og andre oppdrag på ekteskapsfeltet.
1.2.	Tildelingsbrev	Foreta en kartlegging av innvandreres tillit til barnevernet jf. Meld. St. 6 (2012-2013). Dette må ses i sammenheng med annet relevant arbeid i FoU-området.	I rute	Bufdir har definert oppdraget som et forprosjekt, og bedt Folkehelseinstituttet komme med forslag til alternative undersøkelsesdesign for å kunne gjennomføre en slik kartlegging blant innvandrerbefolkningen. Forprosjektet løper til juni 2015.
1.2.	Tildelingsbrev	Videreføre samarbeidet med høyskolene i Finnmark, Lillehammer, Telemark og Oslo om gjennomføring og markedsføring av videreutdanningen "Barnevernet i et minoritetsperspektiv".	Fullført	To av fire utdanningssteder tilbyr ikke videreutdanning i år pga. lavt søkertall.
1.2.	Tildelingsbrev	Oppfølging og videreutvikling av videreutdanningen i barnevernfaglig veiledning (veiledet førsteår). Nærmeste beskrivelse av oppdraget skal skje etter dialog med departementet.	Fullført	Samarbeidet er videreført, og RKBU Nord er tildelt ansvar for å koordinere og utvikle denne videre- utdanningen. To av seks utdanningssteder tilbyr ikke videreutdanningen i år pga. lavt søkertall.
1.2.	Tildelingsbrev	Utarbeide en plan for strategisk og koordinert FoU-arbeid for familievern- og foreldremeklingstjenestene	Ikke fullført	Arbeidet er forsinket i påvente av en felles plan for alle fagområder i Bufdir. Prioritert område i 2015

Hovedmål 2	Referanse	Oppdrag	Status	Merknad
2.1.	Tildelingsbrev	Stimulere til rekruttering av flere fosterhjem i barnets familie og nære nettverk, blant annet gjennom bruk av familieråd.	I rute	
2.1.	Tildelingsbrev	Utvikle en faglig anbefaling for vurdering av plassering i fosterhjem i barnets slekt eller nære nettverk.	I rute	Oppdraget er planlagt ferdigstilt i august 2015.
2.1.	Tildelingsbrev	Gjøre regelverk om fosterhjems plassering hos den av foreldrene som ikke har det daglige omsorgsansvaret bedre kjent og mer tilgjengelig (jf. NOU 2012: 5). Identifisere og videreutvikle metoder som styrker tilknytning mellom barn og fosterfamilie.	Fullført	Oppdraget er klart for oversendelsen til BLD.
2.1.	Tildelingsbrev	Bufetat skal bygge opp tilbud om kunnskapsbasert gruppeveiledning for alle kommunale fosterhjem med oppstart i 2014. Kommuner med størst behov skal prioriteres. Tilbudet skal bidra til at biologiske barn av fosterforeldrene får den oppfølgingen de har behov for.	I rute	
2.1.	Tildelingsbrev	Følge opp resultatene fra forskningsprosjektet Fosterhjem for barns behov	I rute	
2.1.	Tildelingsbrev	Bufetat skal bidra til at biologiske barn av fosterforeldrene får den oppfølgingen de har behov for.	Fullført	
2.2.	Tildelingsbrev 2013	Bufdir skal evaluere omsorgsreformen: Statlig regionalt barnevern overtok ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år fra årsskiftet 2007/2008 (Tildelingsbrev for 2013).	Fullført	
2.2.	Tildelingsbrev	Omstille og tilpasse tjenestetilbudet, slik at det er tilstrekkelig differensiert og tilpasset barnas behov.	I rute	Se årsrapport
2.2.	Tildelingsbrev	Delta i arbeidet knyttet til medlever-/langturnusordningene, og delta i referansegruppen til "Evaluering av medleverforskriften", et arbeid som utføres av Fafo/AFI på vegne av AD og BLD.	Fullført	AKB har deltatt og gitt innspill til arbeidet.
2.2.	Tildelingsbrev	Utvikle et opplæringsprogram om barn og unges psykiske helse for ansatte på barnevernsinstitusjoner. Dette i samarbeid med relevante direktører og kunnskapsmiljøer, og basert på best mulig tilgjengelig kunnskap.	I rute	RKBU Midt har hovedansvar. Prosjektskisse er levert og arbeid med de andre kompetansesentrene er iverksatt for sammensetning av innhold i opplæringsmodulene.
2.2.	Tildelingsbrev	Etablere gode samarbeidsrutiner og – strukturer mellom barnevernsinstitusjoner, skole, psykisk helsevern og andre aktuelle tjenester.	I rute	Løpende arbeid som blant annet ivaretas i Samarbeidsforumet og rundskriv om samarbeid (barnevern og psykisk helse)
2.2.	Tildelingsbrev	Tilrettelegge for mottak av studenter i praksisstudier i barnevernsinstitusjonene, jf. Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd. Samspill i praksis.	I rute	Den spesialiserte rusbehandlingsinstitusjonen LBR i Region øst har mottatt praksisstudenter.
2.2.	Tildelingsbrev	Tilby ettervern i statlige tiltak til alle unge mellom 18 og 20 år som har behov for det.	I rute	
2.2.	Tildelingsbrev	Bufdir skal lage en definisjon på utslåtte flyttinger og bruke denne definisjonen i sine målinger.	I rute	
2.3.	Tildelingsbrev	Opprette tilstrekkelige antall sikre og individuelt tilpassede boliger for mindreårige ofre for menneskehandel.	I rute	
2.4.	Tildelingsbrev	Bufdir skal følge opp plan for omstillingsarbeidet i etaten med beregnede gevinster og utgifter knyttet til tiltakene.	I rute	Se årsrapport, kapittel 4.1 – plan for budsjettbalanse

Hovedmål 3	Referanse	Oppdrag	Status	Merknad
3.	Tildelingsbrev	Utarbeide en plan for geografisk tilgjengelighet og styrking av det helhetlige tilbudet til barn og foreldre (mekling, hjelp til foreldresamarbeid, samtalegrupper for barn osv.) i saker med høyt konfliktnivå etter samlivsbrudd.	Fullført	Se årsrapport
3.	Tildelingsbrev	Familieverntjenestene skal styrke behandlingstilbudene til barn som har vært utsatt for vold og overgrep i nære relasjoner og til unge voldsutøvere. Det skal etableres et samarbeid mellom ATV og Bufdir/familieverntjenestene for å styrke kompetansen og behandlingsskapiteten, jf. tiltak 18 i Barndommen	I rute	Se årsrapport
3.	Tildelingsbrev	Bufdir skal sikre at det foreligger faglige standarder for meklingsaker med høyt konfliktnivå og samtaler med barn. Det skal benyttes enhetlig metodikk ved familievernkantorene i alle regioner, og kompetansehevingen i høykonfliktsaker og samtaler med barn skal styrkes.	I rute	For å sikre et godt nok kunnskapsgrunnlag er arbeidet omfattende og vil fortsette i 2015/2016. Derfor er faglige standarder ikke ferdigstilt i 2014.
3.	Tildelingsbrev	Det skal være etablert enhetlige rutiner for samarbeid mellom familievernkantorer og domstoler i alle regioner. Samarbeidet med domstolene skal økes i alle regioner i saker med høyt konfliktnivå.	I rute	Fvtj, i alle regioner har etablert samarbeid med domstolene. Arbeidet med å øke samarbeidet i saker med høyt konfliktnivå fortsetter gjennom en videreføring av delprosjektet i Region Midt-Norge. Rapport for arbeidet utført i 2014 foreligger og vil danne grunnlag for etablering av rutiner.
3.	Tildelingsbrev	Den påbegynte planen for hvordan familieverntjenestene skal styrke sitt tilbud til utøvere av vold i nære relasjoner skal ferdigstilles med påfølgende implementering.	I rute	Se årsrapport

Utarbeide rutiner for å styrke samarbeid og gjensidig kompetanseutveksling mellom barnevernet og familieverntjenestene. Videre skal samarbeid med annet hjelpeapparat, herunder helsestasjoner, psykisk helsevern, krisesentertilbudene, incest- og voldssentrene, NAV og annet kommunalt hjelpeapparat utvikles og videreføres.

3.	Tildelingsbrev		I rute	Se årsrapport
----	----------------	--	--------	---------------

Hovedmål 4	Referanse	Oppdrag	Status	Merknad
4.	Tildelingsbrev	Følge med på utviklingen i levekår for personer med nedsatt funksjonsevne, og lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.	I rute	Se årsrapport
4.	Tildelingsbrev	Fremme likestilling og hindre diskriminering gjennom samarbeid med myndigheter, faginstanser og organisasjoner. Som en del av dette arbeidet forventes eksempelvis at Bufdir ivaretar informasjonsbehov knyttet til ny lov om diskriminering på grunn av seksuell orientering	I rute	Løpende arbeid og ikke tiltak
4.	Tildelingsbrev	Oppbygging av kompetanse om diskrimineringsgrunnlaget etnisk opprinnelse og livssyn. Inkludert kunnskap om innvandrere og deres barn, samer og nasjonale minoriteter.	I rute	Plan for kompetanse går til og med juni 2015
4.	Tildelingsbrev	Som fagdirektorat skal Bufdir ha god oversikt over, og aktivt støtte opp under det lokale likestillingsarbeidet. Her spiller de regionale likestillingsentrene en viktig rolle, og Bufdir må ha et utstrakt samarbeid med disse. I dette arbeidet må Bufdir avklare muligheten for samarbeid med LDO, IMDi og Arbeidstilsynet.	I rute	
4.	Tildelingsbrev	Fortsette arbeidet med å utvikle et system for dokumentasjon av levekår og livssituasjon for personer med nedsatt funksjonsevne. I tillegg skal Bufdir påbegynne en videreutvikling av dokumentasjonssystemet til å gjelde de øvrige diskrimineringsgrunnlagene. Bufdir må sikre god tilgjengelighet til dataene som utarbeides og får fra 2014 ansvar for å følge opp inngått rammeavtale mellom BLD og SSB om koordinering av likestillingsrelatert statistikk.	I rute	Lansering av "leveårsstatus" i april 2015. Se årsrapport
4.	Tildelingsbrev	Rollen som DPP: gi faglig støtte og veiledning ved gjennomføring av programmet. Bufdir skal som DPP også bidra til at de bilaterale relasjonene mellom Norge og Estland på kjønnslikestillingsområdet videreføres.	I rute	
4.	Tildelingsbrev	Deltasenteret skal bidra til at regjeringens mål om økt tilgjengelighet og universell utforming.	I rute	
4.	Tildelingsbrev	Meld. St. 45 (2012-2013) Frihet og likeverd- Om mennesker med utviklingshemming: Oppfølging av nye tiltak som Bufdir er ansvarlig for. Det er viktig at Bufdir medvirker til å etablere gode samarbeidsrutiner med KS og sentrale bruker- og yrkesorganisasjoner i oppfølging av nye tiltak.	I rute	Se årsrapport
4.	Tildelingsbrev	Styrking av mannsperspektivet i likestillingsarbeidet	I rute	

Nye oppdrag, administrative forhold og rapportering	Referanse	Oppdrag	Status	Merknad
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal delta i et prosjekt ledet av BLD som skal utrede: o hvordan BLDs nåværende oppgaver på rapporterings- og statistikkområdet for barnevern kan overføres til Bufdir fra 2015 o hvordan rapportering og statistikkgrunnlag kan utvikles fremover for å ivareta direktoratets og departementets behov for god styringsinformasjon o hvordan departementet og direktoratet kan utvikle og legge til rette et felles statistikkgrunnlag og indikatorsett for vurdering av tilstand og måloppnåelse på barnevernområdet o BLD skal gi et mandat for dette arbeidet	I rute	Bufdir vil etablere en rapporterings- og publiseringsløsning for kommunenes halvårsrapportering med virkning fra rapporteringen av 1. halvår 2015.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal overta det administrative ansvaret på statlig nivå for Alarmtelefonen for barn og unge, som Kristiansand kommune er driftsansvarlig for.	I rute	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Departementets oppgaver tilknyttet barnevernvaktene og andre operative vaktordninger i kommunalt barnevern, blir fra og med 2014 overført til direktoratet. Direktoratet får gjennom denne overføringen et ansvar for å følge med på utviklingen av akuttberedskapen i kommunene og å informere departementet om eventuelle behov for endringer. Oppgavene inkluderer å behandle søknader om støtte til årlige landskonferanser for politi – barnevernvakter.	I rute	Søknad er behandlet og tilskudd er utbetalt.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal i samarbeid med Helsedirektoratet utarbeide tildelingsbrev til sped- og småbarnsnettverket ved RBUP Øst og Sør (budsjettpost 854/71), jf. tilsvarende arbeid tilknyttet RKBU under Andre føringer (budsjettpost 854/72).	Fullført	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	I 2012 leverte Bufdir en rapport med faglige anbefalinger til BLD om hvordan et samlet tilbud til utsatte sped- og småbarn og deres foreldre bør se ut. Med bakgrunn i disse anbefalingene bes Bufdir levere en rapport om hvordan anbefalingene bør følges opp gjennom å beskrive hvordan oppgave- og finansieringsansvaret bør fordeles. Rapporten må synliggjøre økonomiske og juridiske konsekvenser sett i forhold til eksisterende tilbud til målgruppen. I tillegg bes det om en samfunnsøkonomisk analyse av et forbedret tilbud til utsatte sped- og småbarn og deres foreldre. Det vises for øvrig til tiltak nummer 10 i strategien Barndommen kommer ikke i reprise.	Fullført	Utkast er oversendt BLD.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Gjennomgå og utvikle faglige anbefalinger for å følge opp tiltak som er foreslått i NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling. Se også Prop. 106 L (2012-2013). Departementet vil avholde møte om oppfølging av dette oppdraget.	I rute	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Departementet har bevilget midler til Norges forskningsråd for å evaluere Atferdssenteret. Bufdir gis i oppdrag fra 2014 å følge opp evalueringen og dialogen med Norges forskningsråd. For å forankre departementets intensjoner bak oppdraget, vil det bli avholdt et møte med Norges forskningsråd.	I rute	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	For å kunne innhente god og informativ statistikk om de kommunale krisesentertilbudenes organisering, innhold og brukere skal det vurderes hvordan nåværende særreportering fra krisesentertilbudene kan innlemmes i KOSTRA. Dette skal skje i samarbeid med Statistisk sentralbyrå. Departementet vil invitere til fagmøte om saken.	Fullført	Oversendt BLD i eget notat.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal forvalte BLDs andel av basisbevilgningen til Nasjonalt kunnskapssenter mot vold og traumatisk stress fra 2015, samt ivareta dialog med Helsedirektoratet. Arbeidet må påregnes oppstart høst 2014. Departementet vil invitere til fagmøte om saken.	Ikke fullført	BLD har invitert til fagmøte for å starte arbeidet januar 2015.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Iverksette tiltakene i dokumentet Barndommen kommer ikke i reprise. Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017). Direktoratet skal samarbeide med andre aktører om dette oppdraget. Direktoratet skal drøfte innhold, innretning og fremdrift i arbeidet med departementet.	I rute	Se årsrapport. Arbeidet fortsetter knyttet til ny tiltaksplan «En god barndom varer livet ut».

Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal foreta en helhetlig gjennomgang og revidering av rundskriv Q-22 Retningslinjer for statstilskudd til inccesentre og voldtekstsentre med mål om å ferdigstille nytt rundskriv for 2015. Rundskrivet skal vedtas av departementet.	I rute	Forslag til rundskriv sendt BLD desember 2014.
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Direktoratet skal i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet sørge for at det utarbeides et felles kunnskapsgrunnlag for forebyggende innsatser for å oppdage og hjelpe utsatte barn mellom 0 og 6 år, med vekt på å styrke tilknytning og samspill mellom barn og foreldre, jf. Prop 106 L (2012-2013) og strategien Barndommen kommer ikke i reprise (2014-2017). Nærmere beskrivelse av oppdrag gis i tillegg til tildelingsbrev for 2014	Ikke fullført	Nærmere beskrivelse av oppdraget er ikke kommet i tillegg til tildelingsbrev for 2014
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal overta ansvaret for faglig vedlikehold og utvikling av saksbehandlersystemet SEP-SKIL ved fylkesmannsembetene	I rute	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal overta ansvaret for å arrangere seminar om ekteskapsloven for fylkesmenn og folkeregistermyndighet. Seminaret arrangeres annet hvert år for saksbehandlere som arbeider med saker etter ekteskapsloven.	Fullført	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir skal fordele driftsstøtte til adopsjonsorganisasjonene, behandle søknad om tilskudd fra International Social Service (ISS) og behandle søknad om støtte til informasjonsarbeid og etter-adopsjonsarbeid fra adopsjonsorganisasjonene.	Fullført	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Det er satt i gang en levekårsundersøkelse for barn i asylsøkerfasen, som oppfølging av Meld. St. 27 (2011-2012) Barn på flukt. Levekårsundersøkelsen gjennomføres av NTNU, Høgskolen i Nord-Trøndelag og NIBR, og sluttrapport vil foreligge i juni 2015. Bufdir skal overta ansvaret med å følge opp dette prosjektet. Det er satt ned en styringsgruppe bestående av BLD, JD, HOD og KD sammen med underliggende virksomheter, som vil følge arbeidet gjennom møter med leverandøren av oppdraget gjennom 2014. Bufdir skal være sekretariat for styringsgruppen.	I rute	
Nye oppdrag etc	Tildelingsbrev	Bufdir har fra 2014 ansvar for den årlige konferansen om barn og ungdoms oppvekst rettet mot kommuneansatte, ungdom og politikere. Bufdir har ansvar for utdeling av prisen.	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Fylkesmennene bistår kommunene med rådgivning og veiledning på de ansvarsområder kommunene har etter barnevernloven. Bufdir skal bistå fylkesmennene faglig ved på hensiktsmessig måte å sammenstille og stille til fylkesmennenes rådighet kunnskap som kan være til nytte i fylkesmennenes arbeid opp mot de kommunale barneverntjenestene. Ved utvikling av nytt materiale, slik som faglige anbefalinger, skal representanter for fylkesmennene inviteres til å medvirke i arbeidet på hensiktsmessig måte. Embetene skal også kunne ta opp aktuelle faglige spørsmål med Bufdir.	I rute	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Fylkesmannens spørsmål om lov- og regelverkstolkninger skal rettes til Bufdir. Direktoratet skal forelegge prinsipielle forklaringer for departementet.	I rute	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Avholde halvårlige fagmøter med kontaktutvalget for embetene på barnevernområdet, der spørsmål av felles interesse drøftes.	Ikke fullført	Oppdraget er utsatt i dialog med fylkesmannsembetene.
Andre føringer	Tildelingsbrev	I annet halvår avholde et fagmøte med embetene om aktuelle faglige spørsmål innenfor det kommunale barnevernet, samt eventuelt nye tiltak av relevans for kommunene i statsbudsjettet for 2015.	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bistå departementet i etatsstyringen av fylkesmennene på barnevernområdet, ved på nærmere forespørsel å gi innspill til KMDs tildelingsbrev og departementets embetsoppdrag.	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bufdir skal forvalte tilskuddsordningen "Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn" i tråd med rundskriv som regulerer ordningen i 2014. Avholde kontaktmøter og nettverkskonferanse med byene ved behov. Utarbeide utkast til rundskriv for 2015.	Fullført	Kontaktmøte og nettverkskonferanse ble etter dialog med departementet ikke avholdt i 2014.
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bufdir har ansvar for nettportalen Ung.no som rettet seg mot ungdom i alderen 14-20 år. BLD ønsker god informasjon om utviklingen og driften av nettportalen.	Fullført	Se årsrapporten
Andre føringer	Tildelingsbrev	Direktoratet er nasjonalt kontor for gjennomføringen av ungdomsdelen av det nye EU-programmet for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, Erasmus+ (2014-2020). Direktoratet forvalter de desentraliserte midlene som Programkomiteen har besluttet at tilfaller Norge. Forvaltningen skjer i samsvar med Europakommisjonens retningslinjer. I 2014 vil det nasjonale kontoret også ha oppgaver knyttet til å avslutte det tidligere EU-programmet Aktiv Ungdom (2007-2013).	Fullført	For 2014 er det gjennomført tre tildelingsrunder, som har resultert i at ca. 98 % av prosjektmidlene er fordelt. For det tidligere programmet Aktiv Ungdom er nå kontraktene for årene 2007-2011 avsluttet, mens arbeidet med 2012-2013-kontraktene går sin naturlige gang.
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bufdir skal delta i arbeidet med utforming og gjennomføring av den boligsosiale strategien. Direktoratet må være forberedt på at det kan komme et mer konkretisert oppdrag om å bidra i arbeidet som tillegg til tildelingsbrevet 2014	I rute	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bufdir har ansvar for å utarbeide oppdragsbrev til RVTS Sør og delta i dialogen med RVTSene sammen med Helsedirektoratet.	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Direktoratet skal samarbeide med Helsedirektoratet om utarbeidelse av tildelingsbrev til og oppfølging av de regionale kunnskapsentrene for barn og unge (RKBU).	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Bufdir utarbeider oppdragsbrev til Atferdsenteret.	Fullført	
Andre føringer	Tildelingsbrev	Direktoratet har ansvar for at prosjektsamarbeidet i Barentsregionen, og program for utsatte barn og unge i Barentsregionen (CYAR II) i regi av Bufetat Region nord videreføres.	Fullført	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Bufdir får fra 2014 ansvar for forvaltning av en ny nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.	Fullført	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Forvalte "Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom" i tråd med rundskriv som regulerer ordningen i 2014	Fullført	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Utarbeide utkast til rundskriv for 2015, Nasjonal tilskuddsordning barnefattigdom	Fullført	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Det skal rapporteres på antall tiltak og prosjekter som mottar støtte på kommunalt/fylkesnivå, målsettinger, tiltakstyper og målgrupper (frivillig/kommunalt og samarbeidstiltaket). Rapport med vurdering av årets søknadsbehandling og tildeling 1. juni 2014 samt omtale i årsrapport.	Fullført	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Implementering av oppfølgings- og losfunksjoner i kommuner rettet mot ungdom i alderen 14-23 år som er i særlig risiko for å avbryte videregående opplæring.	I rute	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Forvalte ny tilskuddsordning for implementering av oppfølgings- og losfunksjoner i kommuner med sikte på å bedre utsatte unges skoleprestasjoner og skolehverdag.	I rute	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Bistå med faglig støtte og følge opp implementeringsarbeidet i kommuner som mottar tilskudd	I rute	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Utarbeide rundskriv for tilskuddsordningen for 2014 i samarbeid med departementet, tilskuddsordning for implementering av losfunksjoner	I rute	
Nye tilskuddsordninger	Tildelingsbrev	Utarbeide utkast til rundskriv for 2015, tilskuddsordning for implementering av losfunksjoner	I rute	

Handlingsplaner og strategier	Tildelingsbrev	Et liv uten vold. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017: o Tiltak 15 o Tiltak 17 o Tiltak 27	I rute	For rapportering på enkelttiltak, se vedlegg
Handlingsplaner og strategier	Tildelingsbrev	Handlingsplan mot voldtekt 2012-2014: Tiltak 5 o Tiltak 10 o Tiltak 18 o Tiltak 20	o I rute	For rapportering på enkelttiltak, se vedlegg
Handlingsplaner og strategier	Tildelingsbrev	Likestilling 2014. Regjeringens handlingsplan for likestilling mellom kjønnene: o Tiltak 33 o Tiltak 37 o Tiltak 50 o Tiltak 55 o Tiltak 61	I rute	For rapportering på enkelttiltak, se vedlegg. Tiltak 61: Flere mangler ved eksisterende statistikkgrunnlag over fordelingen av økonomiske ressurser mellom kjønnene. Bufdir har kontakt med SSB om dette og vil skissere løsninger.
Handlingsplaner og strategier	Tildelingsbrev	Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet (2013-2016): Tiltak 10 o Tiltak 12 o Tiltak 14 o Tiltak 20 o Tiltak 21	o I rute	For rapportering på enkelttiltak, se vedlegg
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Bufdir skal vurdere å stille sosiale krav i anskaffelser hvor det antas å være høy risiko for brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter. I vurderingen bør det legges vekt på muligheten for å følge opp kravene som stilles, og om kontrakten er av en slik varighet og størrelse at kontroll med kravene er mulig. Som en del av den årlige rapporteringen, skal virksomheten oppgi om det er stilt krav i en eller flere av deres anskaffelser, og i tilfelle hvilke kontrakter.	I rute	Se omtale i årsrapport
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Som en del av BLDs sikkerhets- og beredskapsarbeid for å forebygge uønskede hendelser og minimere konsekvensene dersom slike hendelser skulle oppstå, forventer departementet at Bufdir har utarbeidet nødvendige beredskapsplaner og hvert år har beredskapsøvelser.	Fullført	
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	I de tilfeller hvor det er tatt opp konkrete forhold fra Riksrevisjonen, skal Bufdir iverksette nødvendige tiltak slik at de forhold som påpekes blir rettet opp. Direktoratet skal i etatsstyringsmøtene orientere om hvordan eventuelle merknader er blitt eller vil bli fulgt opp, og oversende departementet kopi av svarbrev til Riksrevisjonen når korrespondansen går direkte mellom Riksrevisjonen og direktoratet.	I rute	Se omtale i årsrapport
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Riksrevisjonen påpekte i sin revisjon av skoletilbudet til barn på barnevernsinstitusjon at det er betydelige forskjeller når det gjelder barnevernsbarns skolegang i de ulike institusjonene. Bufdir skal ha fokus på å etablere et godt samarbeid mellom skole og barnevern, og bidra til at barn og unge med tiltak i det statlige barnevernet får et godt skole- og opplærings tilbud. Direktoratet skal orientere om dette arbeidet i etatsstyringsmøtene.	I rute	
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Bufdir skal ha egne varslingsrutiner	Fullført	Varslingsrutine for Bufetat ble utarbeidet og godkjent i 2008. På bakgrunn av behov for utdyping av anonyme varsler og samkjøring med andre retningslinjer (som rutine håndtering av mobbing, trakassering og utilbørlig oppførsel), ble revisjon av rutinen påbegynt i 2014.
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Personalforvaltning og internkontroll. Redegjøre kort for inkluderende arbeidsliv, seniorperspektivet og øvrig personalforvaltning	Fullført	Se omtale i årsrapport
Fellesføringer til BLDs underliggende virksomheter	Tildelingsbrev	Aktivitets- og redegjørelsesplikter. Oppfølging av likestillingsloven, diskrimineringsloven om etnisitet, diskrimineringsloven om seksuell orientering og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven - Velleder fra FADO skal følges.	Fullført	Se omtale i årsrapport
Rapportering og resultatoppfølging	Tildelingsbrev	Fellesføring for statlige virksomheter for 2014: Redusere og fjerne "tidstyver" i forvaltningen.	Fullført	
Rapportering og resultatoppfølging	Tildelingsbrev	Statlige virksomheter skal i forbindelse med årsrapporten for 2014 rapportere til eget departement om arbeid med fjerning av "tidstyver". Det vil si effektivisering av egen drift, regelforenklning og andre gjennomførte forenklingstiltak i egen virksomhet og overfor innbyggere, næringsliv og offentlige virksomheter.	Fullført	
Rapportering og resultatoppfølging	Tildelingsbrev	I tillegg bes virksomhetene innen 1. september 2014 om å foreslå forenkling av regelverk eller prosedyrekrav fastsatt av andre som skaper "tidstyver" for virksomheten.	Fullført	

Tillegg til tildelingsbrev 2014	Kolonne1	Oppdrag	Status	Merknad
Tillegg 1	Tildelingsbrev, tillegg 1	Bufdir/Deltasenteret skal utarbeide forslag til kravspesifikasjon som skal brukes i en eventuell utlysning for et talegjennkjenningsystem på norsk. Kravspesifikasjon skal være ferdig innen 15. august 2014 og vil gjennomgå en høringsrunde til berørte departementer.	Fullført	
Tillegg 1	Tildelingsbrev, tillegg 1	BLD viser til tillegg nr. 7 til tildelingsbrev 2013 der direktoratet blant annet fikk i oppdrag å kartlegge fosterforeldres rammevilkår (oppdrag A). Departementet ønsker å utvide dette oppdraget. Kartleggingen og vurderingen bes levert som et tillegg til deloppdrag A om kartlegging av fosterforeldres rammevilkår innen 1. juni 2014.	I rute	Etter avtale med BLD leveres oppdraget i februar 2015.

Tillegg 1	Tildelingsbrev, tillegg 1	Tiltak knyttet til Barndommen kommer ikke i reprise: o Tiltak 3 o Tiltak 7 o Tiltak 8 o Tiltak 9 o Tiltak 11 o Tiltak 14 o Tiltak 17 o Tiltak 18 o Tiltak 20 o Tiltak 23 o Tiltak 25 o Tiltak 26 o Tiltak 27 o Tiltak 29 o Tiltak 31 o Tiltak 36 o Tiltak 37 o Tiltak 40	I rute	For rapportering på enkelttiltak, se vedlegg
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal sørge for at det arrangeres fylkesbaserte dialogkonferanser rette mot ansatte i barnevern- og skolesektoren. Konferansen bør arrangeres i samarbeid med andre aktører.	I rute	Bufdir samarbeider med fylkesmennene om de fylkesvise dialogkonferansene. Samtlige konferanser vil bli avholdt i tidsrommet 20.01.15 – 19.01.15.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal sørge for at det utvikles og gjennomføres et obligatorisk opplæringsprogram for ansatte i statlige institusjoner og fosterhjemstiltak. Opplæringsprogrammet skal også tilbys private leverandører.	Fullført	Delprosjektet ble påbegynt høsten 2014. Det er utarbeidet et mandat for delprosjektet, og et grunnlagsdokument med forslag til løsning som skal ligge til grunn for beslutning av det videre arbeidet.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal fortsette arbeidet med å innføre funksjonen skoleansvarlig ved alle statlige institusjoner. Innen utgangen av første halvår 2014 skal alle statlige institusjoner ha en skoleansvarlig med ansvar for tiltak som styrker beboernes skole- og utdannings situasjon.	Fullført	
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal sørge for at det utarbeides en kunnskapsbasert, faglig veileder som tydeliggjør samarbeidsflater og gir eksempler på gode samarbeidsmodeller mellom skole, barnevern, barn og unge og deres omsorgspersoner.	I rute	Arbeidet med veilederen ferdigstilles høsten 2015. Arbeids- og referansegruppe, som sikrer bredde hva gjelder representasjon av praksisfeltet og brukere, er etablert. Veilederen skal hovedsakelig være nettbasert. Det vil også bli laget en mer komprimert skriftlig utgave av veilederen.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal delta i et forpliktende direktoratsamarbeid for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Arbeidet koordineres av Udir.	I rute	
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Holdninger blant ansatte i skole og barnevern til skolegang og høyere utdanning for barn i barnevernet skal kartlegges. Bufdir skal sørge for at en første kartlegging skjer i løpet av 2014.	I rute	Kartlegging er gjennomført november/desember 2014, og rapport fra undersøkelsen vil foreligge i mars 2015.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal sørge for at det utarbeides et system for sammenstilling av henholdsvis barnevern- og utdanningsstatistikk.	I rute	Delprosjektet ble påbegynt høsten 2014. Bufdir har satt seg inn i hva som finnes av barneverns- og utdanningsstatistikk i dag, og hvilke indikatorer det bør sees på. Det videre arbeidet vil bestå av å sette oppdraget ut til et forskjemiljø for tilgang til riktige datasett.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal bistå Udir i arbeidet med kartlegging av alternative opplæringstilbud for barn i institusjon.	I rute	Bufdir har bidratt, og Udirs undersøkelse sendes ut tidlig i 2015.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal utrede om prosjektene "Los" og "On the Way Home" kan danne grunnlag for et nytt hjelpetiltak i barnevernet, for eksempel i form av familiekonsulenter.	I rute	Delprosjektet ble påstartet høsten 2014. For å kunne løse oppdraget på en tilfredsstillende måte er det nødvendig med forskerbistand. Da tiltakene krever ulike løsninger, vurderes det å avholde en forskerworkshop der hensikten er bistand til å skrive gode bestillinger og oppdrag til utlysingen av de tre ulike forskningsoppdragene som er identifisert.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal vurdere en eventuell videreføring av prosjektet "Sammen for læring" i Bergen og eventuell igangsetting av prøveprosjekter i andre større byer.	I rute	Samme som over.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal utrede egnetheten til prosjektet "The Letterbox Club", en bokklubb for barn i fosterhjem, i Norge, også med hensyn til målgruppe.	I rute	Samme som over.
Tillegg 3	Tildelingsbrev, tillegg 3	Bufdir skal i samarbeid med BLD utarbeide en plan for formidling fra satsingen på skole for barn i barnevernet.	I rute	Dialog med BLD er etablert.
Tillegg 4	Tildelingsbrev, tillegg 4	Bufdir skal delta i arbeidet med å etablere et forpliktende samarbeid om utsatte barn og unge under 24 år med mål om at flere skal lykkes i skolen og fullføre videregående opplæring. Arbeidet koordineres av Udir.	I rute	
Tillegg 4	Tildelingsbrev, tillegg 4	Bufdir skal utlyse åpen konkurranse for ideelle for å inngå nye korttidskontrakter for kjøp av institusjonsplasser.	Fullført	Kontraktene er tildelt og sendt ut for signering
Tillegg 4	Tildelingsbrev, tillegg 4	Bufdir skal vurdere konsekvensene av at man i anbudsgrunnlaget åpner for at avtalene kan forlenges med ett år.	Fullført	
Tillegg 5	Tildelingsbrev, tillegg 5	Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner av 29. november 2007 med endringer av 15. september 2009". BLD tar sikte på å revidere forskriften i 2014. Bufdir får med dette i oppdrag å gjennomgå dagens forskrift i tråd med det som er nevnt over. Forslag til revidert forskrift sendes til BLD innen fredag 13. juni.	Fullført	
Tillegg 6	Tildelingsbrev, tillegg 6	Samarbeid med Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag (NUFHO). Bufdir bes om å oppnevne en kontaktperson for NUFHO og å vurdere hvordan det er mest hensiktsmessig å samarbeide med rådet. Herunder skal direktoratet vurdere om det er hensiktsmessig å delta som observatører på møter i utvalget. Departementet ber om tilbakemelding om kontaktperson innen 6. juni 2014, og en tilbakemelding om direktoratets vurdering av videre samarbeid med utvalget innen 1. august 2014.	I rute	
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	BLD ber Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet om å utvikle og prøve ut opplegg for veiledning av foreldre som har en bekymring overfor sine barn knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme. Program for foreldreveiledning legger til rette for at foreldre kan møtes, og sammen med sertifiserte veiledere, ta opp utfordringer, drøfte ulike spørsmål og utveksle erfaringer. Det må påregnes tett og løpende kontakt mellom direktoratet og departementet. Bufdir tildeles 600 000 kroner i 2014 til dette arbeidet.	I rute	Arbeidet er i gang. Referansegruppen er under etablering, og arbeidet med å etablere et kunnskapsgrunnlag og utvikle et veiledningsopplegg vil bli ferdigstilt i løpet av første halvår 2015.

		Familievernet skal gi bedre oppfølging av foreldre der barnevernet har overtatt omsorgen for barnet. I tillegg er det aktuelt for familievernet å videreutvikle tiltak som samtalegrupper slik at foreldrene kan dra nytte av å dele erfaringer, følelser og opplevelser med andre i samme situasjon. Disse gruppene bør i tillegg ha et kurspreget innhold som foreldreveiledningsprogrammet ICDP. Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn bør inngå som en del av oppfølgingen. Bufdir tildeles 6,9 mill. kroner i 2014 til dette arbeidet. Midlene skal benyttes til opprettelse av nye stillinger i familievernet for å øke kapasiteten i rådgivnings- og behandlingsvirksomheten.	I rute	Se årsrapporten
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Bufdir gis i oppdrag å utrede konsekvenser av å likestille alle private aktører som staten kjøper barnevernstiltak fra.	Fullført	
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Bufdir gis i oppdrag å vurdere utvikling av en portal der bl.a. innhold, mål for kvalitet og pris på barnevernstiltakene fremgår. Pris for statlige barnevernstiltak må beregnes slik at de er sammenlignbare, for eksempel basert på anslått stykkpriskostnad. Det må også anslås kostnader ved å utvikle og drifte en slik portal. Frist 15. november	Fullført	
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Oppgaver i forbindelse med Riksrevisjonens rapport om barnefattigdom: Riksrevisjonen anbefaler et bedre samarbeid mellom direktorat som har oppgaver overfor utsatte barn og unge. Bufdir og Avdir har startet et samarbeid om tilskuddsforvaltning og arbeid mot barnefattigdom. Bufdir skal i september revidere rundskriv som regulerer Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom. Bufdir bes om å samarbeide med Avdir om å harmonisere regelverket inn mot tilskuddsåret 2015. Bufdir bes også om å vurdere om IMDI kan involveres i samarbeidet mellom direktoratene på en hensiktsmessig måte.	I rute	Rundskriv fullført. Resterende er løpende aktivitet som er i rute. Integreringsperspektivet ble tatt inn i rundskrivet igjen i 2015.
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Arrangere hovedkonferanse for BKV 25-årsdag: Beskyttelse av barn mot vold og seksuelle overgrep	Fullført	
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Bistå kommunenes arbeid ved å utvikle indikatorer på barnefattigdom. Indikatorne skal gjøre det enklere å identifisere barn og familier i målgruppen. Formålet er å gjøre kommunene bedre i stand til å målrette sin innsats ovenfor barn og ungdom i fattige familier, og å etablere flere og bedre tiltak.	I rute	Fagmøte med BLD avholdt. Departementet meddelte at de vil redigere oppdragsteksten. Bufdir er i rute med tanke på å tilgjengeliggjøre statistikk og oversikter som kommunene kan benytte.
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Vurdere hvordan behovet for evaluering av tiltak og planer innenfor den Nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom kan gjennomføres. Formålet med systematisk evaluering er å bidra til å avdekke beste praksis, bidra til videreføring av tiltak som virker, og styrke målretting av innsatsen. Riksrevisjonen skriver at bare en av ti kommuner har evaluert tiltakene sine, og det er mangel på kunnskap om metoder og gode løsninger i arbeidet.	I rute	Evaluering ble tatt opp i fagmøte med departementet. Bufdir mener det bør utlyses oppdrag med å evaluere tilskuddsordningen i 2016 når ordningen har fungert i 2 år. Bufdir har strammet vesentlig inn på evalueringkrav på enkelttiltak som gis tilskudd. Effekten av dette vil først bli synlig i rapporteringen for 2015.
Tillegg 7	Tildelingsbrev, tillegg 7	Sørge for at det etableres arenaer for erfaringsutveksling mellom kommuner og frivillige organisasjoner i arbeidet med barnefattigdom. Formålet med erfaringsutvekslingen skal være å diskutere virkemidler og tiltak som øker deltakelsen for sosialt og økonomisk vanskeligstilte barn og ungdom. Møtene bør også brukes til å spre ny kunnskap om barnefattigdom.	I rute	Bufdir foreslo i fagmøte at det i 2015 bevilges midler til en nettverkskonferanse for kontaktpersoner i kommunene og en regional konferanse hvor kommuner og frivillige inviteres.
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	BLD ber om at Bufdir gjennomgår og reviderer regelverk for tilskuddsordningene på kapittel 846 og 847, samt omarbeider disse til rundskrivsform.	Fullført	
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	Begrunne og foreslå styringsparametere og resultatkrav som er dekkende for å dokumentere måloppnåelse i MultifunC.	Velg status	Oppdraget er bortfalt etter samtale med departementet.
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	Vurdere hvordan kapasitetsutnyttelse må tilrettelegges/defineres i kontekststøttede tiltak som MultifunC, sett i lys av forsvarlighetskravet og MultifunCs særegenhet.	Velg status	Oppdraget er bortfalt etter samtale med departementet.
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	Vurdere hvorvidt beleggspersent bør/skal være en del av et styringsparameter, hvilket nivå det bør ligge på og hvilke andre styringsparameter og resultatkrav som bør inngå for å måle om tiltaket har effekt og om institusjonene drives effektivt	Velg status	Oppdraget er bortfalt etter samtale med departementet.
Tillegg 10	Tildelingsbrev, tillegg 10	Departementet har besluttet at alle tilskuddsordninger Bufdir forvalter for oss skal reguleres gjennom rundskriv fra Bufdir fra og med 2015. Vi ber Bufdir sørge for at alle tilskuddsordninger på barne-, familie- og oppvekstområdet blir regulert gjennom rundskriv. Endringer av regelverk skal forelegges BLD for godkjenning før midlene utlyses på Bufdir's hjemmeside. Søknadsfrist skal avtales med departementet.	Fullført	
Tillegg 10	Tildelingsbrev, tillegg 10	Departementet gir Bufdir i oppdrag å utarbeide utkast til revisjon av rundskriv Q1045 Saksbehandling ved søknad om innenlands- og utenlandsadopsjon og særlig om skjønnsutøvelse ved innenlandsadopsjon.	Fullført	
Tillegg 10	Tildelingsbrev, tillegg 10	Departementet gir med dette Bufdir i oppdrag å utarbeide utkast til revisjon av rundskriv Q-05/2004 Om statsrefusjon for kommunale barnevernutgifter for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. I tillegg bes direktoratet om å utarbeide utkast til ny blankett.	Fullført	
Tillegg 11	Tildelingsbrev, tillegg 11	Likestilling 2014: oppsummering av handlingsplan innen 19.12.2014	Fullført	
Tillegg 11	Tildelingsbrev, tillegg 11	Forprosjektet "Key indicators of Accessibility for the UN CRPD": analyse av indikatorer og drøfting av problemstillinger.	I rute	
Tillegg 11	Tildelingsbrev, tillegg 11	Beijing+20-jubileet i samarbeid med fokus: forslag til hvordan midler kan benyttes innen 5 november 2014.	Ikke fullført	Utsatt til 2015. Meldt til BLD.

Tillegg til tildelingsbrev 2012/2013	Kolonne1	Oppdrag	Status	Merknad
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	Samarbeidsforumet psykisk helse og barnevern	I rute	
Tillegg 9	Tildelingsbrev, tillegg 9	Rundskriv om samarbeidet mellom psykisk helse og barnevern	I rute	Rundskrivet er i slutfasen.
Tildelingsbrev 2012	Nye oppgaver og andre føringer	Overta ansvar for blanketter etter ekteskapsloven, herunder vedlikehold og oppdatering	Velg status	I 2014 har det ikke vært foretatt noen endringer i blanketter etter ekteskapsloven.
Tillegg 7 til tildelingsbrev 2013	Nytt oppdrag	Kartlegge fosterforeldres økonomiske rammevilkår.	Fullført	Levert august 2014
Tillegg 7 til tildelingsbrev 2013	Nytt oppdrag	Evaluere bruken av statlige fosterhjem, fosterhjem engasjert av private leverandører, fosterhjem engasjert av ideelle aktører og kommunalt forsterkede fosterhjem.	Fullført	Levert januar 2015

Vedlegg 2.1 til årsrapport 2014 Økonomirapport

Kapittel 842 Statlig forvaltning av familievernet (jf. Kap. 3842)

Rapportering for bruk pr. 31.12.14

Beløp i 1 000 kroner

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Lønn og drift	219 524	230 756	238 854	8 098
Post 21 Spesielle driftsutgifter	16 802	15 960	25 667	9 707
Post 70 Tilskudd til kirkens famvk.	139 033	148 171	145 248	-2 923
Utgifter, kap. 842	375 359	394 887	409 769	14 882
Post 15-18 Div refusjoner	-4 571	-6 467	0	6 467
Utgifter fratrukket refusjoner	370 788	388 421	409 769	21 348
Post 01 Div. inntekter	-912	-390	-637	-247
Netto resultat, kap. 842/3842	369 876	388 031	409 132	21 101

Kapittel 855 Statlig forvaltning av barnevernet (jf. Kap. 3855)

Beløp i 1 000 kroner

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Lønn og drift	3 639 265	3 688 677	4 100 931	412 254
Post 22 Kjøp av private barnev. tj.	1 910 157	2 073 172	1 777 359	-295 813
Post 60 Tilskudd til kommunene	384 633	385 237	192 207	-193 030
Utgifter, kap. 855	5 934 055	6 147 086	6 070 497	-76 589
Post 15-18 Div. refusjoner	-140 455	-126 851	0	126 851
Utgifter fratrukket refusjoner	5 793 600	6 020 235	6 070 497	50 262
Post 01 Div. inntekter	-19 745	-23 743	-22 873	870
Post 02 Barnetrygd	-3 069	-2 339	-3 833	-1 494
Post 60 Kommunale egenandeler	-924 124	-1 065 044	-1 087 864	-22 820
Inntekter	-946 938	-1 091 126	-1 114 570	-23 444

Vedlegg 2.2 til årsrapport 2014 Økonomirapport

Kapittel 856 Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige personer

Rapportering forbruk pr. 31.12.14

Beløp i 1 000 kroner

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Lønn og drift	185 980	184 292	177 887	-6 405
Utgifter, kap. 856	185 980	184 292	177 887	-6 405
Post 15-18 Div. refusjoner	-7 897	-8 611	0	8 611
Utgifter fratrukket refusjoner	178 084	175 680	177 887	2 207
Post 01 Div. inntekter	205	-249	0	249
Netto resultat, kap. 856/3856	178 289	175 431	177 887	2 456

Kapittel 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (jf. Kap. 3858)

Beløp i 1 000 kroner

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Driftsutgifter	239 575	235 981	238 906	2 925
Post 21 Spesielle driftsutgifter	19 078	13 189	13 959	770
Post 22	50 329	36 743	39 198	2 455
Utgifter, kap. 858	308 983	285 913	292 063	6 150
Post 15-18 Div. refusjoner	-3 916	-7 682	0	7 682
Utgifter fratrukket refusjoner	312 899	293 594	292 063	-1 531
Post 01 Diverse inntekter	-6 250	-3 051	-4 330	-1 279
Netto resultat, kap. 858/3858	306 649	290 544	287 733	-2 811

Kapittel 859 Ung i Europa (jf. Kap. 3859)

Beløp i 1 000 kroner

Konto	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
Post 01 Driftsutgifter	9 391	8 964	8 480	-484
Utgifter, kap. 859	9 391	8 964	8 480	-484
Post 15-18 Div. refusjoner	-9	-997	0	997
Utgifter fratrukket refusjoner	9 400	9 960	8 480	-1 480
Post 01 Diverse inntekter	-6 250	5 650	0	-5 650
Netto resultat, kap. 859	3 150	8 964	8 480	-484

Vedlegg 2.3 til årsrapport 2014 Økonomirapport

Prosjekt- og tilskuddsmidler
Rapportering forbruk pr. 31.12.14

Beløp i 1 000 kroner

Kapittel	Betegnelse	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Tildelt budsjett 2014	Avvik
764/21	Psykisk helse, spesielle driftsutgifter	14 105	17 455	17 145	-310
800/01	Midler til administrasjon av tilskuddsordninger	0	481	500	19
821/21	Spesielle driftsutgifter	500	700	700	0
821/62	Kommunale innvandrertiltak - tilskudd til bo- og støttetilbud for unge over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap	10 500	11 794	12 200	406
840/21	Krisetiltak. Spesielle driftsutgifter	2 820	3 160	3 540	380
840/61	Krisetiltak. Tilskudd til incest- og voldtekstsentre	76 801	75 746	76 000	254
840/70	Krisetiltak. Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv.	7 145	7 370	7 508	138
841/21	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Møklingsgodtgjørelse	10 337	9 789	11 364	1 575
841/22	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Opplæring, forskning, utvikling mv.	3 664	4 306	4 600	294
841/70	Samlivsbrudd- og konfliktløsning. Tilskudd samlivstiltak	3 054	3 951	4 000	49
846/21	Spesielle driftsutgifter	8 607	3 712	4 264	552
846/60	Tilskudd til likestillingssarbeid i kommunal sektor	1 898	0	0	0
846/70	Tilskudd	12 580	11 158	11 141	-17
846/72	Tiltak for lesbiske og homofile	10 059	10 481	10 411	-70
846/73	Tilskudd til likestillingssentrene	5 824	6 008	6 028	20
847/21	Spesielle driftsutgifter	13 698	7 078	9 603	2 525
847/70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	171 802	177 910	177 894	-16
847/71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming	1 306	7 084	5 160	-1 924
847/72	Tilskudd	13 850	14 489	14 490	1
852/70	Adopsjonsstøtte	7 466	6 535	6 794	259
853/01	Midlertidig styrking av kapasiteten til drift av fylkesnemndenes IKT- løsning	800	800	800	0
854/21	Spesielle driftsutgifter	13 462	23 455	29 950	6 495
854/50	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	2 731	8 834	12 800	3 966
854/61	Familievernet, utvikling i kommunene	4 429	28 251	28 650	399
854/65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	1 860 638	792 564	797 334	4 770
854/71	Utviklings- og opplysningsarbeid. Tilskudd til organisasjoner i barnevernet og tilskudd til utviklings- og samhandlingsprosjekter i barnevernet. Prosjektsamarbeidet i Barentsregionen, og program for utsatte barn og unge i Barentsregionen (CYAR) i regi av Bufetat Region nord	20 798	28 622	28 820	198
854/72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	57 444	60 666	61 105	439
855/21	Spesielle driftsutgifter	18 096	18 595	23 408	4 813
857/21	Barne- og ungdomstiltak, spesielle driftsutgifter	168	2	150	148
857/60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	64 689	25 132	25 456	324
857/61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	0	114 303	116 000	1 697
857/70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	109 510	111 635	111 259	-376
857/71	Utviklingsarbeid	300	1 391	0	-1 391
857/79	Tilskudd til internasjonalt ungdomsarbeid m.v.	7 314	7 290	7 315	25
Sum		2 536 394	1 600 748	1 626 389	25 641



Vedlegg 4 til årsrapport 2014

Enslige mindreårige asylsøkere

4.1 Utflytting fra omsorgssentre

Rapportering pr. 31.12.2014

Oversikt over barn i omsorgssenter (OS)	Antall
Barn i OS ved periodens start (01.01.2014)	68
Barn inn i perioden	188
Barn ut i perioden	146
Barn i OS ved periodens slutt (31.12.2014)	110
- Hvorav statlige OS	85
- Hvorav private OS	25

Utflytting - hvor flytter barna	Antall flyttet hittil i år
Bosatt i kommune	94
Andre årsaker *	52
SUM antall barn	146

* Regionen rapporterte 55 barn, men nedjustert til 52 for å få beregningen over til å gå opp.

Andre årsaker er: asylsøker flyttet til UDI-mottak, flyttet til slekt eller overført til kommunalt barnevern. Rømt/forsvunnet, uttransportert i henhold til Dublin-vedtak eller uttransportert til hjemland, annet (eksempelvis flyttet til søsken i mottak).

Gjennomsnittlig botid i omsorgssenter	Måneder
Gjennomsnittlig botid i omsorgssenter for barn som har flyttet ut i løpet av året	4,6

Bosetting i kommunene	Antall bosatt hittil i år
Fosterhjem totalt	10
- hvorav hos slekt	8
- hvorav i ordinært fosterhjem	2
Bofellesskap	84
Hybel med oppfølging*	0
Utredningsenhet	0
Annet	0
Totalt	94

* Kategorien brukes uavhengig av hvem som følger opp barnet på hybelen.

Vedlegg 4.2 Om nasjonalitet, kjønn og alder i omsorgsentre

Rapportering pr.	31.12.2014
------------------	------------

Barn plassert ved omsorgsentrene eller private tiltak siste dag i tertialet

Nasjonalitet	Kjønn	7 år og under	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år og eldre	Sum
Afghanistan	Gutter				1	1	7	20	35	5	1	70
	Jenter				1							1
Albania	Gutter										1	1
	Jenter											0
Egypt	Gutter								1			1
	Jenter											0
Eritrea	Gutter							2	6	1	1	10
	Jenter					1			1			2
Ethiopia	Gutter		1						1	1		3
	Jenter							1		1		2
Iran	Gutter			1						1	1	3
	Jenter											0
Kina	Gutter								1			1
	Jenter											0
Somalia	Gutter								4		2	6
	Jenter	1						1			1	3
Sri Lanka	Gutter							1				1
	Jenter											0
Syria	Gutter					1	1		1			3
	Jenter				1	1					1	3
SUM		1	1	1	3	4	8	25	50	9	8	110

Vedlegg 4.3. Bosettingskommuner

Årsrapportering 2014

Region	Kommunens navn	Antall bosatte			
		1. tertial	2. tertial	3. tertial	SUM
øst	Asker	2	1	2	5
	Bærum	2	0	1	3
	Fredrikstad	1	0	1	2
	Frogn	2	0	1	3
	Gjøvik	0	0	1	1
	Lørenskog	4	0	0	4
	Nesodden	2	1	2	5
	Oppegård	0	0	1	1
	Oslo	2	2	1	5
	Ski	0	0	1	1
sør	Andebu	0	0	2	2
	Arendal	1	0	0	1
	Bamble	1	0	1	2
	Horten	0	0	3	3
	Kongsberg	2	0	0	2
	Kragerø	0	1	0	1
	Larvik	2	1	1	4
	Notodden	0	2	0	2
	Nøtterøy	0	0	1	1
	Porsgrunn	0	1	3	4
	Skien	1	0	0	1
	Tønsberg	0	0	2	2
	Øvre Eiker	1	0	0	1
	vest	Askøy	0	1	0
Bergen		1	2	0	3
Bømlo		0	0	3	3
Lindås		1	0	1	2
Stavanger		0	1	3	4
Voss		1	0	0	1
Midt-Norge		Molde	3	0	0
	Trondheim	3	1	1	5
	Ålesund	2	1	1	4
nord	Alstahaug	0	2	3	5
	Hamarøy	1	1	0	2
	Hammerfest	1	0	0	1
	Ibestad	0	0	3	3
	Nesna	0	1	0	1
Totalt		36	19	39	94

Vedlegg 5 til årsrapport 2014

Rettferdsvederlag og ekteskapsaker

I dette vedlegget følger en nærmere redegjørelse for tall og resultater knyttet til direktoratets løpende oppgaver og oppdrag på ekteskapsfeltet, behandling av saker om fritak for taushetsplikt for forskere, samt behandling av saker om rettferdsvederlag.

Nærmere om behandling av saker etter ekteskapsloven

Saker etter ekteskapsloven	2011	2012	2013	2014
inn	174	197	163	156
ut	154	159	127	144

Tabellen viser antall mottatte saker og antall ferdigbehandlede saker i 2014.

Av de innkomne sakene utgjorde:

- Klager over skilsmisse og separasjonsvedtak og anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser: 69 saker
- Ekteskapsattester: 56 saker
- Godkjenning av vigselstritual: ni saker
- Etterfølgende godkjenning av ugyldige norske ekteskap: fire saker

- Anerkjennelse av ugyldige ekteskap inngått i utlandet: 18 saker
 - Bufdir behandler søknader om anerkjennelse av utenlandske ugyldige ekteskap der den ene parten har en gitt kvalitativ tilknytning til Norge og hvor ekteskapet er inngått i strid med norsk lov, ved at enten en av partene er under 18 år, en av partene har vært representert ved stedfortreder, eller en av partene var gift med en annen på tidspunktet for inngåelse av ekteskapet (bigami).

 - I løpet av 2014 har vi avsluttet 21 saker om anerkjennelse av ekteskap inngått i utlandet. Det ble truffet 20 vedtak i løpet av 2014, og en sak ble trukket. Sju av vedtakene var avslag, sju saker ble innvilget og seks saker ble avvist. Sakene som ble innvilget gjaldt enten bigami eller stedfortrederekteskap. Flere av sakene som ble avvist har kommet inn som søknad om anerkjennelse av ekteskap på grunn av stedfortrederekteskap, ved at folkeregisteret har nektet registrering, eller at UDI har avslått søknad om familieinnvandring på dette grunnlaget. Etter nærmere undersøkelser har direktoratet avdekket at det ikke dreier seg om stedfortrederekteskap og saken har blitt avvist fra Bufdir. Det er uheldig at søkere ikke blir henvist til riktig fremgangsmåte og riktig organ, som følge av ulike vurderinger eller manglende vurderinger av samme forhold. Dette reiser spørsmål om behov for mer samordning mellom offentlige etater som vurderer samme spørsmål enn dagens ordning legger opp til, eller om det eventuelt vil være hensiktsmessig med et felles anerkjennelsesorgan.

Nærmere om behandling av Retttferdsvederlagssaker

Av saker kun etter *St.meld. nr. 24 (2004-2005) Erstatningsordninger for barn i barneheimar og spesialskular for barn med åtferdsvanskar* før 1980, mottok vi 27 saker i 2014.

Til sammen mottok vi 256 søknader om retttferdsvederlag. Dette er en betydelig nedgang fra året før og laveste antall innkomne saker på 10 år. Dette skyldes at de fleste som har kunnet søke etter den tilpassede ordningen med erstatning til tidligere barnehjemsbarn og barn i spesialskoler for atferdsvansker (*St.meld. nr. 24 (2004-2005)*) nå har søkt. Det er saker etter den alminnelige retttferdsvederlagsordningen som nå dominerer. Innvilgelsesprosenten i disse sakene ligger på rundt 30- 35 prosent. Til sammenligning er innvilgelsesprosenten i saker etter den tilpassede ordningen på ca. 95 prosent. Beviskravene i saker etter alminnelig ordning er strengere enn etter den tilpassede ordningen. Hovedårsaken til den lavere innvilgelsesprosenten er likevel at vi i færre tilfeller finner grunnlag for å kritisere barnevernet.

Som vist er det langt flere retttferdsvederlagssaker etter ordinær retttferdsvederlagsordning. Sistnevnte saker har gjennomgående flere påstander i hver søknad. De fleste sakene direktoratet mottar er svært arbeidskrevende og ofte omfangsrrike. Det er vanlig at sakene har et omfang på 500-1000 sider, og saker med flere tusen dokumenter er heller ikke uvanlig.

Alderen på søkerne blir stadig lavere. Til illustrasjon var 37 søkere under 30 år på søknadstidspunktet, og fem av disse er født på 1990- tallet.

Retttferdsvederlag skal være en siste utvei til å få oppreisning. Ordningen er subsidiær i forhold til andre erstatnings- og forsikringsordninger. Har søkeren et krav han eller hun mener ikke er foreldet, skal vedkommende benytte søksmålsadgangen i det ordinære rettssystemet eller eventuelt reise krav mot den ansvarlige direkte. Retttferdsvederlagsordningen skal heller ikke være et fritt valgt alternativ til domstolene.

Med disse utgangspunktene og med den erfaring at søkerne stadig blir yngre kan det stilles spørsmål om ordningen lenger er subsidiær. I tillegg er offentlige myndigheter oppfordret til ikke å påberope seg foreldelse i saker hvor den skadelidte var barn på tidspunktet forholdet skal ha skjedd. Dette betyr at retttferdsvederlag i mange tilfeller blir et foretrukket alternativ til å reise sak mot den ansvarlige. I andre tilfeller har vi sett at søkerne bevisst har ventet med å søke til saken er blitt foreldet. På denne bakgrunn stiller direktoratet spørsmål ved om det er behov for en generell gjennomgang av hva ordningen er ment å dekke.

Bufdir mener også at innvilgelsesprosenten, sett i sammenheng med at sakene er svært ressurskrevende, også nødvendiggjør en gjennomgang for å fastsette klarere vilkår for ordningen.

Bufdir ferdigbehandlet 308 saker i 2014.

År	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saker inn	562	730	829	637	719	480	410	396	370	256
Saker ut	116	243	1198	573	848	741	309	423	516	308

Tabellen viser rettferdsvederlagssaker som er mottatt og ferdigbehandlet per år de siste 10 årene

Saksbehandlingstid

Det er definerte mål for saksbehandlingstiden i saker vedrørende rettferdsvederlag, fastsatt av en regjeringsoppnevnt embetsmannsgruppe. Målet er én måneds saksbehandlingstid for ferdigstilling av saken i Statens sivilrettsforvaltning etter at alle dokumenter er mottatt. Målsettingen for saker som behandles i faginstansene er totalt 14 måneders saksbehandlingstid, hvor faginstansen har 12 måneder til forberedende arbeid.

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for rene 24-saker behandlet i 2014 er 7,9 måneder.
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker behandlet hittil i år er 13,7 måneder.

Restanser

Totalt restanser per 31. desember 2014 er 332 saker. Av disse kom én av sakene inn i 2012 (saken er stilt i bero), 97 i 2013 og 234 i 2014.

Målet var å redusere restansene slik at ingen saker skulle være eldre enn 13 måneder fra 1. januar 2014. Direktoratet er 63 saker fra målet. At vi ikke kom helt i mål skyldes oppgaver på andre fagfelt som har tatt mye tid og ressurser. Det ble imidlertid gjort en betydelig innsats i siste tertial, hvor det ble satt inn ekstra ressurser, for å komme så nær målet som mulig.

Erfaringsbasen

Bufdir opprettet i 2012 en erfaringsbase for rettferdsvederlagssaker. Erfaringsbasen gir Bufdir nyttig informasjon om hvilke forhold det søkes rettferdsvederlag for i nyere tid, noe som vil kunne være viktige innspill til utviklingen av barnevernet. Vi har blant annet egne tall som viser antall søknader hvor det påståtte forholdet er skjedd etter opprettelsen av bufetat. Videre gir erfaringsbasen Bufdir, og andre aktører i rettferdsvederlagssystemet, informasjon om hvordan tilsvarende saker er behandlet tidligere, og sikrer derfor likebehandling av søkere. Erfaringsbasen blir fortløpende oppdatert med nye saker.

Påstand	Antall søknader etter 1992-lovens ikrafttredelse (inkl. etter 2004)	Antall søknader hvor forholdet er skjedd etter 2004	Innvilgelse av saker etter 1992-lovens ikrafttredelse	Innvilgelse av saker hvor forholdet er skjedd etter 2004
Manglende inngripen fra barneverntjenesten	65	4	34	2

Manglende oppfølging fra barneverntjenesten (inkl. ettervern)	63	9	19	1
Feilplassering	15	1	1	0
Omsorgssvikt på institusjon etter 1992	42	2	9	1
Omsorgssvikt i fosterhjem etter 1992	33	1	10	0
Kritikkverdig mye flyttinger under offentlig omsorg	21	5	2	0
Urettmessig inngripen/omsorgsovertakelse	3	0	0	0
Urettmessig tilbakeføring (til familie)	7	0	1	0

Den klart største andelen av søknadene omhandler manglende inngripen og manglende oppfølging fra barneverntjenesten. Det er også i disse sakene hvor andelen innvilgelses er størst.

Påstandene knyttet til opphold i institusjon etter 1992 er mangeartet, men summeres som regel opp under betegnelsene «omsorgssvikt» eller «kritikkverdige forhold». Bufdir ser av søknadene at det også i en del saker anføres fysiske eller seksuelle overgrep under opphold på institusjon. Fysiske og seksuelle overgrep omfattes av voldsoffererstatningsordningen, og søkerne blir henvist til å søke voldsoffererstatning for disse forholdene.

I flere av sakene rettes det kritikk mot barnevernet på grunn av at ungdommene hevder de ble introdusert eller «forsynt» med rus på institusjonen. Noen anfører også at de ble introdusert for annen kriminalitet, i sammenheng med dette klages det også over «slappe rutiner» og ansatte som «så gjennom fingrene» i forhold til problemene. Noen søkere beskriver det som manglende grensesetting, tilsyn og trygghet under oppholdet.

Andre har nærmest motsatte anførsler, og hevder at rutinen var for strenge, de opplever å ha vært utsatt for krenkende behandling fra ansatte, ulovlig tvangsbruk, isolering og «regimer» som bygger på frykt og hierarki blant ungdommene. Noen beskriver også institusjoner uten omsorg og kjærlighet.

Direktoratet identifiserer også at det er mange påstander fra søkere som har vært i fosterhjem etter 1992. De hyppigste anførselene er forskjellsbehandling av søkere og fosterforeldres biologiske barn, at søkerne har levd med frykt og vært utsatt for psykiske overgrep, og at søkere anfører at penger som var deres eller øremerket dem ble tatt/brukt av fosterforeldrene. Flere har opplevd at de kun var i fosterhjemmet for at fosterforeldrene fikk betalt for det og at det dermed var en mangel på oppfølging, kjærlighet og omsorg. Det er også flere anførsler om alkoholmisbruk i fosterhjem. En del søkere retter også kritikk mot fosterhjemmet på grunn av at de mistet kontakt med sin biologiske familie.

Videre ser vi en del søkere med historier om seksuelle overgrep og fysiske avstraffelser, men disse blir, som nevnt over, henvist til Voldsoffererstatningsordningen.

Som tallene viser har vi mottatt en del søknader som gjelder påstand om omsorgssvikt i institusjon og fosterhjem etter 1992, og hvor flere av søknadene er blitt innvilget. Kun tre søknader gjelder forhold

skjedd etter 2004, og hvor det er innvilget rettsferdsvederlag i én sak. Saken gjaldt opphold i privat barneverninstitusjon.

Fritak for taushetsplikt for forskere

Med virkning fra 1. juli 2013 har Bufdir fått delegert myndighet til å behandle søknader i henhold til forvaltningsloven § 13 d i de tilfeller hvor taushetsplikt er pålagt i henhold til lov om barnevern, lov om adopsjon, lov om familievernkontorer, lov om ekteskap del I og III (de deler av loven som Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet forvalter) og lov om registrert partnerskap (i kraft 1.august 1993, opphevet 1.januar 2009.)

Bufdir har i 2014 behandlet og avsluttet til sammen fem saker. Tre av disse ble forelagt Rådet for forskning og taushetsplikt til uttalelse før direktoratets vedtak.

Tre søkere ble gitt tilgang til taushetsbelagte opplysninger, hvorav to til adopsjonsregisteret og én til barnevernregisteret.

Én søknad er avvist til behandling, da Bufdir la til grunn at det ikke var nødvendig å søke om dispensasjon fra taushetsplikten for å få utlevert dataene. Én søker fikk avslag.

Pr. 31.12.14 har seksjonen tre søknader under behandling.

Nærmere omtale av andre oppdrag i 2014

Nasjonalt kompetansemiljø på ekteskapsloven

Bufdir har i 2014 arbeidet med flere prosjekter og oppdrag som kan knyttes til delmål 1.1. Blant annet har Bufdir i tillegg til tildelingsbrev for 2014 nr. 8 fått ansvar for *faglig vedlikehold av saksbehandlersystemet SEP-SKIL ved fylkesmannsembetene, et system for behandling av separasjons- og skilsmisssaker.*

Bufdir fikk i oppdrag å utrede hvordan saksbehandlingssystemet SEP-SKIL ved fylkesmannsembetene kan videreutvikles. Kr 500 000 ble bevilget til formålet. Bufdir samarbeider med Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane for å vurdere hvordan saksbehandlingen og søknadsprosessen i separasjons- og skilsmisssaker kan digitaliseres. En foranalyse er gjennomført, hvor det blant annet har blitt foretatt enkelte juridiske avklaringer. Vi har også besluttet i første omgang å avgrense prosjektet til digitalisering av søknadene om separasjon. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har gjennomført en ROS-analyse av den skisserte løsningen. Førsteutkastet av søknadsskjemaet er nå levert, og tilbakemeldinger på denne gitt til leverandøren.

Det er brukt kr 403 000 på prosjektet i 2014. Avviket i forhold til det bevilgede beløp skyldes at bevilgningen kom sent i året, noe som medførte en viss forsinkelse i fremdriftsplanen. Prosjektet vil fortsette i 2015. Det er tidligere anslått at en digitalisering av delprosesser vil ha en kostnadsramme på 2,5 mill. kroner.

Bufdir har også laget utkast til nytt rundskriv Q -20 til ekteskapsloven og avholdt seminar for fylkesmenn og folkeregistermyndigheter om problemstillinger på ekteskapsfeltet.

1 Oversikt over nye søknader om adopsjon

Tabell 1.1 Antall nye søknader om forhåndssamtykke (alle)

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Antall nye søknader – gifte søkere	116	30	45	26	22	239
Antall nye søknader – enslige søkere	1	3	2	0	0	6
Sum	117	33	47	26	22	245

Ekstratabell 1.1.1 - fordelt i kategorier Antall nye søknader om forhåndssamtykke

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Førstegangssøkere	55	21	16	11	10	113
Annengangssøkere	9	5	10	3	1	28
Tredjegangssøkere	0	0	0	0	1	1
Fjerdegangssøkere (+ eventuelle flere)	0	0	0	0	0	0
Nye søknader etter 4 år	38	7	21	12	10	88
Utenom organisasjon (region øst)	15					15
Sum	117	33	47	26	22	245

Ekstratabell 1.1.2 Antall som samtidig søker om søskengodkjenning

	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	11	9	5	4	2	31

Tabell 1.2 Nye søknader om forlengelse av forhåndssamtykkets gyldighetstid

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	80	18	25	10	8	141

Tabell 1.3 Nye søknader om stebarnsadoptsjon, alle søkere

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år	23	8	6	10	3	50
Under 12 år	8	9	8	2	6	33
Under 18 år	8	7	14	10	5	44
Over 18 år	16	16	19	9	9	69
Sum	55	40	47	31	23	196

Ekstratabell 1.3.1 Stebarnsadoptsjon – likekjønnet søker / felles planlagt barn / ukjent donor

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år	13	4	0	4	0	21
Under 12 år	0	0	0	0	0	0
Under 18 år	0	0	0	0	0	0
Over 18 år	0	0	0	0	0	0
Sum	13	4	0	4	0	21

Ekstratabell 1.3.2 Søknader om stebarnsadoptsjon - barn født av surrogatmor

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Antall søknader ulikekjønnede par	2	1	4	4	0	11
Antall søknader likekjønnede par	4	0	0	0	0	4
Sum	6	1	4	4	0	15

Tabell 1.4 Nye søknader om fosterbarnsadoptsjon (ikke medregnet saker etter bvl § 4-20)

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år	3	1	0	1	2	7
Under 12 år	1	0	0	0	0	1
Under 18 år	1	0	2	0	2	5
Over 18 år	4	2	2	1	2	11
Sum	9	3	4	2	6	24

Ekstratabell 1.4.1 Fosterbarnsadoptsjon - søknad om bevilging etter bvl § 4-20

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år	15	9	8	1	4	37
Under 12 år	3	0	0	2	3	8
Under 18 år	4	0	0	0	3	7
Sum	22	9	8	3	10	52

Vedlegg 6 Adopsjonsstatistikk 2014

Tabell 1.5 Nye søknader om anonym norsk adopsjon (samtykkeadopsjoner)

	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	1	0	0	0	0	1

Tabell 1.6 Øvrige søknader om adopsjon av konkret barn

	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	4	0	1	0	0	5

Tabell 1.7 Anerkjennelse utenlandsk adopsjon (region øst)

	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	30					30

2 Oversikt over saker som er behandlet i førsteinstans

Tabell 2.1 Forhåndssamtykke til adopsjon, alle søkere

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke	91	27	48	23	14	203
Avslag	21	2	2	2	2	29
Sum	112	29	50	25	16	232

Ekstratabell 2.1.1 Forhåndssamtykke til adopsjon, bare enslige søkere

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke	2	1	4	0	0	7
Avslag	2	0	0	0	0	2
Sum	4	1	4	0	0	9

Ekstratabell 2.1.2 Nytt forhåndssamtykke til adopsjon etter fire år

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke	35	6	21	11	6	79
Avslag	2	0	0	0	0	2
Sum	37	6	21	11	6	81

Ekstratabell 2.1.3 Forhåndssamtykke til adopsjon, søskengodkjenning

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke til søsken	5	7	3	3	2	20
Avslag	2	0	3	3	0	8
Sum	7	7	6	6	2	28

Ekstratabell 2.1.4 Forhåndssamtykke til adopsjon - utenom godkjent organisasjon (øst)

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke	1					1
Avslag	14					14
Sum	15	0	0	0	0	15

Tabell 2.2 Forlengelse av forhåndssamtykkets gyldighetstid

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forlengelse	73	15	26	10	11	135
Avslag	3	2	2	0	0	7
Sum	76	17	28	10	11	142

Tabell 2.3 Stebarnsadoptsjon, alle søknader

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år - bevilling	26	8	3	9	0	46
Under 12 år - bevilling	1	5	6	1	2	15
Under 18 år - bevilling	9	3	12	3	4	31
Over 18 år - bevilling	21	8	12	3	15	59
Sum - innvilget	57	24	33	16	21	151
Under 7 år - avslag	5	4	3	1	2	15
Under 12 år - avslag	4	2	2	1	2	11
Under 18 år - avslag	1	2	2	2	0	7
Over 18 år - avslag	16	10	6	3	4	39
Sum - avslag	26	18	13	7	8	72
Sum - totalt	83	42	46	23	29	223

Ekstratabell 2.3.1 Stebarnsadoptsjon – likekjønnet søker / felles planlagt barn / ukjent donor

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år - bevilling	18	6	1	5	0	30
Under 12 år - bevilling	1	0	0	0	0	1
Under 18 år - bevilling	0	0	0	0	0	0
Over 18 år - bevilling	0	0	0	0	0	0
Sum - innvilget	19	6	1	5	0	31
Under 7 år - avslag	0	1	0	0	0	1
Under 12 år - avslag	1	0	1	0	0	2
Under 18 år - avslag	0	0	0	0	0	0
Over 18 år - avslag	0	0	0	0	0	0
Sum - avslag	1	1	1	0	0	3
Sum - totalt	20	7	2	5	0	34

Ekstratabell 2.3.2 Stebarnsadoptsjon - barn født av surrogatmor

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Innvilget ulikekjønnede par	3	1	2	3	0	9
Innvilget likekjønnede par	6	0	0	0	0	6
Sum innvilget	9	1	2	3	0	15
Avslag ulikekjønnede par	0	0	0	0	0	0
Avslag likekjønnede par	1	0	0	0	0	1
Sum - avslag	1	0	0	0	0	1
Sum - totalt	10	1	2	3	0	16

Tabell 2.4 Fosterbarnsadoptsjon

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Under 7 år - bevilling	0	1	0	0	2	3
Under 12 år - bevilling	1	0	0	0	1	2
Under 18 år - bevilling	1	0	2	0	0	3
Over 18 år - bevilling	7	4	4	1	2	18
Sum - innvilget	9	5	6	1	5	26
Under 7 år - avslag	0	0	0	0	0	0
Under 12 år - avslag	0	0	0	0	0	0
Under 18 år - avslag	0	0	0	0	0	0
Over 18 år - avslag	2	0	0	0	0	2
Sum - avslag	2	0	0	0	0	2
Sum - totalt	11	5	6	1	5	28

Tabell 2.5 Fosterbarnsadoptsjon - Bevilling bvl § 4-20

	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	16	9	6	1	7	39

Ekstratabell 2.5.1 Herunder antall saker hvor det er fattet vedtak i henhold til bvl § 4-20a (besøkskontakt mellom barnet og de biologiske foreldre etter adopsjonen)

	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Sum	5	4	0	1	0	10

Tabell 2.6 Søknad om anonym norsk adopsjon (samtykkeadopsjoner)

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Innvilget	1	0	0	0	0	1
Avslag	0	0	0	0	0	0
Sum	1	0	0	0	0	1

Tabell 2.7 Øvrige søknader om adopsjon av konkret barn

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Innvilget	3	0	1	0	0	4
Avslag	3	0	0	0	0	3
Sum	6	0	1	0	0	7

Tabell 2.8 Anerkjennelse av utenlandsk adopsjon (øst)

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Innvilget	26					26
Avslag	22					22
Sum	48	0	0	0	0	48

3 Mottatte klagesaker

Tabell 3.1 Mottatte klagesaker - søknad om forhåndssamtykke

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Forhåndssamtykke, gifte	5	2	1	1	1	10
Forhåndssamtykke, enslige	0	0	0	0	0	0
Forhåndssamtykke, ny etter fire år	1	0	2	0	0	3
Forhåndssamtykke, søskengodkjenning	0	0	1	1	0	2
Forhåndssamtykke, utenom org. (øst)	10	0	0	0	0	10
Tilbaketrekking forhåndssamtykke	0	0	0	1	0	1
Forlengelse av gyldighetstid-forh.samt	2	1	1	0	0	4
Sum	18	3	5	3	1	30

Tabell 3.2 Mottatte klagesaker - søknad om stebarnsadoptsjon

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Stebarnsadoptsjon - ordinære	14	12	2	4	4	36
Stebarn - likekjønnet / egetfødt	0	0	1	0	0	1
Stebarn - surrogat	0	0	0	0	0	0
Sum	14	12	3	4	4	37

Tabell 3.3 Mottatte klagesaker - øvrige søknader

Sakstype	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Fosterbarn	0	0	1	0	0	1
Anonym norsk adopsjon (samtykke)	0	0	0	0	0	0
Konkret barn	1	0	0	0	0	1
Anerkjennelse (øst)	10					10
Sum	11	0	1	0	0	12

4 Forberedende klagebehandling i regionen

Tabell 4.1 Klage: Avslag på forhåndssamtykke til adopsjon, alle søkere

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	2	0	0	0	0	2
Opprettholder - oversendt Bufdir	15	1	2	0	1	19
Sum	17	1	2	0	1	21

Ekstratabell 4.1.1 Klage: Avslag på forhåndssamtykke til adopsjon, bare enslige søkere

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	1	0	0	0	0	1
Sum	1	0	0	0	0	1

Vedlegg 6 Adopsjonsstatistikk 2014

Ekstratabell 4.1.2

Klage: Avslag på forhåndssamtykke til adopsjon, ny etter 4 år

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	1	0	0	0	0	1
Sum	1	0	0	0	0	1

Ekstratabell 4.1.3

Klage: Avslag på forhåndssamtykke til adopsjon, søskengodkjenning

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	0	1	1	0	2
Sum	0	0	1	1	0	2

Ekstratabell 4.1.4

Klage: Avslag på forhåndssamtykke til adopsjon, utenom organisasjon (øst)

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0					0
Opprettholder - oversendt Bufdir	10					10
Sum	10	0	0	0	0	10

Ekstratabell 4.1.5

Klage: Tilbaketrekking av forhåndssamtykke til adopsjon

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	0	0	1	0	1
Sum	0	0	0	1	0	1

Ekstratabell 4.1.6

Klage: Avslag om forlengelse av forhåndssamtykkets gyldighetstid

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	1	0	0	0	0	1
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	1	0	0	0	1
Sum	1	1	0	0	0	2

Tabell 4.2

Klage: Bevilling eller avslag på stebarnsadoptions - alle søknader

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	3	5	2	0	2	12
Opprettholder - oversendt Bufdir	11	8	2	4	2	27
Sum	14	13	4	4	4	39

Ekstratabell 4.2.1

Klage: Bevilling eller avslag på stebarnsadoptions – likekj. / felles pl. barn / ukj. d

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	1	0	0	0	0	1
Sum	1	0	0	0	0	1

Ekstratabell 4.2.2

Klage: Bevilling eller avslag på stebarnsadoptions - surrogatsaker

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	0	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0	0	0

Tabell 4.3

Klage: Bevilling eller avslag på fosterbarnsadoptions

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	0	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0	0	0

Vedlegg 6 Adopsjonsstatistikk 2014

Tabell 4.4

Klage: Bevilling eller avslag på anonym norsk adopsjon (samtykkeadopsjon)

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	0	0	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0	0	0

Tabell 4.5

Klage: Bevilling eller avslag over adopsjon av konkret barn

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0	0	0	0	0	0
Opprettholder - oversendt Bufdir	2	0	0	0	0	2
Sum	2	0	0	0	0	2

Tabell 4.6

Klage: Anerkjennelse (øst)

Resultat	Antall ferdigbehandlede saker					
	Øst	Sør	Vest	Midt-Norge	Nord	Totalt
Omgjør	0					0
Opprettholder - oversendt Bufdir	6					6
Sum	6	0	0	0	0	6

Vedlegg 7 til årsrapport 2014 Erasmus + Fylkesoversikt innvilgede prosjekter

Søker/prosjekttype	Innvilget €	Fylke
Europeisk volontørtjeneste - EVS		
Siftelsen Grobunn	44 200	Hedmark
Hardanger og Voss museum	16 235	Hordaland
Voss KFUK - KFUM	8 075	Hordaland
Volda kyrkjelege fellesråd	23 630	Møre og Romsdal
Narviksenteret	97 965	Nordland
EA- internettkafeen på Inderøya	9 605	Nord-Trøndelag
Sund Folkehøgskole	9 860	Nord-Trøndelag
Ungdomstjenesten Steinkjer kommune	14 705	Nord-Trøndelag
Nord-Fron kommune	14 790	Oppland
AIESEC Norge	11 560	Oslo
Aisec Norge	28 985	Oslo
CISV Norge	19 210	Oslo
KFUK-KFUM Global	19 380	Oslo
Kirkelig undervisningsforbund	41 090	Oslo
Norges Skiforbund	9 455	Oslo
Norsensus Mediaforum	9 690	Oslo
Førre Aksdal KFUK KFUM	19 210	Rogaland
Stavanger kommune v/Ungdom og Fritid	38 505	Rogaland
Sveio kommune	22 015	Rogaland
Balestrand ungdomslag	4 865	Sogn og Fjordane
Balestrand ungdomslag	9 890	Sogn og Fjordane
Bremanger kommune	20 980	Sogn og Fjordane
Eid Frivilligsentral	22 015	Sogn og Fjordane
Fjaler kommune	48 795	Sogn og Fjordane
Røde Kors Nordisk United World College	9 605	Sogn og Fjordane
Solund Frivilligsentral	19 585	Sogn og Fjordane
Peder Morset Folkehøgskole	49 205	Sør-Trøndelag
Stavne AK KF	11 645	Sør-Trøndelag
Stavne AK KF	5 100	Sør-Trøndelag
Frivillig Gulset	19 720	Telemark
Frivillig Gulset	19 595	Telemark
Herøya Misjonskirke	19 295	Telemark
Moflata Nærmiljøsentor	19 210	Telemark
Hald Internasjonale senter	17 680	Vest-Agder
Samsen	5 015	Vest-Agder
Stella Polaris	46 135	Vestfold
Tønsberg Kirkelige Fellesråd	39 130	Vestfold
Friends for Understanding	18 905	Østfold
Friends for Understanding	9 555	Østfold
<i>Sum EVS - 39 prosjekter</i>	<i>874 090</i>	<i>14 av 19 fylker</i>

Gruppeutveksling		
Nesodden Idrettsforening	24 624	Akershus
Nesodden Idrettsforening	20 080	Akershus
Arbeidsinstituttet Buskerud, Ringerike	8 760	Buskerud
KJØKKELVIK IDRETTSLAG	25 670	Hordaland
Vevang Vel	23 868	Møre og Romsdal
Rana kulturskole	15 290	Nordland
Overhalla kommune	26 519	Nord-Trøndelag
Østre Toten kommune	34 684	Oppland
AFS Norge Internasjonal Utveksling	18 240	Oslo
DØVEPROSTIET	56 314	Oslo
KREM Rekruttering	18 624	Oslo
Hå kommune . Ungdomsrådet i Hå	9 052	Rogaland
Bremanger kommune	19 699	Sogn og Fjordane
Den norske kirke - Børsa sokn	13 770	Sør-Trøndelag
Malvik kommune	17 230	Sør-Trøndelag
Tromsø kommune v/Tvibit	28 800	Troms
Vest-Agder Røde Kors Distriktskontoret	13 520	Vest-Agder
Arise Together	10 400	Vestfold
De Munnfulle	8 300	Vestfold
De Munnfulle	12 200	Vestfold
Østfold kulturutvikling	15 860	Østfold
Østfold kulturutvikling	19 670	Østfold
<i>Sum gruppeutveksling - 22 prosjekter</i>	<i>441 174</i>	<i>15 av 19 fylker</i>
Opplæring av ungdomsarbeidere		
InterCollege Norge	1 280	Aust-Agder
Nordic Gems	24 164	Hordaland
Narviksenteret	47 138	Nordland
KREM Rekruttering	34 236	Oslo
NiTIN	19 952	Rogaland
NITIN - Nordisk Institutt for Trening og Nettverking	69 923	Rogaland
Balestrand ungdomslag	32 554	Sogn og Fjordane
Balestrand ungdomslag	25 368	Sogn og Fjordane
Leppe-ganespalteforeningen	43 050	Telemark
Medvirkningsagentene	18 975	Vestfold
<i>Sum opplæring - 10 prosjekter</i>	<i>316 640</i>	<i>8 av 19 fylker</i>
Strategiske partnerskap		
Molde kommune	71 715	Møre og Romsdal
Vefsn kommune	257 425	Nordland
Narviksenteret	123 372	Nordland
Ungdom & Fritid	192 315	Oslo
NITIN	143 303	Rogaland
lyk-z og døtre	82 540	Telemark
Innovation Circle Network	125 886	Østfold

<i>Sum strategiske partnerskap - 7 prosjekter</i>	<i>996 556</i>	<i>6 av 19 fylker</i>
Ungdomspolitiske møter		
Europeisk Ungdom	11 250	Oslo
Mangfoldhuset	8 400	Oslo
Norges Sosiale Forum	50 000	Oslo
European Youth Parliament Norway Alumni Associaton	33 970	Troms
<i>Sum ungdomspolitiske møter - 4 prosjekter</i>	<i>103 620</i>	<i>2 av 19 fylker</i>
SUM alle prosjekttyper - 82 prosjekter	2 732 080	18 av 19 fylker

Tiltak	Navn	Ansvarlig	Kontaktperson	Status
1	Skolens rolle i forebygging av vold og seksuelle overgrep skal styrkes	KD	Tone-Kristin.Eng@kd.dep.no	Kunnskap om vold, vold i nære relasjoner og seksuelle krenkelser er tydeliggjort i kompetansemål i læreplanen for ulike fag på bestemte klassetrinn i grunnskolen og vg 1/ vg 2. Igangsatt fra skoleåret 2013/2014.
2	Gjennomgang av dagens informasjons- og kursvirksomhet til barn og ungdom om vold og seksuelle overgrep	BLD (KD) -	maria.andersen@bufdir.no	Gitt som oppdrag til RVTS Sør og skal omfatte: 1) kartlegging av hva som gjøres, 2) faglig vurdering (av ekspertgruppe) og 3) anbefalinger. KD/Udir bidrar med innspill i prosessen. Rapport forventes ferdig mars 2015.
3	Plan for formidling av informasjon om krenkelser, vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom	BLD (KD, HOD, JD) -	beate.aas@ung.no	Det er gjennomført en kartlegging av andre aktører som formidler informasjon til barn og unge om temaene. Det er også innledet dialog og samarbeid med Alarmtelefonen, NKVTS, KRIPOS, ATV og Helsedirektoratet m fl. med tanke på samarbeid og samordning av det videre arbeidet på området. Arbeidet vil fortsette knyttet tiltak 23 b i den nye tiltaksplanen.
4	Styrking av helsestasjons – og skolehelsetjenesten	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Gjeldende veileder for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon- og skolehelsetjenesten er under revisjon og blir oppgradert til retningslinjene for helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Kompetansmiljøer på psykisk helse og RVTS-ene deltar. Vold og overgrep mot barn og unge vil få større fokus enn i gjeldende veileder.
5	Offentlig utvalg om mobbing	KD	Tone-Kristin.Eng@kd.dep.no	Utvalget skal levere en offentlig utredning 1. april 2015

6	Veiledning og støtte til skoler med vedvarende høye mobbetall	KD	Tone-Kristin.Eng@kd.dep.no	Gjennom et eget prosjekt i regi av nasjonale myndigheter mottar skoler og kommuner som ønsker det nå veiledning og støtte gjennom skreddersydde opplegg for å bidra til et godt læringsmiljø. Det nasjonale Læringsmiljøsentret har etablert fire veiledningsgrupper som skal bistå i arbeidet. Eksempler på tiltak er bruk av nettressurser, veiledning i regelverk, oppfølging fra Fylkesmannen, rektorutdanning og tilbud om bistand fra andre eksterne kompetansemiljøer. KD utvider nå læringsmiljøprosjektet målrettet mot mobbing fra 25 til 36 nye skoler i pulje 2. Pulje 2 starter opp i januar 2015. Prosjektet er dimensjonert til 18 kommuner og inntil 36 skoler, og i pulje 2 kan alle fylker få en plass. Dette vil bidra til viktig kompetanseutvikling hos Fylkesmannen.
7	Informasjon til barn om digitale krenkelser	BLD (KD/JD) -	beate.aas@ung.no	Det er gjennomført en kartlegging av andre aktører som formidler informasjon til barn og unge om temaene. Det er også innledet dialog og samarbeid med Alarmtelefonen, NKVTS, KRIPOS, ATV og Helsedirektoratet m fl. med tanke på samarbeid og samordning av det videre arbeidet på området. Arbeidet vil fortsette knyttet tiltak 23 b i den nye tiltaksplanen..
8	Tiltak for barn i risiko 0–6 år	BLD (HOD, KD)	Bufdir	Erfaringene fra Modellkommuneforsøket og Tidlig inn vurderes for videreføring, i samarbeid med Helsedirektoratet.
9	Risikoen for skjevutvikling hos sped- og småbarn 0–2 år skal reduseres	BLD (HOD, KD)	Elise.skarsaune@bufdir.no	Integreres i arbeid i felles arbeidsgruppe med Helsedirektoratet, (tiltak 8, 10 og 12). Dialog med NFPs europeiske representant er videreført, felles prosjektplan under ferdigstilling, og forhandlinger fram mot lisensavtale i avsluttende fase. Det er innledet samarbeid med andre relevante aktører på nasjonalt nivå. Arbeidet videreføres gjennom tiltak 2A i ny tiltaksplan.
10	Sentre for foreldre og barn	BLD	unni.nygaard@bufdir.no	Bufdir har nylig levert en rapport til BLD med anbefalinger til hvordan de faglige anbefalingene fra 2012 om et samlet tilbud til utsatte sped- og småbarn bør følges opp. Sentre for foreldre og barn sin rolle i å utrede og behandle småbarnsfamilier i risiko er særlig omtalt.

11	Tilskudd for kommunene til iverksetting av foreldreveiledning	BLD (FAD)	Ellen.gjeruldsen@bufdir.no	120 kommuner søkte om til sammen 26,4 mill. 16 kommuner fikk midler (ramme: 3,5 mill). Ordningens formål var avgrenset til drift, noe som favoriserte kommuner som allerede har kompetanse og gode planer. En del kommuner (særlig små) synes å mangle kompetanse. Ordningen bør ses i sammenheng med andre, delvis tangerende tilskuddsordninger.
12	Rutinemessige spørsmål for å avdekke vold og seksuelle overgrep mot gravide	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Retningslinje for svangerskapsomsorgen er oppdatert på temaet "hvordan avdekke vold mot gravide", hvor det fremkommer at alle gravide skal spørres om nåværende og tidligere erfaringer med vold. Det er behov for implementering.
13	Avdekking i helsetjenesten av mishandling av barn	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Arbeid med å utvide Håndbok for helsepersonell ved mistanke om fysisk mishandling pågår. Arbeidet er noe forsinket, blant annet på grunn av omlegging av NKVTS sine nettsider. Forventes ferdig våren 2015.
14	Kommuneansattes kompetanse om å samtale med barn skal styrkes	BLD (HOD)	Pal.Molin@helsedir.no	Oppdraget var en del av RVTS-enes tilskuddsbrev i 2014 og videreføres i 2015. Opplæringen starten høsten 2014. Fordrer nært samarbeid med landets fylkesmenn.
15	Psykisk helsevern for barn og ungdom - styrket innsats for å avdekke	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Omtale av vold og seksuelle overgrep vurderes fortløpende ved utarbeidelse av nye veiledere og retningslinjer. Avd. psykisk helsevern og rus har innsendt et endringsforslag på tiltaket, da tiltak 15 er en naturlig del av arbeidet med utarbeidelse av retningslinjer og veiledere.
16	Overgrepsmateriale på nett – styrket innsats for å avdekke	JD	Kathinka.Steenstrup@politiet.no	Operasjon SHARE i regi av Kripas, førte til 93 straffesaker. Kripas ser at det har stort omfang og at det er behov for forsterka innsats. Nye tiltak er tatt inn i ny tiltaksplan (tiltak 13 Politiets innsats på nett). Det er foretatt en gjennomgang av den såkalte Faremo-rapporten fra 2007 for å se på hvilke tiltak herfra som bør følges opp. Tiltaket ses i sammenheng med IKT-kriminalitet generelt.
17	Kommunenes arbeid med barns traumer, herunder vold og seksuelle overgrep, skal styrkes	HOD (BLD)	Pal.Molin@helsedir.no	Det pågår et samarbeid med KS om bedre samordning i tilbudet til barn med psykiske vansker. Rammen for midler til kommunepsykologer ble økt i 2014. Tiltaket ble diskutert på møte med kompetansemiljøer i juni og inngikk i deres tilskuddsbrev for 2014. Tiltaket er ikke videreført i ny tiltaksplan.

18	Styrke behandlingstilbudet til unge voldsutøvere og barn utsatt for vold og seksuelle overgrep	BLD	Christin.dietrichson@bufdir.no	Bufdirs har utarbeidet en plan som ble oversendt BLD i april. Oppdraget ses i sammenheng med planen for å styrke tilbudet til voksne voldsutøvere. Implementeringen starter i 2015.
19	Sikre tilstrekkelig spesialisthelsetjenestetilbud til barn som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	TF-CBT prosjektet er et implementeringsprosjekt lagt til NKVTS, og er en behandlingsform for barn og unge som har opplevd traumer eller overgrep. Det arbeides med å finne gode løsninger for finansiering/forankring ut prosjektperioden (ut 2017), samt hvordan tilbudet kan videreføres i ordinær drift. Hdir har gjort en vurdering av Barneombudets forslag til styrket sosialpediatrisk kompetanse, som er oversendt HOD.
20	Kartlegging av dagens behandlingstilbud	BLD (HOD)		Oppdrag gitt til NKVTS i tilskuddsbrev. Møte med Helsedirektoratet, Bufdir og NKVTS bl a om dette oppdraget i august.
21	Ventetiden for dommeravhør skal reduseres gjennom økning av kapasiteten	JD	Kathinka.Steenstrup@politiet.no ingunn.roe@politiet.no	Politidistriktene gjennomfører nå en innsats for å få ned ventetiden for dommeravhør. 10. september hadde gjennomsnittlig ventetid gått ned fra 52 til 45 dager. Det er stor variasjon fra distrikt til distrikt og Politidirektoratet følger arbeidet tett for å sikre forankring av arbeidet og etablere gode rutiner. Dommeravhør skal gjennomføres innen den lovpålagte fristen på 14 dager. Delmålet om saksbehandlingstid på 40 dager innen utgangen av 2014, ble nådd. Justisdepartementet arbeider med et forslag om endringer i straffeprosessloven – avhør av særlig sårbare personer i straffesaker (Sæverudrapporten) og en ny forskrift om samme emne. Målet er å få på plass et klarere regelverk for å få gode avhør, og for praktisk og tidlig gjennomføring av avhørene. I arbeidet står hensynet til barnets rettssikkerhet helt sentralt. Det tas sikte på at lovendringene og ny forskrift skal tre i kraft i løpet av 2015. Spørsmålet om obligatorisk bruk av Statens barnehus og hvem som skal ha ansvar for avhørene vil bli omtalt i lovproposisjonen.
22	Vurdere å utvide barnehusenes mandat	JD (BLD, HOD)	hilde.knotten@jd.dep.no	JD har mottatt en rapport fra en arbeidsgruppe ledet av POD som har vurdert felles retningslinjer for framtidig drift av barnehusene, samt behov for tilsyn med aktivitetene. POD arbeider nå med oppfølgingen av rapporten.

23	Program for foreldreveiledning i Statens barnehus	JD (BLD)	hilde.knotten@jd.dep.no - grete.flakk@bufdir.no ; kathinka.steenstrup@politiet.no	Opplæring av ICDP-veiledere er gjennomført i samarbeid mellom Barnehuset i Ålesund og Bufetat Sunnmøre. Det er avholdt møte mellom Barnehuset i Ålesund, Politidirektoratet og Bufdir, der erfaringene ble oppsummert. Prosjektrapporten ferdigstilles og oversendes POD i månedsskiftet januar/februar 2015. Erfaringene danner grunnlag for forslag til hvordan programmet kan videreføres.
24	Tiltak for barn som begår overgrep mot andre barn	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Jf. ny tiltaksplan skal NKVTS gjennomgå dagens behandlingstilbud til unge voldsutøvere og overgripere. Helsedirektoratet vil på bakgrunn av denne oversikten gjøre en vurdering av tilbudet.
25	Kompetansehevingsprogram for utredning og behandling	JD (HOD, BLD)	Kathinka.Steenstrup@politiet.no	Pågående prosjekt som gir opplæring i risikohåndtering og behandling, i regi av RVTS-Midt og barnehuset i Trondheim. Det er etablert et nettverk for arbeidet med barn med bekymringsfull seksuell atferd i Midt-Norge.
26	RVTS-enes rolle i tverretattlig samarbeid og samordning (jf. tiltak 37 i handlingsplan mot VINR)	HOD (BLD, JD)	Pal.Molin@helsedir.no	Tydeliggjort i RVTS-enes oppdrag og rapporteringskrav.
27	Samarbeid om gjennomføring av mål og tiltak i strategien	BLD (HOD, KD, JD)	elin.skogoy@bufdir.no	Statusrapportering: tertialvis til Bufdir i 2014. Koordinering: Bufdir gjennomførte i andre tertial møter med andre sentrale instanser for å identifisere samarbeidsområder og bidra til helhetlig iverksettelse av tiltakene (Helsedirektoratet, KD, NKVTS og Politidirektoratet).
28	Taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergeplikt (jf. tiltak 43 i handlingsplan mot VINR)	JD (AD, BLD, HOD, KD)	hilde.knotten@jd.dep.no	Det vurderes nå hvordan arbeidet til de to arbeidsgruppene ledet av henholdsvis JD og HOD, samt rapporten fra NOVA med kartlegging av rettsoppfatninger og praktisering av bestemmelser om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett skal følges opp. Tiltaket er konkretisert i ny tiltaksplan (tiltak14). Også tiltak 15 i ny tiltaksplan berører denne tematikken.

29	Kunnskap om vold og seksuelle overgrep i helse- og sosialfagsutdanningene	BLD (HOD, KD)	Katarina.heidem@bufdir.no	Det er nedsatt en tverrdepartemental gruppe som skal utarbeide forslag til system for kompetansekrav, jf. Mld.st. 13. Forslaget skal fremmes for politisk behandling i løpet av 2014. Forslaget innebærer et nytt system for styring av læringsutbyttet i helse- og sosialfagsutdanningene. Forslaget har tre nivå. Universitets- og høyskoleloven som gir hjemmel for rammeplan er det øverste nivået, deretter foreslås det å beholde forskrift for rammeplan, men å endre utformingen betydelig. Det tredje nivået er å utarbeide retningslinjer som beskriver læringsutbyttet for ferdige kandidater for hver enkelt utdanning. (Tone Eng KD): For å sikre at grunnutdanningene gir kandidatene en solid faglig kunnskapsplattform og forberede dem på den tverrprofesjonelle yrkesutøvelsen i tjenestene, vil Kunnskapsdepartementet innføre et nytt felles innhold i alle de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene. Med utgangspunkt i dette har departementet bedt Universitets- og høyskolerådet (UHR) om å gjennomføre dette oppdraget. Arbeidet forutsettes gjennomført i tett samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisstedene.
30	Kunnskap om vold og seksuelle overgrep inn i barnehage og grunnskolelærerutdanningene	KD	Tone-Kristin.Eng@kd.dep.no	Det er etablert et system under Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) som skal revidere, oppdatere og utvikle de nasjonale retningslinjene for lærerutdanningene (i første omgang for grunnskolelærerutdanningene, GLU). Temaområdet utsatte barn og unge bør med i arbeidet i denne programgruppen for å sikre lærerne god kompetanse på dette feltet. Kunnskapsdepartementet/Udir vil ta dette opp med NRLU. Ses ift. 29, 31, 32 og 35.
31	Videreutdanning om vold og seksuelle overgrep	BLD	Elise Skarsaune	Kartlegging og analyse av eksisterende relevante studietilbud, deres innhold og erfaringer, pågår. Dette legges til grunn for en vurdering av behov og virkemidler for styrking av tilgangen. Ses ift. 29, 30, 32 og 35. Arbeidet videreføres under tiltak 36C i ny tiltaksplan.
32	Kunnskap om vold og seksuelle overgrep skal styrkes i helse- og omsorgstjenestene	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Pågående prosjekt som skal se på ny spesialiststruktur, skal integrere allmennmedisin og samfunnsmedisin i prosjektet. Dette henger også sammen ned vurdering av overgrepsmottakene. Jf. tiltak 29, 30, 31 og 35.

33	Bedre veiledning til helse- og omsorgstjenestene	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Økning av tilskuddet til RVTS-ene fra 2014. Arbeidet med veileder for helstetjenestens arbeid mot vold i nære relasjoner er i gang, planlagt ferdig 2015. Arbeidet med revisjon av veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer forventes ferdigstilt våren 2015.
34	Kompetansehevingstiltak om traumer	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Diskutert på møte med kompetansemiljøene i juni 2014. Oppdraget er videreført i TB 2015 til RVTSene, og RBUP/RKBUEne, der det vises til at RVTSene skal koordinere oppdraget.
35	Styrking av fastlegenes kompetanse om vold i nære relasjoner	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Nasjonalt kompetansesenter for legevaktsmedisin (NKLM) utvikler et e-læringsprogram om vold i nære relasjoner, inkl. tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Skal være ferdig i 2015. Arbeidet er i rute.
36	Veileder for å øke barnevernets kompetanse om barn med funksjonsnedsettelse	BLD - Bufdir	john-ingvard.kristiansen@bufdir.no	Utkastet til veileder en på høring, med frist 27. januar 2015. Instanser som får anledning til å gi innspill er Bufetat, brukerorganisasjoner, fylkesmennene og et utvalg kommuner. Veilederen vil etter planen ferdigstilles sommeren 2015.
37	Rett hjelp fra rett instans	HOD (BLD)	Pal.Molin@helsedir.no	Tiltaket har i ny tiltaksplan blitt avgrenset til å omhandle fokus på korrekt avdekking av volds- og traumeerfaringer i hjelpeapparatet, da som en del av kompetansehevingen.
38	Kompetanseheving i fylkesnemndene	BLD	merethe.loberg@bld.dep.no og Kirsten-Helene.Teige@bld.dep.no	Er i gang, inngår i fylkesnemndenes kompetanseplan
39	Kompetanseheving av sakkyndige i barne- og familiesaker	BLD	merethe.loberg@bld.dep.no og Kirsten-Helene.Teige@bld.dep.no	Norsk Psykologforening lager en utdanning, på oppdrag fra BLD
40	Omfangsundersøkelser og bedre statistikk	BLD (HOD, KD, JD)	merethe.loberg@bld.dep.no og Kirsten-Helene.Teige@bld.dep.no	
	a) omfanget av vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom i og utenfor hjemmet			Evt. 2015 (+ NKVTS kommer med rapport på bakgrunn av data om 16 - 18-åringer i forekomstundersøkelsen rett før/etter sommeren)

	b) Det skal utredes nærmere hvilke begrensninger som ligger i regelverket med tanke på å kunne innhente data direkte fra mindreårige.			Evt. 2015
	c) Gjennom tilbakeskuende kartlegginger vil konsekvensene av vold og seksuelle overgrep mot barn i og utenfor hjemmet belyses.			2015 + dekkes delvis av oppdrag til NKVTS
41	Kartlegging av kommunale helse- og omsorgstjenester	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Gitt i oppdragsbrev til NKVTS i 2014. NKVTS ble gitt midler til arbeidet høsten 2014, og arbeidet forventes ferdig våren 2015.
42	Forskning om helsemessige konsekvenser (jf. tiltak 12 i handlingsplan mot VINR)	HOD	Pal.Molin@helsedir.no	Gitt i oppdragsbrev til NKVTS i 2014. 2 mill vil bli gitt årlig til NKVTS t. o. m. 2018.

Vedlegg 9 til årsrapport 2014 Skole og opplæring for barn og unge med barneverntiltak fra Bufetat

I tillegg til Tildelingsbrev nr. 3 fra 11. april 2014 får direktoratet i oppdrag å gjennomføre en rekke tiltak for å styrke skole- og utdanningssektoren for barn i barnevernet. Det bes om at følgende omtales i årsrapporten:

	Resultat
Antall barn i institusjoner og fosterhjem med et grunnskoletilbud	1 007
Antall barn med et grunnskoletilbud som ikke benytter seg av tilbudet	34
Antall barn uten et grunnskoletilbud	10
Antall barn som benytter et skoletilbud helt eller delvis i normalskolen	1 135

Rapporteringen på antall barn skal brytes ned på kjønn, barn under og over skolepliktig alder, statlige og private plasseringstiltak.

Tabell 1 Antall barn i institusjoner og fosterhjem som benytter et skoletilbud. Pr. 31.12.2014

		Totalt	Institusjon		Fosterhjem	
			Statlig	Privat	Familie- og beredskaps hjem	Tilknyttet privat aktør
Barn i skolepliktig alder	Jenter	390	79	43	184	84
	Gutter	617	104	96	257	160
Unge over skolepliktig alder	Jenter	247	65	63	79	40
	Gutter	271	63	71	87	50

Tabell 2 Antall barn som ikke går på skole etter hvorvidt de har skoletilbud pr. 31.12.2014 *

		Totalt	Med skoletilbud		Uten skoletilbud	
			Statlig tiltak	Privat tiltak	Statlig tiltak	Privat tiltak
Barn i skolepliktig alder	Jenter	20	8	5	5	2
	Gutter	24	12	9	2	1
Unge over skolepliktig alder	Jenter	65	17	14	17**	17**
	Gutter	63	16	7	19**	21**

* Én region har mangelfull rapportering i private tiltak, og tallene er derfor noe lave.

** For unge over skolepliktig alder angir antallet uten skoletilbud de som hverken har skoletilbud eller annet dagtilbud.

Tabell 3 Antall barn som benytter et skoletilbud helt eller delvis i normalskolen pr. 31.12.14 *

		Totalt	Statlig tiltak	Privat tiltak
Barn i skolepliktig alder	Jenter	282	172	110
	Gutter	446	250	196
Unge over skolepliktig alder	Jenter	194	99	95
	Gutter	213	116	97

* Én region har ikke rapportert antall barn som benytter et skoletilbud helt eller delvis i normalskolen, derfor er tallene noe lave.

Tabell 1 viser at 1 525 barn og unge i institusjoner og fosterhjem benyttet seg av et skoletilbud ved utgangen av 2014. I tillegg hadde 88 barn og unge (tabell 2) et skoletilbud de ikke benyttet. Dette betyr at ved utgangen av 2014 hadde 1 613 barn over og under skolepliktig alder et skole- og opplæringsstilbud.

Av barn i skolepliktig alder hadde 1 007 av 1 051 (96 prosent) et grunnskoletilbud. Blant unge over grunnskolealder hadde 572 av 646 (89 prosent) et skoletilbud eller dagtilbud. Det var flere barn som benyttet seg av et grunnskoletilbud i fosterhjem enn i institusjon, noe som også gjenspeiler fordelingen av barn og unge i institusjon og fosterhjem.

Blant de som ikke går på skole, hadde 34 barn i grunnskolealder et tilbud de ikke benyttet, mens 10 barn manglet et grunnskoletilbud. Blant de over grunnskolealder hadde 54 et tilbud, og 74 unge var uten et skole- eller dagtilbud. 1 135 barn og unge benyttet seg helt eller delvis av et skoletilbud i normalskolen pr. 31. desember 2014. Av disse var 728 i skolepliktig alder og 407 over skolepliktig alder. Fordi én region ikke har rapportert antall barn som benytter et skoletilbud helt eller delvis i normalskolen, er tallet noe for lavt.

Ytterligere fordeling basert på kjønn, barn under og over skolepliktig alder, statlige og private leverandører, kan leses ut av tabellene over.

Direktoratet skal også gi en kvalitativ rapportering på følgende punkter:

Vurdering av innholdet og kvaliteten på skoletilbudet til barn på institusjon og fosterhjem

De fleste regionene opplever at det er et godt samarbeid med kommune og fylkeskommune, og at opplæringstilbudet er av god kvalitet. Det er likevel variasjoner i hvordan institusjoner, fosterhjem og omsorgssentre opplever innholdet og kvaliteten på skoletilbudet til barn i tiltakene. Blant annet er det varierende hvor flinke skolene er til å tilrettelegge for barn som trenger et individuelt tilpasset undervisningsopplegg. Det er også utfordringer knyttet til bestemte grupper av barn. For barn som akutt plasseres er det ikke alltid ledig plass i videregående opplæring dersom de blir skrevet inn midt i skoleåret.

Fra omsorgssentre for enslige mindreårige uttrykkes det bekymring for kartleggingskompetansen i skoleverket når det gjelder denne målgruppen. På grunn av barnas ulike bakgrunn er det behov for ekstra fokus på kartlegging blant annet for å gi tilpasset opplæring slik at barna mestrer overgangen fra grunnskole til videregående skole.

Beskrivelse av årsaker til at barn enten ikke har et grunnskoletilbud eller ikke benytter seg av tilbudet

Årsakene til at barn og unge ikke benytter seg av skoletilbudet er, for flertallet av barna, knyttet til psykiske utfordringer, sosial angst, sammensatte problemer og lav motivasjon for skole. Noen barn går ikke på skole fordi de har rømt fra institusjonen og dermed ikke klarer å følge opp skoletilbudet, eller fordi de har brukt opp sine rettigheter til treårig videregående skole. Enkelte barn har sperret adresse der risikovurdering tilsier at de ikke bør gå på skole mens de er plassert. Videre er kortvarige akutt plasseringer og at det tar for lang tid å få på plass et skoletilbud, årsaker til at barn ikke har et grunnskoletilbud eller ikke benytter seg av tilbudet.

Beskrivelse av og begrunnelse for eventuell bruk av alternative opplæringsarenaer utenfor normalskolen

I hovedsak benyttes det ordinære offentlige skolesystemet, og de fleste barna går på plasseringsstedets nærskole eller sin opprinnelige hjemmeskole. Noen barn har *annet dagtilbud* - det vil si *arbeidstrening*, som kan være forefallende arbeid på institusjonen eller jobb på en lokal arbeidsplass (eksempelvis verksted eller butikk), eller *praksis plass* gjennom NAV. Dette dagtilbudet følges opp i samarbeid med oppfølgingstjenesten, NAV og institusjon eller lokal arbeidsplass.

Oppgitte årsaker til at det benyttes alternative opplæringsarenaer er skolevegring, tidligere mangelfull skolegang, kortvarig opphold i tiltaket (akutt plasseringer), sosiale utfordringer og psykiske vansker.

Vedlegg 10 til årsrapport 2014 Handlingsplanen Likestilling 2014 - status

Handlingsplanen virket ut 2014. Bufdir har utarbeidet en oppsummering av handlingsplanen som ble oversendt BLD i desember. Det ble også utarbeidet en rapport om indikatorene i handlingsplanen som ble oversendt BLD i oktober. Nedenfor følger rapportering på tiltakene som Bufdir har hatt ansvaret for, tiltak 1, 33, 37, 50, 55 og 61.

Tiltak 1. Likestilte kommuner

Likestillingscenteret på Hamar har ledet programmet som har gitt 20 kommuner mulighet til å arbeide aktivt med integrering av likestillingsperspektiv som offentlig myndighet og som arbeidsgiver. Programmet har vært et samarbeid mellom Likestillingscenteret, Senter for likestilling (UiA) og KUN senter for kunnskap og likestilling. Programmet har inneholdt forankringsmøter, kurs for ledere, eget arbeid i kommunene, veiledning og jevnlig nettverkssamlinger med faglig påfyll, refleksjon og erfaringsutveksling. Prosjektet ble avsluttet med en nasjonal konferanse i november 2014, med blant annet presentasjon av arbeid fra kommunene.

Tiltak 33. Styrke kompetansen om fedre og likestilt foreldreskap i offentlige tjenesteyting

Reform har vært prosjektleder og har samarbeidet med likestillingssettene. De har utviklet standardiserte kurs rettet mot ansatte i kommunale tjenester som helsestasjoner og lærere i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. Reform opplever etterspørsel etter kursene, både fra utdanningene av helsesøstre og fra familievernkontorer, men har ikke hatt mulighet til å følge opp videre på grunn av knappe midler. Reform ønsker å følge opp tiltaket videre etter handlingsplanperiodens slutt, men er avhengig av midler.

Tiltak 37. Livsfasesamtalen

Bufdir er ansvarlig for gjennomføring av tiltaket. Departementet fikk i 2014 oversendt et utkast til mal til bruk i samtale mellom arbeidsgiver og vordende foreldre. Utkastet har også blitt lagt fram for organisasjonene i arbeidslivet. Bufdir har fått tilbakemeldinger fra organisasjonene, og vil bearbeide utkastet videre før ferdigstilling. I denne prosessen vil også LDO gi innspill til det juridiske innholdet. Malen vil ferdigstilles i starten av 2015, og vil foreligge som nettressurs som vil ligge på Bufdirs nettsider. (forutsetter ledermøtebeslutning på LM i februar)

Tiltak 50. Integrering av likestillingsperspektivet

De tre likestillingssettene har gjennomført tiltaket. Settene har utført et bredt pådriverarbeid ovenfor ledere i kommuner og fylkeskommuner over hele landet. De har utviklet lederskolering, innledet på en rekke relevante konferanser, og vært synlige pådrivere i media.

Opplæringsprogrammet de har utviklet viser hvordan virksomheter kan gå fram for å integrere likestillingsperspektiv som arbeidsgiver, tjenesteutøver, produsent, i utviklingsarbeid og som beslutningstaker. De regionale sentrene har gjennom dette arbeidet fått mange nye oppdrag for kommuner og fylkeskommuner. Oppdragene har omfattet å utarbeide statistikk og gjennomføre samfunnsanalyser, kvalitetssikre innholdet på store konferanser, lede prosesser med å forbedre tjenester, og å holde nettverkssamlinger om likestilling. Resultatene har vært synlige i kommuners samfunnsplan og fysiske tilgjengelighet så vel som i deres rekrutteringspraksis.

Tiltaket har vært en integrert del av prosjektet Regionale sentre for likestilling.

Tiltak 55. Knutepunktfunksjon for mentorordningen

Likestillingscenteret har samordnet kompetanse og erfaringer på mentoring, utviklet mentoring som metode, og påvirket aktører som kan være aktuelle for å iverksette mentorordninger for personer som står utenfor eller har svak tilknytning til arbeidslivet. Senteret har opprettet siden www.via-mentoring.org. Nettsiden gir veiledning og informasjon til hele landet, mens pådriverarbeidet foregår regionalt. Prosjektet er et Interregprosjekt mellom Sverige og Norge. Likestillingscenteret har utarbeidet fem ulike opplæringsmoduler for mentor og adept for å sikre kvaliteten i mentorprogrammene. I følge sluttrapporten for prosjektet vil arbeidet med mentoring fortsette. Blant annet har Nordisk institutt for kunnskap om kjønn bevilget midler til Likestillingscenteret, Minerva (i Dalarna i Sverige) og Kvinno i Danmark for å starte et Skandinavisk nettverk for mentoring.

Tiltak 61. Regelmessig informasjon og statistikk

Buudir er ansvarlig for tiltaket. I forbindelse med utarbeidelsen av *Indikatorrapport – Likestilling 2014* kom det fram mangler ved eksisterende statistikkgrunnlag når det gjelder indikatorer over fordelingen av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn. Buudir har under utarbeidelsen av indikatorrapporten hatt løpende kontakt med SSB om disse manglene. Det ble arrangert et møte med SSB 19.11.2014 for å drøfte hvordan manglene kan rettes opp og hvordan det kan sikres regelmessig oppdatering av statistikkgrunnlaget. Basert på dialogen med SSB, vil vi skissere ulike løsningsalternativer med et kostnadsbilde i tiden som kommer.

Vedlegg 11 til årsrapport 2014 Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet - status

Nedenfor følger rapportering på tiltak 10, 12, 14, 20, 21 og Kartlegging av utenomrettslige/religiøse vigsler

Tiltak 10. Kompetanseheving for barneverntjenesten om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket med kontaktperson(er) og kontaktinformasjon

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid, Seksjon for voldsforebygging.

Kontaktperson: Janne Waagbø, e-post: Janne.waagbo@bufdir.no, tlf. 466 19 829

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

Bufdir er ikke tildelt midler til tiltaket. Aktivitetene er finansiert innenfor ordinære bevilgninger.

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Resultatmålet er at relevant informasjons- og veiledningsmateriell om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse skal formidles til statlig og kommunalt barnevern. Materiellet skal også formidles i relevante fagutdanninger (jf. tiltak 2 i handlingsplanen).

Relevant informasjonsmateriell- og veiledningsmateriell defineres av Bufdir å være:

- tvangsekteskap og æresrelatert vold – en veileder til barneverntjenesten (heretter veilederen) utgitt av Bufdir
- veiviser om kjønnslemlestelse, utgitt av NKVTS
- informasjonsbrosjyrene om tvangsekteskap – til ungdom og foreldre, utgitt av flere direktorat i fellesskap
- brosjyren om ekteskap (en kortversjon av konvensjoner og lover om tvangsekteskap), utgitt av Bufdir (heretter brosjyrene).

Veilederen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er tidligere distribuert til blant annet kommunalt- og statlig barnevern, barnevernsvaktene, fylkesmennene og fylkesnemndene, samt gjort tilgjengelig på Bufetat.no og barnevern.no. Brosjyrer og informasjon til ungdom er lagt ut på ung.no.

Aktiviteter i 2014:

- a) Formidling av informasjons- og veiledningsmateriell:
- Tvangsekteskap og æresrelatert vold – en veileder til barneverntjenesten, diverse informasjonsbrosjyrer og veiviser om kjønnslemlestelse (NKVTS) er formidlet til barneverntjenesten i kompetansehevingstiltakene Bufdir har deltatt på (se punkt c).
 - Bufdir deltok på informasjonstorg på arrangement i bydel Østensjø, i regi av RVTS Øst. Veiledere og informasjonsmateriell ble formidlet. Barnevernet i bydel Østensjø deltok på samlingen (mars).
- b) Ny elektronisk versjon av Tvangsekteskap og æresrelatert vold – en veileder til barneverntjenesten
- Bufdir har i 2014 foretatt noen oppdateringer i veilederen og startet arbeidet med å lage en elektronisk versjon som skal gjøres tilgjengelig på våre nettsider.
- c) Gjennomført kompetanseheving i 2014:
- Halvdagseminar for barneverntjenesten i Trondhjem og omkringliggende kommuner og statlig barnevern i Region Midt, om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og æresrelatert vold samt av veileder (tve) og veiviser (kll). Arrangementet var et samarbeid mellom IMDi midt, Bufetat midt, og Trondheim kommune (april).
 - Seminar om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, æresrelatert vold og vold i nære relasjoner i bydel Grorud i regi av Ung i Arbeid og Salto. Barneverntjenesten i bydelen deltok. Foredrag og presentasjon av veilederen til barneverntjenesten og veiviser om kjønnslemlestelse (april).
 - Todagers-seminar med deltakere fra barneverntjenesten i Tromsø, Ytre Helgeland, Vesterålen samt fra andre tjenester. Tema: Håndtering av saker knyttet til æreskultur. Foredrag og presentasjon av veilederen om tvangsekteskap og æresrelatert vold. Arrangementet er et samarbeid mellom IMDI nord, Bufetat nord, Fylkesmannen i Troms, UDI, RVTS nord, Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, Statens barnehus i Tromsø og politiet (mai).
 - Todagers-konferanse om æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, med deltakere fra barneverntjenesten, asylmottak og andre tjenester i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Tittel på konferansen var «Ære og Makt i grenseland – Konferanse om æresrelaterte handlinger med fokus på kjønnslemlestelse og tvangsekteskap». Dag 2 bestod i en tre timers opplæring i veilederen til barneverntjenesten samt presentasjon av NKVTS sin veiviser om kjønnslemlestelse. Opplæringen ble holdt av Bufdir og Bufetat sør (september).
 - Todagers-seminar om æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse i Vadsø, for barneverntjenesten og andre tjenester i Finnmark Fylke. Foredrag og presentasjon av veileder (tve) og veiviser (kll). Arrangementet er et samarbeid mellom IMDI nord, Fylkesmannen i Finnmark, Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og politiet (november).

- Seminar om vold i ære relasjoner i Vestnes kommune (Møre og Romsdal fylke). Seminaret var en introduksjon av ny kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner der temaene tvangsekteskap, æresrelatert vold og kjønnslemlestelse er et tema. Deltagere fra barneverntjenesten andre aktuelle tjenester i kommunen. Foredrag og presentasjon av veileder (tve) og veiviser (kll) (november).

Rapportering på fremdrift

Arbeidet med tiltaket anses å være i rute.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Det har vært et godt samarbeid med IMDi sine regionale koordinatører i region nord og midt i 2014, samt med Ung i Arbeid (Groruddalen) og Vestnes kommune.

I 2014 er det også etablert et godt samarbeid med Barne-, ungdoms- og familieetaten i Oslo kommune, i forbindelse med kompetansehevingsrekke på feltet vold i nære relasjoner for barneverntjenesten i Oslo. Tvangsekteskap, æresrelatert vold og kjønnslemlestelse var tematikken på to samlinger i januar 2015.

Tiltak 12: Informasjonstelefon om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket med kontaktperson(er) og kontaktinformasjon

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), ved Avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid, Seksjon for voldsforebygging og seksjon for tilskuddsforvaltning.

Kontaktperson: Ellen Gjeruldsen, e-post: ellen.gjeruldsen@bufdir.no, tlf. 466 17 922

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

Tiltaket er lagt inn i tilskuddsordningen «Utviklings og samhandlingsprosjekter i barnevernet», jf. Prop. 1 S (2013-2014) s 141 og Tildelingsbrev 2014.

Rammen for tilskuddsordningen er i 2014 totalt på 9 millioner kroner. Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er tildelt kr. 2 120 000,- i tilskudd (tilsvarende omsøkte beløp og tildeling i 2013).

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Midler til formålet ble lyst ut som en tilleggsutlysning i tilskuddsordningen, jf. tiltaket, Tildelingsbrevet 2014 og regelverket for tilskuddsordningen.

Resultatmålet er at ungdom skal ha en tilgjengelig telefontjeneste hvor de kan henvende seg for informasjon og veiledning. Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap har 2,8 stillingshjemler og

telefonen er betjent mandag til fredag kl. 09 – 16. Både ungdom selv, hjelpeapparatet og andre privatpersoner kan ta kontakt via telefon, SMS, epost eller ved å møte opp i Røde Kors-telefonens lokaler. De ansatte møter så langt det lar seg gjøre de unge på deres arenaer hvor de føler seg trygge. Telefonen har en viktig brobyggerrolle mellom de unge og det offentlige hjelpeapparatet og bistår de unge med å etablere kontakt med relevante instanser.

Departementet er kjent med at Bufdir har stilt spørsmål ved om tilskuddet er kanalisert gjennom riktig tilskuddsordning fordi formålet ikke kan sies å passe godt med ordningens formål.

Rapportering på fremdrift

I følge handlingsplanen skal det i planperioden vurderes om telefontjenesten skal videreføres. Bufdirs vurdering så langt i 2014 er at telefonen fungerer som et viktig lavterskeltilbud for de unge, og som et nødvendig supplement og «innsleding» til offentlige tjenester og hjelpetiltak. De unge har behov for hjelp til å orientere seg i det offentlige hjelpetilbudet og trenger bistand for å få den hjelpen de har krav på.

Røde Kors-telefonen er en viktig samarbeidspart til det nasjonale bo- og støttetilbudet til unge utsatt for tvangsekteskap. Det foreligger en egen samarbeidsavtale, hvor Røde Kors-telefonen har ansvar for å informere aktuelle brukere om bo- og støttetilbudet, bidra til kompetanseteamets kartlegging av saken, bistå de unge i bruddfasen, bidra med støttepersoner under opphold i botilbudet, bistå med familiearbeid, postadresse for de unge og følge opp de unge etter endt plassering. For å styrke samarbeidet deltok frivillige organisasjoner på fagsamlingen for involverte kommuner i februar. Erfaringer formidlet på tilsvarende fagsamling i september, tyder på bedre rutiner i samarbeidet.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Tiltak 14: Tverretatlig informasjonsmateriell om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket m kontaktperson(er) og kontaktinformasjon.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid, Seksjon for voldsforebygging.

Kontaktperson: Lotte C. Andersen, e-post: Lottecatrin.andersen@bufdir.no, tlf. 977 52 777

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

Det er ikke tildelt midler til tiltaket i 2014.

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Oppdrag: Bufdir skal lede et nettverk for informasjonsmateriell om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse i samarbeid med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Helsedirektoratet, Utlendingsdirektoratet, Politidirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Nettverket kom godt i gang med samarbeidet i 2013. Siden det ikke er tildelt midler til tiltaket i 2014, har arbeidet vært knyttet til utarbeidelse og distribusjon av allerede planlagt materiell nevnt under.

Oppdrag: Nettverket skal utarbeide og årlig oppdatere en oversikt over informasjonsmateriell fra etatene.

En ny og oppdatert versjon for i år vil foreligge sammen med årsrapport for 2014 (vedlegg 14).

Oppdrag: Nettverket skal vurdere behov for oppdatering eller utarbeidelse av nytt materiell, som skal være lett tilgjengelig og tilpasset målgruppene.

Bufdir gjennomførte i 2012 en kartlegging av behov for oppdatering eller nyutvikling av informasjonsmateriell, hvor relevante offentlige etater og frivillige organisasjoner ble forespurt (jf. tidligere rapportering). Tilbakemeldingene er lagt til grunn for diskusjon i nettverket, hvor beslutninger om følgende prioriteringer er tatt:

Korte informasjonsfilmer

Nettverket ser behov for å utvikle filmsnutter med et forebyggende perspektiv rettet mot berørte/ brukere, særlig nyankomne, om temaene:

- ekteskap
- helsekonsekvenser og mulig helsehjelp ved kjønnslemlestelse
- barneoppdragelse.

Filmsnuttene vil være animerte, opplysende og dubbet til relevante språk. Filmsnuttene skal være tilgjengelig på Youtube og aktuelle nettsider. De kan dermed benyttes selvstendig eller kombinert med informasjonsmateriellet som allerede finnes på området, av helsesøstre, mottaksansatte, lærere, rådgivere, organisasjoner etc.

Med utgangspunkt i tildelte midler for 2013, ble en animasjonsfilm om ekteskap med fokus på den unges valg og samtykke ved inngåelse av ekteskap prioritert. Filmen er ferdigstilt, og arbeidet med å dubbe filmen til tre fremmedspråk er i slutfasen. Filmen vil gjøres tilgjengelig i ovennevnte kanaler i løpet av våren 2015.

Nettverket koordinerer for øvrig også arbeidet med:

Informasjonsmateriell om helsekonsekvenser og mulig helsehjelp ved kjønnslemlestelse

Nettverket mener at informasjonsbrosjyrene om kjønnslemlestelse som er utviklet ved NKVTS er gode, men noe omfattende til bruk f. eks. i asylintervju. Nettverket har sett behov for en forenklet framstilling av denne informasjonen. Helsedirektoratet har derfor utarbeidet informasjonsmateriell (brosjyre) om helsekonsekvenser og helsehjelp etter kjønnslemlestelse, med oppdatert kontaktinformasjon. Brosjyren er oversatt til engelsk, fransk, arabisk og somali, tigrinja og amharisk. Brosjyren formidles på alle aktuelle arenaer i møte med helsepersonell og personer fra berørte miljøer. Brosjyren kan også brukes av Bufdir, UDI og andre som møter tjenesteytere eller personer fra berørte miljøer som trenger informasjon om helsekonsekvenser og mulig helsehjelp. Informasjonsmateriellet ble i vår distribuert på Helsesøsterkonferansen.

<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/helsekonsekvenser-og-helsehjelp-etter-kjønnslemlestelse/Sider/default.aspx>

Brosjyren er tilgjengelig elektronisk på www.helsedirektoratet.no (temaside om innvandrerhelse) og fra 15.juni på www.helsenorge.no

Informasjonsmateriell om til nyankomne asylsøkere om lovforbudet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

UDI har revidert den obligatoriske informasjonen til nyankomne asylsøkere om lovforbudet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse og har innlemmet informasjon om bistand, beskyttelse og mulig helsehjelp, [se IM 2014-015](#) med vedlegg. Informasjon om [tvangsekteskap](#) og [kjønnslemlestelse](#) er også lagt på UDIs nettsider.

Brosjyre om kjønnslemlestelse rettet mot gutter

Nettverket har sett behov for materiell om kjønnslemlestelse rettet mot unge gutter. NKVTS utarbeidet høsten 2013 en slik brosjyre i samarbeid med skolehelsetjenesten ved Sogn Videregående skole og minoritetsrådgiver fra IMDi.

<http://www.nkvts.no/sites/Veiviser-KL/komplikasjon-kl/Pages/Brosjyrer.aspx>

IMDi har i 2014 lansert to rapporter fra to FOU-prosjekter som direktoratet selv har initiert og finansiert:

- «Transnasjonal oppvekst: om lengre utenlandsopphold blant barn og unge med innvandrerbakgrunn», presentert på lanseringsseminar i IMDi, i inytt og på et seminar for skoleeiere, skoleledere og minoritetsrådgivere
- «Forskningsbasert politikk», presentert på frokostseminar på Fafo. Rapporten vil ligge til grunn for direktoratets arbeid med strategi for forskning og kunnskapsutvikling.

http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/2014/Transnasjonal_oppvekst-Institutt_for_samfunnsforskning.pdf og <http://www.fafo.no/pub/rapp/20363/index.html>

Oppdrag: Frivillige organisasjoner kan involveres i vurderingene av behov for materiell.

Bufdir har fått tilbakemelding fra organisasjoner (som får tilskudd knyttet til tiltak 8 og tiltak 12) i arbeidet med oppdatering av oversikten over informasjonsmateriell. Noen av organisasjonene har dessuten blitt involvert i arbeidet med informasjonsfilmen om ekteskap (jf. ovenfor).

NKVTS gjennomførte høsten 2013/ våren 2014 et arbeid med å gjennomgå erfaringer med bruk av institusjonens informasjonsmateriell, inkludert erfaringer fra frivillige organisasjoner.

IMDi arbeider med å utarbeide en liste over ressursmateriell som er blitt utviklet av organisasjoner som får støtte over post 71.

Oppdrag: Å gjøre informasjonsmaterialet godt kjent for målgruppene.

Nettverket sørger løpende for å gjøre nytt og oppdatert materiell som har blitt lansert i 2013 og 2014 tilgjengelig på alle etatenes nettsider, sprer informasjon om dette ut til sine tjenester, samt informerer andre relevante samarbeidspartnere på seminarer og konferanser. Dette gjelder særlig brosjyren om ekteskap, utgitt av Bufdir (en kortversjon av heftet konvensjoner og lover om tvangsekteskap), Tvangsekteskap og æresrelatert vold – en veileder til barneverntjenesten, utgitt av Bufdir i 2012, brosjyrene om kjønnslemlestelse utgitt av NKVTS, samt brosjyrene om tvangsekteskap, rettet mot ungdom og foreldre, som ble utgitt av flere direktorat i fellesskap i 2011. Disse er nå oversatt til engelsk, arabisk, farsi, pashto, somali, sorani, tyrkisk, urdu, og er tilgjengelig i elektronisk utgave. Informasjon om dette, samt annet relevant materiell er også sendt elektronisk til organisasjonene som får støtte fra IMDi til forebyggende arbeid (tiltak 8). Integreringsrådgiverne er gjort kjent med informasjonsmaterialet og deler ut dette til aktuelle personer ved utenriksstasjonene. Dette gjelder særlig de oversatte brosjyrene om tvangsekteskap rettet mot ungdom og foreldre. Disse brosjyrene er også mye i bruk på skoler der minoritetsrådgiverne dels deler dem ut til elever og deres foreldre og dels bruker case fra brosjyrene som utgangspunkt for diskusjoner i jente- og guttegrupper, og i foreldredialoggrupper.

Nettverket ser i tillegg et behov for at det foreligger norske og oversatte lydfiler av eksisterende informasjonsmateriell i nettversjonen.

NKVTS har utvidet tilgjengeligheten ved å oversette alt materiale til et nytt språk, arabisk.

AV-dir har i 2014 jobbet med informasjon ovenfor ansatte i egen etat om temaet. Blant annet er informasjon om samordnet arbeid på feltet lagt ut på NAVs internsider (NAVET).

Oppdrag: Nettverket skal særlig vurdere formidling av informasjon om kjønnslemlestelse, og identifisere tiltak for å sikre målrettet informasjonsformidling.

Nettverket vurderer at arbeidet med tiltak 14 må koordineres med tiltak 19 i planen. Bufdir har så langt ikke fått avklart hvem som er ansvarlig for tiltak 19.

Arbeidet med informasjonsmateriell må også ta utgangspunkt i hva vi vet om brukernes erfaringer og oppfatninger. NAKMI har foretatt en brukerundersøkelse av helsetjenestens forebyggende arbeid mot kjønnslemlestelse. Det kom fram at brukere fra berørte miljøer ønsker mer informasjon om helsekonsekvenser og helseskader knyttet til kjønnslemlestelse. Undersøkelsen viste at kunnskapsnivået om helsetjenestens tilbud varierer i berørte miljøer. De fleste har kunnskap om lovforbudet mot kjønnslemlestelse, men relativt få har kunnskap om helsekonsekvensene. Det kom fram et ønske om større satsning på å spre kunnskap om de helsemessige sidene og om helsetjenestens forebyggende tilbud, med spesielt fokus på nyankomne i Norge. Dette samsvarer også med funnene i Fafo-rapporten «Forskningsbasert politikk? En gjennomgang av forskning på tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensinger av unges frihet» fra 2014, og av de politiske tiltakene på feltet. Rapporten ble utarbeidet på oppdrag fra IMDi. Den beskriver også at informasjon om lovforbud for nyankomne har vist god effekt.

NKVTS foretok høsten 2013/ våren 2014 en gjennomgang av sitt informasjonsmateriell, inkludert en intervju-undersøkelse om kjennskap til og bruk av materialet. Det er også blitt gjennomført en Google-analyse av Veiviseren mot kjønnslemlestelse. Resultatene har ligget til grunn for oppgradering av nettinformasjonen, for å gjøre det lettere tilgjengelig og mer kjent. Videre ble brosjyrer redigert før gjenoptrykk.

Rapportering på fremdrift

Arbeidet med tiltak 14 vurderes å være i rute.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Nettverket vurderes som godt etablert, og bør videreføres for å kunne jobbe helhetlig og effektivt på tvers av etatene på feltet.

Tiltak 20: Mer kunnskap om tvangsekteskap og personer med utviklingshemming.

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket med kontaktperson(er) og kontaktinformasjon

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Avdeling for rettferd og inkludering.

Kontaktperson: Christin Marsch Ormhaug. e- post: christin.ormhaug@bufdir.no, Tlf. 466 19 824

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

Det er ikke tildelt midler til tiltaket.

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Bufdir inviterte i 2013 aktuelle instanser til et møte for å drøfte temaet, både offentlige og frivillige organisasjoner på feltet (jf. årsrapportering 2013).

Bufdir har i 2014 gjennomgått eksisterende kunnskap på feltet. Det foreligger ikke forskning som omhandler tvangsekteskap og personer med utviklingshemming. Det er ikke midler til å sette i gang forskning. Bufdir vil derfor utarbeide et notat med utgangspunkt i kunnskap som finnes om personer med utviklingshemming generelt, om personer med utviklingshemming og etnisk minoritetsbakgrunn og om tvangsekteskap/æresrelatert vold. Det gjelder for eksempel:

- IMDI's kommende kunnskapsoppsummering om tvangsekteskap generelt¹
- Torunn Arntsen Sajjads oppsummering «Innvandrere med utviklingshemming og barn av innvandrere med utviklingshemming og deres familier»²
- rapporten «Mellom frihet og beskyttelse? Vold og seksuelle overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming» fra NKVTS³

¹ Lossius, B, K. Munch, M. Lien, S. Salole, L. Bredal, A. Skevik, A. Hydle, I. Sandbæk, L. M. Aarset Five, M. Elgvin, O.(2011). *Ikke bare tvangsekteskap. En artikkelsamling. Sluttrapport fra IMDI's arbeid med handlingsplan mot tvangsekteskap 2008 – 2011.* Oslo: IMDI.

² Sajjad Arntsen, T. (2012). *Innvandrere og barn av innvandrere med utviklingshemming og deres familier. En kunnskapsoppsummering.* Upublisert.

³ Grøvdal, Y. (2013). *Mellom frihet og beskyttelse, Vold og seksuelle overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming – en kunnskapsoversikt.* Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Rapport nr. 2/2013.

- SUMO – rapporten⁴
- FAFO-rapport om politikktutforming på TVE/KLL-feltet (2014)⁵

Rapportering på fremdrift

Arbeidet med notatet har blitt noe utsatt, og vil bli ferdigstilt i løpet av våren 2015.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Arbeidet forutsetter samarbeid med både andre offentlige aktører på feltet (IMDI, UDI, Helsedirektoratet) og frivillige organisasjoner (Røde kors, SEIF, m fl).

Tiltak 21: Kartlegging av miljøterapeutisk arbeid i bo- og støttetilbudene.

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket med kontaktperson(er) og kontaktinformasjon

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), ved Avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid, Seksjon for voldsforebygging.

Kontaktperson: Elin Skogøy, e-post: elin.skogoy@bufdir.no, tlf. 466 15 247.

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

Kr. 500 000,-

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Kartleggingen ble lyst ut som et FoU-opdrag på Doffin. Etter kvalifisering og tildeling, ble oppdraget tildelt Institutt for samfunnsforskning (ISF). Arbeidet er blitt gjennomført etter følgende framdriftsplan:

Tidsrom:	Aktivitet:
Utlysning, kvalifisering, evaluering og kontraktsinngåelse	Mars – mai 2014
Gjennomføring av studien	Juni – desember 2014
Gjennomgang av resultatene, oversendelse til BLD, implementering i tilskuddsforvaltning og veiledning og oppfølging av involverte kommuner	Januar – mars 2015

⁴ Zachariassen, P. Fjeld, W. Kristiansen, H. Mathisen, A. (2013). *Etablering av rutiner for forebygging, varsling og oppfølging ved overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming* (SUMO – prosjektet). Oslo.

⁵ Bråten, B. Elgvin, O. (2014). *Forskningsbasert politikk? En gjennomgang av forskningen på tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger på unges frihet, og av de politiske tiltakene på feltet*. Oslo: FAFO. Rapport nr. 16/2014.

Rapportering på fremdrift

Resultatene fra kartleggingen vil legges til grunn for arbeidet med videreutvikling av tilbudet i 2015. Rapporten er oversendt BLD.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Tiltak: Kartlegging av utenomrettslige/religiøse vigsler

Ansvarlig departement: BLD

Ansvarlig utfører(e) for tiltaket med kontaktperson(er) og kontaktinformasjon

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), ved Avdeling for familie, forebygging og kommunesamarbeid, Seksjon for voldsforebygging.

Kontaktperson: Maria Andersen, e-post: maria.andersen@bufdir.no, tlf. 466 17 177.

Tiltakets budsjett og faktiske utgifter i året.

0,- (midler til kartleggingen ble bevilget i 2013).

Hvor langt har man kommet i å nå resultatmålene? Hva har en gjort, hva har ikke blitt gjort og hvorfor?

Bufdir utarbeidet i 2013 et konkurransegrunnlag og inviterte fem aktuelle instanser til å komme med tilbud. Etter kvalifisering og tildeling, ble oppdraget tildelt Institutt for samfunnsforskning (ISF). Bufdir mottok endelig rapport i august 2014.

Rapportering på fremdrift

Rapporten ble lansert i regi av Bufdir i oktober 2014. I denne forbindelse ble det arrangert et fagseminar med stor deltakelse, samt gjort pressefremstøt. Rapporten ble også tilgjengelig på bufetat.no, med en tilhørende nyhetssak. 19. desember ble rapporten oversendt BLD, med en beskrivelse av hvordan Bufdir vil følge opp funnene og med Bufdirs kommentarer til rapportens anbefalinger til BLD. Punktene som ble beskrevet vil følges opp i Bufdirs videre arbeid med tematikken.

Rapportering på eventuelle spesielle forutsetninger og samarbeid

Vedlegg 12 til årsrapport 2014 Et liv uten vold. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner – status

Nedenfor følger rapportering på tiltakene 1, 15,17 og 27.

Tiltak 1 – tiltakspakke forebygging

Tilpasning av foreldreveiledning (ICDP) for foreldre på krisesenter

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er tildelt 1 millioner kroner for å tilpasse og prøve ut International Child Development Programme (ICDP) som metode for veiledning av foreldre i krisesentre. Innholdet i programmet er tilpasset situasjonen og behovene som foreldre og barn på krisesenter befinner seg i. Det gjelder blant annet informasjon om krisesentrene og deres brukere, barns erfaringer med vold, hvordan hjelpe foreldre til å forstå hvordan barn opplever og påvirkes av vold, hvordan snakke med barn om vanskelige temaer, etc. Målsettingen er å forebygge vold, både på kort og lang sikt. Seks krisesentre i Midt- og Øst-Norge er rekruttert, og veilederkandidatene har i løpet av høsten gjennomført opplæring (seks dager). Kandidatene starter på nyåret 2015 utprøving av egne foreldregupper, med to veiledningsdager underveis. Arbeidet med utprøving av programmet vil sluttføres høsten 2015, og det vil bli utarbeidet en egenevaluering/erfaringsoppsummering. Etter prosjektperioden vil den tilpassede varianten av foreldreveiledningsprogrammet kunne benyttes også av andre krisesentre.

Kampanje rettet mot ungdom i regi av ung.no

Nettstedet Ung.no, administrert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), ble i 2014 tildelt 1,9 millioner kroner til en kampanje om vold i nære relasjoner rettet mot ungdom. Kampanjen ble planlagt i 2014, og gjennomført på nyåret 2015 (15. januar – 15. februar). Det har vært en tidsbegrenset kampanje, som samtidig har henvist de unge til en permanent plattform (ung.no) for informasjon fra det offentlige. Målet for kampanjen var:

- spre informasjon om hva krenkelser, vold og overgrep i nære relasjoner er, for å bidra til bevisstgjøring og forebygging (inkludert voldtekt)
- spre kunnskap om hjelpetilbud og behandlingsapparat
- rekruttere flere brukere til ung.no

Ung.no gjennomførte en kartlegging av informasjonsarbeid overfor ungdom om vold i nære relasjoner i regi av andre offentlige aktører og organisasjoner. Det ble etablert kontakt med aktuelle samarbeidspartnere. Det er gjennomført høringer med ungdom om innhold og utforming av kampanjen, i samarbeid med Forandringsfabrikken. Det er også arrangert fagmøte med et utvalg fagfolk og samarbeidspartnere. Eksisterende stoff om vold og overgrep på ung.no er kvalitetssikret og utvidet, og det er gjennomført teknisk utvikling. Kapasiteten i fagpanelet ble utvidet, for å kunne besvare spørsmål og henvendelser fra ungdom, i og etter kampanjeperioden. Arbeidet med den visuelle profilen, virkemidler og tiltak for kampanjen er gjort i samarbeid med reklame- og kommunikasjonsbyrået Oktan.

Til kampanjen:

[#IKKEGREIT](#)

www.ung.no/IKKEGREIT

http://www.ung.no/IKKEGREIT/3503_Video%3A_IKKEGREIT.html

Tiltak 15: Veileder til krisesenterlova

Bufdir har fått i oppdrag å utarbeide en veileder til krisesenterlova. Hovedmålgruppen er kommunene, som etter krisesenterlova er pålagt ansvaret å sørge for et krisesentertilbud, samt fylkesmennene som fører tilsyn. Veilederen vil også være nyttig for senterledere, i utformingen av tilbudet. Den lanseres 2. februar, sammen med evalueringen av kommunenes implementering av krisesenterloven. Veilederen vil bli distribuert til alle kommuner, krisesentre og fylkesmenn. Arbeidet med å gjøre veilederen tilgjengelig og kjent vil integreres i et helhetlig arbeid overfor kommunene, i samarbeid med Kommunesektorens organisasjon KS, fylkesmennene og de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTSene). Dette arbeidet vil, i tillegg til denne veilederen, omfatte tilgjengeliggjøring og implementering av:

- veileder og retningslinjer ved seksuelle overgrep mot voksne med utviklingshemming (tiltak 18 i handlingsplan mot voldtekt (2012-2014))
- oppfølging av kartleggingen av hjelpetilbudet for voldsutsatte med funksjonsnedsettelse (se tiltak 17)
- funn og anbefalinger fra evalueringen av kommunenes implementering av krisesenterlova
- veileder til barnevernet om barn med funksjonsnedsettelse
- rutiner for å avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom med funksjonsnedsettelser (tiltak 21 i tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017), arbeidet starter i 2015).

Tiltak 17: Oppfølging av studie av hjelpetilbudet til voldsutsatte med funksjonsnedsettelser

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) har på oppdrag fra Bufdir gjennomført en kartlegging av hjelpetilbudet til voldsutsatte med nedsatt funksjonsevne. Rapporten «*Tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne*» (Novarapport nr. 6/2014, lansert 30. april 2014). NOVA anbefaler blant annet opplæring av tjenesteutøvere i kommunene, universell utforming av krisesentrene, universell utforming av informasjon og tilpasset informasjon om temaet til personer med nedsatt funksjonsevne. Bufdir arrangerte i september 2014 et fagseminar, hvor fagpersoner fra både tilskuddsforvaltning, voldsforebygging og funksjonshemmetområdet deltok, sammen med eksterne.

Det er kommunene som er ansvarlige for mange av tjenestene for personer med funksjonsnedsettelser. Kommunesektorens organisasjon KS er derfor en viktig samarbeidspartner i det videre arbeidet, sammen med RVTS-ene, fylkesmennene og brukerorganisasjonene. I det videre arbeidet vil Bufdir derfor:

- Bidra til å sette temaet på dagsorden i funksjonshemmedes organisasjoner
- Integrere temaet i et helhetlig arbeid overfor kommunene, i samarbeid med KS, fylkesmennene og RVTS-ene. Arbeidet vil omfatte tilgjengeliggjøring og implementering av:
 - o veileder og retningslinjer ved seksuelle overgrep mot voksne med utviklingshemming (tiltak 18 i handlingsplan mot voldtekt (2012-2014))
 - o veileder til krisesenterloven (se tiltak 15)
 - o veileder til barnevernet om barn med funksjonsnedsettelse
 - o rutiner for å avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom med funksjonsnedsettelse (tiltak 21 i tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017), arbeidet starter i 2015)

Tiltak 27: Videreutvikling av familieverntjenestens tilbud til voldsutøvere

Bufdir har fått i oppdrag å styrke behandlingstilbudet til voksne voldsutøvere i familieverntjenesten. Plan for dette ble oversendt Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i august 2014. Det overordnede målet er et likeverdig og landsdekkende behandlingstilbud av høy kvalitet til voksne voldsutøvere.

Bufdir har startet opp implementeringen av planen. Fire hovedområder blir særlig avgjørende: Organisering av tjenesten, kompetanseheving, utvikling og videreføring av behandlingstilbudet, samt samarbeid med andre aktører. Arbeidet må sees i sammenheng med oppdraget om å styrke og utvikle tilbudet til barn utsatt for vold og unge voldsutøvere (jf. tiltak 34 i tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014 -2017), samt den generelle styrkingen av familieverntjenestens tilbud til familier hvor det forekommer vold. Det skal opprettes en arbeidsgruppe med ressurspersoner fra Bufetat og Alternativ til vold (ATV), som skal bistå Bufdir i implementeringen.

Regjeringen har i 2014 styrket familievernet på flere områder. Blant annet er det bevilget 7,8 millioner kroner til å styrke samarbeidsprosjektet mellom familievernet og ATV. I 2015 styrker regjeringen familievernet med 50 millioner kroner til familievernets forebyggende arbeid og til å styrke familievernets tilbud til familier med høyt konfliktnivå, familier hvor det forekommer vold, voldsutsatte barn, samt unge og voksne voldsutøvere.

Vedlegg 13 til årsrapport 2014 Handlingsplan mot voldtekt – status

Nedenfor følger rapportering på tiltakene 5, 10, 18 og 20.

Tiltak 5. Veiledningsmateriale for foreldre

Det skal utarbeides veiledningsmateriale for foreldre om hvordan tema om seksualitet, respekt for kroppsgrenser og vold kan tas opp med barna. Veiledningsmaterialet skal inneholde konkret informasjon om vold og voldtekt og konsekvenser av overgrep, samt gi råd og eksempler på hvordan man kan informere og påvirke barn og unges holdninger.

Ansvarlig: BLD og HOD

Gjennomføring: 2013

STATUS

Bufdir har utarbeidet en brosjyre rettet mot foreldre med barn i aldersgruppen 14 – 19 år, om seksualitet, respekt for kropp og kroppsgrenser og vold. RVTS Øst, Kråd, Dixi og Reform har gitt innspill til utkastet. Brosjyren nærmer seg ferdigstilling. Direktoratet utarbeider nå en plan for informasjon og tilgjengeliggjøring av brosjyren for målgruppen.

Tiltak 10. Holdningsskapende arbeid i innvandremiljøer

Erfaringene fra Regnbueprosjektet i familievernet skal spres og tas i bruk som holdningsskapende tiltak ovenfor innvandrere.

Ansvarlig: BLD

Gjennomføring: 2013

STATUS:

Bufdir har gjennomgått og vurdert hvordan Regnbueprosjektet (2003-2007) kan videreutvikles og danne grunnlag for å utvikle et bedre tilbud til minoritetsfamilier.

Homansbyens familievernkontor har bistått Bufdir i å trekke ut erfaringer fra prosjektet. Deres anbefalinger vurderes nå, for å integreres i forebyggende arbeid på området.

Tiltak 18. Oppfølging av seksuelle overgrep mot voksne med utviklingshemming

I regi av Oslo universitetssykehus utarbeides det forslag til rutiner for forebygging, varsling og oppfølging av seksuelle, fysiske, psykiske, økonomiske og diskriminerende overgrep mot voksne med utviklingshemming, til bruk i førstelinjetjenesten, inkludert ansatte i boenheter og ved arbeids- og dagtilbud for personer med utviklingshemming.

Ansvarlig: BLD

Gjennomføring: 2012 – 2013

STATUS:

19. november 2014 ble retningslinjer ved seksuelle overgrep mot voksne personer med utviklingshemming lansert, med statsråden til stede. Retningslinjene ble publisert på nettsiden www.vernmotovergrep.no, sammen med en plakat som visualiserer retningslinjene og en utfyllende veileder. Det er, på nettsiden, også publisert en lettlestbrosjyre for mennesker med

utviklingshemming om seksuelle overgrep og materiell for opplæring og kompetanseheving i kommuner, bedrifter og andre aktuelle aktører. Retningslinjene ble publisert både på norsk, samisk og engelsk. Siden lansering i november har nettsiden hatt 9 000 treff og ligger nå på ca. 900 treff i måneden. Nettsiden vil bli videre utbygd i 2015. Det arbeides med implementering av materialet i kommunene, i samarbeid med ansvarlige for implementering av veileder til krisesenterlova (jf. tiltak 15 i handlingsplan mot vold i nære relasjoner).

Tiltak 20. Synliggjøre og utvide informasjonen om voldtekt på Ung.no

Ung.no skal synliggjøre informasjonsstoff om voldtekt. Det handler om bevisstgjøring om egen kropp og seksualitet. Sensitivitet og respekt for andres grenser vil være sentrale temaer, i tillegg til informasjon om hvor man kan søke hjelp både som utsatt og utøver. Det skal gjennomføres en nasjonal konferanse om hjelpe- og behandlingserfaringer i arbeidet med utøvere av vold i nære relasjoner.

Ansvarlig: BLD

Gjennomføring: 2013

STATUS:

Ung.no gir informasjon til ungdom blant annet om temaer som mobbing, vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep, voldtekt, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Det ble utviklet ny informasjon om kropp og seksualitet, respekt for andres grenser og voldtekt i 2013. Informasjonen om mobbing, vold og overgrep er høsten 2014 oppdatert og utvidet knyttet til kampanjen #IKKEGREIT (se nedenfor). Artikkene har et forebyggende sikte og har fokus på bevisstgjøring og forebygging, både rettet mot utsatte og utøvere. Stoffet knyttes opp mot tangerende temaer som vennskap, forelskelse, sex og samliv, psykisk helse, vold og alkohol og rus.

Kampanjen #IKKEGREIT

Ung.no har i 2014 mottatt støtte fra JD for å gjennomføre en kampanje rettet mot ungdom (jf. tiltak 1 i handlingsplan mot vold i nære relasjoner). Kampanjen er nettbasert, og gjennomføres i perioden 15. januar til 15. februar 2015. Mål for kampanjen er å:

- spre informasjon om hva krenkelser, vold og overgrep i nære relasjoner er, for å bidra til bevisstgjøring og forebygging
- spre kunnskap om hjelpetilbud og behandlingsapparat
- rekruttere flere brukere til ung.no.

Til kampanjen:

[#IKKEGREIT](#)

www.ung.no/IKKEGREIT

http://www.ung.no/IKKEGREIT/3503_Video%3A_IKKEGREIT.html

OVERSIKT OVER INFORMASJONSMATERIELL

- OM TVANGSEKTESKAP OG KJØNNSLEMLESTELSE



Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Innhold

SKRIFTLIG MATERIELL.....	6
Arbeid mot kjønnslemlestelse i Norge – En kartlegging	6
Arbeid mot tvangsekteskap – en veileder.....	6
Dialog og bottom-up som tiltak mot omskjæring - En evaluering av Primærmedisinsk verksteds prosjekt.....	6
Ekteskap – men kan du velge partner selv?	7
Ekteskap – men kan du velge partner selv?	7
Ekteskap – må bare inngås etter fritt og fullt samtykke	7
Er det lurt å omskjære døtrene sine?.....	8
Er du gutt og har spørsmål om omskjæring av jenter?	8
Erfaringer med dialog i tvangsekteskapsaker	8
Et trygt sted å bo. Og noe mer.	9
Evaluering av handlingsplan mot tvangsekteskap 2008-2011 (sluttrapport)	9
Forebygging av kjønnslemlestelse - Tilbud om samtale og frivillig underlivsundersøkelse.....	9
Foreldreskap og ungdoms livsvalg i en migrasjonskontekst	10
Fra kunnskap til handling (delvis utdatert, se "Veileder om regelverk, roller og ansvar knyttet til kjønnslemlestelse")	10
"Første dag var jeg redd – men glad også" – Bokollektivets faglige tilnærminger i arbeidet med unge minoritetskvinner utsatt for tvangsekteskap.....	11
Helsekonsekvenser og helsehjelp etter kjønnslemlestelse.....	11
Holdning og handling går hånd i hånd	11
Hvem bestemmer? Ektefellevalg blant unge med innvandrerbakgrunn	12
Ikke bare tvangsekteskap	12
Informasjon til foreldre om ekteskap.....	12
Informasjon til ungdom om tvangsekteskap.....	13
Integreringskart 2008 – Tvangsekteskap, en kunnskapsstatus.....	13
Intervensjon mot kjønnslemlestelse	13
Jenter som stråler.....	14
Kampen mot kjønnslemlestelse – en ildsjels beretning.....	14
Kjønnslemlestelse i Norge – en kartlegging	14

Konvensjoner og lover om tvangsekteskap.....	15
Kroppen din er perfekt fra naturens side	15
Kvinnens liv og helse i eksil (se samling 4)	15
Kvinnelig omskjæring er kultur – ikke religion!.....	16
Kvinnelig omskjæring – brudd på menneskerettighetene	16
Kvinnelig omskjæring og kjønnslemlestelse er forbudt ved norsk lov!	16
Helsekonsekvenser av omskjæring	16
Lærernes bok – Vold i nære relasjoner, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.....	16
Mellom makt og avmakt	16
Menneskerettslige aspekter knyttet til kjønnslemlestelse og helseundersøkelser	17
Nye regler for å gifte seg i utlandet.....	17
Omskåret? Alle landets helseregioner tilbyr åpnende operasjoner	17
Oslo Krisesenter for menn utsatt for vold i nære relasjoner og tvangsekteskap	17
Politiets arbeid med vold i nære relasjoner	18
Politiets behandling av familievoldssaker	18
Presentasjonsbrosjyre for organisasjonen PAWA Pan African Women’s Association (Forening for afrikanske kvinner i Norge)	18
På tvers av landegrenser	19
Retten til å ta egne valg.....	19
Rutiner i skolens arbeid mot tvangsekteskap	19
Seksualitet og kjønn - Et ressurshefte for lærere i grunnskolen	19
Står du i fare for å bli tvangsgiftet, eller har du blitt utsatt for tvangsekteskap?.....	20
Syn på ekteskap blant hinduer, buddhister, sikher, muslimer og kristne	20
TVE-Quiz	20
Underveisrapport om IMDis arbeid mot tvangsekteskap fra juni 2008 til april 2010	20
Ungdom med innvandrerbakgrunn. Verdier, normdannelse og livsvalg – en kunnskapsstatus	21
Ung.no. Spørsmål og svar.....	21
VALG Når du ikke gjennom skal du få hjelp! DITT	21
Veileder for helsepersonell i Norge om kvinnelig omskjæring	21
Veileder om regelverk, roller og ansvar knyttet til kjønnslemlestelse.....	22

Vold i nære relasjoner tvangsekteskap og kjønnslemlestelse – Et undervisningsopplegg for nyankomne innvandrere	22
Æresrelatert ekstrem kontroll	22
Å leve mellom to kulturer – Dialog for å skape endring og frihet til å ta egne valg.....	23
NETTBASERT MATERIELL	24
Abelo	24
www.abelo.no	24
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)	24
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)	24
Helsedirektoratet	24
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).....	25
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS).....	25
Politiet	25
Røde Kors – telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse	25
Tvangsekteskap.no	26
Utlendingsdirektoratet (UDI).....	26
Ung.no	26
FILM/ DVD	27
Den som intet våger intet vinner	27
FGM - A ritual of agony	27
Gift.....	27
Hvorfor gjorde du det mamma?.....	28
I mine sko, fire historier om verdivalg.....	28
Med egne ord - en film om tvangsekteskap.....	28
Nå snakker vi sammen	29
På tvers av grenser	29
Retten til å velge.....	29
Ung og omskåret	30
Valgets kvaler 1 og 2.....	30

Forord

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har i handlingsplan mot tvangsekteskap (TVE), kjønnslemlestelse (TVE) og alvorlige begrensninger av unges frihet (2013-2016) fått i oppdrag å lede et nettverk for informasjonsmateriell om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, i samarbeid med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Helsedirektoratet, Utlendingsdirektoratet, Politidirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Nettverket skal utarbeide og årlig oppdatere en oversikt over informasjonsmateriell fra etatene (tiltak 14). Bufdir har utarbeidet en slik oversikt knyttet til tilsvarende tiltak i tidligere handlingsplaner. Dette er en oppdatert versjon av denne, og inneholder i tillegg til informasjonsmateriell fra etatene, en oversikt over relevant materiell utarbeidet av andre instanser og organisasjoner. Oversikten er kategorisert alfabetisk, da noe av informasjonsmaterialet omhandler flere temaer.

Vi håper at oversikten kan være et nyttig verktøy for å finne fram til den informasjonen som trengs, til bruk i det arbeidet som gjøres på dette feltet. For at oversikten skal være så oppdatert som mulig, ber vi om at informasjon om nytt og annet relevant materiell sendes til lottecatrin.andersen@bufdir.no.

SKRIFTLIG MATERIELL

Arbeid mot kjønnslemlestelse i Norge – En kartlegging

Tema	KLL
Type	Rapport
Innhold	Oversikt over tjenester og organisasjoner som arbeider med KLL, hvilke oppgaver de er tildelt, hvilke målgrupper de arbeider mot, hvilke kunnskapsnivå de har, hvilke behov for økt kunnskap og eventuelt samarbeid med andre. Et mål er at rapporten skal gi grunnlag for målrettet opplæring og økt samarbeid mellom forskjellige aktører.
Målgruppe	Myndigheter og tjenester som arbeider med KLL.
Produsert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Finansiert av	Laget på oppdrag av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.nkvts.no

Arbeid mot tvangsekteskap – en veileder

Tema	TVE
Type	Hefte
Innhold	Æresrelatert vold, håndtering av TVE-saker, brudd med familien, veiledning fra kompetanseteamet, hjelpeapparat m.v.
Målgruppe	Fagpersoner
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet. Forfattere er kompetanseteamet mot tvangsekteskap.
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Dialog og bottom-up som tiltak mot omskjæring - En evaluering av Primærmedisinsk verksteds prosjekt

Tema	KLL
Type	Rapport
Innhold	Evaluering av Kirkens Bymisjon Primærmedisinsk verksteds samtalegrupper for kvinner i 2002-2004. Dialog som metode
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, andre
Produsert av	University of Oslo, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (Cecilie Thun og Katrine Fangen)
Finansiert av	Barne- og likestillingsdepartementet
Utgivelsesår	2007
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Ekteskap – men kan du velge partner selv?

Tema	TVE
Type	Hefte
Innhold	Om bakgrunn for praksisen, statistikk ekteskap/landbakgrunn, hjelpeinstanser
Målgruppe	Hjelpeinstanser, fagpersoner, skoleklasser og andre
Produsert av	Prosjekt tvangsekteskap Midt.Norge 2011 ved Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner Trøndelag, Skeiv Verden Trøndelag og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.llh.no

Ekteskap – men kan du velge partner selv?

Tema	TVE
Type	Brosjyre
Innhold	Hva er tvangsekteskap, lov, rettigheter, hjelpetiltak
Målgruppe	Unge som risikerer å bli tvangsgiftet
Produsert av	Prosjekt tvangsekteskap Midt.Norge 2011 ved Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner Trøndelag, Skeiv Verden Trøndelag og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.llh.no

Ekteskap – må bare inngås etter fritt og fullt samtykke

Tema	TVE
Type	Brosjyre
Innhold	Kortversjon av heftet konvensjoner og lover om tvangsekteskap
Målgruppe	Berørte personer
Produsert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Finansiert av	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Utgivelsesår	2013
Språk	Norsk, engelsk, somali, sorani, urdu, pashto, russisk, tyrkisk, arabisk, farsi
Nettadresse	http://www.bufetat.no

Er det lurt å omskjære døtrene sine?

Tema	KLL
Type	Brosjyre
Innhold	Argumenter mot KLL, hjelpeinstanser Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress i samarbeid med
Produsert av	Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse
Finansiert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Utgiverår	2011
Målgruppe	Foreldre fra land der KLL praktiseres
Språk	Norsk, engelsk, somali, fransk, tigrinja, amharisk (de tre siste finnes kun på nett)
Nettadresse	www.nkvts.no

Er du gutt og har spørsmål om omskjæring av jenter?

Tema	KLL
Type	Brosjyre
Innhold	Argumenter mot KLL, seksuelliv
Produsert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Finansiert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Utgiverår	2013
Målgruppe	Gutter som har spørsmål om omskjæring av jenter
Språk	Norsk
Nettadresse	www.nkvts.no

Erfaringer med dialog i tvangsekteskapsaker

Tema	TVE
Type	Rapport
Innhold	Kunnskap om og erfaringer med dialog som metode i arbeidet med å forhindre eller avhjelpe konsekvensene av tvangsekteskap, streng patriarkalsk kontroll, eller kollektivt basert æresrelatert vold. Vekt på Politiets rolle i trusselbilde.
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, andre som arbeider med TVE
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.nova.no

Et trygt sted å bo. Og noe mer.

Tema	TVE
Type	Rapport
Innhold	Evaluering av bo- og støttetilbudet til unge over 18 år som bryter med familien på grunn av tvangsekteskap. Studien tar for seg krisesentrene, et bokollektiv og ti kriseboliger. Vekt på organisering av sikkerhet og oppfølging av enkeltbeboerne.
Målgruppe	Myndigheter, andre
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning
Finansiert av	Barne- og likestillingsdepartementet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Evaluering av handlingsplan mot tvangsekteskap 2008-2011 (sluttrapport)

Tema	TVE
Type	Rapport (hefte)
Innhold	Effekter av planen og enkelttiltak, forankring, implementering, gjennomføring og samarbeid i det offentlige tjenesteapparatet
Målgruppe	Myndigheter og andre som arbeider med TVE
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning, UiO
Finansiert av	Barne- og likestillingsdepartementet
Utgivelsesår	2009 (første delrapport) 2010 (annen delrapport) 2011 (sluttrapport)
Språk	Norsk
Nettadresse	www.samfunnsforskning.no

Forebygging av kjønnslemlestelse - Tilbud om samtale og frivillig underlivsundersøkelse

Tema	KLL
Type	Veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten
Innhold	Seksuell helse, Innvandrerhelse, Helsestasjon og skolehelsetjenester
Produsert av	Helsedirektoratet, avd. minoritets helse og rehabilitering
Finansiert av	Helsedirektoratet
Utgiverår	2011
Målgruppe	Ansatte i helsestasjons- og skolehelsetjenesten
Språk	Norsk
Nettadresse	www.helsedirektoratet.no

Foreldreskap og ungdoms livsvalg i en migrasjonskontekst

Tema	TVE
Type	Rapport, hefte
Innhold	Foreldrenes perspektiver på ungdoms holdninger og verdier i forhold til likestilling, kjærlighet og familiedannelse. Bestilt i forbindelse med etablering av minoritetsrådgivere i videregående skoler
Målgruppe	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, andre
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2009
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Fra kunnskap til handling (delvis utdatert, se "Veileder om regelverk, roller og ansvar knyttet til kjønnslemlestelse")

Tema	KLL
Type	Bok skrevet med utgangspunkt i OK prosjektet
Innhold	Praktisk håndbok om kvinnelig omskjæring
Produsert av	OK-prosjektet
Utgiverår	2005
Målgruppe	Helse- og sosialarbeidere, pedagoger og ansatte i mottak
Språk	Norsk
Nettadresse	Kan lastes ned i PDF-format fra NKVTS Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress sine nettsider
Kontakt	www.nkvts.no

"Første dag var jeg redd – men glad også" – Bokollektivets faglige tilnærminger i arbeidet med unge minoritetskvinner utsatt for tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Rapport
Innhold	Faglig plattform, verdigrunnlag. Intervjuer med ansatte og beboere.
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner og andre som arbeider med TVE
Produsert av	Bokollektivet for unge utsatt for tvangsekteskap og Oslo Krisesenter
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.krisesenter.com www.oslokrisesenter.no

Helsekonsekvenser og helsehjelp etter kjønnslemlestelse

Tema	KLL
Type	Informasjonsbrosjyre
Innhold	Informasjon til personer fra berørte miljøer om helsekonsekvenser og helsehjelp etter kjønnslemlestelse.
Målgruppe	Personer bosatt i Norge fra land hvor kjønnslemlestelse praktiseres, frivillige organisasjoner, innvandrersorganisasjoner og helsepersonell.
Produsert av	Helsedirektoratet
Finansiert av	Helsedirektoratet
Utgivelsesår	2014
Språk	Norsk, fransk, somali, engelsk, amharinsk, tigrinja, arabisk
Nettadresse	www.helsedirektoratet.no

Holdning og handling går hånd i hånd

Tema	TVE
Type	Prosjektrapport 2010-2011
Innhold	Om organisasjonens arbeid mot tvangsekteskap: Samarbeid med Ung Muslim, Skeiv Verden, Den islamske ungdomsorganisasjonen i Norge (DIN) og Unge Sikher. Fremheve personer med høy sosial status som har brutt med uønskede tradisjoner. Konferanse for unge og foreldre. «Minotenk-skolen»: 30 unge fra 18 land ble kurset om flerkulturelle utfordringer, identitetsproblematikk, psykiske aspekter ved tvang og press, innføring i kritiske tilnærminger til kultur og tradisjon. Mål at ungdommene arrangerer dialogmøter, deltar i samfunnsdebatten, er positive rollemodeller, ung-til-ung formidling. Dialogmøter på skoler, nærsentre og fritidsklubber. To dialogmøter om forbudt kjærlighet og likestilling blant minoritetskvinner.
Målgruppe	Myndigheter, andre
Produsert av	Minotenk Minoritetspolitisk tenketank
Finansiert av	Støttet med midler fra tilskuddsordning til tiltak mot tvangsekteskap fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Utgivelsesår 2011
Språk Norsk
Nettadresse www.minotenk.no

Hvem bestemmer? Ektefellevalg blant unge med innvandrerbakgrunn

Tema TVE
Type Rapport
Innhold Ekteskap, hvem velger ektefellen? Hvilke rolle spiller utdanning, levekår, religion og likestilling
Målgruppe Myndigheter, organisasjoner, fagpersoner, andre
Produsert av Fagbevegelsens senter for forskning
Finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår 2011
Språk Norsk
Nettadresse www.imdi.no

Ikke bare tvangsekteskap

Tema TVE
Type Sluttrapport om Integrerings- og mangfoldsdirektoratets arbeid mot TVE 2008-2011 (i perioden for Handlingsplanen mot tvangsekteskap 2008-2011).
Innhold Omfattende artikkelsamling. Erfaringer, eksempler på utprøvde tilnærminger og vurdering av behov for videre arbeid etter utløpet av handlingsplanen. Inneholder også oversikt over bøker, filmer og relevant materiell som er produsert av andre.
Målgruppe Førstelinjetjenesten, skolen, utenriktjenesten og andre som møter målgruppen.
Produsert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår 2011
Språk Norsk
Nettadresse <http://www.imdi.no/>

Informasjon til foreldre om ekteskap

Tema TVE
Type Informasjonsbrosjyre
Innhold Informasjon om lover og regler. Empatisk tilnærming til de unges situasjon
Målgruppe Foreldre med bakgrunn fra land der TVE forekommer
Produsert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet.
Utgivelsesår 2011
Språk Norsk, engelsk, arabisk, somali, sorani, farsi, pashto, tyrkisk, urdi
Nettadresse www.bufetat.no

Informasjon til ungdom om tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Informasjonsbrosjyre
Innhold	Til ungdom: Problemstillinger og oversikt over hjelpeinstanser
Målgruppe	Ungdom som kan bli utsatt for tvangsekteskap
Produsert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.bufetat.no

Integreringskart 2008 – Tvangsekteskap, en kunnskapsstatus

Tema	TVE
Type	Rapport, hefte
Innhold	Erfaringer fra arbeid med tvangsekteskap i Norge – hva vet vi og hvordan kan det hindres?
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, offentlige etater og andre
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Intervensjon mot kjønnslemlestelse

Tema	KLL
Type	Rapport
Innhold	Erfaringer fra tilbudet "Samtaler og frivillige underlivsundersøkelser"
Målgruppe	Myndigheter
Produsert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Utgivelsesår	2012
Språk	Norsk
Nettadresse	www.nkvts.no

Jenter som stråler

Tema	TVE
Type	Hefte
Innhold	Erfaringer med jentegruppe og mødregruppe. Samtaler og aktiviteter. Arbeid med diverse tema som traumer, tilpasning til annen kultur, gi økt handlingsrom og nettverk, forebygge tvangsekteskap og annen vold. Tiltaket er et samarbeid mellom RVTS Sør, Familiekontoret i Kristiansand, Kirkens Ungdomsprosjekt , Grim skole v/helsesøster, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (lokale minoritetsrådgivere) og organisasjonen Sisters.
Målgruppe	Hjelpearbeidere
Produsert av	RVTS Sør
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familieetaten Region Sør
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.sor.rvts.no

Kampen mot kjønnslemlestelse – en ildsjels beretning

Tema	KLL
Type	Rapport
Innhold	Om pioner og ildsjel Safia Abdi Haase sitt arbeid med seksuell og reprodutiv kvinnehelse og mot kjønnslemlestelse. Hun er sykepleier og har mastergrad i International Welfare and Health Policy fra HiO, og har vært engasjert av Stiftelsen Amatheia siden 2005. Driver kvinnegrupper, holder foredrag m.m. Kontakt mot afrikansk og kurdisk miljø.
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, andre
Produsert av	Stiftelsen Amatheia Veiledningstjeneste for (uplanlagt) gravide
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.amatheia.no

Kjønnslemlestelse i Norge – en kartlegging

Tema	KLL
Type	Rapport
Innhold	Undersøkelser og analyser. Omfang, kompetanse i hjelpeapparatet, endring m.m.
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning, UiO
Finansiert av	Barne- og likestillingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Konvensjoner og lover om tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Hefte
Innhold	FNs konvensjoner, norske lover og regler
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner og andre som arbeider mot tvangsekteskap
Produsert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Utgivelsesår	2010
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Kroppen din er perfekt fra naturens side

Tema	KLL
Type	brosjyre
Innhold	Helse, tradisjoner, typer omskjæring (illustrert), lovforbud, avvergelsesplikt, opplysningsplikt, tilbud om samtale og frivillig underlivsundersøkelse, adresser til hjelpeinstanser
Målgruppe	Personer fra land der KLL praktiseres og hjelpeapparatet
Produsert av	Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress
Finansiert av	Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress
Utgivelsesår	2009
Språk	Norsk, engelsk, somali, fransk, tigrinja, amharisk (de tre siste finnes kun på nett)
Nettadresse	www.nkvts.no

Kvinnerens liv og helse i eksil (se samling 4)

Tema	KLL
Type	Hefte
Innhold	Veiledning for drift av samtalegrupper med kvinner fra land der kjønnslemlestelse praktiseres (KLL er ett av flere diskusjonstema). Guide, inspirasjon og støtte.
Produsert av	OK-prosjektet (Omsorg og kunnskap om kvinnelig omskjæring)
Utgiverår	2004
Målgruppe	Organisasjoner
Språk	Norsk, engelsk
Nettadresse	www.nkvts.no

Kvinnelig omskjæring er kultur – ikke religion!

Kvinnelig omskjæring – brudd på menneskerettighetene

Kvinnelig omskjæring og kjønnslemlestelse er forbudt ved norsk lov!

Helsekonsekvenser av omskjæring

Tema	KLL
Type	Fire foldere
Innhold	Faktaopplysninger/argumenter mot kjønnslemlestelse. Benyttes i samtalegrupper m.m.
Målgruppe	Minoritetskvinner fra land der kjønnslemlestelse forekommer
Produsert av	Primærmedisinsk Verksted, Kirkens bymisjon Oslo
Utgivelsesår	Før 2008
Språk	Finnes på flere språk
Nettsted	www.bymisjon.no/pmv

Lærernes bok – Vold i nære relasjoner, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Tema	TVE og KLL
Type	Undervisningshefte for lærere, undervisningsopplegg for voksne innvandrere
Innhold	Ressurshäfte
Målgruppe	Lærere i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
Produsert av	VOX Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet
Utgivelsesår	2009
Språk	Norsk
Nettadresse	www.vox.no

Mellom makt og avmakt

Tema	TVE
Type	Rapport (hefte)
Innhold	Hvordan gutter og unge menn med minoritetsbakgrunn er berørt av tvangsekteskap, autoritær oppdragelse, kontroll og æresrelatert vold
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, andre som arbeider med TVE
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.samfunnsforskning.no

Menneskerettslige aspekter knyttet til kjønnslemlestelse og helseundersøkelser

Tema	KLL
Type	Utredning
Innhold	Avgrensning, endringstendenser, forhold i opprinnelsesland, menneskerettslige forpliktelser og grenser, norsk rett og dagens tiltak, holdningsskapende arbeid
Målgruppe	Myndigheter og andre som arbeider med KLL
Produsert av	Norsk senter for menneskerettigheter, Det juridiske fakultet, UiO
Finansiert av	Barne- og likestillingsdepartementet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Nye regler for å gifte seg i utlandet

Tema	TVE
Type	Brosjyre
Innhold	Hvilke ekteskap inngått i utlandet er ikke gyldige i Norge?
Målgruppe	Personer fra land der tvangsekteskap forekommer
Produsert av	Barne-, og likestillings- og inkluderingsdepartementet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk, engelsk, somali, sorani, arabisk, urdu.
Nettadresse	www.regjeringen.no

Omskåret? Alle landets helseregioner tilbyr åpne operasjoner

Tema	KLL
Type	Brosjyre
Innhold	Fordeler ved åpning, om inngrepet og etter inngrepet
Produsert av	Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress
Finansiert av	Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress
Utgiverår	2011
Målgruppe	Kvinner fra land der KLL praktiseres
Språk	Norsk, engelsk, somali, fransk, tigrinja, amharisk (de tre siste finnes kun på nett)
Nettadresse	www.nkvts.no

Oslo Krisesenter for menn utsatt for vold i nære relasjoner og tvangsekteskap

Tema	TVE og annen vold i nære relasjoner
Type	Løpeseddel
Innhold	Om tilbudet ved Oslo Krisesenter for Menn
Målgruppe	Menn som er utsatt for eller står i fare for å bli utsatt for vold i nære relasjoner, herunder tvangsekteskap
Produsert av	Oslo Krisesenter
Finansiert av	Oslo Krisesenter
Utgivelsesår	2010
Språk	Norsk
Nettsted	www.oslokrisesenter.no

Politiets arbeid med vold i nære relasjoner

Tema	Vold i nære relasjoner
Type	Veileder
Innhold	Punkt 5 TVE: Om æresrelatert vold, Politiets oppgaver og hjemler, Kompetanseteamet mot tvangsekteskap m.m. Punkt 6 KLL: Om Politiets oppgaver og hjemler, Barnevernets rolle m.m.
Målgruppe	Politiet, myndigheter, andre som arbeider med TVE
Produsert av	Politidirektoratet
Utgivelsesår	2009
Språk	Norsk
Nettadresse	www.politi.no

Politiets behandling av familievoldssaker

Tema	Familievold, herunder TVE og KLL
Type	Håndbok
Innhold	Om politiets behandling av familievoldssaker
Målgruppe	Familievoldskoordinatorer, andre funksjoner i politiet
Produsert av	Politidirektoratet
Utgivelsesår	2002
Språk	Norsk
Nettadresse	www.familievernkontoret.no

Presentasjonsbrosjyre for organisasjonen PAWA Pan African Women's Association (Forening for afrikanske kvinner i Norge)

Tema	KLL
Type	Brosjyre
Innhold	Om PAWAs arbeid mot kjønnslemlestelse i Norge og i afrikanske land. (Gjennomfører samtalegrupper for kvinner, og har arrangert workshops med inviterte afrikanske ledere for å påvirke lovgivningen i landene)
Målgruppe	Kvinner fra afrikanske land
Produsert av	PAWA Pan African Women's Association (www.pawa.no)
Finansiert av	Støttet med midler fra tilskuddsordning til tiltak mot kjønnslemlestelse fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk, engelsk, fransk
Nettadresse	http://pawa.no

På tvers av landegrensler

Tema	Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
Type	Rapport
Innhold	Arbeid med tvangsekteskap og kjønnslemlestelse ved fire norske utenriksstasjoner
Målgruppe	Myndigheter og andre som jobber med TVE og KLL
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2013
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Retten til å ta egne valg

Tema	TVE
Type	Veileder
Innhold	Ideer til undervisningsopplegg om tvangsekteskap og nærliggende temaer i skolen, med diskusjonsoppgaver. En quiz om tvangsekteskap hører sammen med opplegget, se under
Målgruppe	Skolen, andre som underviser
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2010
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Rutiner i skolens arbeid mot tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Hefte
Innhold	Mulige tegn på utsatthet, forslag til rutiner ved akuttsaker, ikke-akuttsaker og reiser til utlandet
Målgruppe	Lærere
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2010
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Seksualitet og kjønn - Et ressurshefte for lærere i grunnskolen

Tema	Seksuell trakassering og kjønnsrelatert mobbing i grunnskolen
Type	Hefte
Innhold	Ressurshefte. Ikke lærebok men faglig ressurs når temaer knyttet til seksuell trakassering og kjønnsrelatert mobbing tas opp. Kjønnslemlestelse er blant temaene i del 3.
Målgruppe	Lærere i grunnskolen
Produsert av	Utdanningsdirektoratet
Utgivelsesår	Revidert 2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.udir.no

Står du i fare for å bli tvangsgiftet, eller har du blitt utsatt for tvangsekteskap?

Tema	TVE
Type	Brosjyre
Innhold	Om Bokollektivets tilbud til unge utsatt for tvangsekteskap
Målgruppe	Personer som står i fare for å bli tvangsgiftet eller som har blitt tvangsgiftet
Produsert av	Bokollektivet (for minoritetskvinner utsatt for TVE og annen vold), Oslo Krisesenter
Finansiert av	Bokollektivet, Oslo Krisesenter
Utgivelsesår	2011
Språk	På åtte språk
Nettadresse	www.bokollektivet.no

Syn på ekteskap blant hinduer, buddhister, sikher, muslimer og kristne

Tema	TVE
Type	Utredning/hefte
Innhold	Oppfatninger av ekteskap i ulike religioner, drøfting av arrangerte ekteskap og tvangsekteskap i lys av religiøs teori og praksis
Målgruppe	Interesserte
Produsert av	Barne- og familiedepartementet
Utgivelsesår	2001
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

TVE-Quiz

Tema	TVE
Type	Interaktiv DVD. Hører sammen med veilederen «Retten til å ta egne valg» - ideer til undervisningsopplegg om TVE og nærliggende temaer.
Innhold	Quiz om tvangsekteskap.
Målgruppe	Ungdom i ungdoms- og videregående skole, og som kunnskapstest for fagpersoner.
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgiverår	2010
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Underveisrapport om IMDIs arbeid mot tvangsekteskap fra juni 2008 til april 2010

Tema	TVE
Type	Rapport
Innhold	Erfaringer i perioden, økning i antall saker m.m.
Målgruppe	Myndigheter, interesserte
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk og engelsk
Nettadresse	www.imdi.no

Ungdom med innvandrerbakgrunn. Verdier, normdannelse og livsvalg – en kunnskapsstatus

Tema	TVE
Type	Rapport, hefte
Innhold	Kunnskapsstatus om utvikling og påvirkning av ungdoms holdninger til likestilling, kjærlighet og familiedannelse.
Målgruppe	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, andre
Produsert av	Institutt for samfunnsforskning
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Ung.no. Spørsmål og svar

Tema	Stoff som opptar ungdom
Type	Informasjonsbrosjyre
Innhold	Stoff som opptar ungdom. Spørsmål om tvangsekteskap er tatt med. Nettstedet www.ung.no har informasjonsartikler, henvisninger og spørsmål- og svartjeneste for både tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.
Målgruppe	Ungdom
Produsert av	Ung.no
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.ung.no

VALG Når du ikke gjennom skal du få hjelp! DITT

Tema	TVE
Type	Folder
Innhold	Informasjonsbrosjyre om rettigheter, tilbud om rådgivning
Målgruppe	Ungdom som risikerer å bli tvangsgiftet
Produsert av	MiRA Ressurssenter for kvinner med minoritetsbakgrunn
Utgivelsesår	2008
Språk	Norsk, engelsk, tyrkisk, arabisk, farsi, somali, sorani, urdu
Nettadresse	www.mirasenteret.no

Veileder for helsepersonell i Norge om kvinnelig omskjæring

Tema	KLL
Type	Hefte
Innhold	Praktisk hjelpemiddel. Fakta om fysiske forhold, undersøkelse og behandling. Bakgrunn for praksisen. Hvordan møte personer i målgruppen, mistanke om planlagt KLL m.m. Lovverk. OBS: Strafferammer er utvidet
Produsert av	Statens helsetilsyn
Utgiverår	2000
Målgruppe	Helsepersonell som kommer i befatning med KLL
Språk	Norsk
Nettadresse	www.helsetilsynet.no

Veileder om regelverk, roller og ansvar knyttet til kjønnslemlestelse

Tema	KLL
Type	Hefte
Innhold	Hva gjør den enkelte tjenesten? Bekymring, opplysningsplikt, avvergelsesplikt. Vekt på det juridiske.
Produsert av	Barne- og likestillingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet
Utgiverår	2008
Målgruppe	Helsetjenesten, barneverntjenesten, politiet, religiøse ledere og andre
Språk	Norsk
Nettadresse	www.regjeringen.no

Vold i nære relasjoner tvangsekteskap og kjønnslemlestelse – Et undervisningsopplegg for nyankomne innvandrere

Tema	TVE og KLL
Type	Deltakerhefte
Innhold	Gir kunnskap om konsekvenser av vold. Omfatter mishandling av kvinner og barn, seksuelle overgrep, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
Målgruppe	Nyankomne voksne innvandrere ved opplæring i norsk og samfunnskunnskap
Produsert av	Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet
Utgivelsesår	2009
Språk	Norsk (bokmål og nynorsk), albansk, amharisk, arabisk, engelsk, farsi, fransk, polsk, portugisisk, russisk, serbokroatisk, somalisk, sorani, spansk, thai, tigrinja, tyrkisk, urdu, vietnamesisk
Nettadresse	www.vox.no

Æresrelatert ekstrem kontroll

Tema	TVE
Type	Rapport (hefte)
Innhold	Om virkemidler som kan gjøre skolene i stand til å ivareta sitt ansvar på en bedre måte. Varselsignaler, dialog, rutiner m.m.
Målgruppe	Grunnskoler og videregående skoler
Produsert av	NTNU Samfunnsforskning
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.imdi.no

Å leve mellom to kulturer – Dialog for å skape endring og frihet til å ta egne valg

Tema	KLL og TVE
Type	Erfaringshefte fra seminar for minoritetspersoner og aktører som arbeider med flerkulturell tematikk
Innhold	Om flerkulturell dialog
Målgruppe	Myndigheter, organisasjoner, andre
Produsert av	EMPO Flerkulturelt ressurscenter, Kirkens Bymisjon, Bergen.
Finansiert av	Støttet med midler fra tilskuddsordning til tiltak mot kjønnslemlestelse fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, og med midler fra tilskuddsordning til tiltak mot tvangsekteskap fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgivelsesår	2011
Språk	Norsk
Nettadresse	www.bymisjon.no

NETTBASERT MATERIELL

Abelo

www.abelo.no

Tema	Kvinner helse inkl. KLL, familieliv og barneoppdragelse
Type	Nettsted
Innhold	Informasjon om helse, barn og familie
Målgruppe	Personer med annen kulturell bakgrunn enn norsk
Produsert av	Abelo
Språk	Norsk (nettstedet er under oppgradering og flere språk vil lanseres)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)

www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/integrering/tvangsekteskap.html?id=1027

Tema	TVE
Type	Nettsider
Innhold	Artikler, lenker til relevante publikasjoner og aktører.
Målgruppe	Myndigheter, fagpersoner, berørte.
Produsert av	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Språk	Norsk

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

www.bufetat.no/tvangsekteskap/

Tema	TVE
Type	Nettsider
Innhold	Informasjon om hjelpetilbud, lovverk, lenker til relevante publikasjoner og aktører
Målgruppe	Fagpersoner
Produsert av	Bufetat
Språk	Norsk

Helsedirektoratet

www.helsedirektoratet.no www.helsenorge.no

Tema	KLL
Type	Nettsider
Innhold	Informasjon om hjelpetilbud, lovverk, lenker til relevante aktører
Målgruppe	Fagpersoner og berørte
Produsert av	Helsedirektoratet
Språk	Norsk

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

www.imdi.no/no/Tvangsekteskap/

Tema	TVE
Type	Nettsider
Innhold	Rapporter, presentasjoner, erfaringsoppsummeringer, fakta
Målgruppe	Myndigheter, fagpersoner
Produsert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Språk	Norsk

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)

www.nkvts.no/tema/Sider/Kjønnslemlestelse.aspx

Tema	KLL
Type	Interaktive nettsider - Veiviser om KLL
Innhold	Grunnleggende om KLL til oversikt over kunnskap på feltet. Det finnes også en rekke "talking heads" – innspill fra personer med forskjellig fagbakgrunn, filmer, lenker til andre relevante nettsider med mer.
Målgruppe	Fagpersoner og andre som har behov for kunnskap på feltet.
Produsert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Utgivelsesår	2011 (gjelder veiviseren, fortløpende oppdateringer)
Språk	Norsk
Nettadresse	www.nkvts.no

Politiet

https://www.politi.no/rad_fra_politiet/vold_i_nare_relasjoner/kjønnslemlestelse/
https://www.politi.no/rad_fra_politiet/vold_i_nare_relasjoner/tvangsgifte/

Tema	Vold i nære relasjoner, KLL og TVE
Type	Nettsider
Innhold	Informasjon, lenker til relevante publikasjoner og aktører
Målgruppe	Målgruppe, fagpersoner, andre berørte
Produsert av	Politidirektoratet
Språk	Norsk

Røde Kors – telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

www.rodekors.no/tvangsekteskap

Tema	TVE og KLL
Type	Nettsider
Innhold	Informasjon om tjenesten
Målgruppe	Utsatte ungdommer, foreldre, bekymrede venner og fagpersoner (kan få råd og veiledning)
Produsert av	Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
Språk	Norsk

Tvangsekteskap.no

www.regjeringen.no/nb/dep/bld/kampanjer/tvangsekteskapno2.html?id=508373

Tema	TVE
Type	Nettsted for berørte og fagpersoner
Innhold	Artikler, henvisninger, film
Målgruppe	Berørte og fagpersoner
Produsert av	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Språk	Norsk. Opplysning om hjelpeapparatet på engelsk, urdu, arabisk og sorani.

Utlendingsdirektoratet (UDI)

www.udi.no/Tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Nettsider
Innhold	Informasjon, regelverk, kontaktinstanser, materiell.
Målgruppe	Søkere/ brukere, myndigheter, fagpersoner
Produsert av	Utlendingsdirektoratet
Språk	Norsk

Ung.no

www.ung.no/kl/ og www.ung.no/tvangsekteskap/

Tema	KLL og TVE
Type	Nettsted for barn og ungdom.
Innhold	Artikler, diskusjon, spørsmål- og svartjeneste m.m.
Målgruppe	Barn og ungdom
Produsert av	Ung.no
Språk	Norsk

FILM/ DVD

Den som intet våger intet vinner

Tema	TVE
Type	Film på 7 minutter fra Bokollektivet ved Oslo krisesenter
Innhold	Av og med beboere: deres bakgrunn og hvordan det er å være beboer
Målgruppe	Fagpersoner og andre (brukes ved presentasjoner, kan ikke bestilles av eksterne)
Produsert av	Oslo krisesenter Bokollektivet (www.bokollektivet.no/)
Finansiert av	Oslo krisesenter Bokollektivet
Utgiverår	2009
Språk	Norsk, engelsk tekst
Kontakt / bestilling	bokollektivet@oslokrisesenter.no / postmaster@oslokrisesenter.no

FGM - A ritual of agony

Tema	KLL
Type	Film på 30 minutter, samt ressurshefte
Innhold	KLL i forhold til helse, menneskerettigheter, kultur, religion.
Målgruppe	Personer fra land der KLL praktiseres. Asylmottak, foreldreveiledningsprogrammet (ICDP), introduksjonsordningen, frivillige organisasjoner og andre.
Produsert av	TM Production
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utlendingsdirektoratet
Utgiverår	2010
Språk	Norsk, engelsk, fransk, somalisk, amharisk, oromo, tigrinja, arabisk, sorani, swahili, ibo, lingala og dari.
Distribusjon	Til alle asylmottak gjennom Utlendingsdirektoratet
Nettadresse	www.youtube.com

Gift

Tema	TVE
Type	Film på 18 minutter.
Innhold	Utfordringer for minoritetsungdom, æresrelatert vold. Særlig fokus på gutter.
Målgruppe	Skoleelever.
Produsert av	Internasjonal helse- og sosialgruppe Oslo.
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgiverår	2010
Språk	Norsk
Distribusjon	300 filmer til skoler. Tilbyr skolebesøk og dialog med utgangspunkt i filmen.
Kontakt / bestilling	post@ihsg.no

Hvorfor gjorde du det mamma?

Tema	KLL
Type	Kort film
Innhold	Safia Abdi formidler tanker og følelser rundt sin kjønnslemlestelse.
Målgruppe	Ansatte i skole, barnehage, mottak og hjelpetjenester som møter barn og voksne i målgruppen, frivillige organisasjoner, trossamfunn og andre interesserte.
Produsert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Finansiert av	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Utgiverår	2011
Språk	Norsk med engelsk teksting.
Nettadresse	www.nkvts.no

I mine sko, fire historier om verdivalg

Tema	TVE
Type	Film på 30 minutter, samt ressurshefte til filmen.
Innhold	4 ungdommers verdivalg, om kjærlighet, sosialt press, kjønnsroller, selvstendighet.
Målgruppe	Skoleelever og andre interesserte.
Produsert av	Stiftelsen Internasjonalt Hus, Stavanger
Finansiert av	Rogaland Fylkeskommune og IMDi
Utgiverår	2010
Språk	Norsk
Distribusjon	Noen ungdoms- og videregående skoler, læringscentre m.m.
Kontakt / bestilling	post@inthus.no / rogalandsprosjektet@inthus.no

Med egne ord - en film om tvangsekteskap

Tema	TVE
Type	Film på 40 minutter, kortversjon på 10 minutter (menyvalg), samt ressurshefte.
Innhold	Ungdom forteller om sine erfaringer med press, vold og tvang. Faktaopplysninger og innlegg ved Kompetanseteamet mot tvangsekteskap.
Målgruppe	Fagpersoner, ungdom, foreldre.
Produsert av	Munch Film AS
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Utlendingsdirektoratet
Utgiverår	2010
Språk	Norsk
Distribusjon	Til alle asylmottak gjennom Utlendingsdirektoratet
Nettadresse	www.youtube.com
Kontakt / bestilling	www.bufetat.no

Nå snakker vi sammen

Tema	KLL
Type	Film på 30 minutter.
Innhold	Intervjuer med somaliere bosatt i Norge som arbeider for å stanse KLL: religiøse helsepersonell og privatpersoner. Informasjon om lovverket (OBS - endret 19. juni 2009, se www.lovdato.no/all/tl-19951215-074-0.html#1)
Målgruppe	Personer fra land der KLL praktiseres.
Produsert av	Primærmedisinsk Verksted - Kirkens Bymisjon, Oslo og Likestillingscenteret
Finansiert av	OK-prosjektet og Stiftelsen Helse- og rehabilitering
Utgiverår	2004
Språk	Somalisk med norsk teksting.
Nettadresse	www.nkvts.no
Kontakt / bestilling	firmapost.pmv@skbo.no

På tvers av grenser

Tema	TVE
Type	FILM samt inspirasjonshefte til filmen.
Innhold	"Om erfaringer med tvangsekteskap og arrangerte ekteskap i Danmark og Norge.
Målgruppe	Fagpersoner som kommer i berøring med generasjonskonflikter.
Produsert av	Barne- og familiedepartementet, Norge, Oak Foundation Denmark, Ministeriet for Flytninge, Indvandrere og Integrasjon, Danmark
Finansiert av	Barne- og familiedepartementet, Norge, Undervisningsministeriets Tips/Lottomidler Danmark.
Utgiverår	2005
Språk	Norsk
Nettadresse	www.tvangsekteskap.no
Kontakt / bestilling	publikasjonsbestilling@ft.dep.no

Retten til å velge

Tema	TVE
Type	Film på 10 minutter, samt ressurshefte til filmen.
Innhold	Om flerkulturell oppdragelse, konflikt mellom ulike verdier og tradisjoner.
Målgruppe	Foreldre og ungdom
Produsert av	Stiftelsen Internasjonalt Hus, Stavanger
Finansiert av	Rogaland Fylkeskommune og IMDi
Utgiverår	2008
Språk	Norsk
Distribusjon	Noen ungdoms- og videregående skoler, læringscentre m.m.
Nettadresse	www.youtube.com
Kontakt / bestilling	post@inthus.no / rogalandsprosjektet@inthus.no

Ung og omskåret

Tema	KLL
Type	Film på 18 minutter, samt ressurshefte til filmen.
Innhold	Del 1: Fakta om kjønnslemlestelse og helseskader Del 2: Refleksjoner om selvilde, identitet og seksualitet
Målgruppe	Unge kvinner og jenter som kommer fra land der kjønnslemlestelse praktiseres og som nå bor i Norge, likemenn og fagfolk
Produsert av	RVTS sør i samarbeid med Redd Barna
Finansiert av	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Utgiverår	2013
Språk	Norsk, engelsk, somali og tigrinya
Nettadresse	http://www.f-g-m.info

Valgets kvaler 1 og 2

Tema	TVE
Type	To filmer på hhv. 3 og 2 minutter
Innhold	Jente møter familiens krav om å bestemme ektefelle, og tas med til Pakistan.
Målgruppe	Film 1 er rettet mot foreldre, film 2 mot ungdom. Ment som diskusjonsgrunnlag.
Produsert av	Organisasjon mot offentlig diskriminering
Finansiert av	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Utgiverår	2009
Språk	Urdu



Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

ÅRSRAPPORT 2014

LHBT-SENTERET

Nasjonalt kunnskapssenter for seksuell orientering og kjønnsidentitet



lhbt-senteret

03 / 2015

LHBT-senteret er en del av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og er det nasjonale kunnskapssenteret for seksuell orientering og kjønnsidentitet.

**BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET**

03 /2015

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN-nr: 978-82-8286-239-4

INNHold

Årsrapport 2014

FORORD	4
ÅRSRAPPORT FOR LHBT-SENTERET 2014.....	6
1. TRENDER PÅ LHBT-FELTET I NORGE OG INTERNASJONALT	6
2. HOVEDTEMAER OG -OPPGAVER FOR LHBT-SENTERET I 2014	8
2.1 SLUTTEVALUERING AV REGJERINGENS HANDLINGSPLAN	8
2.2 LHBT-PERSPEKTIVER I BARNE- OG FAMILIEVERN	9
2.3 NY INNSATS PÅ LHBT-FELTET 2015-2018.....	10
2.4 ARBEID MED NY DISKRIMINERINGSLOV.....	10
2.5 PÅDRIVER OG KOMPETANSEHEVING I STATLIGE VIRKSOMHETER	10
2.6 ARBEID MED KOMMUNER.....	11
2.7 ARBEID MED UTVIKLING AV LEVEKÅRSINDIKATORER	11
3. KUNNSKAPSSTATUS	12
3.1 STATUS: 2014 FAKTAHEFTE – KUNNSKAP OM LEVEKÅR OG LIVSKVALITET FOR LESBISKE, HOMOFILE, BIFILE OG TRANSPERSONER	13
3.2 NY FORSKNING	13
4. FORMIDLING AV FORSKNING OG KUNNSKAP.....	14
5. FORMIDLING AV LHBT-SENTERETS ARBEID	15
6. TILSKUDDSDORDNINGEN	16
7. LHBT-SENTERET I VERDEN.....	18
7.1 INTERNASJONALE MØTER LHBT-SENTERET HAR DELTATT PÅ I 2014	18
8. INFORMASJON OG SYNLIGHET FOR LHBT-SENTERET.....	19
8.1 NETTSIDENE LHBT.NO OG SOSIALE MEDIER.....	19
9. FØRINGER OG RAMMER FOR LHBT-SENTERETS ARBEID I 2014	19
10. NØKKELTALL FOR LHBT-SENTERET 2014.....	20
11. KONTAKT OSS	20

FORORD

2014 har vært et spennende år for LHBT-senteret i Bufdir med flere nye personer, omorganisering internt i direktoratet og personer i nye roller, og på samme tid har vi opprettholdt et høyt aktivitetsnivå. Året begynte med at den nye diskrimineringsloven om seksuell orientering trådte i kraft 1. januar 2014, og en viktig oppgave for LHBT-senteret har vært å informere om den nye loven. En annen viktig oppgave for senteret har i 2014 vært å utarbeide en publikasjon som vi har kalt faktahefte, «LHBT: Status 2014». Denne utgivelsen er en viktig milepæl fordi den oppsummerer kjent forskning og kunnskap på LHBT-feltet fram til 2014, lettfattelig og på ett sted. Innholdet i faktaheftet viser hvilken betydning seksuell orientering og kjønnsidentitet har for hvordan personer blir møtt på ulike samfunnsarenaer, som i arbeidslivet, i skolen og i møte med helse- og omsorgstjenester. Faktaheftet har vekket stor interesse, og blir allerede brukt i undervisningsopplegg i flere sektorer.

I tråd med LHBT-senterets rolle som pådriver har vi fortsatt arbeidet med å sikre at LHBT-perspektiver er med innenfor barne- og familievernet gjennom utvikling av kurs for barnevernsansatte i samarbeid med LLH, samt å videreføre dialogen med fosterhjemtjenesten om å rekruttere LHBT-personer til å være fosterhjem.

I rollen som kunnskapsutvikler har vi arbeidet med tre forskjellige forskningsprosjekter i 2014 på ulike temaer. Et forskningsprosjekt har sett på helse blant lesbiske og bifile kvinner i Norge, et annet har gått nærmere inn på LHBT-personer i etniske minoritetsgrupper og et tredje har forsket på hvordan det er å være LHBT i distriktene.

Som rådgiver og bidragsyter har LHBT-senteret gjennomført sluttevalueringen av regjeringens handlingsplan «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009 – 2012 (2013)». Evalueringen danner et viktig kunnskapsgrunnlag og utgangspunkt for videre arbeid med å forme ny innsats på LHBT-feltet. På oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har LHBT-senteret også gitt et første innspill til mulige nye områder og tiltak i den fremtidige innsatsen. I det videre arbeidet vil det være viktig med god dialog og godt samarbeid med sivilt samfunn og andre sektormyndigheter. Rådgiver- og bidragsyterrollen betyr også at vi deltar i flere møter og fora for å fremme LHBT-perspektivet i offentlig sektor, blant annet i statens mangfoldsnettverk. Dette er et nettverk der flere direktorater møtes for å utveksle erfaringer og bli flinkere med hensyn til likestilling og mangfold i statlig sektor som arbeidsplass.

Denne årsrapporten viser rekkevidden av aktivitetene til LHBT-senteret, og forsøker å fremheve formålet og resultatene av arbeidet.



Foto: Bufdir

LHBT-senterets stab, ansatt i Bufdir i 2014:

Bjørn Lescher-Nuland, seksjonssjef (Seksjon for likestilling og inkludering) som leder senteret

Hanne Grasmø, seniorrådgiver

Hans Wiggo Kristiansen, seniorrådgiver (i permisjon frem til august 2014)

Mona Renolen, rådgiver (frem til juni 2014)

Julie Jacobsen, rådgiver (frem til juli 2014)

Gudrun Jevne, rådgiver (fra september 2014)

ÅRSRAPPORT FOR LHBT-SENTERET 2014

1. TRENDER PÅ LHBT-FELTET I NORGE OG INTERNASJONALT

Ny diskrimineringslov

2014 markerer en historisk begivenhet for rettigheter til LHBT-personer i Norge. I 2014 trådte den nye diskrimineringsloven om seksuell orientering i kraft. Lovens fulle tittel er «Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk». Loven gjelder for alle samfunnsområder med unntak av familielivet. Dette er første gang transpersoner får vern mot diskriminering gjennom norsk lov. I tillegg gir den nye loven myndigheter og arbeidsgivere en aktivitets- og rapporteringsplikt med det formål å skape inkluderende arbeidsplasser og tjenester for LHBT-personer.

Bifiles utfordringer tatt på alvor

I løpet av de siste fem årene har det blitt forsket mer på levekår og livskvalitet for LHBT-befolkningen i Norge. For første gang sitter vi bl.a. med norsk forskningsbasert kunnskap om hvordan det er å leve som bifil i Norge. Rapporten «Seksuell orientering og levekår» av 2013 identifiserte at en større andel bifile hadde særlige utfordringer når det gjaldt psykisk helse sammenlignet med andre. Dette funnet ble fulgt opp med forskningsprosjektet «Helse blant lesbiske og bifile kvinner i Norge». Bifile har fått økt oppmerksomhet og synlighet. Dette er for eksempel blitt synliggjort ved at flere interessegrupper for bifile i Norge har sett dagens lys i løpet av 2014. LLH Oslo og Akershus har nå en egen undergruppe, på Facebook har «Bifile i Norge» fått 224 medlemmer på ett år, og den første festen spesielt for bifile ble arrangert under Europride i Oslo. Under Europride var det et eget tema om bifile som del av Pridehouse. Her deltok også britiske forskere. LHBT-senteret deltok på den internasjonale konferansen «BiCon» i Leeds, England i 2014. Aktiviteten og synligheten av tematikken viser at bifiles situasjon i større grad har blitt satt på dagsorden i løpet av 2014 både i Norge og Europa.

Rasismediskusjon i LHBT-miljøer

Samspillet mellom etnisitet og LHBT er satt tydelig på dagsorden i 2014. Det har til tider vært en opphetet debatt i homomiljøet om rasisme innad i LHBT-organisasjonene, der flere av LHBT-organisasjonene har markert seg. Dette ble særlig tydelig under Europride. Flere LHBT-personer med flerkulturell bakgrunn har vært synlige i media gjennom året, men det meldes også om at flere føler at de må gå «under jorden» på grunn av trusler, voldsepisoder og hatefulle ytringer.

Stopp hatefulle ytringer

Hatefulle ytringer og hatkriminalitet har vært gjenstand for økt oppmerksomhet i 2014. I regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og ekstremisme fra 2014 står det blant annet at regjeringen skal jobbe mot hatefulle ytringer på nett, og i november arrangerte statsministeren et møte med ulike organisasjoner, blant annet LHBT-organisasjonene, om tematikken. Økt oppmerksomhet rettet mot dette problemet ble synliggjort i året som gikk, og Skeiv ungdom har fått støtte til en kampanje som heter «Stopp hatprat på nett».



LHBT-senteret markerer støtte til Skeiv Ungdoms kampanje mot hatprat. Foto: Bufdir.

LHBT som internasjonal symbolsak

2014 var et år der LHBT-tematikk fikk mye omtale i internasjonal media, med både positiv og negativ utvikling å spore. LHBT-tematikk blir i flere land konstruert til å være en symbolsak der LHBT-personer blir gjort til syndebukker for det som blir sett på som en negativ samfunnsutvikling. LHBT-personer blir ofte pekt på som en trussel mot tradisjonelle verdier, og det kan se ut til at statlig homofobi ofte blir brukt som et virkemiddel for å avlede oppmerksomhet fra økonomiske nedgangstider og andre politiske utfordringer. Det har vært flere eksempler på dette i 2014 med videreføring av propagandalover i flere land i Øst-Europa, samt at nye lover har blitt vedtatt med strengere straffer for homofili, for eksempel i noen land i Afrika.

Til tross for negativ utvikling i flere land, er det også positiv utvikling å spore andre steder. I FN fortsetter arbeidet med å få på plass internasjonale strukturer for å beskytte LHBT-personer verden over. FNs menneskerettighetsråd vedtok en resolusjon om vold mot LHBT-personer i september 2014. Det er også positiv utvikling å spore i Øst-Europa, til tross for Russland og andre lands regressive lover. Estland står fram som et godt eksempel blant en ellers negativ trend i samme område, og vedtok partnerskap for likekjønnede par i oktober 2014, som det første landet som tidligere var en del av Sovjetunionen. Flere andre land i Europa har også fått felles ekteskapslover i 2014.

Etter føderale lovendringer i USA godkjenner flere delstater enn noen sinne ekteskap mellom to personer av samme kjønn. I samme del av verden, har Latin-Amerika sett en rask og positiv utvikling på LHBT-feltet. I Chile fikk de en partnerskapslov i 2014. Den samme loven gir transpersoner rett til å bytte navn og juridisk kjønn uten å gå gjennom kirurgisk og/eller hormonell kjønnsbekreftende behandling. Lignende rettigheter,

med hensyn til endring av juridisk kjønn, er i endring verden over. Danmark er av de landene som har gått lengst i endringene av sin praksis. I 2014 ble det også fremmet et viktig budskap om betydningen av arbeidet for LHBT-rettigheter internasjonalt, og LHBT-tematikk som en del av fredsarbeid. Den kom i form av en nominasjon av ILGA og tre andre LHBT-aktivister til Nobels fredspris 2014.

Felles europeisk erklæring for LHBT og intersex

I anledning «International day against homophobia and transphobia» (IDAHO) forpliktet Norge seg til nasjonal innsats og internasjonalt samarbeid for å bedre levekår og livssituasjon for lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og intersex (LHBTI) og arbeide mot homofobi og transfobi. Norge var ett av 17 europeiske land som skrev under på en felles erklæring. Konferansen samlet 200 representanter fra europeiske myndigheter og sivilt samfunn. Det er verdt å merke seg at intersex er en del av erklæringen som Norge signerte. Intersex er et tema som i økende grad sees i sammenheng med LHBT. Dette er et område det er jobbet lite med i Norge, men det er opprettet en eget skandinavisk nettverk for intersexpersoner. En debatt om hvorvidt intersex-personer bør være en del av LHBT-familien har startet.

Norge fortsetter arbeidet med LHBT-rettigheter internasjonalt, og mot slutten av 2014 kom en stortingsmelding om menneskerettigheter fra Utenriksdepartementet. Den identifiserer tre innsatsområder for det internasjonale arbeidet, der LHBT-feltet trekkes frem, og pekes på som særlig viktig med hensyn til lovgivning og avkriminalisering.

2. HOVEDTEMAER OG -OPPGAVER FOR LHBT-SENTERET I 2014

LHBT-senteret har gitt råd og støtte til forskjellige myndighetssektorer i forbindelse med aktivitets- og rapporteringsplikten knyttet til seksuell orientering og kjønnsidentitet/uttrykk og med å utforme hva de proaktive pliktene kan innebære i tråd med den nye diskrimineringsloven. I samarbeid med Likestillings-, og diskrimineringsombudet (LDO) holdt LHBT-senteret et seminar om den nye loven der ansatte fra flere departementer og direktorater var til stede, bl.a. fra ulike sektorer som utdanning og justis. Informasjon om loven er også blitt utarbeidet og gjort tilgjengelig i LHBT-senterets utgivelse fra 2014 «Faktahefte – kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner». I det samme Faktahefte finnes det også konkrete tips og råd om hvordan man kan inkludere et LHBT-perspektiv.

Faktaheftet er en videreføring av arbeidet med forskningsrapporter som ble levert under regjeringens handlingsplan «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner», samt oppfølging av konferansen «LHBT: Status 2013» og oppsummerer den viktigste forskningen på LHBT-feltet til og med 2014. Faktaheftet dekker de viktigste områdene LHBT-senteret jobber med, og arbeidet med å sammenstille kunnskap og forskning i faktaheftet var en av de viktigste oppgavene til LHBT-senteret i 2014:

2.1 SLUTTEVALUERING AV REGJERINGENS HANDLINGSPLAN

Våren 2014 gjennomførte LHBT-senteret i Bufdir en sluttevaluering av handlingsplanen «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012 (2013)», med innspill for fremtidig innsats. Evalueringsarbeidet er oppsummert i LHBT-senterets publikasjon «Sluttevaluering av regjeringens handlingsplan» som kom ut i 2014. Her har senteret evaluert de 64 gjennomførte tiltakene og oppsummerer at holdningene har blitt bedre, åpenheten større og at planen har gitt oss ny kunnskap om levekår for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Sluttevalueringen peker også på viktige utfordringer i arbeidet framover:

- Handlingsplanen bidro med mange nye forskningsrapporter og kunnskapsoppsummeringer. Imidlertid slår sluttevalueringen fast at det er et godt stykke igjen før vi systematisk kan dokumentere levekår for LHBT-personer. Hovedutfordringen er å ha en jevn og god tilgang på data og statistikk over levekår. Det forutsetter at det jobbes systematisk med FoU i årene fremover. Arbeidet med levekårsindikatorer må prioriteres framover. Det er særlig gruppene bifile og transpersoner vi trenger mer kunnskap om og innsats overfor.

- Planens mål var at kompetanse om LHBT skal være integrert i alle tjenester og på alle arenaer. Skal vi nå dette målet trengs det en mer gjennomgående innsats for kompetanseheving, ifølge rapporten. Det er utviklet gode programmer og ressurser som gir kunnskap om LHBT, men de er ikke godt nok implementert hverken i den enkelte sektor, i velferdsutdanningene eller i læreverkene.
- En samlet innsats, på tvers av sektorer og departementer, har gjort at LHBT-perspektivet nå er inkludert i arbeidet med handlingsplaner og kompetanseprogrammer i mange sektorer. De frivillige LHBT-organisasjonene har fått mer støtte, og to nye organisasjoner har etablert seg med en fast ansatt: Skeiv Verden og Forbundet for transpersoner i Norge (FTPN).
- Den mest målbare endringen i handlingsplanperioden er bedre holdninger: Ifølge Uni Research Helses holdningsundersøkelse har det skjedd store positive endringer i holdninger til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner bare siden 2008. Det er særlig blant menn at det har blitt færre med negative holdninger, viser undersøkelsen.

2.2 LHBT-PERSPEKTIVER I BARNE- OG FAMILIEVERN

Å sikre at også LHBT-perspektiver i arbeidet innenfor barne- og familievernet har vært en prioritert oppgave for LHBT-senteret i flere år. For ungdom som møter barnevernet, enten i fosterhjem eller på institusjon, er de ansatte i tjenestene viktige omsorgspersoner som kan gjøre en svært stor forskjell. Derfor har senteret vært opptatt av å bidra til god kompetanse om hvordan møte LHBT-ungdom.

De viktigste aktivitetene på dette området i 2014 har vært å samarbeide med Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) om kompetansehevingsprogrammet Rosa kompetanse barnevernet, og arbeid knyttet til rekruttering av fosterhjem:

Rosa kompetanse barnevern

Rosa kompetanse Barnevern har blitt videreført i 2014. Dette er et undervisningsopplegg knyttet til kompetanseheving av ansatte på barnevernsinstitusjoner utviklet av LLH på oppdrag fra Bufdir. Svært få institusjoner benyttet seg av dette tilbudet i 2014. Bufdir vil derfor jobbe videre med hvordan vi på en bedre måte når ut til ansatte i barnevernet med kompetanshevende kurs. Rosa kompetanse som undervisningsopplegg fikk svært gode tilbakemeldinger når det ble prøvd ut i region øst i 2013, og vi ønsker derfor å anbefale dette som et relevant kompetansehevingsstiltak.

I samarbeid med LLH har LHBT-senteret bidratt til å utvikle moduler til LLHs kompetansehevingsprogram «Rosa kompetanse barnevern». LLH har fått tildelt ressurser for å utvikle en nettbasert støtteressurs for dette programmet. Dette arbeidet inkluderte også en workshop med regioner og fagpersoner i barnevernet arrangert i april 2014 for å diskutere hva som er nødvendig LHBT-kunnskap for ledere og ansatte i kommunalt og statlig barnevern. Nettressursen er ment som en støtte for de som allerede har vært på kurs med Rosa kompetanse barnevern, men kan også brukes av de som planlegger å delta på kompetanseheving. Dette arbeidet vil ha en viktig overføringsverdi til LHBT-senterets arbeid med å kompetanseheve ansatte i andre deler av offentlig sektor, og bidra til likeverdige offentlige tjenester. Nettressursen forventes lansert i 2015 som en del av Bufdirs nye nettsatsing.

Nettundersøkelse om LHBT-personer og fosterhjem: «Hva mener lesbiske, homofile, bifile og transpersoner om å være fosterhjem?»

Målet med nettundersøkelsen var å kartlegge hva lesbiske, homofile, bifile og transpersoner tenker rundt det å være fosterhjem. Undersøkelsen henvendte seg både til de som er, og de som vurderer å bli, fosterforeldre. Nettundersøkelsen ble annonsert på nettstedet gaysir.no og på Bufdir sine nettsider. Alle besvarelsene var anonyme. Et elektronisk spørreskjema ble brukt for å innhente svar. Undersøkelsen ble gjennomført på slutten av 2013 og avsluttet på begynnelsen av 2014. Det kom inn 258 svar på undersøkelsen. Deltagelse i undersøkelsen var frivillig, og spørreundersøkelsen oppfordret de som var interessert i å være fosterhjem, eller allerede var fosterhjem, til å delta. Resultatene fra nettundersøkelsen

bidrar til å ha et kunnskapsgrunnlag for å legge til rette for at flere LHBT-personer og familier kan bli fosterhjem, og undersøkelsen blir tatt med i dialogen med fosterhjemtjenesten om temaet.

2.3 NY INNSATS PÅ LHBT-FELTET 2015-2018

I løpet av høsten 2014 utarbeidet LHBT-senteret innspill til BLD om spisset, systematisk og langsiktig arbeid med LHBT-feltet. Innspillene tok utgangspunkt i eksisterende kunnskap, erfaringer fra forrige handlingsplan samt tilbakemelding fra andre sektormyndigheter og LHBT-organisasjonene. Det ble lagt vekt på at det videre arbeidet burde bygge videre på hvilke grupper som er mest sårbare innenfor LHBT-befolkningen, og fortsatt ha som mål å mainstreame LHBT-perspektivet. Det vil også være viktig å fortsette systematisk og langsiktig arbeid med FoU siden dette er et område der det fremdeles er behov for forskningsbasert kunnskap. Temaene LHBT-senteret særlig løfter frem for fremtidig innsats er trygge nærmiljøer og offentlige rom, anerkjennende oppvekst og utdanning, inkluderende arbeidsliv, likeverdige offentlige tjenester og skeiv kultur og historie. Forslag til mulige tiltak bygget også på tilbakemeldinger fra, og tidligere konsultasjoner med, LHBT-organisasjonene og sektormyndigheter, gjort i sammenheng med evalueringsarbeidet av forrige handlingsplan. Senteret vil bistå BLD i det videre arbeidet med å utvikle innsatsen på LHBT-feltet.

2.4 ARBEID MED NY DISKRIMINERINGSLOV

En viktig oppgave i 2014 har vært å informere om den nye diskrimineringsloven om seksuell orientering. I tillegg til å svare på henvendelser og å formidle kontakt til informasjon om den nye loven, har Bufdir invitert til et seminar om den nye loven og utgitt et faktahefte med informasjon om de proaktive pliktene i loven.

Faktahefte «LHBT: Status 2014»

Faktaheftet inneholder beskrivelser av hva proaktive plikter, aktivitets- og redegjørelsesplikter (ARP) i den nye loven betyr. Kapittelet om arbeidsliv i faktaheftet gir konkrete eksempler på proaktive aktiviteter som kan gjennomføres på en arbeidsplass. Faktaheftet ble lansert på en Skeiv lunsj under Europride i juni 2014 og er et nyttig verktøy til å informere om den nye loven (les mer om Faktahefte under «Kunnskapsstatus»).

Seminar om ny diskrimineringslov

I september 2014 inviterte Bufdir til seminar for å informere om den nye loven. Deltagere kom fra flere forskjellige sektormyndigheter. Med utgangspunkt i informasjonen i faktaheftet presenterte Bufdir hva ARP kan bety konkret, og i praksis. Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) og Helsedirektoratet bidro også med presentasjoner og informasjon. Seminaret endte med gruppearbeid der deltagerne jobbet sammen for å definere hva proaktive plikter kunne innebære mer spesifikt for sin sektor og arbeidsplass.

2.5 PÅDRIVER OG KOMPETANSEHEVING I STATLIGE VIRKSOMHETER

Relatert til arbeidet med å informere om ny diskrimineringslov er LHBT-senteret arbeid med å være en pådriver og rådgiver for offentlig sektor i Norge på LHBT-feltet. Her følger noen sektorovergripende aktiviteter vi har gjennomført:

Statens mangfoldsnettverk

LHBT-senteret representerer Bufdir i Statens mangfoldsnettverk. LHBT-senteret bidrar bl.a. i nettverket med å inkludere LHBT-tematikk i andre direktoraters mangfoldsarbeid, og inviterte bl.a. nettverkets medlemmer på besøk til Pridepark under Europride i juni.

Referansegruppe for Vegdirektoratet forskningsprosjekt «Likeverdige offentlige tjenester»

LHBT-senteret har vært med i Vegdirektoratets referansegruppe for forskningsprosjektet «Likeverdige offentlige tjenester». Forskningsprosjektet har et praktisk siktemål om å utvikle Vegvesenets tjenester som likeverdige og ikke-diskriminerende med hensyn til alle diskrimineringsgrunnlag.

Møte med og innspill til Djupedalutvalget om skolemiljø

LHBT-senteret har hatt god dialog med utvalget nedsatt i Kunnskapsdepartementet for å vurdere de samlede virkemidlene for å skape et godt psykososialt skolemiljø, motvirke og håndtere mobbing og andre uønskede hendelser i skole, Djupedalutvalget. LHBT-senteret delte kunnskap om situasjonen for LHBT-personer, og særlig med hensyn til læringsmiljø, og generelt om barn og handlingsrom for kjønns mangfold.

Møte i Justis- og beredskapsdepartementet med immigrasjonsmyndigheter, november 2014

LHBT-senteret ble invitert til møte i Justis- og beredskapsdepartementet sammen med flere representanter for Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE). Formålet med møtet var å diskutere hvilke kompetansebehov innvandringsmyndighetene har med hensyn til seksuell orientering og kjønnsidentitet/kjønnsuttrykk.

2.6 ARBEID MED KOMMUNER

LHBT-senteret i Bufdir har hatt kommunearbeid som et viktig område i 2014. Flere norske kommuner har allerede flere erfaringer knyttet til arbeid med LHBT, men innsatsen er fragmentert og liten grad dokumentert. Den første kommunale handlingsplanen om LHBT ble vedtatt i byrådet i Oslo i 2006. Som en følge av denne første planen ble 13 utvalgte kommuner oppfordret til å lage egne handlingsplaner på LHBT-feltet. Seks av disse fulgte opp med egne handlingsplaner, andre kommuner valgte å inkludere tematikken i den generelle kommuneplanen. Det er ikke gjort noe systematisk gjennomgang av denne kommunale innsatsen, men LHBT-senteret har ønsket å bidra til å løfte frem god praksis fra kommunene som har erfaringer fra å sette LHBT på den kommunale dagsordenen.

Nasjonal konferanse om praktisk likestillingsarbeid, Trondheim, november 2014

Bufdir ønsket å legge til rette for en møteplass for ansatte i kommuner for å kunne dele erfaringer knyttet til praktisk likestillingsarbeid både med hensyn til kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, seksuell orientering og kjønnsidentitet/uttrykk. KUN senter for kunnskap og likestilling, Likestillingscenteret og Senter for Likestilling fikk i oppdrag å arrangere en nasjonal konferanse som ble lagt i tilknytning til avslutningskonferansen for satsingen «likestilte kommuner». For å fremme gode eksempler fra kommunal sektor ble det utarbeidet en eksempelsamling som viser til arbeid i flere kommuner knyttet til alle diskrimineringsgrunnlag. Her er det både eksempler knyttet til kjønns mangfold, seksuell orientering og kjønnsidentitet og uttrykk.

Innspill til og dialog om kommunale handlingsplaner

Oslo kommune har utarbeidet en ny handlingsplan: «Stolte Oslo – handlingsplan om kjønns mangfold og frihet, for likeverd uavhengig av kjønnsidentitet og seksuell orientering». LHBT-senteret var en av flere høringsinstanser som ga innspill og bidro med faglig bistand i en referansegruppe for utarbeidelsen av handlingsplanen. Handlingsplanen har blant annet et tiltak som innebærer et forsøk med å ha «kjønnsnøytral selvidentifisering av personalia i kommunal tjenesteyting». LHBT-senteret har også vært i god dialog med Bergen kommune knyttet til arbeidet med LHBT. Bergen har jobbet systematisk med LHBT med egen handlingsplan i tillegg til å konkret tematisere rollen som arbeidsgiver. Bergen kommune er den eneste norske kommunen som deltar i det europeiske nettverket *Rainbow cities*. LHBT-senteret har også vært i dialog med Kristiansand kommune for å gi innspill til ny strategi om mangfold i kommunen. LHBT-senteret håper at de gode erfaringene og eksemplene fra byer som Oslo, Bergen og Kristiansand kan gjøres kjent og være inspirerende for andre kommuner.

2.7 ARBEID MED UTVIKLING AV LEVEKÅRSINDIKATORER

En viktig oppgave for LHBT-senteret er å utvikle levekårsindikatorer som kan måle utviklingen på LHBT-feltet over tid. Dette arbeidet skal også settes i sammenheng med Bufdirs øvrige arbeid med utvikling av et system for dokumentasjon knyttet til levekår og tilgjengeliggjøring av statistikk på likestillings- og ikke-diskrimineringsfeltet på alle grunnlag.

Møte om oppfølging av levekårsrapporten om seksuell orientering

I januar 2014 arrangerte LHBT-senteret et møte mellom forskerne fra Uni Research Helse og representanter for LHBT-organisasjonene om hvordan vi kunne følge opp undersøkelsen om levekår og seksuell orientering. På møtet ble det både en diskusjon om metode og om funn. Det er stor interesse fra organisasjonene om forskningen, og dette viser viktigheten av å få frem forskningsbasert kunnskap om LHBT-personer. Ett av initiativene som kom frem på møtet var ønsket om å arrangere et forskerverksted om hvordan forske på levekår og seksuell orientering. Dette ble fulgt opp høsten 2014.

LHBT-senteret organiserte et forskerverksted i oktober 2014

Møtet samlet forskere med kunnskap om datainnsamling og forskning på LHBT-feltet. Møtet hadde det formål å skape en plattform for å utveksle erfaringer for metodeutvikling generelt på LHBT-feltet. En viktig del av møtet var å diskutere videre arbeid med indikatorutvikling. Utfordringer og muligheter ved å velge indikatorer som kan brukes til å måle utviklingen over tid når det gjelder LHBT-personers levekår ble diskutert og ga et grunnlag for videre arbeid.

Møte om indikatorer på alle grunnlag

Buudir er i gang med å utvikle og bruke gode indikatorer for levekårsutvikling og likestilling på de fire områdene «Kjønn», «Nedsatt funksjonsevne», «Etnisitet» og «Seksuell orientering og kjønnsidentitet». Det er opprettet en arbeidsgruppe som skal jobbe med dette, hvor også LHBT-senteret er representert. Arbeidsgruppa gjennomførte 10. desember 2014 et kompetansehevingsverksted for å øke direktoratets kompetanse om grunnlagsproblemer knyttet til indikatorutvikling. Fem forskere med lang erfaring med statistikk og indikatorutvikling på de fire områdene som er nevnt over ble invitert inn, deriblant Norman Anderssen fra Uni Research Helse, som var en av forfatterne bak rapporten «Seksuell orientering og levekår» som kom i 2013. Alle de tre seksjonene som jobber med likestilling og ikke-diskriminering i Avdeling for rettferd og inkludering i Buudir var representert på verkstedet. Arbeidsgruppa har utarbeidet en fylldig internrapport som oppsummer diskusjonene som fant sted.

Deltagelse i forum for likestillingsdata

Forumet er møteplass for databrukere og dataprodusenter på likestillings- og diskrimineringsområdet. Et viktig mål er samordning av oppgaver knyttet til statistikk, analyse og FoU på tvers av sektorområdene, samt kunnskap- og erfaringsutveksling. Forumet driftes i perioden 2014- 2016 (3 år), og ledes av Barne-, ungdoms -og familiedirektoratet. Det var fire møter i Forumet i 2014. På disse møtene ble blant annet statistikk og indikatorutvikling på LHBT-området drøftet.

3. KUNNSKAPSSTATUS

LHBT-senteret har jobbet målrettet og systematisk med forskning på LHBT-personers levekår og livssituasjon siden oppstarten i 2011. FoU arbeid har vært kjernen i det meste av arbeidet og et langsiktig mål har vært å utvikle indikatorer for å måle levekårsutvikling over tid. Dette forutsetter at det finnes en del forskning på feltet, og dette har vært krevende ettersom LHBT i liten grad blir inkludert i forskningsprosjekter andre steder enn der LHBT-senteret er oppdragsgiver. Derfor har FoU aktiviteten til senteret vært svært viktig. I 2013 ble det lansert mange rapporter, og dette la grunnlaget for mye av arbeidet i 2014. Forskningsrapportene fra 2013 bidro til å gi LHBT-senteret et kunnskapsgrunnlag som ga et bedre utgangspunkt for både indikatorutvikling og oppfølging av forskningen. Hovedutgivelsene i 2013 var følgende:

- Normann Andersen, og Kirsti Malterud (2013). Seksuell orientering og levekår. Bergen: Uni Research Helse.
- Jannecke van der Ros (2013). Alskens Folk: Levekår, livssituasjon og livskvalitet for personer med kjønnsidentitetstematikk. Hamar: Likestillingscenteret
- Olav Elgvin, Kristine Bue og Arne Backer Grønningsæter (2013). Åpne rom, lukkede rom: LHBT i etniske minoritetsgrupper. Oslo: Fafo

- Eivind Grip Fjær, Tonje Gundersen og Svein Mossige (2013) Lesbiske, homofile, bifile og transpersoners utsatthet for vold i nære relasjoner: en kunnskapsoversikt. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).
- Eivind Grip Fjær og Elisabeth Backe-Hansen (2013) Å ha foreldre av samme kjønn: hvordan er det, og hvor mange gjelder det. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)
- Vidar Bakkeli og Arne Backer Grønningsæter (2013) LHBT i arbeidslivet: en kunnskapsgjennomgang. Oslo: Fafo
- Arne Backer Grønningsæter (red.), Hans Wiggo Kristiansen (red.), Bjørn Lescher-Nuland (red.) (2013). Holdninger, levekår og livsløp: forskning om lesbiske, homofile og bifile. Oslo: Fafo og Bufdir

I 2014 har LHBT-senteret prioritert å jobbe med forskningsformidling, og systematisering av den kunnskapen som nå foreligger. Det viktigste bidraget er publikasjonen «Status: 2014 Faktahefte – Kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner».

3.1 STATUS: 2014 FAKTAHEFTE – KUNNSKAP OM LEVEKÅR OG LIVSKVALITET FOR LESBISKE, HOMOFILE, BIFILE OG TRANSPERSONER



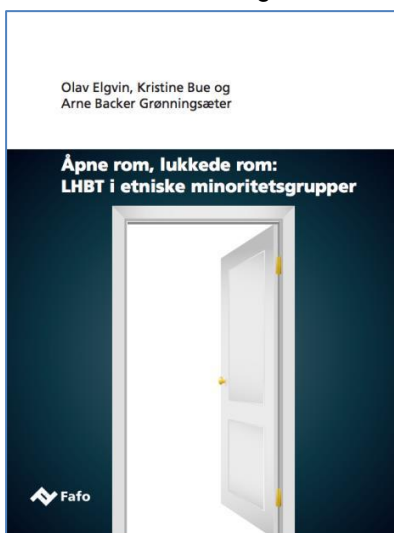
Et av de viktigste arbeidene med hensyn til å legge grunnlaget for god forskningsformidling var å samle kjent forskning og funn i «Faktahefte – Kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner». Heftet er laget for å kunne brukes av andre direktorater, offentlige virksomheter, utdanningsinstitusjoner og kommuner. Vi vet blant annet at Forsvarsdepartementet bruker heftet i undervisningssammenheng.

Faktaheftet gir en oversiktlig fremstilling av eksisterende kunnskap på LHBT-feltet i Norge og inneholder omtale av 55 ulike forskningsrapporter og artikler utført de siste årene. Heftet kan brukes som oppslagsverk for personer som trenger informasjon om LHBT-feltet. Det inneholder en ordliste med definisjoner av begreper som «intersex», «kjønnsdysfori», «medmor» og «skeiv». Temaene som dekkes kapittelvis i heftet er diskrimineringsvern i loven og proaktive plikter, en oppsummering av hvordan det er å leve som LHBT i Norge i dag, kapitler om barn og familie, fritid og idrett, skole og utdanning, arbeidsliv, helse og omsorg, vold, diskriminering og rettslig stilling, sammensatte identiteter, og til sist

skeiv kunst, kultur og historie. Heftet ligger nedlastbar på lhbt.no, og kapitlene er også bearbeidet og publisert som informasjonsartikler på nett. Faktaheftet er også oversatt til engelsk.

3.2 NY FORSKNING

LHBT-senteret har også initiert ny forskning i 2014. FoU aktiviteten er gjengitt under:



Revidert Fafo-rapport "Åpne rom, lukkede rom: LHBT i etniske minoritetsgrupper"

LHBT-senteret har finansiert Fafos utarbeidelse av en ny utgave av rapporten *Åpne rom, lukkede rom: LHBT i etniske minoritetsgrupper*. Den første utgaven av rapporten ble lansert i 2013 og ga kunnskap om livene til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner fra ikke-vestlige minoritetsgrupper i Norge. Den reviderte rapporten har tatt inn intervjumateriale fra enkelte grupper og miljøer forskerne ikke nådde fram til i den opprinnelige rapporten. Dette materialet har, sammen med

tilbakemeldinger fra ulike faginstanser, dannet grunnlaget for en ny analyse av datamaterialet. Oppdraget ble gitt på bakgrunn av at utvalget av informanter fremstod som noe skeivt. Dette var basert på innspill om at deler av det skeive minoritetsmiljøet ikke var representert. Den reviderte rapporten gir derfor et bredere og bedre bilde av LHBT-personer med etnisk minoritetsbakgrunn. Den reviderte rapporten ble lansert i desember 2014.

Prosjekter som ble igangsatt i 2014 med ferdigstilling i 2015

Oppfølging av levekårsundersøkelsen med et kvinnesperspektiv: «Helse blant lesbiske og bifile kvinner i Norge»

Forskningsprosjektet «Helse blant lesbiske og bifile kvinner i Norge» kartlegger relevante forskjeller i helse mellom lesbiske, bifile og heterofile kvinner. Prosjektet er utført av Uni Research Helse og baserer seg på nye analyser av dataene fra levekårsundersøkelsen om seksuell orientering. Forskerne har systematisert foreliggende forskningslitteratur om lesbiske og bifile kvinners helse og gjennomført en ny kvalitativ studie om årsaker til dårlig oppslutning om forebyggende masseundersøkelse mot livmorhalskreft blant lesbiske kvinner. Det er et mål at prosjektet skal kunne identifisere undergrupper som er særlig utsatt og presenterer forslag til tiltak som kan bidra til bedre helse blant lesbiske og bifile kvinner i Norge.

Forskning på hvordan det er å være LHBT-personer i distriktet: «Skeiv på bygda»

Et annet forskningsprosjekt igangsatt i 2014 handler om «å leve som lesbisk, homofil, bifil eller transperson i distriktet». Prosjektet utføres av KUN – senter for kunnskap og likestilling og ferdigstilles i 2015. Denne kvalitative intervjustudien tar sikte på å undersøke hvilke vilkår, muligheter og utfordringer det å være LHBT-person i distriktet kan gi. Studien supplerer også den omfattende kartleggingen av levekårene til LHB-personer som kom i rapporten *Seksuell orientering og levekår* i 2013.

4. FORMIDLING AV FORSKNING OG KUNNSKAP

LHBT-senteret har flere fora for å formidle forskning. Senteret holder jevnlig møter og seminarer der forskningsformidling er formålet. De viktigste møtene og foraene i 2014 var:

Skeiv lunsj

LHBT-senteret inviterer jevnlig til «Skeiv lunsj». Formatet er at forskere presenterer relevante rapporter og undersøkelser de selv har foretatt, men det kan også være en lansering av en av LHBT-senterets egne publikasjoner, slik som Faktaheftet. I 2014 arrangerte LHBT-senteret fem slike møter:

- Homoforelskelse og heterosex i skolen, ved Åse Røthing, februar 2014.
- Lesbiske mødre, ved Sigrun Saur Stiklestad, mars 2014.
- Seksualitet, kjønnsidentitet og selvskading hos ungdom, ved Katrina Røn, mai 2014.
- Lansering av «Faktahefte – Kunnskap om levekår og livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner», juni 2014.
- «Økonomi, kultur eller utdanning? Homonegativitet og transnegativitet i minoritetsgrupper» med Olav Elgvin og Arne Backer Grønningsæter, desember 2014.



Olav Elgvin og Arne Backer Grønningsæter presenterer sine funn på Skeiv lunsj hos Bufdir desember 2014. Foto: Bufdir

Lansering av antologien «Holdninger, levekår og livsløp» på Fafo-frokost, januar 2014

I 2011 innledet LHBT-senteret og Fafo et samarbeid om å utarbeide og utgi en antologi som oppsummerer norsk forskning om levekårene og livssituasjonen for lesbiske, homofile og bifile på 2000-tallet. LHBT-senteret har hatt to medredaktører i prosjektet, Hans Wiggo Kristiansen og Bjørn Lescher-Nuland, som også er bidragsytere til flere av artiklene i antologien. Antologien fikk tittelen «Holdninger, levekår og livsløp – forskning om lesbiske, homofile og bifile» og ble lansert på et frokostmøte i Fafo 16. januar 2014. Antologien er utgitt på Universitetsforlaget.

5. FORMIDLING AV LHBT-SENTERETS ARBEID

LHBT-senteret blir invitert til å holde innlegg eller foredrag, være paneldeltagere eller lede debatter på forskjellige møter og arrangementer. Det kommer også delegasjoner til Norge fra andre land som ønsker å høre om Norges innsats på LHBT-feltet. LHBT-senteret deltar på en rekke møter og seminarer. Deltagelsen fungerer dels som kompetanseheving av egne ansatte, dels som nettverksbygging og synliggjøring av LHBT-senterets arbeid. Her er en oversikt over de viktigste møtene og presentasjonene vi har deltatt på i 2014:

- Sex og politikk seminar, reproduktive rettigheter i FN, januar 2014
- Lansering av programmet Uke Sex, februar 2014
- Besøk fra forskere fra Georgia om hvordan igangsette forskning om LHBT-personer, januar 2014
- Foredrag på Høyskolen i Oslo og Akershus på et nordisk intensiv-kurs i pedagogisk sexologi og om LHBT, februar 2014
- Europride, juni 2014. (Se mer omtalte under eget punkt)
- Oslo kommunes seminar om Menneskerettigheter, Juni 2014
- Presentasjon av LHBT-senteret til estisk delegasjon fra estiske kvinneorganisasjoner, september 2014
- Presentasjon av LHBT-senterets arbeid til polsk delegasjon på besøk hos BLD, oktober 2014
- «Sexual Freedom, Equality and the Right to Gender Identity as a Site of Legal and Political Struggles» - en konferanse om LHBT og menneskerettigheter arrangert av Juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo sammen og i samarbeid med LDO, desember 2014

Europride 2014

LHBT-senteret deltar på flere arrangementer under Pride-uka, som holdes om sommeren hvert år. LHBT-senteret har vært bidragsytere til debatter og andre arrangementer under Pride-uka i Oslo. I 2014 var LHBT-senteret invitert til å moderere en paneldebatt med tittelen «Ung, skeiv og funksjonshemmet» med Skeiv Ungdom, Unge Funksjonshemmede og Fafo. Videre deltok LHBT-senteret i debatt om LHBT-organisasjonenes, og spesielt Skeiv Ungdoms, rolle nå og framover.

Tilstedeværelse i forskjellige fora en måte å være oppdatert på hva som skjer på LHBT-feltet, samt å bygge kontakter og å lære fra andre og å høre hva LHBT-organisasjonene er opptatt av. Et knippe arrangementer ansatte fra LHBT-senteret deltok på var: «Make up your mind» - et seminar med bifile som tema; «Hva har ære med saken å gjøre?» - om etnisitet og LHBT; et seminar om BDSM og fetisjisme; «Moving our movements – intersections» som handlet om intersex; «How the two gender binary system abuses us all» med Oslo Queer, og; Skeiv Ungdoms jubileumsfest, for å nevne noen. I tillegg deltok LHBT-senteret på Statsministerens mottagelse under Europride og en mottagelse ved den amerikanske ambasadens residens. For LHBT-senteret er det viktig å ha en aktiv deltagelse under Pride-uka i Oslo, spesielt Pridehouse.

6. TILSKUDDSORDNINGEN

Buudir overtok ansvaret for aktivitetstilskuddsordningen for LHBT i 2009. Ordningen ble utvidet med driftstilskudd og «regelmessige aktiviteter» fra og med 2013. Det er Seksjonen for tilskudd i Buudir som står ansvarlig for tildelingene, og LHBT-senteret bidrar som rådgiver i prosessen.

En del av tilskuddsordningen er å gi tilskudd til aktiviteter og til drift av frivillige og organisasjoner, og andre, som bidrar til bedre levekår og livskvalitet blant LHBT-befolkningen. Det var avsatt en ramme på 10,4 millioner kroner til dette, og den totale søknadssummen var på 19,2 millioner kroner. Totalt ble 22 søknader innvilget og 24 søknader avslått. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets hovedprioritering i 2014 var aktiviteter og tiltak som kan bedre forholdene for LHBT-personer med innvandrerbakgrunn, og/eller er relatert til arbeidsliv, kultur og idrett, samt aktiviteter til støtte for personer med ulike typer kjønnsidentitetstematikk. De prosjektene som fikk støtte i 2014 dekker informasjonsvirksomhet innenfor skole og idrett, lavterskeltilbud for både innvandrere med LHBT-bakgrunn og personer med kjønnsidentitetsutfordringer, og generell kjønnsidentitetstematikk. Det ble gitt tilskudd til flere prosjekter innenfor kulturlivet.

Det ble også gitt tilskudd til prosjekter som tok sikte på å bedre hverdagen til målgruppen direkte gjennom sosiale samlinger, sommerleir, internett og kor. Det er gitt tilskudd til flere Pride-arrangementer, fra Kristiansand i sør til Finnmark i nord, med særlig vekt på Europride-arrangementet i Oslo. Flere av prosjektene er store og landsomfattende, og når et stort antall mennesker. Dette gjelder særlig regelmessige aktiviteter.

På grunn av at det kom inn langt flere søknader enn det var rom til å støtte innenfor bevilgningen har Buudir måtte avslå flere søknader som ellers kunne fått støtte. Flere av disse prosjektene hadde imidlertid temaer som ble dekket av søknader som fikk tilskudd, eksempelvis temafilmer og internett. Det er ikke gitt tilskudd til prosjekter som spesielt henvender seg til eldre LHBT-personer, og det ble også avslått søknader som ble vurdert å høre inn under andre tilskuddsordninger.

Buudir har i 2014 tildelt driftstøtte til fire organisasjoner på feltet, samt avisen Blikk. De fire organisasjonene dekker forskjellige områder; LHBT-problematikk generelt, og ungdoms-, minoritets- og kjønnsidentitetsproblematikk spesielt.

Tildelingene var som følger:

Drift:

SØKERNAVN	BELØP
Blikk	2 450 000,-
Foreningen for transpersoner i Norge	400 000,-
LLH - landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner	4 100 000,-
Skeiv Ungdom	500 000,-
Skeiv Verden	750 000,-

Regelmessige aktiviteter:

SØKERNAVN	TITTEL PÅ TILTAK/PROSJEKT	BELØP
Foreningen for transpersoner i Norge	Lavterskeltilbud	200 000,-
LLH	Kjønns mangfold	450 000,-
Oslo Pride AS	Prosjekt Ungdom	90 000,-
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger	Likeverd	250 000,-
Skeiv Ungdom	Restart - en inkluderende og antidiskriminerende skole	300 000,-
Skeiv Ungdom	Jafnadhr	80 000,-

Tidsbegrensede aktiviteter:

SØKERNAVN	TITTEL PÅ TILTAK/PROSJEKT	BELØP
Blylage film	Life is a moment/From Dusk To Dawn/HIDE	70 000,-
Finnmark Pride	Finnmark Pride 2014	75 000,-
LLH Bergen og Hordaland	Regnbuedagene i Bergen 2014	90 000,-
LLH Oslo og Akershus	Kjønns mangfoldet	20 000,-
LLH Oslo Akershus - Pride House	Pride house 2014	100 000,-
LLH Sør	Skeive Sørlandsdager	50 000,-
Norges Fotballforbund	Rollemodeller. Fotball og LHBT	50 000,-
Sapfonia	Ut av skapet - igjen	10 000,-

Skeiv Verden	Se meg	100 000,-
Skeive Filmer Filmfestival	24. Skeive Filmer Filmfestival	326 000,-
Stensveen Ressurssenter as	Speilbilder	20 000,-

7. LHBT-SENTERET I VERDEN

LHBT-senteret er også involvert i internasjonalt arbeid. Hensikten med deltakelsen er hovedsakelig å utveksle erfaringer, lære av andre lands myndigheter og organisasjoner, samt å synliggjøre norsk forskning og politikk på LHBT-feltet.

7.1 INTERNASJONALE MØTER LHBT-SENTERET HAR DELTATT PÅ I 2014

Transgender council/TGEU møte i Budapest, Ungarn, mars 2014

LHBT-senteret deltok på Transgender Europe 2014 – Trans* Safe & Equal. Transgender Europe (TGEU) er en NGO – og både nasjonale/regionale trans*organisasjoner og personer kan være medlem. Fra Norge deltok også representanter fra LLH og LDO på møtet i Budapest. Den samlede norske delegasjonen møtte også den norske ambassadøren i Ungarn. Programmet på selve møtet inneholdt blant annet et videoinnlegg fra FNs daværende Høykommisær for menneskerettigheter, Navi Pillay.

IDAHO Forum 2014, Malta, mai 2014

LHBT-senteret var representert sammen med BLD og LLH ved den internasjonale konferansen IDAHO Forum 2014 som ble arrangert av Sveriges og Maltas regjeringer. Norges Barne-, likestillings- og inkluderingsminister signerte en felles erklæring om å motvirke homofobi og transfobi og arbeide for å bedre levekårene til LHBTI-personer nasjonalt og internasjonalt. På konferansen deltok LHBT-senteret i et panel om LHBT-personers rett til familieliv, og presenterte norsk ekteskapslov, samt Bufdirs erfaringer knyttet til rekruttering av likekjønnede par som fosterforeldre.

The Informal Network of Governmental LGBT Focal Points, Valetta, Malta mai 2014 og Roma, Italia, oktober 2014

LHBT-senteret har bistått BLD i et europeisk nettverk bestående av byråkrater og myndighetspersoner fra 26 andre land. Nettverket møtes to ganger i året. Det første møte ble arrangert av Malta og Sverige i tilknytning til IDAHO Forum 2014, og det andre møte av Italia i oktober 2014. Det første møte tematiserte hvordan vi på en bedre måte kan inkludere intersex i arbeidet med LHBT, med presentasjon av Nederlandsk forskning om intersexpersoner. Møte i Italia tematiserte betydningen av å involvere lokale myndigheter i LHBT-arbeid med utgangspunkt i italienske erfaringer samt fra det europeiske nettverket Rainbow Cities. Dette temaet er relevant med hensyn til LHBT-senterets arbeid med kommuner i Norge.

BiCon – «A gathering of bisexuals and our allies», Leeds, England, august 2014

LHBT-senteret var representert på konferansen «BiCon» i Leeds i august 2014. Konferansen samler forskere og organisasjoner for å utveksle erfaringer om bifile personers levekår. Dette var en svært viktig konferanse siden bifile i liten grad har fått oppmerksomhet innenfor forskning eller politikktutvikling. Metodeutvikling på feltet, forskjellige workshops og seminarer om tema var en del av konferansen. Deltagelse på konferansen er veldig relevant for LHBT-senterets eget arbeid, særlig ettersom funn fra rapporten «Seksuell orientering og levekår» viser at bifile opplever å ha særlige utfordringer når det kommer til både åpenhet og helse. Særlig unge bifile kvinner skiller seg ut på en rekke levekårsvariabler.

8. INFORMASJON OG SYNLIGHET FOR LHBT-SENTERET

8.1 NETTSIDENE LHBT.NO OG SOSIALE MEDIER

Nettsidene til LHBT-senteret er en viktig informasjonskanal for LHBT-senterets arbeid. I 2014 ble det påbegynt arbeid med å revidere alle nettsidene til Bufdir, inkludert lhbt.no. Nye nettsider vil være på plass i 2015. I 2014 har nettsidene til LHBT-senteret hatt jevn trafikk, der det særlig er ordlisten som fremstår som den mest brukte delen av nettsidene.

Kunnskapsbasen har ved utgangen av året i underkant av 300 artikler. Senteret har også arbeidet med å produsere flere informasjonsartikler til nettsiden. Det har vært vektlagt å få laget informasjon om den nye diskrimineringsloven om seksuell orientering.

LHBT-senteret bruker sosiale medier for å nå ut om vår aktivitet. Facebook har vært en viktig kanal for å gjøre LHBT-senteret og lhbt.no kjent. Facebooksiden brukes også til å spre kunnskap og informasjon om egne og andres arrangementer og initiativ. Ved slutten av 2013 hadde facebooksiden 520 følgere, mens ved utgangen av 2014 hadde Facebooksiden 890 følgere. Vi er fornøyde med den store økningen i antall følgere på facebook. Du finner facebooksiden til LHBT-senteret her: www.facebook.com/lhbt-senteret

9. FØRINGER OG RAMMER FOR LHBT-SENTERETS ARBEID I 2014

LHBT-senteret, statens nasjonale kunnskapssenter for seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, ble opprettet i 2011, som oppfølging av tiltak 10 i Regjeringens handlingsplan "Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012". LHBT-senteret skal være et knutepunkt for kunnskap om og formidling av LHBT-tematikk. Senteret er en integrert del av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets (Bufdir) likestillingsarbeid, og arbeidet til LHBT-senteret bygger på et eget mandat.

LHBT-senterets formål er å bidra til gjennomføringen av Regjeringens politikk for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT). Ifølge mandatet er hovedmålet å bidra til bedre livskvalitet for LHBT-personer. Senteret skal arbeide sektorovergrepene og utøve fire ulike roller, som pådriver, rådgiver, kunnskapsformidler og bidragsyter.

LHBT-senteret skal ha et faglig råd jf. mandatet. Det første faglige rådet avsluttet sin periode i desember 2013. I 2014 er sammensetning av faglig råd samt mandat for LHBT-senteret vært til vurdering for mulig revisjon hos departementet, og vi har derfor ikke nedsatt et faglig råd. Det har derfor vært viktig å sikre godt samarbeid og møteplasser med sivilt samfunn, andre sektormyndigheter og FoU miljøer på andre måter enn gjennom rådet.

10. NØKKELTALL FOR LHBT-SENTERET 2014

Budsjett: 5 300 000

Formål	Sum
Drift	4 000 000
Forskning og utvikling	1 300 000

11. KONTAKT OSS

Bufdir: www.lhbt.no

Postadresse: Bufdir, Postboks 2233, 3103 Tønsberg

Besøksadresse: Bufdir, Stensberggaten 27, Oslo

Telefon: 466 15 000

www.facebook.com/lhbt-senteret

- Seksjonssjef Bjørn Lescher-Nuland, bjorn.lescher-nuland@bufdir.no
- Seniorrådgiver Hanne Grasmo, hanne.grasmo@bufdir.no
- Seniorrådgiver Hans Wiggo Kristiansen, hans.wiggo.kristiansen@bufdir.no
- Rådgiver Gudrun Jevne, gudrun.jevne@bufdir.no



Foto: Bufdir

Årsrapport 2014 Deltasenteret



Forord

Deltasenteret er statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet. Senteret er organisert som en seksjon i Barne- ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir).

Deltasenterets hovedarbeidsområder er tverrsektorielt innsats for universell utforming og oppfølging av kommunale og fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Dette gjør vi gjennom kunnskapsutvikling, nettverksarbeid og annet informasjons- og pådriverarbeid.

Deltasenteret har et eget mandat gitt av Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet (BLD). Mandatet definerer vår rolle som pådriver, rådgiver, kunnskapsutvikler og bidragsyter i arbeidet med deltakelse og tilgjengelighet for alle. I tillegg får vi oppdrag gjennom tildelingsbrevet til Bufdir fra BLD.

Denne årsrapporten viser Deltasenterets aktiviteter i 2014, og er en utdypning av Bufdirs årsrapport. I Bufdirs årsrapport blir våre innsatser i større grad satt i sammenheng med det øvrige arbeidet i direktoratet. Jeg håper denne rapporten synliggjør Deltasenterets mangfoldige aktivitetsnivå, men også viser den brede innsatsen som er nødvendig for å oppnå målene innenfor politikkområdet universell utforming.

Åse Kari Haugeto, Leder for Deltasenteret

Innhold

Innledning	5
Deltasenterets stab, ansatt i Bufdir i 2014.....	6
Deltasenterets strategi 2012-14.....	7
Kommunikasjon på nett	7
God kompetanse i kommunal og statlig sektor	8
Oppsummering av regjeringens handlingsplan for universell utforming 2009-2013.	8
Tilskudd til arbeid med universell utforming	9
Oppfølging lov om råd	11
Eksempelsamling «Universell utforming i sentrum»	17
Talegjekjenning på norsk.....	17
Høringsuttalelser	11
God dokumentasjon og indikatorer for universell utforming	12
Indikatorer for universell utforming.....	12
IKT-bruk og ikke-bruk	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Hvordan finne veien?	13
Barrierer for å reise kollektivt	14
Boligsituasjon for mennesker med nedsatt funksjonsevne	14
Tilgang til varer og tjenester for personer med nedsatt funksjonsevne	14
Samarbeid med relevante myndigheter, faginstanser og organisasjoner	15
Arbeid for en universelt utformet reisekjede	15
Nettverk i transportsektoren - Deltatransport.....	15
UniKT- Program for universell IKT	16

Design for alle - prisene	17
Standardiseringsarbeid.....	18
Samarbeid med Norske arkitekters landsforening (NAL).....	19
Deltasenterets dialog med interesseorganisasjoner	20
Forelesnings- og undervisningsoppdrag	21
Deltasenterets internasjonale arbeid	24
SAGA (Strategic Advisory Group on Accessibility).....	25
Publikasjonen «Trends in Universal Design»	25

Innledning

Deltasenteret jobbet i 2014 målrettet med å opprettholde en bred koordinert innsats i arbeidet mot et universelt utformet samfunn. Dette var spesielt viktig nettopp i 2014 i påvente av ny politikk etter at handlingsplanen for universell utforming utløp i 2013.

Deltasenteret har i løpet av året styrket våre samarbeidsflater både internt i direktoratet, og mot Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Et av våre viktigste fokusområder i 2014 var satsning på bedre kunnskapsgrunnlag om universell utforming. Vi hentet inn kunnskap om bl.a. tilgjengelig reisekjeder og bosituasjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og vi presenterte nye forskningsresultater om digital deltakelse i befolkningen. Vi redefinerte også arbeidet med nasjonale indikatorer for universell utforming. Et annet fokusområde var vår innsats mot statlige og kommunale nettverk. Vi deltok i styring og som faglig bidragsyter i de to kommunenettverkene for universell utforming som ble startet opp i 2014. Og vi videreførte våre nettverk om tilgjengelig kollektivtransport (Deltatransport), og UnIKT-programmet (Universell IKT). Vi besluttet også, i samråd med aktuelle sektorer, å opprette et eget direktoratsnettverk for universell utforming av bygg.

Deltasenteret forvalter også tilskuddsordningen for universell utforming. I 2014 gjennomførte vi to utlysninger med tilsammen en ramme på 7 millioner kroner. Ordningen er åpen og stimulerer et stort spekter av tiltak knyttet til kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon innen universell utforming. Ordningen bidrar til å sette universell utforming på dagsorden hos ulike aktører, og gir oss samtidig god innsikt i hvor utfordringer finnes og innsats er nødvendig.

En enkeltsak å trekke frem fra 2014 er oppdraget om å utarbeide en kravspesifikasjon for taleteknologi på norsk. Dette er et arbeid vi ledet i 2014, som potensielt kan få store positive ringvirkninger for mange grupper i samfunnet. Taleteknologi innebærer styring av IKT-utstyr ved hjelp av stemmen. Dette kan komme til god nytte for mange personer med nedsatt funksjonsevne, midlertidig eller permanent, som i dag står utenfor både arbeidsliv og annen digital deltakelse. Etter at spesifikasjonen nå er levert tas oppdraget videre av Arbeids- og sosialdepartementet.

Stab, ansatt i Bufdir i 2014

Åse Kari Haugeto, leder

Egil Torodd Andersen, seniorrådgiver

Haakon Aspelund, seniorrådgiver

Kristin Bille, seniorrådgiver

Ingeborg Bjark, seniorrådgiver

Anders Eriksen, seniorrådgiver

Oddvin Farestveit, seniorrådgiver

Tone Alexandra Larsen, rådgiver

Knut M. Nygaard, seniorrådgiver (til juli 2014)

Katrine Røren, seniorrådgiver (fra august 2014)

Sigrid Skavlid, seniorrådgiver

Martine H. Wilberg, seniorrådgiver

Strategi 2012-14

I Deltasenterets strategi for perioden 2012 – 2014 ble det prioritert fem hovedområder:

- 1) Være et nasjonalt kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet
- 2) Fremme tverrsektorielt samarbeid og helhetlig tilnærming
- 3) Styrke og trekke erfaringer fra arbeidet med universell utforming i Norden og Europa.
- 4) Øke kunnskapen om medvirkning som metode for kvalitet
- 5) Fokuserer på digital deltakelse som en forutsetning for deltakelse

Erfaringene med strategien er at den har vært nyttig utad i kommunikasjon med andre virksomheter og etater om senterets oppgaver, og internt som et referansedokument ved prioritering og valg av retning og oppgaver.

Kommunikasjon på nett

På Deltasenterets nettsider www.deltasenteret.no presenteres nyheter, informasjon om universell utforming generelt, lover, retningslinjer, prosjekter, rapporter, veiledere og andre ressurser. Deltasenteret har også en konto på mikrobloggtjenesten Twitter hvor nyheter og aktuelle kommentarer legges ut. I 2013 ble ansvaret for drift og utvikling av nettstedet www.universell-utforming.miljo.no overført fra BLD til Deltasenteret. Nettstedet bringer nyheter om arbeidet med et universelt utformet Norge (jfr. handlingsplanen for universell utforming), nettressurser på området, informasjon om relevante kurs og konferanser m.m. Ukentlig sendes et nyhetsbrev til alle abonnentene med ukens nyheter. Nettstedet var knyttet opp til handlingsplanen for universell utforming (2009-2013), både når det gjelder innhold og grafisk uttrykk. I 2014 har Deltasenteret driftet nettsted og nyhetsbrev etter samme linje som BLD gjorde tidligere.

I 2015 skal Bufdir legge om sine nettsider med ny design og innholdsstruktur. Vi ser dette som en god anledning til å legge nyhetsnettstedet og nyhetsbrevet, som i dag driftes eksternt, inn i samme løsning. Den redaksjonelle linjen beholdes. Arbeidet med dette ble igangsatt i 2014 i samarbeid med direktoratets kommunikasjonsavdeling.

God kompetanse i kommunal og statlig sektor

Oppsummering av regjeringens handlingsplan for universell utforming 2009-2013

Deltasenteret oppsummerte tiltakene i regjeringens handlingsplan for universell utforming «Norge universelt utformet 2025 - Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013». Arbeidet baserte seg på rapportering fra alle aktuelle departementer, årsrapporter og andre offentlige dokumenter. Oppsummeringen ble oversendt til BLD i desember 2014.

Planen har berørt de fleste samfunnsområder og 15 departementer har vært involvert i gjennomføringen. Planen har hatt fire prioriterte områder: bygg /anlegg, uteområder/planlegging, transport og IKT. I den opprinnelige planen var det 46 tiltak. Det har kommet mange nye tiltak til i løpet av perioden. I 2013 inneholdt handlingsplanen mer enn 200 tiltak.

Tiltakene har vært preget av stor variasjon. Det har vært både små og store tiltak. Noen har vært tidsavgrensede, og andre løpende. Det har vært tiltak med få eller mange aktører involvert, i enkeltsektorer og på tvers av sektorer. Noen tiltak har vært enkeltprosjekter, mens andre har vært større programmer. Det har vært brukt et bredt spekter av virkemidler for å nå alle nivåer i offentlig sektor, og for å bidra til utvikling i privat sektor.

Det har vært en bred involvering av sektorer og kommuner i handlingsplanarbeidet. Hensikten har vært spredning av innsikt og bevisstgjøring om universell utforming, samt å øke omfanget av aktiviteter. Sektoransvarsprinsippet har blitt styrket i handlingsplanperioden. Det innebærer at prinsippene om universell utforming i større grad ble lagt til grunn i sektorenes og virksomhetenes ordinære planer og arbeid, i slutten av perioden.

Oppsummeringen av planen viser at mye viktig grunnlagsarbeid er gjort, og at forståelsen av universell utforming har økt. Handlingsplanen har slik vært en viktig bidragsyter både for likestillingspolitikken og i arbeidet med å styrke sosial og økonomisk bærekraft.

Tilskudd til arbeid med universell utforming

Tilskuddsordningen «Tilskudd til kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon innen universell utforming», ble videreført i 2014. Ordningen er todelt, hvor den ene delen er rettet mot universell utforming av IKT (UnIKT), og den andre delen er rettet mot andre områder innenfor universell utforming. I 2014 ble ordningen utlyst i to omganger. Første utlysning i februar var rettet mot UnIKT-prosjekter og hadde en ramme på 3 millioner kroner. 9 av 13 prosjekter fikk støtte.

UnIKT-tiltak Prosjektnavn	Mottaker	Beløp
PRAKSISarbeid for og med personer med demens	Karde as	210 000
BestApps	Norsk regnesentral	403 500
Efficient technical accessibility evaluation (Effitac)	Norsk regnesentral	372 680
VHL2	Norsk regnesentral	251 000
Universelt utformet film (UNIFILM)	Media Lunde Tollefsen A/S	215 275
Offentlige medietjenester på web	Høgskolen i Oslo og Akershus	326 000
Uu-effekter	Norges Blindforbund	396 000
Sosiale kommuner og universell utforming - en juridisk og empirisk utredning	I all offentlighet ENK	400 000
Allment tilgjengelige e-helsetjenester	Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin	404 255

I mai utlyste Datasentret en tilskuddsramme på 4 millioner kroner fordelt med 1 mill. kr. på UnIKT-midler, og 3 mill. kr til andre tiltak. Fem UnIKT-prosjekter, og ti andre tiltak, ble tildelt midler av i alt 32 mottatte søknader.

UnIKT-tiltak Prosjektnavn	Mottaker	Beløp
Netthandel for alle	Kunnskapsformidleren netthandel.no AS	180 000
Gode instruksjonsfilmer	Karde AS	260 000
Nettbasert veileder i universell utforming til reiseliv- og besøksnæringen	Norsk Turistutvikling AS	230 000
Kartleggings-APP universell utforming publikumsbygg	Trondheim kommune	360 000
Utvikling av nettbasert veileder - tiltak i eksisterende bygg	Vista Utredning AS	300 000

Andre tiltak Prosjektnavn	Mottaker	Beløp
BUD-prosjektet	Media Lunde Tollefsen AS	290 000
1) Kartlegging av kunnskapsstatus i kommuner	Norske Arkitekters Landsforbund	350 00
2) Utvikle verktøy for kommunal egenregistrering.		275 000
3) Kurs for arkitekter med tema uu.		100 000
Forprosjekt: Tilgjengelighet for festivaldeltakere med funksjonsnedsettelse	Nordland Fylkeskommune	300 000
kartlegging av kommunale bygg	Stange kommune	250 000
Kunnskapsheving for kommunale- og fylkeskommunale råd for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne	Hedmark Fylkeskommune	80 000
Status for UU av IKT	Direktoratet for forvaltning og IKT	400 000
Ressursgruppe UU	Ski kommune	320 000
Kartlegging av uu i kommunale bygg v.h.j.a. IK-bygg.	Gjesdal kommune	50 000
Your Street Bergen	Design Region Bergen	250 000
Forprosjekt velferdsteknologi og universell utforming	Standard Norge	70 000

Det kom ikke inn noen klager på tildelingene.

I 2014 ble det lagt inn en prioritering av prosjekter rettet inn mot registrering av universell utforming av fysisk miljø i kommunene. Fire prosjekter fikk tildelt midler til dette formålet. To av prosjektene skulle utvikle et registreringsverktøy, og to skulle gjennomføre registrering i eksisterende verktøy. Sluttrapporter fra arbeidene er ikke ferdige, men noen resultater foreligger. IK-bygg er som følge av registreringsarbeidet videreutviklet, noe som vil komme senere IK-bygg brukere til gode. Bygg for alle gjennomgår også en videreutvikling med sikte på at dataflyten skal bli bedre både ved registrering og ved gjenbruk av data. Det er et stort behov for statusinformasjon, både lokalt og på overordnet nivå, og arbeidet bør derfor videreutvikles for å finne gode løsninger.

Oppfølging lov om råd

Bufdir har siden 2012 fulgt opp Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne. I dette står det å gi en veiledning til rådene om deres virksomhet sentralt, bl.a. gjennom nettsiden: <http://www.deltasenteret.no/Rad-for-funksjonshemmede/> .

En evaluering fra NIBR (NIBR-notat 2014:101 Råd, regler og representasjon) viser at situasjonen for rådene varierer svært mye, både mht. rammebetingelser og hvordan samarbeidet med kommunen/fylkeskommunen fungerer. Bufdir sendte derfor ut et informasjonsskriv tidlig i 2015 der vi orienterte om den prosessen kommuner og fylkeskommuner må gjennom for å etablere nye råd.

Vi holder jevnlig kontakt med ulike råd og kommuner, og vi har opprettet en referansegruppe for arbeidet. I referansegruppen deltar både personer fra råd, fra funksjonshemmedes interesseorganisasjoner og fra KS.

Vi har også innledet dialog med KS med sikte på at rådene kan delta på folkevalgtopplæringen i kommuner og fylkeskommuner. Dette kan bli et viktig tiltak for å styrke rådenes evne til å fungere godt i lokaldemokratiet.

På våre nettsider er det lagt ut informasjon rettet mot rådenes virksomhet: www.deltanettet.no/Rad-for-funksjonshemmede/. Vi bidrar jevnlig på konferanser for rådene med bl.a. informasjon om aktuelle lover og omtale av ny kunnskap.

Høringsuttalelser

Deltasenteret ga innspill på vegne av Bufdir i følgende høringer i 2014:

[NOU 2014:5 - MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning](#)

Høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementet. 6.10.2014

[Forslag til endring av tekniske krav til byggverk \(S.nr.14-2354\)](#)

Høringsuttalelse til Kommunal- og moderniseringsdepartementet 3.9.2014

[Revidert veiledning – håndbok 232 Kollektivtransport på veg og gate](#)

Høringsuttalelse til Statens vegvesen 30.4.2014

[Veileder om medvirkning i planleggingssaker](#)

Avgitt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet 31.1.14

[Forslag til retningslinjer for brukergrensesnitt i formelle nettskjema \(ELMER 3\)](#)

Hørings svar avgitt til Brønnpøysundregisteret 30.1.14

God dokumentasjon og indikatorer for universell utforming

Indikatorer for universell utforming

Arbeidet med nasjonale indikatorer innenfor tilgjengelighet og universell utforming ble påbegynt i 2006. Det har siden 2009 vært en del av «Handlingsplan for universell utforming 2009-2013» som tiltak «Etablering av indikatorsystem for måling av universell utforming». Formålet var å etablere et indikatorsystem innenfor områdene universell utforming av IKT, transport, bygninger, anlegg og uteområder.

Arbeidet har gått gjennom flere faser, og vært ulikt organisert i handlingsplanperioden. Deltasenteret har tidligere sammenfattet to rapporter om dette arbeidet, en i 2010 og en i 2012. Det har i handlingsplanperioden vært utfordrende å frambringe gode indikatorer. Men samtidig har det skjedd en positiv utvikling når det gjelder sektorenes forståelse av indikatorbruk, nødvendigheten av datafangst og tilgjengelige registreringer.

Arbeidet med indikatorer fikk en ny organisering i 2014, hvor Deltasenteret ble tildelt et nytt mandat. Ifølge det nye mandatet skal vi ta et tydeligere sektorovergripende ansvar for å få på plass nasjonale indikatorer og statistikk.

Høsten 2014 ble det holdt møter med aktuelle etater for å få en oversikt over arbeidet med indikatorer i sektorene. Deltasenteret har også kartlagt hva som finnes av eksisterende data, registreringer og statistikk. Kartleggingen er ikke fullstendig, men gir et bilde av det som finnes og hvor det er mangler.

Ved årsskiftet 2014/15 oversendte vi en sluttrapport til BLD som sammenfatter de viktigste tallene og indikatorene fra handlingsplanperioden for universell utforming (2009-2013). Rapporten inneholder statistikk og indikatorer innenfor områdene bygg og uteområder, digitale tjenester og transport. Den viser at det finnes noe statistikk og indikatorer innenfor de ulike områdene, men at det er behov for videreutvikling for å få et mer overordnet bilde. Rapporten inneholder ingen analyse. Det er behov for mer statistikk og indikatorer for å kunne gi en god statusoversikt og analyse. Det er satt i gang arbeid med indikatorutvikling i de sektorene, som vi avventer resultater fra.

Digital deltakelse

For å få et bedre kunnskapsgrunnlag om barrierer for digital deltakelse og om enkelte grupper er mer utsatt for digital ekskludering enn andre, ble kunnskapsoppsummeringen «IKT-bruk og ikke-bruk» utlyst i 2013. Statens institutt for forbruksforskning (Sifo) fikk oppdraget med å foreta en oppsummering over undersøkelser på hvem som bruker digitale medier og hvem som ikke gjør det, foreslå metode for ytterlig kartlegging av hvem som ikke deltar og årsaker til det, samt gjennomføre en foreslått undersøkelse.

Kunnskapsoppsummeringen ble presentert tidlig i 2014 og viste blant annet at eldres IKT-vaner er lite kjent, fordi personer over ca. 70 år som regel utelates fra befolkningsundersøkelser. Det ble derfor besluttet å gjennomføre en survey for å kartlegge eldre innbyggers IKT-bruk og årsaker til ikke-bruk. Studien ble samordnet med en kvalitativ studie som Difi gjorde, og begge rapportene ble presentert i et felles arrangement i desember.

Resultater fra undersøkelsene viser at den eldre delen av befolkningen i større grad enn man kanskje skulle anta, bruker IKT og føler at de er deltakere i det digitale samfunnet. Nettbank er blant de mest benyttede tjenestene og kvinner og menn bruker nettbank omtrent like ofte.

61 % av de spurte sier at de aldri handler på nett. 10 % sier de handler månedlig, og 29 % sjeldnere.

Hvordan finne veien?

En stor hindring for deltakelse, er utrygghet og uforutsigbarhet i å finne frem til ønsket destinasjon. Derfor er veifinning i det offentlige rom en viktig faktor som sikrer at alle kan oppsøke og utføre de aktiviteter de ønsker. Kunstige ledelinjer nedfelt i gatebelegg og gulv har vist seg å være omfattende å vedlikeholde, de blir ikke reparert, og de benyttes på en misvisende måte. De kan dermed i verste fall misforstås og utgjøre en risiko. Derfor har Deltasenteret i samarbeid med Direktoratet for byggkvalitet og Vegdirektoratet fått utarbeidet en samling faglige råd til prosjekterende om veifinning. Myndighetskrav og funksjonskrav skal ivaretas med løsninger som i størst mulig grad bygger på sikker viten og etterprøvd kunnskap. Publikasjonene ble ferdigstilt i 2014 og lansering er planlagt til januar 2015.

Barrierer for å reise kollektivt

Det har helt siden 2004 eksistert statlige strategier og handlingsplaner for økt tilgjengelighet og universell utforming. Disse har bestått av ulike tiltak for å gjøre persontransporten, kollektivreiser og reisekjeder mer tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne. Likevel finnes det ingen samlet kunnskapsoversikt om hvorfor mange med nedsatt funksjonsevne fortsatt ikke reiser kollektivt. Deltasenteret bestilte i 2014 en kunnskapsinnhenting om barrierer for deltagelse i kollektivreiser av Transportøkonomisk institutt, som ble levert i midten av desember 2014. Rapporten (TØI rapportnr: 1381/2014) presenterer en litteraturgjennomgang av norsk og internasjonal litteratur om hvorfor mange med nedsatt funksjonsevne velger å ikke reise kollektivt. Funnene i rapporten indikerer at det er gjort lite forskning på dette området, og kun én relevant studie ble funnet. Denne studien konkluderer med at forventninger om fysiske barrierer, samt kognitive barrierer knyttet til informasjon, orientering, mv. oppgis å være de største oppgitte hindrene for ikke-brukerne. Konklusjonen etter kunnskapsoppsummeringen er at det bør gjennomføres mer forskning på området. Det er planlagt å gjennomføre en oppfølgende studie, eller survey i 2015.

Boligsituasjon for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Den overordnede visjonen for boligpolitikken i Norge er at alle skal kunne bo trygt og godt. Som virkemiddel for økonomisk likhet er boligen sentral da så godt som all indirekte subsidiering gjennom skattesystemet tilfaller boligeiere. Vi ønsket å undersøke i hvilken grad personer med nedsatt funksjonsevne kan ta likeverdig del i det ordinære boligmarkedet, og bestilte en kunnskapsoppsummering fra PROBA Samfunnsanalyse AS. Rapporten: «Boforhold for personer med nedsatt funksjonsevne – status 2014», oppsummerer i korte trekk de mest kjente fakta og forskningsfunn på boforhold for personer med nedsatt funksjonsevne. Oppsummeringen bekrefter først og fremst at kunnskap om denne gruppens boforhold er dårlig dokumentert, og antakelser om gruppens boforhold i liten grad er verifisert. Rapporten vil danne grunnlag for videre arbeid.

Tilgang til varer og tjenester

Som et bidrag til direktoratets arbeid med å kartlegge og beskrive levekårene til personer med nedsatt funksjonsevne, bestilte Deltasenteret en kunnskapsoppsummering over tilgang til varer og tjenester for personer med nedsatt funksjonsevne fra Sifo. Oppsummeringen avdekker store kunnskapshull på området, slik at det er vanskelig å si noe sikkert om hvilke grupper blant personer med nedsatt funksjonsevne som har fått bedre tilgang til varer og tjenester de senere årene, og hvem som tvert i mot opplever nye typer barrierer i et forbrukermarked som i

økende grad er basert på selvbetjening. Det foreligger noen tall fra SSB fra 2007, men finnes ellers få undersøkelser og forskning angående tilgangen til varer og tjenester for denne delen av befolkningen. Det er gjort undersøkelser med et bredt forbrukerperspektiv, men det mangler gjerne tidsserier og fokus på personer med nedsatt funksjonsevne.

Samarbeid med relevante myndigheter, faginstanser og organisasjoner

Arbeid for en universelt utformet reisekjede

I Nasjonal transportplan (NTP) 2014-2023 er ett av fire hovedmål at transportsystemet skal være universelt utformet. I planen legges det opp til en bred innsats for å bidra til at hele reisekjeder blir universelt utformet. Dette er styrende for Deltasenterets innsats innen denne sektoren, og medfører bl.a. at senterets fokus er på å skape samhandling, forståelse og læring på tvers av aktører og ansvarsområder.

Regjeringens handlingsplan for kollektivtransport som ble lansert i september er en oppfølging av NTP, og bygger på nåværende regjerings-erklæring (Sundvollen-erklæringen). Formålet med handlingsplanen er å vise hvilke konkrete handlinger staten skal sette i verk. Handlingsplanen har et eget kapittel om universell utforming og miljø.

I 2014 deltok Deltasenteret i Samferdselsdepartementets kontaktgrupper for universell utforming innen fly, tog og veg og har hatt tett samarbeid med Vegdirektoratet. Vi bidro også i kontaktforum for universell utforming i kollektivtransporten, og i referansegruppe for universell utforming innen Nasjonal transportplan.

I 2012 hadde Deltasenteret universell utforming innen maritim kollektivtransport i fokus. Dette bidro til at feltet fikk økt nasjonal oppmerksomhet i 2013, og i løpet av 2014 har maritim kollektivtransport blitt en del av veggruppens ansvarsområde.

Deltasenteret deltok også i Nordisk Vegforums gruppe for universell utforming, en gruppe som skal bidra til nordisk læring og erfaringsutveksling om universell utforming i transportsektoren.

Nettverk i transportsektoren - Deltatransport

Tilgjengelighet i reisekjeden er et komplekst og stort tema der mange aktører er involvert. Nettverket Deltatransport ble etablert i 2014 om en videreføring av de årlige konferansene i perioden 2010 – 2013 . Formålet med nettverket er å utveksle

kunnskap og erfaringer på tvers av institusjoner, myndigheter og fagmiljøer. I løpet året er det gjennomført to samlinger i nettverket som har ca. 90 medlemmer.

På den første samlingen var anbuds- og innkjøpsprosesser innen kollektivtransport var tema, med universell utforming, kvalitetskontroll og kostnader i fokus. Både norske og svenske innledere deltok på samlingen som hadde ca. 40 deltakere.

Universell utforming og knutepunkt var tema på andre samling . Samlingen ble arrangert i samarbeid med Jernbaneverkets og Vegdirektoratets konferanse «Byen og Infrastrukturen». Konferansen var en del av Teknologidagene i Trondheim. Samarbeidet gjorde det mulig å ha felles befaringer. Samlingen hadde ca. 45 deltakere.

UniKT- Program for universell IKT

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er en viktig del av hverdagen til mange mennesker og gir økt mulighet til deltakelse.

I 2013 programmet UniKT etablert, med et forum og en tilskuddsordning for universell utforming av IKT. UniKT skal styrke arbeidet med digital deltakelse og medvirke til at flere digitale satsninger kan bli til nytte for hele befolkningen. UniKT skal også stimulere til gode, inkluderende digitale prosjekter rettet mot allmenheten.

Forumet har i overkant av 30 medlemmer fordelt på brukerorganisasjoner, offentlig sektor, fagmiljø og næringsliv.

Det er gjennomført tre møter i 2014 med følgende hovedtemaer:

- **Digital deltakelse** - Hvem deltar *ikke* digitalt i Norge og hvorfor deltar de ikke? Dette spørsmålet bunnset ut i et prosjektoppdrag (se egen omtale), og mens vi ventet på resultatene fra Norge lot vi oss inspirere av hva andre land har utført av undersøkelser med følgende prosjekter hos seg. Vi inviterte derfor gjesteforeleser fra den svenske kampanjen Digidel, som fikk 500.000 svensker på nett i løpet av et treårig prosjekt. Et liknende program er nå i startsfasen hos KMD for Norge, som følger av «Digitalt førstevalg»
- **Elektronisk kommunikasjon** - Betydningen av universell utforming innen elektronisk kommunikasjon var innspillet bak temaet for årets andre møte. Post- og teletilsynet introduserte oss til deres arbeidsfelter, og hvordan de arbeider med tematikken. Her lanserte vi også undersøkelsen "IKT-bruk i befolkningen og barrierer for digital inkludering - En

kunnskapsoppsummering”, som ble utført av SIFO på oppdrag fra Deltasenteret (se egen omtale)

- **Digital læring**– Bakgrunn for årets tredje møtet var NOU 2014:5 MOOC til Norge, og vi fikk flotte presentasjoner fra Bibsys, Fronter, Kommit og Universell* om hvordan de jobber med universell utforming av e-læringssystemer og innhold. Digitale systemer i skolen dekkes ikke av IKT-forskriften i dag, men e-læringssystemer benyttes av store deler av befolkningen, enten som studenter, lærere eller foresatte. Difi ser på muligheten for å utvide forskriften til å inkludere e-læringssystemer i neste versjon

Prosjekter som fikk tilskudd fra tilskuddsordningen var også en del av alle UnIKT-møter. “Ultralett – universell utforming av velferdsteknologi for pårørende”, “Universell utforming av Easyfacts spørreskjema” og “Virtuell hjelpemiddellab – verktøy og håndbok for teknisk tilgjengelighetstesting var noen av de som ble presentert i 2014.

Forumet har et nettsted www.unikt.org

Talegjenkjenning på norsk

Diktering og styring av teknologi og omgivelser ved hjelp av tale åpner store muligheter både for folk flest, og for personer med nedsatt funksjonsevne. Teknologi for talegjenkjenning av allment språk er i dag tilgjengelig på store språk, som engelsk, fransk og tysk. Mindre språk som norsk, har ikke vært prioritert av de store kommersielle aktørene, og systemer på norsk har hittil vært ekspertssystemer med begrenset ordforråd. På grunn av den åpenbare nytteverdien talegjenkjenning vil gi, gikk regjeringen i statsbudsjettet for 2015 inn med inntil 13 mill. kr. til utvikling av talegjenkjenning for allment norsk språk.

Vi fikk i 2014 oppdrag av Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) å koordinere arbeidet med å lage kravspesifikasjon for en robust talegjenkjenningsprogramvare på norsk. Det ble nedsatt en liten arbeidsgruppe med deltakere fra NTNU, Språkbanken og Deltasenteret. Grappa har også fått innspill fra organisasjoner for personer med nedsatt funksjonsevne, eksperter og sektorene som har interesser i talegjenkjenningssystemer. Ansvar for anskaffelsen ligger nå hos ASD.

Eksempelsamling «Universell utforming i sentrum»

For å sikre deltakelse for alle i lokalmiljø er det viktig å bygge ned fysiske barrierer i bysentrum, tettsteds- og bydelssentrum, og andre sentrumsområder. Dette kan være

krevene prosesser for en kommune. Overføring av erfaringer mellom kommuner som har fått dette til, og kommuner som står foran denne type prosjekter, er derfor av stor betydning.

På Deltasenterets initiativ søkte Møre og Romsdal fylkeskommune midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å gjøre en oppsummering av erfaringer fra lokale sentrumsoppgraderinger. Åtte tidligere deltakerkommuner- og fylker engasjert i handlingsplanen for universell utforming (2009-2013), samlet eksempler på vellykkede sentrumsoppustninger som kan inspirere andre kommuner og fylker til å arbeide med universell utforming. I oppsummeringen presenteres sentrumsprosjekter fra Moss, Ålesund, Hamar, Gjøvik, Stranda, Trondheim og Stord. Eksempelsamlingen er presentert i kommune- og fylkesnettverkene i regi av KS og KMD. Kommunene signaliserer at det nettopp er denne type erfaringsoverføring som er viktig for å igangsette flere prosjekter. Det går ofte lang tid mellom hver gang en større opprustning av sentrumsområder foretas. Der er derfor viktig å bygge videre på andre kommuners erfaringer.

Design for alle - prisene

Deltasenteret har i flere år samarbeidet med Norsk Designråd om designprisene «Design for alle» og «Unge talenter».

«Design for alle»-prisen er knyttet til «Merket for god design». Bare kandidater som først har oppnådd «Merket for god design», kan bli vurdert til «Design for alle»-prisen. «Unge talenter» er de unge designernes mulighet til å vise sine beste designprosjekter.

I 2014 delte Deltasentret ut Design for alle-prisen til Store norske leksikon (SNL), for deres nye nettsider. Unge talenter-prisen ble delt ut til armbåndsuret Touch.SNL imponerte juryen med sin forståelse av universell utforming og kvaliteten på design og innhold på tross av beskjedne midler.

Standardiseringsarbeid

Det har lenge vært prioritert å få frem standarder innen universell utforming i samarbeid med Standard Norge. Standarder blir blant annet benyttet til å konkretisere krav i lover og forskrifter og påvirker derfor praksis. Deltasenteret har deltatt både med faglig ekspertise og ledelse i ulike komiteer. I 2014 deltok Deltasenterets ansatte i 3 standardiseringskomiteer i Standard Norge:

- SN/K 531 «Universell utforming av tjenester»

Det er foreslått 3 nye standarder på tjenesteområdet:

- Universell utforming – likeverdig tilgang til finanstjenester
- Universell utforming – likeverdig tilgang til tjenester innen detaljhandel
- universell utforming – likeverdig tilgang til tjenester innen arrangementer, ferie og fritid

Deltasenteret deltar jevnlig i standardiseringskomiteer, men har registrert at det tidvis er vanskelig å få med leverandørene. Det mener vi er en forutsetning for å lage gode standarder som blir tatt i bruk.

- SN/K 024 «Tilrettelegging av bygninger»

Veilederen «Universell utforming av byggverk – Veifinning» er en oppfølger og videreutvikling av NS 11001 del 1 og 2 – «Universell utforming av byggverk» - på temaet veifinning. Arbeidet ble sluttført og publisert i juni 2014.

- SN/K 556 – universell utforming innenfor persontransport. Komiteen skal utarbeide standard for:

- universell utforming av busser for de ulike busskategoriene, for å sikre felles, nasjonale krav og sikre likeverdig tilgang til busstransport og som spesifiserer/utdyper lovfestede krav om universell utforming av slike transportmidler
- utøvelse og kvalitetssikring av transporttjenester, bygget bl.a. på de generelle kravene i NS 11030, og lovgivning om passasjerrettigheter
- passasjerrettigheter innenfor persontransport

Samarbeid med Norske arkitekters landsforening (NAL)

Arkitekter og planleggere er en svært viktig målgruppe som Deltasenteret ønsker å nå ut til. Våre fysiske omgivelser både ute og inne formes av arkitekter og planleggere, enten som rådgivere i beslutningsprosesser, eller som formgivere av faktisk utforming. Det er derfor viktig både å skape forståelse for universell utforming som kvalitet, og formidle kunnskap om hvordan denne kvaliteten kan oppnås. Det er også viktig for oss å forstå hvilke utfordringer arkitekter og planleggere møter i planleggingen. I samarbeid med NAL har derfor Deltasenteret gjennomført en spørreundersøkelse om arkitekters holdninger til universell utforming i lovverket. Arkitekter er overveiende positive til å innarbeide prinsipper for universell utforming i sitt arbeid. Det viser en spørreundersøkelse gjennomført i samarbeid med Norske

Arkitekters landsforening 2013/2014. Undersøkelsen kartlegger arkitekters syn på byggeforskriften (TEK10), med et spesielt fokus på området universell utforming i de bygde omgivelser.

Funnene i undersøkelsen viser at arkitektene møter de største utfordringene når arealrammene er små. Dette gjelder først og fremst de aller minste boenhetene. I publikumsbygg og i offentlige utearealer inngår universell utforming som en naturlig del av den arkitektoniske kvaliteten, både teknisk, bruksmessig og estetisk. Yngre arkitekter er generelt mer positive til kravene i TEK10 enn de eldre.

Arkitekter etterspør også tydeligere prioritering av universell utforming fra tiltakshavers/byggherres side. Universell utforming må planlegges tidlig i prosjektene. Regelverket på området må være tydelig og greit å forstå for alle aktører. Gode veiledere er viktige hjelpemidler i arbeidet.

Resultater fra undersøkelsen ble lansert ved et frokostseminar sammen med KS og NAL. Seminaret hadde stor oppslutning fra ønsket målgruppe (ca. 60 deltakere). Programmet bestod av innlegg fra NAL, Arkitektbedriftene og kommuner i tillegg til innledning fra Deltasenteret.

NAL var blant mottakere av tilskuddsmidler fra Deltasenteret for tre tiltak i 2014:

- ▶ Kartlegge kunnskapsstatus i kommuner. En hovedsatsing for NAL i samarbeid med KMD.
- ▶ Utvikle verktøy for kommuners egenregistrering av forbildeprosjekter i prosjektdatabasen.
- ▶ Innarbeide universell utforming som en naturlig del av øvrig kursvirksomhet.

I tillegg har Deltasenteret bidratt i NAL sin kursvirksomhet gjennom å holde noen av innleggene som omhandler universell utforming. Deltasenteret får da mulighet til å nå den ønskede målgruppen, og vi sikrer at ny kunnskap om universell utforming blir fanget opp av relevante fagpersoner.

Deltasenterets dialog med interesseorganisasjoner

Hovedpunktene i Deltasenterets dialog med organisasjonene har i 2014 vært følgende:

- Dialogmøter med paraplyorganisasjonene (FFO, SAFO, UngFunk og Pensjonistforbundet)

- Deltakelse i referansegruppe for arbeidet med kommunale og fylkeskommunale råd
- Deltakelse i UnIKT forum
- Deltakelse i Nettverk for universell utforming innen transportsektoren
- Medvirkning i prosjekter; I 2014 gjaldt det faglige råd til prosjekterende om veifinning

I tillegg har Deltasenteret deltatt i direktørens årlige møter med ledelsen i FFO og SAFO.

Forelesnings- og undervisningsoppdrag

Deltasenteret ønsker å bidra til økt forståelse for universell utforming med foredrag på konferanser og undervisningsoppdrag på ulike høgskoler og universitet.

I 2014 holdt Deltasenterets ansatte foredrag/undervisning ved følgende institusjoner:

- ▶ «Universell utforming og persontransport», FFO Nord-Østerdals høstkonferanse på Savalen, (foredrag av Egil Torodd Andersen)
- ▶ «Digital inkludering – universell utforming av IKT», Seminar: «Tenk nytt og nyttig» om integrering, innovasjon og bedre vilkår for funksjonshemmede i forbindelse med Oslo Innovation Week, (foredrag av Sigrid Skavlid)
- ▶ «Deltasenteret, universell utforming og IKT» – Nettverk for mediekompetanse (Sigrid Skavlid)
- ▶ «Alta/Hammerfest», Samarbeid med Husbanken region nord og arkitektforeningen i Nord-Norge samt lokal handelsstandsforening (Oddvin Farestveit)
- ▶ «Ørsta», Temamøte for kommune, handelsstand og byggebransjen arrangert av det kommunale rådet for PmNF (Oddvin Farestveit)
- ▶ «Kirkenes», Samarbeid med Husbanken region nord og arkitektforeningen i Nord-Norge samt lokal handelsstandsforening. (Oddvin Farestveit)

- ▶ «Universell utforming i et kommuneperspektiv – plan» KS (1. samling), (Oddvin Farestveit)
- ▶ «NAL-akademiet», Prosjektering av skoleanlegg (Oddvin Farestveit)
- ▶ «Universell utforming i et større perspektiv, samt lavthengende frukter i kommune-Norge». KS (2. samling), (Oddvin Farestveit)
- ▶ «Riksrevisjonens nye bygg», I forbindelse med at Riksrevisjonen flytter til nytt bygg (under oppføring (Oddvin Farestveit)
- ▶ «Universell utforming i bratt terreng», halvdagskurs «Boligbygging i bratt terreng» arrangert av NAL, (foredrag av Martine H. Wilberg)
- ▶ «Universell utforming i byrom og bærekraftig byutvikling», studietur til Bilbao arrangert av KS, (foredrag av Martine H. Wilberg)
- ▶ «Universell utforming i landskapsarkitektfaget – utfordringer og dilemmaer», dagskurs «Landskapsarkitektur for arkitekter» arrangert av NAL, (foredrag av Martine H. Wilberg)
- ▶ «Universell utforming i sentrum», oppstartsamling for Fylkes- og kommunerettet arbeid med universell utforming 2014 – 15 (K2), (foredrag av Martine H. Wilberg)
- ▶ «Introduksjon til universell utforming», Undervisning for nye studenter i ergoterapi, (Tone Alexandra Larsen)
- ▶ «Introduksjon til universell utforming», Undervisning for nye studenter i ergoterapi, (Tone Alexandra Larsen)
- ▶ « Den nye IKT-forskriften, og om forumet UniKT – Universell IKT» Konferanse hos Rogaland fylkeskommune, (Tone Alexandra Larsen)

- ▶ «Om nedsatt funksjonsevne», kurs for byggenæringen i regi av Standard Norge, (Kristin Bille)
- ▶ «Universell utforming og folkehelse», Undervisning for masterstudenter i folkehelsevitenskap, (Kristin Bille)
- ▶ «Prinsipper for universell utforming av uteområder», Kurs om folkehelse og nærmiljøkvaliteter med fokus på nærfriluftsliv for kommunalt ansatte i Nordland fylke, (Martine H. Wilberg)
- ▶ «Universell utforming som forpliktende prinsipp», Arbeidsseminar i Rælingen kommune», (Kristin Bille)
- ▶ «Medvirkning i planlegging. NIBR-kartlegging av rådsordninger og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne», Konferanse for kommunale råd for likestilling av funksjonshemma på Sunnmøre, (Anders Eriksen)
- ▶ «Medvirkning i planlegging. NIBR-kartlegging av rådsordninger og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne», Konferanse for kommunale råd for likestilling av funksjonshemma på Nordmøre og i Romsdal, (Anders Eriksen)
- ▶ «Grunnleggende informasjon om rådsarbeid og NIBR-kartlegging av rådsordninger», Konferanse for kommunale råd for likestilling av funksjonshemmede i Finnmark, (Anders Eriksen)
- ▶ «Deltasenterets arbeid med oppfølgingen av Lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne og NIBR-notat om kartlegging av rådsordninger», Dagskonferanse for kommunale råd for funksjonshemmede i Akershus, (Anders Eriksen)
- ▶ «NIBR-kartlegging av rådsordninger, og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for personer med nedsatt funksjonsevne», Konferanse for kommunale råd for personer med nedsatt funksjonsevne i sør-Hedmark, (Anders Eriksen)

- ▶ «NIBR-kartlegging av rådsordninger og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for personer med nedsatt funksjonsevne», Landskonferansen for fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, (Anders Eriksen)
- ▶ «NIBR-kartlegging av rådsordninger og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for personer med nedsatt funksjonsevne», Storbykonferanse for kommunale råd for funksjonshemmede, (Anders Eriksen)
- ▶ «NIBR-kartlegging av rådsordninger og om Deltasenterets arbeid med oppfølging av Lov om råd for personer med nedsatt funksjonsevne», Konferanse for kommunale råd for personer med nedsatt funksjonsevne i nord-Hedmark, (Anders Eriksen)
- ▶ «Enhance Society through Universal Design, A Nordic Charter», Nordisk møte på Island i forbindelse med råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder. (Åse Kari Haugeto)
- ▶ «Trends in universal design», presentasjon på lanseringsseminar i Oslo, og på UD2014 workshop i Lund (Åse Kari Haugeto)
- ▶ «Universal design in a Norwegian Context», presentasjon på nasjonal konferanse i St. Petersburg (Åse Kari Haugeto)
- ▶ «Tilgang for alle gjennom standarder for universell utforming», innlegg på konferanse arrangert av Standard Norge (Åse Kari Haugeto)

Internasjonalt arbeid

Deltasenterets strategi understreker at vi skal jobbe internasjonalt ved å:

- være oppdatert på internasjonalt arbeid, og bringe relevante internasjonale erfaringer til arbeidet med universell utforming i ulike deler av norsk samfunnsliv. Nordiske og europeiske erfaringer skal vektlegges.
- bidra i internasjonalt standardiseringsarbeid - med hovedvekt på Norge og Europa

- bringe kunnskap om det norske arbeidet med tilgjengelighet og deltakelse til internasjonale fora

Dette har vi fulgt opp også i 2014, gjennom en rekke aktiviteter.

SAGA (Strategic Advisory Group on Accessibility)

SAGA er en strategisk rådgivingsgruppe som skal rådggi de europeiske standardiseringsforbundene European Committee for Standardization (CEN), og European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) i tilgjengelighetsspørsmål på tvers av alle sektorer. Deltasenteret har rollen som møteleder (convener) for SAGA og Standard Norge har sekretariatet.

Rollen som convener er en sentral posisjon der vi får stor mulighet til å delta og påvirke arbeidet med tilgjengelighet i Europa. Rollen gir også gode muligheter for å få oversikt over hva som foregår i nasjonale og europeiske organer, og det gir oss internasjonal synlighet.

Det er gjennomført 2 møter i SAGA i 2014. Deltasenteret besøkte også det japanske standardiseringsforbundet(JISC) i følge avtale om gjensidig utveksling av informasjon. SAGA convener og sekretær har også deltatt i et nordisk møte om standardisering av tekniske hjelpemidler. SAGA har i løpet av året gitt uttalelser til rapporter og andre initiativer innen internasjonal standardisering.

I forbindelse med bemanning og igangsetting av Mandat M473: «to include “Design for All” in relevant standardisation initiatives» deltok Deltasenteret i komiteen for evaluering av innkomne søknader til oppdrag i mandatet. Det ble gjennomført telefonmøter og et fysisk møte i Brussel. Mandat M/473 rapporterer til CEN/CENELEC gjennom SAGA.

Publikasjonen «Trends in Universal Design»

I 2014 lanserte Deltasenteret publikasjonen «Trends in Universal Design». Den er basert på innlegg fra den internasjonale konferansen UD2012, og trender som redaksjonsgruppen fant i dette materialet.

- Fra lovregulering til innovasjon
- Fra tilgjengelighet til inkludering
- Fra hindre og barrierer til bærekraft

I februar deltok Deltasenteret på den internasjonale konferansen Zero som hvert år arrangeres i Wien av Essl foundation som arbeider globalt for rettighetene til personer med redusert funksjonsevne. Vi hadde stand på konferansen og presenterte publikasjonen.

På den internasjonale konferansen Universal Design 2014 i Lund i juni, arrangerte vi en workshop om trendene presentert i publikasjonen ble arrangert. Flere key-note speakers på konferansen holdt forberedte kommentarer med påfølgende diskusjon i grupper. Workshopen var svært godt besøkt, og rapporten ble slik kunngjort til et større publikum.

Det ble i løpet av 2014 distribuert nærmere 1000 eksemplarer av rapporten til inn- og utland.

Note A og B til bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014 og noter 1 til 7 til oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

Note A Forklaring av samlet tildeling					
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildeling (i tildelingsbrev)	Tilleggsbevilgninger (i tillegg til tildelingsbrev) ekskl. lønnsoppgjør	Lønnsoppgjør	Samlet tildeling
800/01		500 000			500 000
821/21		700 000			700 000
821/62		10 850 000	1 350 000		12 200 000
840/21		3 040 000	500 000		3 540 000
840/61		77 500 000	-1 500 000		76 000 000
840/70		7 508 000			7 508 000
841/21		12 764 000	-1 400 000		11 364 000
841/22		4 600 000			4 600 000
841/70		4 000 000			4 000 000
842/01	2 901 000	224 523 000	6 900 000	4 530 000	238 854 000
842/21	940 000	24 727 000			25 667 000
842/70		143 248 000	2 000 000		145 248 000
846/21		4 064 000	200 000		4 264 000
846/60		0			0
846/70		11 141 000			11 141 000
846/72		10 411 000			10 411 000
846/73		6 028 000			6 028 000
847/21		9 373 000	230 000		9 603 000
847/70		171 894 000	6 000 000		177 894 000
847/71		2 850 000	2 310 000		5 160 000
847/72		14 490 000			14 490 000
852/70		12 694 000	-5 900 000		6 794 000
853/01		800 000			800 000
854/21		34 250 000	-4 300 000		29 950 000
854/50		14 200 000	-1 400 000		12 800 000
854/61		28 650 000			28 650 000
854/65		1 023 534 000	-226 200 000		797 334 000
854/71		28 820 000			28 820 000
854/72		59 955 000	1 150 000		61 105 000
855/01		4 018 612 000		82 319 000	4 100 931 000
855/21	956 000	22 452 000			23 408 000
855/22		1 724 359 000	53 000 000		1 777 359 000
855/60		192 207 000			192 207 000
856/01	8 730 000	200 139 000	-35 000 000	4 018 000	177 887 000
857/21		150 000			150 000
857/60		25 456 000			25 456 000
857/61		111 000 000	5 000 000		116 000 000
857/70		111 259 000			111 259 000
857/71		0			0
857/79		7 315 000			7 315 000
858/01		234 570 000	650 000	3 686 000	238 906 000
858/21	954 000	12 505 000	500 000		13 959 000
858/22	2 653 000	33 181 000	3 400 000		39 234 000
859/01		7 798 000	500 000	182 000	8 480 000
Sum tildeling	17134000	8 648 117 000	-192 010 000	94 735 000	8 567 976 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år											
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindretgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
44001	"mottatt belastningsfullmakt"	251 285		251 285				0	0		
76421	"mottatt belastningsfullmakt"	-310 435		-310 435				0	0		
84021	"søkes overført til 2015"	379 599		379 599				0	379 599	177 000	177 000
84061	"overslagsbevilgning"	254 291		254 291				0	0		
84121	"overslagsbevilgning"	1 584 581	62 384	1 522 197				0	1 522 197	568 200	568 200
84122	"søkes overført til 2015"	822 893		822 893				0	822 893	230 000	230 000
84201	"kan nyttes under post 70"	7 621 743		7 621 743	6 466 778	-246 220		6 220 558	10 918 974	11 942 700	10 918 974
84221	"søkes overført til 2015"	9 707 101		9 707 101				0	9 707 101	1 283 350	1 283 350
84270	"kan nyttes under post 01"	-2 923 327		-2 923 327				0	0		
84621	"søkes overført til 2015"	551 987		551 987				0	551 987	213 200	213 200
84721	"kan nyttes under post 71"	2 848 755		2 848 755				0	924 545	480 150	480 150
84771	"kan nyttes under post 21"	-1 924 210		-1 924 210				0	0		
	"kan overføres"			0				0	0		
85270	"overslagsbevilgning"	259 238		259 238				0	0		
85421	"kan nyttes under post 71"	7 655 332		7 655 332				0	7 853 386	1 497 500	1 497 500
85471	"kan nyttes under post 21"	198 054		198 054				0	0		
85465	"overslagsbevilgning"	4 671 479		4 671 479				0	0		
85501	"merinntektsfullmakt"	412 254 014		412 254 014	127 069 471	-23 238 240		103 831 231	26 921 615	205 046 550	26 921 615
	"kan nyttes under post 22 og 60"			0				0	0		
85521	"avgitt belastningsfullmakt"/"søkes"	5 110 495	297 924	4 812 571				0	4 812 571	1 170 400	1 170 400
85522	"kan nyttes under post 01"	-295 656 625		-295 656 625				0	0		
85560	"kan nyttes under post 01"	-193 507 104		-193 507 104				0	0		
85601	"merinntektsfullmakt"	-6 404 536		-6 404 536	8 611 172	249 486		8 860 658	2 456 122	8 894 350	2 456 122
85721	"kan nyttes under post 71"	148 236		148 236				0	454 750	7 500	7 500
85760	"kan overføres"	324 311		324 311				0	0		0
85761	"kan nyttes under post 71"	1 697 497		1 697 497				0	0		
85771		-1 390 983		-1 390 983				0	0		
85801	"merinntektsfullmakt"	2 925 142		2 925 142	7 681 520	2 617 589		10 299 109	13 224 251	11 945 300	11 945 300
	"kan nyttes under 855 post 01"			0				0	0		
85821	"søkes overført til 2015"	1 097 906		1 097 906				0	1 097 906	697 950	697 950
85901	"merinntektsfullmakt"	-483 740		-483 740	996 702	-2 418 522		-1 421 820	-1 905 560	424 000	0
	"kan overføres"			0				0	0		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014	
	201412
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>	
Byggesaksgebyr	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	8 392 803
Kommunale egenandeler, normert sats	1 066 178 079
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 074 570 882
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>	
Salgsinntekt tjenester, utenfor avgiftsområdet	26 332 544
Hus-/fremleieinntekter, egne/andre leide bygg	96 000
Sum salgs- og leieinnbetalinger	26 428 544
<i>Andre innbetalinger</i>	
Salgssum anleggsmidler, avgiftsfri	1 062 528
Sum andre innbetalinger	1 062 528
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>	
Renteinntekter	-190
Valutagevinst (agio)	598
Annen finansinntekt	0
Sum innbetaling av finansinntekter	408
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	1 102 062 362

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige	
	201412
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>	
Lønninger	2 279 175 887
Arbeidsgiveravgift	379 890 281
Pensjonsutgifter*	319 750 732
Andre ytelser	612 769 239
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	3 591 586 138
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>	
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>	
Sykepenge og andre refusjoner	151 384 102
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	151 384 102
Antall årsverk:	3 808

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201412
Immaterielle eiendeler og lignende	3 776 119
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0
Beredskapsanskaffelser	0
Infrastruktureiendeler	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0
Maskiner og transportmidler	11 425 633
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	13 271 565
Andre utgiftsførte investeringer (*)	1 651 107
Sum utbetalt til investeringer	30 124 424
<i>(*) Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>	

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201412
<i>Andre utbetalinger til drift</i>	
Husleie	271 522 305
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	13 826 719
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	86 150 867
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	7 378 578
Mindre utstyrsanskaffelser	109 226 565
Leie av maskiner, inventar og lignende	23 130 432
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	2 212 490 107
Reiser og diett	54 294 271
Øvrige driftsutgifter (*)	178 197 237
Sum andre utbetalinger til drift	2 956 217 081
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>	
Renteutgifter	455 816
Agiotap	452
Andre finansutgifter	0
Sum utbetaling av finansutgifter	456 268
<i>(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>	

Note 5 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201412
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014	
	201412
Tilskudd til høyskoler, universiteter og andre statlige virksomheter	25 827 442
Tilskudd til kommuner	1 395 390 472
Tilskudd til kirkelige virksomheter	146 372 431
Tilskudd til utenlandsadopsjon	6 534 762
Tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner og andre ideelle organisasjoner	474 461 718
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	2 048 586 825

Virksomhet: BU - Barne- ungdoms- og familieetaten

Rapport kjørt: 16.01.2015 13:48

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014			
Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen			
	201412	201412	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	108 787	108 787	0
Sum	108 787	108 787	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	27 499 836	0	27 499 836
Andre fordringer	1 242 971	1 242 971	0
Kasse og bank	845 931	845 931	0
Sum	29 588 737	2 088 901	27 499 836
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-83 489 297	0	-83 489 297
Skyldig skattetrekk	-160 931 827	-160 931 827	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-37 427 526	-35 001 007	-2 426 518
Sum	-281 848 649	-195 932 834	-85 915 815
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Sum	-252 151 125	-193 735 145	-58 415 980

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler								
	Forretnings- kontor	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
Aksjer								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balansført verdi 31.12.2014								0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.